

87

488
512
548
91

Chronographia

CHRONOGRAPHIA in duos libros distincta. Prior est de Rebus veteris Populi: Posterior recentes historias, præsertímq; Ecclesiasticas cõplectitur.

PARISIIS,

Apud Martinum Iuuenem, ad insigne Serpentis, via S. Ioannis Lateranensis.

1567.

CVM PRIVILEGIO REGIS.

ANTONIO PRATTEO ABBATI DE BON LIEV
G. Genebrardus Theologus Parisiensis.

DVM nonnullos & Nostrorum & Hebraeorum libros apud me, vt fit, legerem, designationem quandam annorum, quibus ante Domini in carnem aduentum, mundus constitit, in his chartae angustijs recordationis causa pingere volui. Sciebam quidem plurimas plurimorum Chronographias in manibus singulorum quotidiè versari, vt proinde multis videri possit mihi ab hac lucubratione fuisse omnino temperandum. Verùm, quoniam nisi me animus & lectio earum non infrequens fefellit, multa commemoraturus sum, quorum apud ipsos nullum vestigium conspicitur, tantum abest, vt à scribendo me sua diligentia deterruerint, vt multo magis sim inflammatus. Quae apud veteres historicos, qui in vtraque lingua clari habebãtur, repererũt, literis ingẽti fructu & nominis sui gloria, fateor, tradidêre. Quid enim historia in hac vita nõ dico iucundius, sed etiã vtilius existimari potest, cùm illa nihil aliud sit, quã vitae optimè instituẽdae, exemplisque aut confirmandae aut corrigendae nitidissimum speculum? Sed cùm partem non contemnendam, quae peti debet ex solis reconditioris literaturae scriptoribus, quorum linguae ipsis parum notae erant, nobis vtcunque exploratae sunt, praeterierint, inter eos aliquid loci mihi relictum esse suspicor. Nec inane mihi videor suscipere studium, quando hoc plurimùm ad lucem multis Scripturarum locis afferendam conducere nemo, qui eas legit, nõ intelligit. Quamuis autem exacta temporum ratio, numerisque omnibus absoluta, satis iniri nequit, vt constat è varietate calculorum, quos subiecimus, tamen dubitandum non est, fructum eo vberiorem colligi, quò propius ad veritatem ipsam acceditur. Certè dedi operam, vt minimùm à verbis & sensis Scripturae discederem, vt monstrant testimonia, quae partim ob eam rem, partim vt indicem, quo loco plenior historia contineatur, inter duas columellas affero. Istúdne sim assecutus, tum demum cognoscam, humanissime vir, vbi tuo tuorumque similium iudicio tota res transacta fuerit. Vale, E nostro musaeo Parisiensi, Martio mense anni à ab orbe redempto 1567.

Ex quodam libro prescripto ...
Karoli magni

Ab adam usque ad diluvium fuerunt anni
duo millia ducenti xlii. Ab abraham usque
ad Moysen anni quingenti quinque. A moyse
usque ad Salomonem anni quadringenti lxx
viii. A Salomone usque ad restaurationem
templi, sub Dario rege persarum, anni
quingenti xii. A restauratione templi usque ad
adventum domini, anni quingenti xlviii.
et ab initio mundi usque ad incarnationem
domini, ut inveniuntur ccc [?] volumina, fiunt anni
quinque millia dc.

Sed secundum veritatem Hebraicam ...
computantur. Ab adam usque ad Noe fuit
prima etas: et habuit annos mille et
sexcentos et lvi. Secunda etas a Noe
usque ad abraham habuit annos ducentos
xcii. Tercia etas ab abraham usque ad
David habet annos nongentos xlii. et
simul fiunt anni trium etatum, duo
millia octingenti xc. Quarta etas
a David usque ad transmigrationem in
Babylonem, habuit annos quadringentos
lxxiii. Quinta etas a transmigratione
templi usque ad adventum domini, habuit
annos quingentos lxxx. Et fiunt simul ab
adam usque ad Christum dominum anni
tria millia nongenti lii

TEMPORVM AD CHRISTVM VSQVE BREVIS DESCRIPTIO, QVATENVS SCRIPTVRIS SACRIS, AVT receptis Hebræorū veterum Annalibus confirmari poteſt, cum multiplici Hebræorum, Græcorum, & Latinorum Theologorum enumeratione atque cauſis, cur hi inter ſe diſſentiant.

GILB. GENEBRARDO THEOLOGO PARISIENSI AVCTORE.

SEX AETATVM FORMVLAE.

1 *A B orbe cōdito vſq; ad eluuionem ſunt anni 1656. dies 6.*

2 *Ab eluuione ad ortū Abrahami anni 393. dies 10.*

3 *Ab Abrahami ortu, ad egreſſionem Iſraelitarum ex AEgypto anni 720.*

4 *Ab egreſſu Iſraelitarum ad vſque iacta templi fundamenta, anni 480.*

5 *A fundamētis templi ad captiuitatem Babylonicam anni ſunt 419. menſes 6.*

6 *A Babylonica captiuitate ad chriſtū, anni 553.*

Summa, an. 4121. menſ. 6. dies 16. Quod membratim ſic demonſtrari poteſt.

PRIMA AETAS.

Gen. 1. Deus è nihilo, id eſt, nulla antegrediēte materia cœlū & quatuor elemēta: deinde ex his reliqua quæ ſub ſēſum cadūt, procreauit, diebus 6.

Ad extremum diei ſexti, quod erat initiū diei ſeptimi, Adam è limo fingit, eique è nihilo mentem infundit.

a Adam genuit Seth ætatis ſuæ anno 130.

Anni mūdi.

Seth gen. Enos an. 105. 235

MVNDVM ſex mille annis duraturum non eſt Eliæ Tesbitis Prophetæ vaticinatio, ſed cuiuſdam Eliæ Rabbini Iudæorū Cabbalici conmētū, in Talmud, tractatu Sanedrin, cap. Helec: & in tractatu de Idololatria, cap. Libne: & in tractatu de Sabbato. Cuius coniecturas affert Rabbi Iſaac in primum caput Geneſeos. Præcipuæ ſunt hæ: Primus verſus Geneſis, qui continet ſummam operū Domini, ſexies literam א. exprimit: Aleph autē mille ſignificat. Deinde Deus ſex diebus abſoluit mundum, ſeptimo quieuit, ac ſabbatum cōſecrauit. Iam mille anni ſunt, apud Deum ſicut dies heſterna, quæ præteriit. Poſtremò ſex primi parentes, Adam, Seth, Enos, Cainan, Malaleel, Iared mortui ſunt, Septimus Enoch viuus in cœlum tranſlatus eſt. Poſt igitur millenarios ſex, quibus labor & mors viguerit, ſeptimus initiū erit quietæ & immortalis vitæ. Hæccine quæ coniecturis frigidis nituntur, poſſunt videri prophetica? Quæ annotare libuit contra inſulſam & ſuperſtitioſam eorum opinionem, qui quaſi in numerato habeant ſæculorum fines, occinentes dictum Eliæ nobis breui extremū diem minitantur, cùm ne Angelis quidem ille pateat. Vide clariſſima Chriſti verba Mat. 25. quæ, vt nō ſimpliciter inficiātur aliqua poſſe eſſe argumenta, quibus mundi impendens ruina declaretur (nam nonnulla Scripturæ protulerunt) ita docent non eſſe ſtudioſius inquirendum in dies, horas & momenta, quæ Deus poſuit in ſua poteſtate.

Hebræi à Nouilunio Septembris annum ordiuntur, exiſtimantque eo menſe orbem fuiſſe conditum, ſequuti ſententiam R. Eleazaris, qui id contra R. Ioſuam defendit. Vnde & feſtum Tubarum, quod primo die Septembris celebrabatur, vocant caput ſeu principium anni. Nec niſi ratione atque ordine feſtorum Niſan (qui fere Martio noſtro reſpondet) primum mēſium Exod. 12. dici interpretantur. Quò fit vt in cæteris negotiis, ſiue priuatis, ſiue publicis à Tizri. i. Septembri numerent. Quos etiam in Eccleſiaſticis ſequūtur hodie Græci, vt conſtat ex ipſorū ὡρολογίῳ & μηνολογίῳ Mytilenēſium. Tamen noſtrorum communior opinio eſt, Martium mundo dediſſe principiū: quo mēſe Chriſtus de cruce pepēdit: ad quē etiā annorū ſupputationē in hac Chronologia dirigim⁹, propter Danielē, qui ſuas Hebdomadas deduxit ad Chriſti perpeſſionē. Adde me imitari noſtras Eccleſias Gallicas, quæ ductæ iudicio & conſuetudine D. Hieronymi, Sophronii, & Iſidori, annos hinc deinceps ſupputarunt. Nec eſt mirum hanc diuerſitatem inter noſtros reperiri, cùm etiā R. Abraham ſcribat in 7. caput Danielis, ſuorū quoſdam annum incipere à Tizri, quòd is ſit principium orbis conditi: alios à Niſan, quòd eo Patres egreſſi ſint ex AEgypto.

a Abel alendorum pecorum artem primus inuenit, in vſum lanarum & pellium. Nondum enim eſus carnium ante diluuium receptus fuit. Geneſ. 9.

	Anni mūdi.
b Enos genuit Cainan ætatis suæ anno 90.	325
Cainā genuit Malaleel anno 70.	395
Gene. 5. Malaleel genuit Iared anno 65.	460
Iared genuit Enoch anno 162.	612
c Enoch genuit Mathusalem anno 65.	687
d Mathusalem genuit Lamech anno 187.	874
Lamech genuit Noe anno 182.	1056
e Noe in diluuio natus erat annos 600.	1656

Summa, anni 1656. dies 6.

SECVNDA AETAS.

Gene. 8. 11 Diluuium durauit anno vno, diebus 10.	1657
Sem filius Noë genuit Arphaxad ab eluuione anno 2.	1659
Arphaxad genuit Sale ætatis suæ anno 35.	1694
Sale genuit Heber anno 30.	1714
f Heber genuit Phalegh anno 34.	1758

Cain agros colere, serere, & metere docuit, excogitauitque cum filio suo Enoch artem ædificandarum ædium.

Enoch vrbiū prima, hanc in Libano fuisse scribunt.

Bigamia ab vxorio Lamech introducta. Venationis exemplum posteris reliquit. Rabbini in quartum Geneseos.

Iabel artem pastoritiam nece Abelis intermortuam restituit, cui adiecit vsum habitandi in tabernaculis, eáque circumducendi, vt gregem pasceret, Nomadum author.

Iubal Musices & instrumentorum eius inuentor: Iubilandi vocabulum inde in aliquot linguas fluxit.

Tubal-cain artem fabrilem adinuenit, non Vulcanus, primúsque metalla effodit.

b Tempore Enos cœpit Idololatria, fictitiorúmq; Deorū cultus. Hic solus in sua familia veram & auitam religionem tenuit. In hāc sententiam extrema verba capitis 4. Genes. Hebræorum doctores accipiunt in Genesi magna.

c Enoch ambulat cū Deo, ac de eius vēturo iudicio vaticinatur, Translatus est ne videret mortem. Gen. 5. Hebr. 11. Omnium primus videtur libris siue literis aliquid mandasse. Iudas Apost.

d Adam moritur annos natus 930. Sepultus est (vt constans est Hebræorum traditio) in terra Israel, vbi & fuerat procreatus, vbi etiam hæc ætas traducta est, hominibus nondum dispersis. Rabbi Isaac in Genesim.

Ex nefando concubitu posterorum Seth & Enos, in quorum familiis colebatur Deus, & posterorum Cain, qui idolis dudum seruiebant, propagantur Gigantes homines immanis magnitudinis. Ex istiusmodi disparium cultu coniunctione, agnitio Dei prorsus in aliis extincta est, quàm in Noë, tribus filiis, & quatuor eorum coniugibus, vt Deus indignatus eluuione reliquum hominum genus deleuerit.

e Noë reparatorem orbis, prophani mundi Genesim ignorantes, Cœlum, Ianum & patrem Deorum appellarunt. Hic primus vitem syluescentem satiuam fecit, viníque vsum hominibus monstrauit, Geneseos 9. Ab hoc inuento Ianus fortasse dictus est: Nam Iain Hebræis vinū est. Artes Mechanicas quas posteri Cain repererant, homines docet. Mathematicas ab Adamo Seth præcedētibúsq; Patriarchis inuentas, duabus ingentibus columnis (quarū vna lateritia erat, ne conflagratione periret: altera marmorea, ne diluuio absumeretur) imprimit atque consignat. Iosephus primo Antiquitatū. Instrumentum & vsum nauigandi, præceptore Deo, hominibus mōstrauit: Nam תבה, qua voce eius arcam nominauit Moses, non est propriè Aron. i. arca, sed vas nauigationi aptum. Quo factum, vt posteri duce Iaphet, mari se audacter commiserint, repleuerintq; Occidentis insulas.

Zoroastres Cham, vt fama est, Magiam introducit.

Doctores Hebræi, vt scribit Rab. Leui in 9. cap. Genes. tradunt Cham execuisse testiculos patri, ne deinceps liberos procrearet. Quid simile Poëtæ nostri de Cœlo & Saturno fabulantur.

f Nimrod nepos Cham, primus affectato imperio regni formam in Chaldæa instituit. Babylon eius erat regia. Primus etiam post diluuium venatoriam exercuit.

Apud Assyrios paulo post nouum regnum exortum per Assur filium Sem. Regni metropolis Niniue, Geneseos decimo.

Magna probabilitate Hebræorum plæriq; docent Iaphet primo loco à Noë fuisse genitum, 500. scilicet patris anno: Cham, secundo 501. Sem autem omnium postremo, cùm pater peruenisset ad 502. vel 503. Sed eius nihil interest ad nostræ Ecclesiasticæ historiæ seriem.

Corruptè apud 70. interpretes Arphaxad dicitur genuisse Cainan, & Cainan Sale. Nam nullum exemplar Hebraicum hoc loco huius mentionem facit. Quin etiā vetustissimi Hebræi nominatim notant à Noë ad Abraham tantùm decem esse generationes, quot erant ab Adam ad Noë. B. quidem Lucas 3 cap. vndecim numerat, ac Cainan infert in hunc ordinem, sed id Grçcorū, ad quos scribebat, & quibus sola exemplaria 70. nota erant, causa. Cæterùm quia Arphaxad vixit 438. peruenit ad Abrahæ 146. annum. Hac methodo, quinam, quibúsnam, & quandiu vixerint, facilè deduces.

Anni mundi.

g Phalegh genuit Rehú ætatis suæ anno 30. 1788

Rehú genuit Saruch anno 32. 1810

Saruch genuit Nahor anno 30. 1850

Nahor genuit Thare anno 29. 1879

Thare genuit Abram anno 70. 1949

Summa, anni 293. dies decem.

TERTIA AETAS.

h Gene. 7. & 21. Abrahã genuit Isaac anno ætatis suæ 100. 1049

Gene. 25. Isaac genuit Iacob anno 60. 2109

i Gen. 77. Iacob descẽdit in AEgyptum natus an. 130. 2239

Exod. 12. Galat. 3. k Iacobæi mãserũt in AEgypto annis 430. 2669

Summa, ann. 720.

QVARTA AETAS.

Deut. 1. & 29. Moses populi ex AEgypto educti Remp. in deserto administrauit annis 40. 2709

g Phalegh à diuisione nomen habuit, patre eius afflato numine quodam prophetico. Eius enim sæculo terra diuidenda erat inter filios Noe. Ex quibus Sem, qui & Melchisedech sacerdos Dei viui, cum suis Orientalem Syriæ partem obtinet. Cham Zoroastres Indæam, Arabiam, AEgyptum, AEthiopiam, totam denique per ordinem successionis Aphricam. Iaphet, siue Iapetus, Europam nostram & littoralem Asiæ partem. Nomina posterorum eorum Hebraica id clarè indicant Genes. 10. & 1. Paralip. 1. Ne Græci glorientur se terris imposuisse nomina.

Turris Babel ædificatur: quæ fabulæ de Gigantibus cum Ioue bellantibus materiam præbuit. Ex vna lingua Hebræa, multæ, nempe 72. vt Hebræis placet, factæ sunt: quod colligunt è capitibus familiarum, quæ tot recensentur Genes. 10.

Hebraica, quæ antea communis erat, apud Hebrum (à quo linguæ & populi nomen), remansit incorrupta, quòd neque consiliis, neque operis eorum quibus turrim in cœlum erigere placebat, interfuisset. Qui turrim ædificauerunt, appellati sunt Meropes, ob diuisam vocem.

Aiunt autem hanc confusionem linguarum extitisse 48. ætatis Abrahæ, 10. ante obitum Noë. Vnde incertum annóne 101. post diluuium huiusmodi confusio acciderit, quod tamen nonnullis placet. Si enim vera est Hebræorum historia, illam oportet factã post annum à diluuio trecentesimum: quod est vero propius. Oportuit enim prius iusto aliquo tempore multiplicari stirpes, quàm in tam varias orbis partes dispergi.

h Noë moritur anno ætatis suæ 950. Tum natus Abraham, natus erat an. 58.

Duodecim annis post mortem eius, iubet Deus Abrahamũ egredi è patria sua in Chananæorum terram. Et sanè in certa familia Sem, ex qua descendit Abraham, veri Dei cultus vtcunque permãserat. Vtcunque dixi, quoniam ipsi etiam incipiebant sese dedere, & receptam Idolomaniam complecti, vt docet Iosue 24. cap. vbi & Abraham inter Idololatras numerat.

Abraham natus annos 70. proficiscitur ab Vr Chaldæorum, Genes. 7. Descendens in AEgyptum, Mathematicas sacerdotibus tradit, vt scribit Iosephus. Quod videtur Cicero confirmare, cum 1. de Diuinatione Chaldæos recenset primos inuentores Astrologiæ. AEgyptii autem illas ita excoluerunt, vt putẽtur inuentores Geometriæ, vt & Phœnices Arithmeticæ: cuius tamen lineas ab eodem Patriarcha, cùm in Palestinam profectus est, acceperant.

i Iacob omniũ primus votũ nũcupauit Deo. R. Abahu in Talmud. Ac certè de illo primùm legitur, Votum etiam vouit Deo dicens. Genes. 28. Sem peruenit ad 50. vsque annum ætatis Iacob, ac omnium diutissimè post diluuium vixit. Heber etiam attigit septuagesimum Iacob.

Anan primus equum & asinam commiscuit, vnde mulorum origo. Gens. 36.

Ioseph somniorum intelligentiam adinuenit. Iustin. histo. lib. 36.

Sacerdotes AEgyptii de Prytaneo siue horreo regis alebantur Genes. 47.

Iacobæi insanas illas Pyramidum & vanitatis AEgyptiacæ substructiones, quæ in septem mundi miraculis collocantur, cogente Pharaone fabricant.

k Hic reiicitur commentum Rabbinorum, qui præter diserta Exodi verba scribunt suos tantum mansisse in AEgypto 210. annis. Vide Rab. Leui Ben Gersom in 15. Geneseos. Qui tamen hodie temporum rationem è Bibliis subducere se aiunt, istorum traditionem sequuntur, vt non mirum sit illorum supputationem esse plenam cõtrouersiarum, nec conciliare caput septimum Actorum, & multa alia loca cum veteri Testamento.

Istis imposuit quod Paulus ad Galatas 3. videtur scribere 430. annis post promissionem factam Abrahæ de suscipiẽdo semine, qui est Christus, datam esse legem Mosis. Atqui Paulus nos suis verbis tantùm remittit ad scripturam Exodi, aitque se non de quolibet Testamẽto siue pacto cum Abrahã percusso, sed de illo demum loqui, quod scribitur esse *lex facta post 430. annos*. Non vtique à promissione (nam repugnat locus Exod. 12. ad quem alludit) sed à descensu Israelitarum in AEgyptum. illic enim *Post*, non retulit

8f.

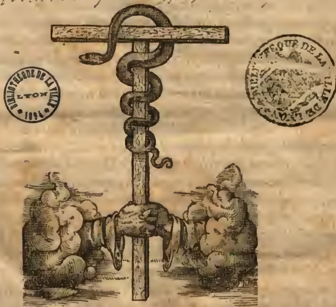

438
512
548

chronographia

CHRONOGRAPHIA in duos libros distincta. Prior est de Rebus veteris Populi: Posterior recentes historias, præsertímq; Ecclesiasticas cõplectitur.

Ex bibliotheca juniori S. Bernardi [illegible]

PARISIIS,

Apud Martinum Iuuenem, ad insigne Serpentis, via S. Ioannis Lateranensis.

1567.

CVM PRIVILEGIO REGIS.

ANTONIO PRATTEO ABBATI DE BON LIEV
G. Genebrardus Theologus Parisiensis.

DVM nonnullos & Nostrorum & Hebraeorum libros apud me, vt fit, legerem, designationem quandam annorum, quibus ante Domini in carnem aduentum, mundus constitit, in his chartae angustijs recordationis causa pingere volui. Sciebam quidem plurimas plurimorum Chronographias in manibus singulorum quotidiè versari, vt proinde multis videri possit mihi ab hac lucubratione fuisse omnino temperandum. Verùm, quoniam nisi me animus & lectio earum non infrequens fefellit, multa commemoraturus sum, quorum apud ipsos nullum vestigium conspicitur, tantum abest, vt à scribendo me sua diligentia deterruerint, vt multo magis sim inflammatus. Quae apud veteres historicos, qui in vtraque lingua clari habebãtur, repererũt, literis ingẽti fructu & nominis sui gloria, fateor, tradidére. Quid enim historia in hac vita nõ dico iucundius, sed etiã vtilius existimari potest, cùm illa nihil aliud sit, quã vitae optimè instituẽdae, exemplísque aut confirmandae aut corrigendae nitidissimum speculum? Sed cùm partem non contemnendam, quae peti debet ex solis reconditioris literaturae scriptoribus, quorum linguae ipsis parum notae erant, nobis vtcunque exploratae sunt, praeterierint, inter eos aliquid loci mihi relictum esse suspicor. Nec inane mihi videor suscipere studium, quando hoc plurimùm ad lucem multis Scripturarum locis afferendam conducere nemo, qui eas legit, nõ intelligit. Quamuis autem exacta temporum ratio, numerisque omnibus absoluta, satis iniri nequit, vt constat è varietate calculorum, quos subiecimus, tamen dubitandum non est, fructum eo vberiorem colligi, quò propius ad veritatem ipsam acceditur. Certè dedi operam, vt minimùm à verbis & sensis Scripturae discederem, vt monstrant testimonia, quae partim ob eam rem, partim vt indicem, quo loco plenior historia contineatur, inter duas columellas affero. Istúdne sim assecutus, tum demum cognoscam, humanissime vir, vbi tuo tuorumque similium iudicio tota res transacta fuerit. Vale, E nostro musaeo Parisiensi, Martio mense anni à ab orbe redempto 1567.

In quodam libro inscripto Cro-
nica magni

Ab adam usque ad diluvium fuerunt anni
duo millia ducenti xlii ab abraham usque
ad Moisen anni quingenti quinque a Moise
usque ad Salomonem anni quadringenti lxxx
a Salomone usque ad restaurationem
templi, sub Dario rege persarum, anni
quingenti xii a restauratione templi usque ad
adventum domini, anni quingenti xlviii
Et ab initio mundi usque ad incarnationem
domini, secundum lxx interpretes, sunt anni
quinque millia dc.

Secundum veritatem Hebraicam sic
computantur. Ab adam usque ad Noe fuit
prima etas: et habuit annos mille et
sexcentos et lvi. Secunda etas a Noe
usque ad abraham habuit annos ducentos
xcii. Tertia etas ab abraham usque ad
David habuit annos nongentos xlii. Et
simul fuerunt anni trium etatum duo
millia octingenti et octo. Quarta etas
a David usque ad transmigrationem in
Babylone habuit annos quadringentos
lxxiii. Quinta etas a transmigratione
templi usque ad adventum domini habuit
annos quingentos lxxx. Et fiunt simul ab
adam usque ad christum dominum anni
tria millia nongenti lii

BIBLIOTHÈQUE DE LA VILLE
LYON
1894

TEMPORVM AD CHRISTVM VSQVE BREVIS DESCRIPTIO, QVATENVS SCRIPTVRIS SACRIS, AVT receptis Hebræorũ veterum Annalibus confirmari poteſt, cum multiplici Hebræorum, Græcorum, & Latinorum Theologorum enumeratione atque cauſis, cur hi inter ſe diſſentiant.

GILB. GENEBRARDO THEOLOGO PARISIENSI AVCTORE.

SEX AETATVM FORMVLAE.

1 *Ab orbe cõdito vſq; ad eluuionem ſunt anni 1656. dies 6.*

2 *Ab eluuione ad ortũ Abrahami anni 393. dies 10.*

3 *Ab Abrahami ortu, ad egreſſionem Iſraelitarum ex AEgypto anni 720.*

4 *Ab egreſſu Iſraelitarum ad vſque iacta templi fundamenta, anni 480.*

5 *A fundamẽtis templi ad captiuitatem Babylonicam anni ſunt 419. menſes 6.*

6 *A Babylonica captiuitate ad chriſtũ, anni 553.*

Summa, an. 4121. menſ. 6. dies 16. Quod membratim ſic demonſtrari poteſt.

PRIMA AETAS.

Anni mũdi.

Gen. 1. Deus è nihilo, id eſt, nulla antegrediẽte materia cœlũ & quatuor elemẽta: deinde ex his reliqua quæ ſub ſẽſum cadũt, procreauit, diebus 6.

Ad extremum diei ſexti, quod erat initiũ diei ſeptimi, Adam è limo fingit, eique è nihilo mentem infundit.

a Adam genuit Seth ætatis ſuæ anno 130.

235 Seth gen. Enos an. 105.

Mundum ſex mille annis duraturum non eſt Eliæ Teſbitis Prophetæ vaticinatio, ſed euiuſdam Eliæ Rabbini Iudæorũ Cabbalici conmẽtũ, in Talmud, tractatu Sanedrin, cap. Helec: & in tractatu de Idololatria, cap. Libne: & in tractatu de Sabbato. Cuius coniecturas affert Rabbi Iſaac in primum caput Geneſeos. Præcipuæ ſunt hæ: Primus verſus Geneſis, qui continet ſummam operũ Domini, ſexies literam א. exprimit: Aleph antẽ mille ſignificat. Deinde Deus ſex diebus abſoluit mundum, ſeptimo quieuit, ac ſabbatum cõſecrauit. Iam mille anni ſunt, apud Deum ſicut dies heſterna, quæ præterijt. Poſtremò ſex primi parentes, Adam, Seth, Enos, Cainan, Malaleel, Iared mortui ſunt, Septimus Enoch viuus in cœlum tranſlatus eſt. Poſt igitur millenarios ſex, quibus labor & mors viguerit, ſeptimus initiũ erit quietæ & immortalis vitæ. Hæccine quæ coniecturis frigidis nituntur, poſſunt videri prophetica? Quæ annotare libuit contra inſulſam & ſuperſtitioſam eorum opinionem, qui quaſi in numerato habeant ſæculorum fines, occinentes dictum Eliæ nobis breui extremũ diem minitantur, cùm ne Angelis quidem ille pateat. Vide clariſſima Chriſti verba Mat. 25. quæ, vt nõ ſimpliciter inficiẽtur aliqua poſſe eſſe argumenta, quibus mundi impendens ruina declaretur (nam nonnulla Scripturæ protulerunt) ita docent non eſſe ſtudioſius inquirendum in dies, horas & momenta, quæ Deus poſuit in ſua poteſtate.

Hebræi à Nouilunio Septembris annum ordiuntur, exiſtimantque eo menſe orbem fuiſſe conditum, ſequuti ſententiam R. Eleazaris, qui id contra R. Ioſuam defendit. Vnde & feſtum Tubarum, quod primo die Septembris celebrabatur, vocant caput ſeu principium anni. Nec niſi ratione atque ordine feſtorum Niſan (qui fere Martio noſtro reſpondet) primum mẽſium Exod. 12. dici interpretantur. Quò fit vt in cæteris negotiis, ſiue priuatis, ſiue publicis à Tizri. i. Septembri numerent. Quos etiam in Eccleſiaſticis ſequũtur hodie Græci, vt conſtat ex ipſorũ ὡρολογίῳ & μηνολογίῳ Mytilenẽſium. Tamen noſtrorum communior opinio eſt, Martium mundo dediſſe principiũ: quo mẽſe Chriſtus de cruce pepẽdit: ad quẽ etiã annorũ ſupputationẽ in hac Chronologia dirigim', propter Danielẽ, qui ſuas Hebdomadas deduxit ad Chriſti perpeſſionẽ. Adde me imitari noſtras Eccleſias Gallicas, quæ ductæ iudicio & conſuetudine D. Hieronymi, Sophronii, & Iſidori, annos hinc deinceps ſupputarunt. Nec eſt mirum hanc diuerſitatem inter noſtros reperiri, cùm etiã R. Abraham ſcribat in 7. caput Danielis, ſuorũ quoſdam annum incipere à Tizri, quòd is ſit principium orbis conditi: alios à Niſan, quòd eo Patres egreſſi ſint ex AEgypto.

a Abel alendorum pecorum artem primus inuenit, in vſum lanarum & pellium. Nondum enim eſus carnium ante diluuium receptus fuit. Geneſ. 9.

Anni mūdi.

b Enos genuit Cainan ætatis ſuæ anno 90. 325

Cainā genuit Malaleel anno 70. 395

Gene. 5. Malaleel genuit Iared anno 65. 460

Iared genuit Enoch anno 162. 622

c Enoch genuit Mathuſalem anno 65. 687

d Mathuſalem genuit Lamech anno 187. 874

Lamech genuit Noe anno 182. 1056

e Noe in diluuio natus erat annos 600. 1656

Summa, anni 1656. dies 6.

SECVNDA AETAS.

Diluuium durauit anno vno, diebus 10. 1657

Gene. 8. 11 Sem filius Noe genuit Arphaxad ab eluuione anno 2. 1659

Arphaxad genuit Sale ætatis ſuæ anno 35. 1694

Sale genuit Heber anno 30. 1724

f Heber genuit Phalegh anno 34. 1758

Cain agros colere, ſerere, & metere docuit, excogitauitque cum filio ſuo Enoch artem ædificandarum ædium.

Enoch vrbiū prima, hanc in Libano fuiſſe ſcribunt.

Bigamia ab vxorio Lamech introducta. Venationis exemplum poſteris reliquit. Rabbini in quartum Geneſeos.

Iabel artem paſtoritiam nece Abelis intermortuam reſtituit, cui adiecit vſum habitandi in tabernaculis, eáque circumducendi, vt gregem paſceret, Nomadum author.

Iubal Muſices & inſtrumentorum eius inuentor: Iubilandi vocabulum inde in aliquot linguas fluxit.

Tubal-cain artem fabrilem adinuenit, non Vulcanus, primúſque metalla effodit.

b Tempore Enos cœpit Idololatria, fictitiorúmq; Deorū cultus. Hic ſolus in ſua familia veram & auitam religionem tenuit. In hāc ſententiam extrema verba capitis 4. Geneſ. Hebræorum doctores accipiunt in Geneſi magna.

c Enoch ambulat cū Deo, ac de eius vēturo iudicio vaticinatur, Tranſlatus eſt ne videret mortem. Gen. 5. Hebr. 11. Omnium primus videtur libris ſiue literis aliquid mandaſſe. Iudas Apoſt.

d Adam moritur annos natus 930. Sepultus eſt (vt conſtans eſt Hebræorum traditio) in terra Iſrael, vbi & fuerat procreatus, vbi etiam hæc ætas traducta eſt, hominibus nondum diſperſis. Rabbi Iſaac in Geneſim.

Ex nefando concubitu poſterorum Seth & Enos, in quorum familiis colebatur Deus, & poſterorum Cain, qui idolis dudum ſeruiebant, propagantur Gigantes homines immanis magnitudinis. Ex iſtiuſmodi diſparium cultu coniunctione, agnitio Dei prorſus in aliis extincta eſt, quàm in Noë, tribus filiis, & quatuor eorum coniugibus, vt Deus indignatus eluuione reliquum hominum genus deleuerit.

e Noë reparatorem orbis, prophani mundi Geneſim ignorantes, Cœlum, Ianum & patrem Deorum appellarunt. Hic primus vitem ſylueſcentem ſatiuam fecit, vinique vſum hominibus monſtrauit, Geneſeos 9. Ab hoc inuento Ianus fortaſſe dictus eſt: Nam Iain Hebræis vinū eſt. Artes Mechanicas quas poſteri Cain repererant, homines docet. Mathematicas ab Adamo Seth præcedētibúſq; Patriarchis inuentas, duabus ingentibus columnis (quarū vna lateritia erat, ne conflagratione periret: altera marmorea, ne diluuio abſumeretur) imprimit atque conſignat. Ioſephus primo Antiquitatū. Inſtrumentum & vſum nauigandi, præceptore Deo, hominibus mōſtrauit: Nam חבה, qua voce eius arcam nominauit Moſes, non eſt propriè Aron. i. arca, ſed vas nauigationi aptum. Quo factum, vt poſteri duce Iaphet, mari ſe audacter commiſerint, repleuerintq; Occidentis inſulas.

Zoroaſtres Cham, vt fama eſt, Magiam introducit.

Doctores Hebræi, vt ſcribit Rab. Leui in 9. cap. Geneſ. tradunt Cham execuiſſe teſticulos patri, ne deinceps liberos procrearet. Quid ſimile Poëtæ noſtri de Cœlo & Saturno fabulantur.

f Nimrod nepos Cham, primus affectato imperio regni formam in Chaldæa inſtituit. Babylon eius erat regia. Primus etiam poſt diluuium venatoriam exercuit.

Apud Aſſyrios paulo poſt nouum regnum exortum per Aſſur filium Sem. Regni metropolis Niniue, Geneſeos decimo.

Magna probabilitate Hebræorum plæriq; docent Iaphet primo loco à Noë fuiſſe genitum, 500. ſcilicet patris anno: Cham, ſecundo 501. Sem autem omnium poſtremo, cùm pater perueniſſet ad 502. vel 503. Sed eius nihil intereſt ad noſtræ Eccleſiaſticæ hiſtoriæ ſeriem.

Corruptè apud 70. interpretes Arphaxad dicitur genuiſſe Cainan, & Cainan Sale. Nam nullum exemplar Hebraicum hoc loco huius mentionem facit. Quin etiā vetuſtiſſimi Hebræi nominatim notant à Noë ad Abraham tantùm decem eſſe generationes, quot erant ab Adam ad Noë. B. quidem Lucas 3 cap. vndecim numerat, ac Cainan inſert in hunc ordinem, ſed id Græcorū, ad quos ſcribebat, & quibus ſola exemplaria 70. nota erant, cauſa. Cæterùm quia Arphaxad vixit 438. peruenit ad Abrahæ 146. annum. Hac methodo, quinam, quibúſcum, & quandiu vixerint, facilè deduces.

Anni mūdi.

g Phalegh genuit Rehú ætatis ſuæ anno 30. 1788

Rehú genuit Saruch anno 32. 1810

Saruch genuit Nahor anno 30. 1850

Nahor genuit Thare anno 29. 1879

Thare genuit Abram anno 70. 1949

Summa, anni 293. dies decem.

TERTIA AETAS.

h Gene. 7. & 21. Abrahā genuit Iſaac anno ætatis ſuæ 100. 2049

Gene. 25. Iſaac genuit Iacob anno 60. 2109

i Gen. 77. Iacob deſcēdit in AEgyptum natus an. 130. 2239

Exod. 12. Galat. 3. k Iacobæi māſerūt in AEgypto annis 430. 2669

Summa, ann. 720.

QVARTA AETAS.

Deut. 1. & 29. Moſes populi ex AEgypto educti Remp. in deſerto adminiſtrauit annis 40. 2709

g Phalegh à diuiſione nomen habuit, patre eius afflato numine quodam prophetico. Eius enim ſæculo terra diuidenda erat inter filios Noe. Ex qoibus Sem, qui & Melchiſedech ſacerdos Dei viui, cum ſuis Orientalem Syriæ partem obtinet. Cham Zoroaſtres Iudæam, Arabiam, AEgyptum, AEthiopiam, totam denique per ordinem ſucceſſionis Aphricam. Iaphet, ſiue Iapetus, Europam ooſtram & littoralem Aſiæ partem. Nomioa poſterorum eorum Hebraica id clarè indicant Geneſ. 10. & 1. Paralip. 1. Ne Græci glorientur ſe terris impoſuiſſe nomina.

Turris Babel ædificatur: quæ fabulæ de Gigantibus cum Ione bellaotibus materiam præbuit. Ex voa lingua Hebræa, multæ, oépe 71. vt Hebræis placet, factæ ſunt: quod colligunt è capitibus familiarum, quæ tot recenſentur Geneſ. 10.

Hebraica, quæ aotea communis erat, apud Hebrum (à quo linguæ & populi oomeo) remaoſit iocorrupta, quòd neque conſiliis, neque operis eorum quibus turrim in cœlum erigere placebat, interfuiſſet. Qui turrim ædificauerunt, appellati ſunt Meropes, ob diuiſam vocem.

Aiunt autem hanc confuſionem lioguarum extitiſſe 48. ætatis Abrahæ, 10. ante obitum Noë. Vnde iocertum aonóoe 101. poſt diluuium huiuſmodi confuſio acciderit, quod tamen oonnullis placet. Si enim vera eſt Hebræorum hiſtoria, illam oportet factā poſt annum à diluuio trecenteſimum: quod eſt vero propius. Oportuit enim prius iuſto aliquo tempore multiplicari ſtirpes, quàm in tam varias orbis partes diſpergi.

h Noë moritur anno ætatis ſuæ 950. Tum natus Abraham, natus erat an. 58.

Duodecim annis poſt mortem eius, iubet Deus Abrahamū egredi è patria ſua in Chanaoæorum terram. Et ſanè in certa familia Sem, ex qua deſcendit Abraham, veri Dei cultus vtcunque permāſerat. Vtcunque dixi, quoniam ipſi etiam incipiebant ſeſe dedere, & receptam Idolomaniam complecti, vt docet Ioſue 24. cap. vbi & Abraham inter Idololatras numerat.

Abraham natus aunos 70. proficiſcitur ab Vr Chāldæorum, Geneſ. 7. Deſceodens in AEgyptum, Mathematicas ſacerdotibus tradit, vt ſcribit Ioſephus. Quod videtur Cicero confirmare, cum 1. de Diuinatione Chaldæos receoſet primos inuentores Aſtrologiæ. AEgyptii autem illas ita excoluerunt, vt putētur inuentores Geometriæ, vt & Phœnices Arithmeticæ: cuius tamen lineas ab eodem Patriarcha, cùm in Paleſtinam profectus eſt, acceperant.

i Iacob omniū primus votū nūcupauit Deo. R. Abahu in Talmod. Ac certè de illo primùm legitur, Votum etiam vouit Deo dicens. Geneſ. 28. Sem peruenit ad 50. vſque aunum ætatis Iacob, ac omnium diutiſſimè poſt diluuium vixit. Heber etiam attigit ſeptuageſimum Iacob.

Anan primus equum & aſinam commiſcuit, vnde mulorum origo. Genſ. 36.

Ioſeph ſomniorum iotelligentiam adinuenit. Iuſtin. hiſto. lib. 36.

Sacerdotes AEgyptii de Prytaneo ſiue horreo regis alebantur Geneſ. 47.

Iacobæi inſaoas illas Pyramidum & vanitatis AEgyptiacæ ſubſtructiones, quæ in ſeptem muodi miraculis collocantur, cogente Pharaone fabricaut.

k Hic reiicitur commentum Rabbinorum, qui præter diſerta Exodi verba ſcribunt ſuos tantum manſiſſe in AEgypto 210. annis. Vide Rab. Leui Beo Gerſum in 15. Geneſeos. Qui tamen hodie temporum rationem è Bibliis ſubducere ſe aiunt, iſtorum traditiooem ſequuntur, vt non mirum ſit illorum ſupputationem eſſe plenam cōtrouerſiarum, nec conciliare caput ſeptimum Actorum, & multa alia loca cum veteri Teſtamento.

Iſtis impoſuit quod Paulus ad Galatas 3. videtur ſcribere 430. annis poſt promiſſionem factam Abrahæ de ſuſcipiēdo ſemine, qui eſt Chriſtus, datam eſſe legem Moſis. Atqui Paulus nos ſuis verbis taotùm remittit ad ſcripturam Exodi, aitque ſe non de quolibet Teſtamēto ſiue pacto cum Abrahā percuſſo, ſed de illo demum loqui, quod ſcribitur eſſe *lex facta poſt* 430. *annos*. Non vtique à promiſſiooe (nam repugnat locus Exod. 12. ad quem alludit) ſed à deſcenſu Iſraelitarum in AEgyptum. illic enim *Poſt*, non retulit

 ad pro-

ad promissionem, sed ad legem factam eo tempore, quod Moses designauerat. Alioqui, vt hoc addã, falsum esset oraculum Genes. 18. quod sine figuris prædixit, Semen Abrahæ 400. totis annis seruiturũ in AEgypto, ac deinde eripiendum. In eo fui prolixior, quòd B. Hieronymus se nescire professus sit, quo pacto his tribus Scripturis satisfaciendum esset.

Iob his Patriarcharum temporibus vixit, fuit ex posteris Nahor. Diuus Hieronymus & Rab. Selomo. Moses huius historiam ex Arabico conuertit, Hebræi.

Ipso anno egressionis, mense secundo data est lex Israëlitis: mense autem tertio, decalogus. Anno secundo iterum data est lex die expiationum.

Aaron creatus est Pontifex. Ab illo ad Dinasum qui belli tempore per discordiam Pontifex ordinatus est, numero omnes 83. fuére. Sub tabernaculo 13. Sub templo Salomonico 18. Reliqui stante templo secundo: qui plurimi sunt, quoniam non vt ante, mortuis, sed viuis viui subrogabantur. Egesippus lib. 2. cap. 13.

Moses Pentateuchum, Iosué commentarium rerum suarum, & extremum caput Deuteron. scribit.

l 40. anni his tribus ducibus tantùm elapsi sunt. Nam illud Iudic. 3. Quieuitque terra 40. annis, & mortuus est Othoniel, hunc habet sensum: Terra quam armis ceperãt Iosué & Iudæi, mansit quadraginta totis annis penes Israelitas, nemine veterum colonorũ sedes illas bello repetente. Tumque mortuus est Othoniel. Et ita expone quæ in hæc verba per totum librum Iudicum repetuntur: etiam si prima fronte interregna multa indicare videantur. Habes enim similem locutionem vlt. cap. 2. Paral. Celebrauit seu cõpleuit terra Sabbata sua, vel quietes suas. i. in illo statu mansit quousque complerentur 70. anni prædicti ab Hieremia. Id intelligitur ex sexto cap. tertii Regum, vbi omnino anni huius quartæ ætatis numerantur 480.

Iosué Chananęos partim interfecit, partim terra sancta depulit. Horum reliquiæ traduntur migrasse in Germaniam, Sclauoniam, & regiones vicinas. in Seder Olam. Et certè illa ætate totum Occidentem fuisse vacuum, paulatim verò in eius regiones venisse Orientales populos, apparet è crebris in Europam populorum infusionibus, quarum meminere historici.

Etenim ante tres mille annos tota ferè Europa vacua erat, vt qui primi eam inhabitare cœperint, appellati sint Aborigines, locis maritimis primùm omnium habitatis, cultisque, vt Italia, Dalmatia, Gallia Narbonensi, quòd illuc primus & facilior propter mare esset transitus.

Raab nupsit Iosué. Rab Mose precept. neg. 112. & Salmoni. Mat. 1. Cùm exploratores recepit, erat meretrix, vt nostris placet: vt Hebræis, cauponaria: nam zonã vtramque significat. Iosue 2.

Iudices hi vsque ad Samuelem dicti sunt, quòd penes eos auctoritas esset dicendi ius, & administrandi Rempublicam. Diademate aut sceptro, vt Reges non vtebantur: hæreditarii non erant, sed partim auctoritate prudentum hominum creabantur, partim à Deo excitabantur vocatione peculiari. Eorum potestas non erat regia sine arbitraria, sed politica: nempe populum regebant iuxta ipsius leges & instituta, vt qui Dux appellatur apud Venetos.

Historia Michæ, constupratio vxoris Leuitæ, & cædes vniuersæ ferè tribus Beniamin [illegible] diebus Othonielis, vt auctori Seder Olam placet: vt Iosepho, paulò ante Othonielem. Ita quinque vltima capita libri Iudicum, secundum caput proximè præcedere, aut mox sequi debuerunt. Nam certè inter Samsonem & Heli nullum fuisse videtur interuallum.

Phinees ea tempestate adhuc erat in viuis. Itaque qui illa inter Samsonem & Heli contigisse volunt, sentiunt Phineem annis amplius trecentis vixisse, vt R. Mose AEgyptius in suo Misna.

In castris Beniaminitarum septingenti reperti sunt ambidextri, & ita lapidem iaculãtes, vt capillum possent percutere, reliquis intactis. Iud. 20.

m Aiod Eglonem regem Moab, qui graui seruitute populum Dei premebat, sica in femur defixa interemit. factus est populi iudex & dux.

Samgar pugnans pro Israële sexcentos homines cædit stimulo boum, seu vomere.

n Historia Ruth contigit huius temporibus, vt Hebræi tradunt. Quinetiam hunc Abesan aiunt esse Booz, cui nupsit Ruth. Iosepho tamen Ruth vixit temporibus Heli.

o Tempora Heroica incurrunt in hoc seculum Samsonis, Heli, & Samuelis, ante quæ apud Græcos nihil certi extat, cùm tamen hæc in historia Hebraica admodum recentia sint.

Bellum Thebanum.

Bellum Troianum

p Samuel scribit librum Ruth, & maximam partem libri primi Regum, quem eius nomine alius ad regnũ vsque Salomonis perduxit. Heb.

David metu Saulis duodecies sedes mutat, à 21. cap. lib. 1. Reg.

		Anni mundi
Iudi. 3. l	Iosué, Iudas, & Othoniel annis 40.	2749
m	Aiod ambidexter cũ interregno annis 80.	2829
	Debora & Barac ann. 40.	2869
	Gedeon annis 40.	2909
9	Abimelech eius filius annis 3.	2912
10	Thola annis 23.	2935
10	Iair annis 22.	2957
10	Inde nullum ducem habuerunt vsque ad Iephten, annis 18.	2975
12	Iephte, annis 6.	2981
12 n	Abesan, annis 7.	2988
12	Ahialon, annis 10.	2998
12	Abdon, annis 8.	3006
16 o	Samson, annis 20.	3016
1. Re. 1.	Heli iudex, idemque sacerdos, annis 40.	3066
p	Samuel & Saul regnarunt annis 40.	3106

Nathan

p Dauid imperauit annis 40. — *Anni mūdi* 3106

Salomon templum ædificare cœpit regni sui anno 4. — 3149

Summa, ann. 480. & totidē ab egreßione Israelitarum ex Ægypto, ad quartum annum Salomonis, numerat liber tertius Reg. cap. 6.

QVINTA AETAS

3.Reg.11. q Salomon regnauit
2.Par.12. ad huc annis 36. — 3185
13. r Roboam 17. — 3202
3.Reg.15. Abia annis 3. — 3205
3.Reg.12. ſ Aſa annis 41. — 3246
4.Reg.8. t Ioſaphat annis 25. — 3271
v Ioram annis 8. — 3279
Ibidem. Ochozias annis 1. — 3280
4.Re.11. Athalia Regina, Achab ſoror 7. — 3287

Nathan vates prædicit Chriſtum venturum qui Eccleſiam ædificaret, 2.Reg.7. Dauidem adulterii arguit, Salomoni regnum procurat. 3. Regum 1. Abiathar pontifex. 1.Reg.22.

Gad propheta monet Dauidem vt fugiat in Hareth. 1. Reg. 22. eique nuntiat Deum iratum, quòd populum numeraſſet. 2. Reg. 24.

Aſaph cum fratribus, nobilis Muſica & ſacra eruditione. 1.Par.6.

q Iohanan, primus fuit templi quod Salomō ædificauit pontifex. Anteà illis in locis ſacrificare fas fuit, vbi arca vel tabernaculum à Moſe fabricatum conſtiterat. Ionathan & Iddo prophetæ.

Ahias Sylonites Propheta miſſus à Deo, tradit decem tribus Ieroboā, prædicit mortē filii eius, & totius regni exitiū. 3.Reg.11. & 14.

Homerus centum plus minus, annis poſt bellum Troianum, ſexcentis ante Ariſtotelem.

r Regnum bifariam per ſeditionem diuiditur: huius maiori parti in Samaria præficitur Hieroboam. Achimas Pontifex.

Semeias vir Dei dehortatur Roboam ne bellet contra decem tribus, quæ à ſe defecerant. 3.Reg.12.

Ioam prænūnciat Ioſiam Regem trecētis pòſt annis naſciturum, qui Idololatriam deſtruat: cúmque reuerteretur ab increpando Ieroboam impiæ religionis, in via à leone occiſus eſt, quòd cuidam ſe ad cibum vocanti inconſulto Deo paruiſſet, ſed tamen leo aſſidens illæſum corpus ſeruauit, dum in funus efferretur. 3. Reg. 13. Sub Abia Azarias pontifex.

ſ Abimelech pontifex max. 3. Reg. 15. Anani prophetat bella in Aſam exoritura, quòd hominibus, non Deo fidiſſet, vnde & in neruum conijcitur. 2. Para. 16. Hanani videns.

Iehu filius Hanani vaticinatur contra Baaſa regem Iſrael, à quo & occiditur. 3. Reg. 16. Azarias prædicit regnū Iſrael futurum abſq; Deo vero, ſacerdote, doctore & Rege. 2. Paralip. 15.

t Elias vir piloſus, zona pellicea incinctus, magno zelo religionem tuetur. 3. Reg. Iam trāſlatus in cœlum. 4. Reg. 2. ante decimum octauum regni Ioſaphat. 4. Reg. 3. miſit cœlitus literas ad Ioram Regem Iuda, filium Ioſaphat, in quibus fata eius explicabat. 2. Par. 21. Ioaz ſummus ſacerdos.

Michæas Iemla prædicit populum diſpergendū, & Achab regem Iſrael occidendum. 400. Pſeudoprophetæ. 2. Paral. 18. quorum princeps Sedechias & Eliezer. 3. Reg. 22.

Abdias vaticinatur in Idumæos, Eccleſiæque ædificationem & propagationem libello vnico prædicit. Prophetas paſcit in ſpecubus. Nam Hebræi veteres hunc eundem eſſe tradunt.

Iahaziel & Eliezer vaticinatiōis munere fūgūtur apud Ioſaphat.

Heſiodus. Lycurgus Lacedæmoniorum legiſlator.

Ioſaphat legiſdoctores & magiſtratus probos vbique conſtituit.

v Vt Ochozias plures vno anno regnauerit, ſiue ſolus, ſiue aliter, non eſt probabile, ne ſint à Roboam ad ſextum Ezechiæ, quo euerſum eſt imperium decem tribuum. 281. anni. Sic enim ſucceſſio Regum Iſrael quæ continuata ſerie, ſucceſſioni Regum Iuda reſpondet, in lib. Reg. & Paralip. 40. annis ab altera ſuperaretur. Nam à primo Ieroboam, vſque ad vltimum Oſeæ, qui regnum illud amiſit, anni tantum ſunt 241. Nec alleganda ſunt interregna, cùm eorum veſtigium nullum extet in Scriptura: in qua è contrario, qui quibus perpetuo ordine ſucceſſerint, apertè traditum eſt. Hinc adducor vt credam cum veteribus Hebræis, quos ſequuntur R. Selomo, & R. Leui, errare eos, à quibus Ochozias 21. an. id eſt, 20. cū patre, & vno ſolꝰ regnaſſe fertur, ex eo quod. 2. Paral. 22. quadraginta duos annos, & 4. Regum 8. viginti duos tantùm natus, regni clauum ſuſcepiſſe proditur. Nam vtroque loco Ioram tantùm 8. ann. & Ochoziæ vnus aſſignantur. Qui igitur, inquies, potuit Ochozias quadrageſimo 2. ætatis inire regnum, cum pater mortuus ſit quadrageſimo? Num filius antiquior erat patre? Audi R. Leui. Sane, inquit, anni 42. qui recenſentur in libris Paralip. non ſunt accipiendi ab ortu Ochoziæ, ſed à tempore quo viguit regnum Amri, quòd Ochoziæ, quia erat de eius ſemine, (ex parte matris) contigerit, vt occideretur cum Ioram rege Iſrael. Id apparet ex eo quod poſt 31 annum Aſæ, regnauit Amri ann. 6. in vniuerſum Iſrael (4. Reg. 16.) & Achab filius eius 22. & Ochozias (alter) duobus. Ioram autem Rex quoque Iſrael erat in anno regni ſui duodecimo. Vides 42. annis regnum Iſrael ſtetiſſe penes familiam Amri. Hæc ille.

Ionadab filius Rechab clarus Propheta. 4. Reg. 10.

Sub Ioram Ioarib ſummus pontifex. Sub Ochozia Ioſaphat. in Seder olam.

Eliſæus miris & inuſitatis operibus inſignis 4. Regum. 12. Ad eius oſſium contactum ſuſcitatur mortuus. 4. Regum. 13.

Ioas annis 40 — 3327
Amazias annis 29 — 3356

Ioiada pontifex. Zacharias eius filius, qui in ipſo templo occiditur. Huius ſanguis vſque ad aduentum Nagbudonozoris, inſtar ollæ bullientis, quaſi vltionem poſcens, ferbuiſſe traditur. Phadaia Pontifex.

x Sedechias Pontifex. Ionas vaticinatur in Ieroboam filium Ioas

Regem Israel, concionatur in Niniuitas, vt ex eius libro constat.

Sub hæc tempora cœpit regnum Macedonum per Carranum.

y Initiũ Olympiadum. Olympias SPATIVM.4. anuorum, quod labebatur inter duos ludos Olympicos. Lycophronis interpres, quinquaginta menses (lunares) fuisse ait.

Tempore Oziæ Amulius apud Latinos, Agamestor vndecimus apud Athenienses regnabant. Hieronym. epistola 3. ad Damasum.

Ioël (non propheta, sed alter) summum Pontificatum gerebat.

Oseas & Amos vaticinantur in decem tribus, obiter etiam, in duas tribus, id est, regnum Iuda.

Esaias de Christo eiusque rebus gestis, de vocatione gentium, reliquisque mysteriis ita scribit, vt potius Euangelista, quam vates videatur, inferens multas vaticinationes de plurimis regnis & gentibus.

Illum Hebræi commemorant ortum regio sanguine, ac non tantum habuisse patruum Amaziam Regem, sed & socerum fuisse Regis Manassis, à quo sectus miserè dicitur. Tam clarus vates fuit, vt etiam Cyrum Regem Persarum nominarit ducẽtis annis priusquam nasceretur, & eius gesta descripserit. Es. 45. & Vriam Sacerdotem centum antè annis, Es. 8.

Romulus & Remus Olympiadis 6. anno 3. Romam condunt. Hinc, vt Florus annotauit in 2. Epitome, ad 20. Augusti, tempus fuit septingentorum propè annorum. Quos à 24. Oziæ reperies.

z Michæas Morastites ex æquo stylum suum stringit in duas & decem tribus, vt titulus illius satis indicat. De Christo multa vaticinatur.

Numa Pompilius Romæ sacra & ceremonias Mosaicis consimiles iustituit, siue Iudæorum imitatione: quorum tum florens erat nomen & imperium: siue sathanæ instinctu, qui Dei simius sibi eadem apud gentes exhiberi exoptabat, quæ illic Deus. Et sanè in illis inducendis dicebat se cum dea Aegeria congredi. Quamquam hunc cum dea congressum videatur commentus, vt suum inuentum populo adhuc rudi & Martio meliùs instillaret, atque religionis metu sibi fidelius obstringeret. Erat enim alioqui insignis Deorum contemptor: & ceremonias, quas publicè colebat, priuatim libris ludificabatur: qui post quadringẽtos annos ex eius tumulo defossi iussu Senatus, ea de causa in foro concremati sunt. Mirum autem cur Romani, cùm cunctarum Gentium Deos reciperent, nunquam tamen Deo Iudæorum, quibus, vti dixi, magna ceremoniarum affinitate congruebant, locum apud se dare voluerint. Nec mihi satisfacit ratio, quàm Cicero pro Flacco affert, Numen illud nimis abhorruisse à splendore imper.i Magis arridet quod Augustinus libro de consensu Euangelistarum scribit non fuisse receptum, quia ipse solus volebat coli, ac eius religio cæteras excludebat. Nam illo vno prætextu Senatus olim cogatus, Christum inter Deos vrbis referre recusauit, vt est apud Tertullianum.

Anni mũdi.		
15	y Ozias qui & Azarias annis 52.	3408
15	z Ioathan annis 16.	3424
16	a Achaz ann. 16.	3440
18	b Ezechias ann. 29.	3469

a Obed propheta milites arguit crudelitatis. 2. Paral. 28.

Esaias Christum de Virgine: Michæas in Bethlehem nasciturum prædicunt.

b Ezechiæ sexto anno vrbe Samariæ potitus est Rex Assyr. Salmanazar. Ita durauit hoc regnum annos ducẽtos quadraginta vnum, menses septem. Qui transmigrarunt, non leguntur rediisse, quamuis credibile sit eorum multos solum patrium repetiuisse sub Regibus Persarum: è contrario, duæ tribus, quæ in exilium exigi cœpere post ann. 113. sub Ioachim (Dan. 1) leguntur rediisse, & tamen earum plurimi in exilio hæserunt. Quo factum, vt B. Iacobus epistolam ad 12. tribus dispersas scriberet.

Tobias apud Niniuẽ captiuus, vt cõstat ex eius libro, quẽ & Hebraicè vulgauit ante paucos annos Germania.

Angelus delet exercitum Sennacherib propter blasphemiam. Ipse autem in fano deorum suorum Niniuæ sacrificans à filiis interficitur.

Regnat tandem filius Asaraddon. (Pul cognomento Regum Assyriorum) id est, Sardanapalus, si vestigiis literarum aliquid tribuendum sit, 4. Reg. 19. Hunc Nabugdonozor exuit imperio, & ad incendium compulit. Nam Nabugdonozorem vel certè patrem eius Merodac fuisse, qui imperium Sardanapalo ademerit, ex eo perspicuũ puto, quòd sub illa tempora isti imperium Orientis affectare cœperint. Quinimò R. Salomon è Talmudicis historiis in 3. caput Danielis narrat Nabugdonozorem vnũ eorum decem fuisse, qui soli cũ Sennacherib euasere manum Angeli missi diuinitùs ad illius delendum exercitum. Quanquam potius id de patre Merodac crediderim, quia Nabugd. nimis fuisset senex temporibus Babylonicæ captiuitatis. Reges Assyriorum præcedentes è libris Regum & Paralip. sursum versus ad prisca sæcula, quibus eorum imperium floruit, facile perduces.

Romæ Tullus Hostilius annos 32.

c Osaias & Sellum summi sacerdotes.

Ioël de duabus tribubus, earumque per Christum restitutione. Nahum, in Niniuitas: Abacuc in Chaldæos scribunt. Hebræi in Seder olam.

Romæ Ancus Martius Rex. 4. annos 38.

d Sophonias, quòd iam decem tribus abductæ essent in Assyriam, de duabus reliquis Prophetiam texit.

Rechabitæ mandato patris in perpetuũ vino abstinent. Hier. 35.

Helcias summus Pontifex. Vrias propheta Hier. 26. quem Esaias

21	Manasses an. 55.	3624
21	Amon an. 2.	3626
22	d Iosias an. 31.	3557
23	Ioachas mensibus 3.	

nominarat

23 e Ioakim Eliachim annis 11.

Anni mũdi. 3568

nominarat multis ante annis. Esa. 8.

Olda prophetissa floret: scholas Hierosolimitanas moderatur, 4. Reg. 22.

Hieremias concionatur, Threnosque edit in necem pii Regis Iosiæ: inchoatum suũ prophetiæ librũ sequentibus Regibus absoluit.

Tarquinius Priscus an. 38. Baruch notarius Hieremiæ.

e Quoniam historia eorum temporum satis confusè in Scripturis narrata est, & refert eam habere exploratam, propter Hieremiam & Prophetas, qui infra illius ætatem scripserunt, hic hærere paucis lubet. Ioachim sub finem anni tertii regni sui se obsessum tradidit Nabugdonozori datis obsidibus, inter quos Daniel, Ananias, Azarias, Misael, & parte vasorum templi Domini. Dan. 1. Tributarius autem in regno suo adhuc relinquitur, donec grauissimæ seruitutis onere depressus, ad AEgyptiorum regem diuertens, misso rursus de Babylone exercitu comprehensus & tractus priusquam ad vrbem veniret, in campo Babylonis vndecimo regni, interficitur 4. Reg. 24. quod Hieremias prædixerat 22. cap. Ita Ioachim bis fuit captus.

Interim autem dum hæc agerẽtur, in eius locum, Ioachim filius qui & Iechonias, à populo Rex constituitur, sed regni mense tertio, vbi reuersus Chaldæorum exercitus, vrbem obsedisset, monente Hieremia, ne ciuitas cremaretur, cum matre se dedidit. Vnde cum vniuersa prosapia Babylonem ductus, initium præbuit captiuitati seu transmigrationi Babylonicæ, quam 70. annos duraturam Hieremias præmonuerat. Hier. 25. Quanquam illam Hebræi ordiuntur ab vndecimo Sedechiæ, vt videre est apud Abben Ezram in. 1. & 9. cap. Danielis.

Cæterũ pro Iechonia in regnũ à Chaldæo suffectus patruus Sedechias Iosiæ filius propter rebellionem, regni vndecimo post quinquennem obsidionem superatur, & tam Hierusalem quàm Templum solo æquatur, cunctis penè, qui è prima captiuitate superfuerant, in exilium deportatis. Ex quo perspicuum est vrbem ter à Babyloniis captam, regnantibus videlicet per ordinem Ioachim, Iechonia, Sedechia.

Seruius Tullius Rom. 44.

24 f Ioachin Ieconias mensibus tribus.

Summa, anni 419. menses 6. Atque hæc ætas est quinta. Nam cùm Ieconias Babylonem abduceretur, initium captiuitatis Babylonicæ factum est, vt liquet è Matthæi primo capite.

REGES ISRAEL

Hac quinta ætate regnabat in Samaria post scissũ Dauidis regnũ,

3. Reg. 14. g *Hieroboam* filius Nabat de tribu Ephraim, annis 22.

15 Nabad an. 2.

Ibidem. *Basa* de tribu Issacharis an. 24.

Ela ann. 2.

Ibidem. *Ambri* diebus septem.

Ibidem. *Amri* an. 12.

Daniel anno 15. ætatis ductus est Babylonem. 3. anno Ioakim, qui postea octo annos regnum tenuit, à quibus ad finem captiuitatis anni fuerunt 70. Ita vixit 93. annos, antequam transferretur ad Medos, vbi tribus annis pòst, decimi capitis visionem habuit. Erat igitur admodũ senex, fortasse mortuus diebus Ester, neque ad ædem posteriorem cum aliis ascendit. Abben Ezra in 1. Daniel.

Prædixit 12. capitibus futurum statum Ecclesiæ à suo tempore ad extremum mundi, ac inter cætera docuit quinque regna sese per ordinem consecutura, quæ intra illud spatium populum Domini grauiter oppugnarẽt, Babyloniorum, Persarum, Græcorum, Romanorum, Gog, & Magog .i. Saracenorum & Turcarum, quos per obscurum & ignobile cornu designauit. Consolatur autem sanctos in eo, quod dicit in medio istorum regnorum perseneraturam Ecclesiam, Christũque post 70. Hebdomadas reuelandum, regnaturũ in medio inimicorum suorum, imo vero vniuersa illa imperia contriturum, & suis daturum regnum, quod in æternum frangendum non sit: Nempe quoniam regnum Christianorum deletis cæteris intercipietur à beata immortalitate.

Ananias, Azarias, Misaël. Per hos apud Chaldæos & Persas latè propagata est Dei religio. Abacuk alter.

Azarias pontifex.

f Ezechiel cum Iechonia Rege in Babyloniam captiuus abducitur, ibique captiuis vaticinatur, librumque scribit tantis mysteriis & difficultatibus refertum, vt Hebræi non magis ad principii & finis ipsius, quàm ad trium primorum capitum Geneseos & totius Cantici Canticorum Salomonis lectionem, iuuenes admittant.

Saraias pontifex.

g Hic vt regnum suum, quod seditione post obitum Salomonis orta consecutus fuerat, constitueret, prohibet populum suum adire Hierosolymam, vbi erat legitima sacerdotum successio, & altare contra altàre erigit, vitulosque duos, vnum in Bethel, alterum in Dan duobus regni sui finibus religionis ergò collocat.

Quam regnandi rationem sibi displicere satis ostendit Deus é crebra sceptri in alienam familiam translatione, sublatis de medio per coniurationem Regibus. Sceptrum enim nusquam vltra quartum gradum transiit ad posteros in aliqua familia, præterquam in Iehu, cuius stirps potita est rerum ad quintam vsque sobolem.

Ad hanc stirpium mutationem designandam, tibi minusculis literis capita familiarum notauimus. Etenim regni huius sceptrum ab aliis in alios translatum, donec à primo Hieroboam ad vltimum Oseæ, in nonam familiam migraret, non quidem legitima vocatione, sed proditionibus atque paricidiis, vno Amri patre Achab excepto, qui electione regno inauguratus est.

h Iezabel huius vxor feruēs idololatria prophetas Domini vbiq; psequitur. Elias se ipsius conatib⁹ opponit. Sacerdotes Baal occidit.
i Iehu interficit vxorem, filios & fratres Achab, & sacrificos omnes Baal, ex cuius templo latrinas fecit.
k Decem tribus, capta post biennii obsidionem Samaris, per Salmanazarem Assyriorum Regem, in mōtes Medorum abductæ sunt, missis aliis in earum terram. Hæ Orienti & Septentrioni infusæ, Iudæorum clausorum fabulæ dedêre causam: qua de re extat Eldad Danius à nobis versus.

Tarquinius Superbus Romæ. 25. Antequā paulò explerentur 70. anni captiuitatis, illic Respublica per Cōsules administrari cœpta.

Sybilla Cumana nouem libros de fatis Pop. Rom. Tarq. Superbo emendos obtulit, quorū tres in sacrariū cōditi, Sybillini dicti sunt. Gellius lib. 1. cap. 19. Hanc nonnulli cum Cumæa cōfundunt, quæ & ipsa quidē Italica, sed tamē multo ātiquior. Fuit enim mater Euādri, cum qua congressus est AEneas. T. Liuius lib. 1.

Samaritanorum origo, quorum religionē semiiudæā, quàm planè Paganam malle se Deus immissis leonibus declarauit. 4. Reg. 17.
l Vertētibus 70. captiuitatis annis orare cœpit Daniel 9. ca. Deum pro restaurāda Hierosolyma, & ab angelo accepit ab exitu verbi de restituēdis captiuis dēq; reficiēda vrbe, vsq; ad Christi ducis necem interfluxuras hebdomadas 69. Porrò exitus illius verbi fact⁹ est āno primo Cyri. Illo enim captiui primùm dimissi sunt, vt compleretur verbum q dixerat Dominus ore Hieremiæ. 1. Ezræ 1. vide Hier. 29.
m Hebdomas vna continet annos 7. Leuit. 25. Neque enim Daniel loquitur de altero Hebdomadum genere, quod septem diebus absoluitur. Leuit. 23. Id constat è quarti Ezræ 7. cap. qui inquit CHRISTVM reuelandum esse, id est, nasciturum, post quadringentos annos. His enim si addas 33. vitæ Christi, ex Hebdomadibus 69. tātùm supererunt 50. Nēpe fuit Ezras Daniele his annis posterior.

Hebdomas septuagesima quæ confirmat nouum fœdus, cadit in Apostolos, qui in Iudæa per septem annorum spatium antequam orbem ad Euangelizandum sibi diuiderent, gratiam Christi Iudæis primùm obtulerūt, in Hebdomadis dimidio synodo publica. Act. 15. Mosis sacrificia & ceremonias abrogantes, re Iudaica in deterius ad interitum vsque, qui à Romanis allatus est, deinceps abeunte: Christiana autem latius quotidiè sese diffundente. Quòd si synodus illa celebrata est sub annum Christi 17. vt aliquibus placêre video, qui non animaduertunt ὕστερον πρότερον passim in Scripturis, nihil tamen perinde vera Septuagesimę intelligentia. Nam certum est non longe post Christum Petro reuelatam fuisse per visum Gētium vocationem, atque deinceps libertatem ab hostiis, atque adeò lege prædicatam. Act. 10.
* Hos ānos reperies ab octauo regni Nabugdonozoris, à quo incipiunt 70. anni captiuitatis, ad decimum octauum vsque Tyberii Cæsaris, qui est perpessionis Domini annus. Nam Monarchia Babylonica præterea mansit an. 70. Persica 147. Ab Alexādro ad Cleopatram Antonii 276. atque hinc ad Tyberii decimum octauum 61. Summa 554. Nam quòd Macedonica à Christo tam retrò abfuerit, constat ex his M. Ciceronis in 2. de Diuinatione verbis. Demosthenes abhinc annos propè trecentos fuit.

Aggæus & Zacharias adhortantur Iudæos, vt restaurent antiquū Reip. statum, 1. Ezræ 5. Aggæus libro suo vrget templum, Zacharias vrbem magis.

Malachias Reip. mores constituit, fuitque præcedentibus paulò posterior, prophetarúmque vltimus. A Thalmudicis putatur esse Ezras scriba, & sanè eadem reprehēdit in sua prophetia, quæ Ezras 9. & 10. capitibus sui libri.
n Prophetis succedit synagoga magna, cuius prīcipes Ezras, Neemias, Mardochæus, Zorobabel, Iosue. Hi præfuerunt concilio, quod centum viginti homines, quorum alii nobiles, alii plebeii erant, de emendandis libris sacris, eorūque constituendo canone iuxta præscriptum Cabbalæ, inierūt, vbi & sanxerunt Iosuam ita fuisse edoctum à Mose, à Iosua Seniores, à Senioribus Prophetas. Concilii notarius siue scriba fuit Ezras, cui etiam interfuisse aut potius præfuisse tradunt Danielem, Ananiam, Azariam, Misaelem, Aggæum, Zachariam, & Malachiā Elias præfat. 3. Masoreth Hammasoreth.

Mardochæus scribit historiam Esther neptis suæ. Tū scribebat in Thessalia Hippocrates. Seder Olam.

Anno mūdi

Ibidē. 52 Achab an. 22.
h Ochosias annis 2.
Ioram an. 12.
9 i *Iehu* an. 28.
13 Ioachas an. 17.
Ibidē. Ioas an. 16.
54 Hieroboā fili⁹ Ioas 41.
15 Zacharias mens. 6.
Ibidē. *Sellum* mense vno vel dieb. 28.
Ibidē. *Menahem* Tarsensis annis 10.
Ibidē. Phaceias Menahē ann. 2.
Ibidē. *Phaceias* Romeliæ an. 20.
17 k *Osee* filius Ela an. 9.
Sūma an. 241. mēses 6. dies 7.

SEXTA AETAS.

Hier. 25 l Temp⁹ captiuitatis fuit annorum 70. 3638
Dan. 9. m A 70. illo captiuitatis anno ad Christū Hebdomades *69*. id est, anni 483. 4121
* *Summa 553.*

Ita ab vrbe condito ad Christum sunt anni 4121. menses 6. dies 16.

n *Hac interim sexta ætate per hos administrata est Respub. Iudaica.*

SACERDOTES.	n DVCES.
Iesus, fili⁹ Iosedech.	Zorobabel.
Ioachim.	Mesullam.
Eliasib.	Hanania.
Ioiada.	Berechia.
Ioathan.	
Iaddus, qui occurrit Alexādro Magno	

Zach. 3. Neh. 3 Neh. 12.

magno.

* Onias Priscus. Hasadia.

Simon Priscus. Esaia.

2. Mach. 6. Eleazarus. Hasmoni.

Manasses.

Simon Iustus. Mathatia.

2. Mach. 4. & 15. o Onias.

Sub his lapsi sunt an. plus minus 280. Nam ab Alexandro ad Machab. fuerunt anni 180. vt Rabbi Iose annotauit.

Sacerdotes simul ac Duces p Machabæi.

			Anni mūdi.
1. Mach. 2.6.	Mathatia an.	1.	3929
1. Mach. 3.4.5.6.7.8.9.	Iudas Machabæus regnum suscepit anno nono Epiphanis, quod administrauit annis	4.	3930
1. Mach. 9. ad 12.	Ionathan annis	18.	3934
1. Mach. 13. ad 16.	Simeon annis	8.	3952
1. Mach. 16.	q Ioannes Hyrcanus Simeonis filius an.	31.	3960
	r Aristobulus an.	1.	3991
	s Alexander crudelis an.	27.	3992
	t Alexandra an.	9.	4019
	v Hyrcanus. an.	34.	4028
	x Herodes Ascalonita an.	37.	4062

Summa 170.

HERODES Magni filij.
- ARISTOBVLVS. cuius filij tres, Agrippa, post Philippum Tetrarcha & Rex. Herodes, quem corroserunt vermes. Act. 12. Iacobum maiorem interfecit. Herodias vxor Philippi, concubina Antipæ. Mar. 6.
- ANTIPAS, qui & Herodes Tetrarcha Galilææ. Lucæ 3. Baptistam interfecit, & CHRISTVM comprehensum iocul ariter tractauit, anno regni sui vigesimo. Vulpes à CHRISTO dicitur, Luc. 13. Vnà cū Herodiade Lugdunum exulatum mittitur.
- ARCHELAVS, qui regnauit in Iudæa. Matth. 3. annos nouem. Hoc in exilium Viennam ablegato, Iudæa in formam prouinciæ redacta est, & adiuncta Syriæ, co missis prætorib⁹, vt Coponio: vt Pilato &c.
- PHILIPPVS Tetrarcha Ituræa & Trachonitidis, Lucæ 3.

Ezras librum Paralip. edit de his, quæ à Dauide ad captiuitatem Babylonicam gesta sunt, & librum, qui nomine ipsius inscribitur. Scripturas à Babyloniis, prīcipe militiæ Nabuzardan, incensas restituit, & in hunc ordinem, quem hodie Hebræi magna ex parte seruant, reduxit.

Quidam eum authorem faciunt punctorum & accentuum, quibus afficiuntur hodie Biblia Hebraica. sed illi errant, cùm constet ex libris beati Hieronymi ipsius tempore nulla extitisse. Sunt autem adinuenta paulò post tempora Honorii Imperatoris, anno ab euerso templo 436. qui est à CHRISTO 476. in Tyberiade vrbe Galilææ. Huius muneris principes fuêre Aaron Aseris, & Iacobus Nephtalis filii, qui dum de nōnullarum vocum punctis inter se dissentiunt, Iudæos in duas partes diuidunt. Orientales enim, quique Babyloniam incolunt ad fluuium Neardá, posterioris, Occidentales prioris lectionem consectātur. Iisdem temporibus è veterū Magistrorū scriptis à R. Asé collectū Talmud seu doctrinale perficitur. Cōtinet autem Iudæorum ius canonicū, quod ætate CHRISTI, pleno scripto nondum mandatum erat, sed partim ex fragmentis, partim ex oris traditionibus seruabatur.

n Duces hoc ordine habentur in chronicis Hebræorum: Sacerdotes vero numerantur ex Iosepho: quanquam sex primi ad ipsum Iaddum vsque, quem Alexander summa veneratione prosecutus est, nominatim extant, Nehem. 12. Ex quo intelligimus, quod etiam notatur in Seder Olam, Aggæum, Zachariam, Malachiam, Ezram, Nehemiam attigisse seculum 3. Monarchiæ.

Quæ autem deinceps vsque ad Machabæos desiderantur in nostris Bibliis, peti debent ex Iosephi Antiquitatibus Iudaicis, à cap. 7. lib. 11. Antiq. ad cap. 7. lib. 12. Sic quæ post Machabæos gesta sunt vsque ad Christum, apud eundem explicantur à cap. 15. lib. 13. ad vsq; caput 5, lib. 18. vbi insigue testimonium Iosephi de Christo. Alioqui Machabæorum libri desinunt in Ioannis Simeonis filio.

Templum ædificare cœperunt anno secundo Cyri. 1. Ezræ 2. annis quadraginta sex absoluitur. Ioan. 2. Præter quod Hierosolymis pedetentim Synagogæ .i. domus orationis & prædicationis, ad quas singuli ἀκρόασιν statis temporibus conueniebant, ædificatæ sunt ad quadringentas & octoginta, R. Menahem. Hierosolyma enim erat vrbium Orientis amplissima. Plinius lib. 5. & Tacitus in Augustalibus, nempe capièbat 24. plateas: quarum quæque haberet 24. ingressus, singuli autem ingressus 24. vicos. Hebræi in Echa Rabba.

Templum autem, qui solus erat locus sacrificationis, & si diutius quàm prius Salomonicum steterit, nempe 521. (errat enim Kimhi qui in 2. Aggæum, tantum 420. numerat, & R. Leui in Danielem, qui 437. & dimidium) tamen in multis fuit inferius. Quinque enim rebus carebat: quæ prius mirum in modum præbebant augustum & venerabile. Primo diuina præsentia, quæ ad propitiatoriū respōsa oraculaq; edebat. 2. spiritu siue afflatu sancto, qui Prophetas olim corripiebat: Nam à Malachia ad Ioannem CHRISTI Baptistam nulli Prophetæ extitêre. 3. igne sacro, cuius custodiam tam anxiè Moses Leuit. 6. præceperat: nunquam enim comparuit ex quo in puteum à sacerdotibus, ne in impiorum manus caderet, mersus est, 2. Machab. 1. 4. Vrim & Thummim, qui erant lapides in pectorali Pontificis, quorum conspectu sacerdotes occulta intelligebant, & populo denunciabant. 5. arca, ipsiusque tegmine .i. propitiatorio, & duobus Cherubim arcæ hærentibus, in quibus Deus sedere dicebatur, propter sui copiam, quam illic Pontificibus faciebat. Nec propterea Deus populum suum reliquerat. Nam vt ad CHRISTVM perduceretur, sæpe edebantur oracula per Bath Kol .i. exilem quandam vocem, aliaque signa continuabantur in populo quæ recensentur à Thalmudicis in tractatu Auoth.

* Sub Onia Prisco Ptolemæus Lagi multos Iudæos in AEgyptū captiuos duxit. Sed hos filius Philadelphus, fauore 70. interpretum in patriam remisit cum multis muneribus.

o Post Oniam qui tempore Antiochi Magni, & Seleuci eius filii pontificatum administrabat, propter persecutiones perturbata est sacerdotum successio: nam Iason frater eius & Menelaus frater Simonis de summo sacerdotio contendentes, causam præbuerunt (2. Mac. 14.) vt Epiphanes per vim Alcimum hominem impium & ritu gentilitio cōtaminatum, qui alienus erat à linea sacerdotali, Pon-

Anni mundi.

Hac sexta ætate Monarchia erat per ordinem, penes Chaldæos, Persas & Græcos.

tificem crearet.

Tumque sacerdotium deuolutum est ad Machabæos qui ad illud iuris habebant aliquid.

o Ad Oniam Lacedæmoniorum rex Arius legatos mittit.

Ananias eius frater præfectus in AEgyptum obtinuit à Ptolomæo Philometore, vt apud Heliopolim construeret templum Hierosolymitano simile, illicque Pontificatu fungeretur. Egesipp. lib. 2. cap. 13. abutebatur loco Esaiæ 19. cap.

p Iudæi, vt notat Kimhi in Aggæum, arbitrantur Machabæos non fuisse de tribu Iuda, sed Leui, ac eo nomine adeptos esse sacerdotium. In qua sententia video Nostros, qui tamē addunt genere materno fuisse de regia sobole, ac eā ob rem cum sacerdotio delatam illis fuisse Reip. summam, persecutionis Antiochorum, qui totam ferè nobilitatem extinxerant, temporibus, non sine insigni Dei prouidentia, qui impletam cupiebat prædictionem Iacob, Non auferetur sceptrum de Iuda, donec veniat Siló. Genes. 49. Ego verò lubens contrarium crediderim, genere paterno fuisse de tribu Regia, materno Leuina, vt duæ illæ tribus sese solebant matrimonio colligare. Sic enim prædictio Iacob cum euentu meliùs congruet.

Sub his autem principibus templum augustius fabricatum, adeo vt etiam externarum gentium amicitias mererentur, Romanorum, Lacedæmoniorum, Atheniensium.

q Ioannes Hyrcanus diruit sanctuarium quod Samaritani in mōte Garizim extruxerant: & Hæreticos mactauit, qui extra templum offerebant. Sub finem regni factus est Sadducæus. In Seder Olam.

Pharisæorum, Sadducæorum, & Essenorum sectæ.

Duæ nobiles familiæ seu collegia Sammai, & Hillel, ex quibus orti sunt Scribæ & Pharisæi, quorum suscepit scholam Rabbi Akibas, quem magistrum Aquilæ Proselyti nonnulli putant. Et post Akibam Meir, cui successit Iohannan filius Zacchæi, & post eum Eliezer, ac per ordinem Delpbon, & rursum Ioseph Galilæus, denique vsq; ad captiuitatem Hierusalem, Iosue. Hieronymus ex Nazareis in 8. cap. Esaiæ. Aquilam autē hunc verius quidā existimarent esse Onkelos interpretem Chaldaicū Mosaici Pentateuchi, quam eum, qui vixit Adriano Imp.

Antignus Sochæus, cuius discipuli Sadoc & Baiethos, sectā Sadducæorum, quæ etiāmnum hodie Constantinopoli perseuerat, introducunt, negantes legem ore traditam, nec fidem habentes vlli rei, quæ non esset quinq; libris Mosaicis consignata. Vnde Karaim q. Biblici seu Legistæ dicti sunt. Elias in Thisbi. Quare neque Prophetas & Hagiographos recipiebant, neque Spiritus sancti aut Angelorum subsistentiam, vt nec mortuorum resurrectionem credebant. Acto.

Ab Antigno Cabbalā edocti sunt Rabbi Iose filius Ioasar, & Iosé filius Iohanā. Ab his deinde Iudas filius Tabæi, & Nathæus Arbelites.

Simeon Ben sata & Iosue filius Prahaiæ. Posterioris discipulum fuisse Iesum conseruatorem nostrum addita fabula ioculari mentiuntur in Talmud & Seder Olam. Ad cuius confutationem temporum ratio satis est. Nam inter vtrumque est interuallum 100. annorum.

r Aristobulus primus post captiuitatē Regem Iudæorum suscepto diademate se appellauit. Antea enim nuncupabantur duces, quòd obnoxii essent ditioni gentium exterarum. Matrem in carcere fame enecauit, vix anno tyrannidis exacto misere mortuus.

s Huic frater Alexander succedit beneficio Salomes quæ & Alexandra, Aristobuli viduæ: eam enim cum regno in vxorem accepit, pace cum Cleopatra AEgypti, quæ Ptolomæum filium suum maiorem bello persequebatur, facta.

Hillelis doctoris insignis 80. discipuli. Clariores Ionathan filius Vziel, cuius paraphrasis Chaldaica in vetus testamentum magna ex parte extat, & Simeon Iustus, qui Christum vlnis excepit.

In Simeone spiritum Synagogæ magnæ defecisse authores sunt Talmudici in tractatu Pirke Auoth Rabbi Mose AEgyptius, non tantùm discipulum, sed & filium Hillelis fuisse, scribit, Gamalielisque (ad cuius pedes legem Paulus didicit) præceptorem.

t Alexander moriens regnum non filiis, sed vxori reliquit, consulens vt omnem potestatem Pharisæis, quos multis modis ipse cruciauerat, daret, sicque tranquillè regnaret. Multa enim apud populum isti poterant.

v Alexādra regnum perturbatum filiis reliquit. Nam hi, teste etiam Strabone Geogr. lib. 16. de imperio disceptantes ansam præbuerunt, vt sic regnum à Romanis occupatum, per varias clades ad Herodem alienigenā tandem deuolueretur.

Nam anno ante Christi ortum 61. Iudæa in potestatem Romanorum venit captis à Pompeio Hierosolymis & muris solo æquatis, eo ipso anno quo Cicero Consul à Catilinæ coniuratione Rempub liberauit.

Relictæ tamen sunt Iudæis suæ leges & ritus, ac Hyrcano Secundo pronepoti Simonis Machabæi summum sacerdotium confirmatum est.

Eodem anno natus est Ioachim Mariæ parens, vt notat in Philonem Annius.

Pompeium victorem pecunias Templi contrectare noluisse, & vrbes suis habitatoribus reddidisse demptis Gadaris, quas restauratas Demetrio liberto suo donauit, author est Ioseph lib. 14. Antiquitatum cap. 8.

Non ea religione fuit M. Crassus: is enim nouem pòst annis contra Parthos proficiscens Templum spoliat ablatis 60. auri modiis. Sed ideo statim à Parthis trucidatur.

Apud Hyrcanum in magna authoritate & potentia fuit Antipater Idumæus, Herodis magni pater.

Hic inuit Gabinium in restitutione Ptolomæi Auletæ, & proinde ipsi & Hyrcano concessum, vt muros Hierosolymorum restaurarent.

Occasione belli ciuilis inter Cæsarem & Pompeium Herodes ad regnum peruenit: nam quia Antipater in bello Alexandrino Cæsarem iuuerat, tutor Iudeæ à Cæsare constitutus, Herodem filium Galileæ præfecit.

Quadragesimo secundo anno ante natum Christum, Cæsar interfectus à Coniuratis, ex quibus Cassius in Syriam veniens 4. auri modios à Iudæis exegit.

x Herodes ab Antonio Triumuiro Tetrarcha Iudeæ cōstituitur, anno sequenti, quo Cicero interfectus est, & Brutus

Anni müdi. Brutus Philippis victus.
Paulò pòst Parthis in Iudæam reducentibus Antigonum Hyrcani Regis nepotem in AEgyptum ad Cleopatram fugit. Deinde Romam pergens ab Augusto & Antonio rex Iudeæ creatur, & ab his adiutus Hierosolymam expugnauit quarto anno postquam Rex fuisset declaratus .i. anno 33. ante ortum Domini.
Discipulorum Hillélis, Iohanan Ben Zacchai minimus fuit eruditione, quem tamen vniuersum Cabbalæ & Scripturarum corpus, cunctas etiam Philosophiæ partes exactißimè tenuisse, ac scholæ Scribarum & Pharisæorum magna cum laude præfuisse asseuerant.
Ab Augusto vbi victus fuisset Antonius ad Actium, regnum Herodi quãuis sequuto partes hostiles auctũ est.
Herodes ludos scenicos & gladiatorum lanienas Hierosolymis instituit.
Aquilam auream insigne Romani Imperii in honorem Augusti ad templi superliminare erexit.
Istius 33. anno natus est Christus, uempe post Hirtiũ & Pansam extremos Consules, an.42. id est, Augusti Cæsaris, qui iam templum Iani clauserat, & orbem pacarat, quadragesimo primo. Irenęus lib.3. cap.25.
Maria anno ætatis decimo quarto filium Dei concipit, Martii die 25.
Herodis 25. Magi adoraturi Christum è Perside, quæ est in Oriente terræ Israël, venere. Epiph. hæres. 51. duobus pòst, horrendo morbo interit, Ioseph.
Penes eius familiam regnum Iudęæ fuit an.103. auctore Rabbi Iosé.
Christo quatuordecim annos nato, nempe regni sui decimo, Archelaus Romæ accusatus fuit apud Augustum tyrannidis & crudelitatis, quòd tria millia Iudæorum, qui in Templum confugerant, in Paschate trucidasset, summumque sacerdotium traderet & eriperet quibus vellet. Quare tractus Viennam Galliæ, bonis publicatis, causam dedit, vt regnum Iudęæ desineret, ac prouinciæ Syriæ adiungeretur, ex eo factis partim præfecturis, partim toparchiis. Ios. lib.17. aut cap. vlt. & lib.18. cap.1.
Anno sequenti mortuus est Augustus, cum ferè imperasset annos 56.
Anna filia Phanuel Prophetissa.
Zacharias Baptistæ parens sacerdos & Propheta
Ioannes Christi Baptista & præcursor.
Attingens Christus annum 30. prædicare cœpit in biennium integrum & aliquot menses. Nam dicitur passus 25. die Martii, quinto verò Maii ascendisse in cœlum, & decimoquinto effudisse Spiritum sanctum.
Cõmunis tamẽ sententia est veteris Ecclesiæ CHRISTVM prædicasse tres annos, & semis. Vtvt sit, constat ipsum orsum esse munus concionandi Tyberii 15. anno, Lucæ 3. decimo autem octauo pro nobis mortuum.
Pilatus vltimo .i. decimo anno præfecturæ suæ, Samaritanorum sanguinem miscuit cum ipsorum sacrificiis. Ob quam crudelitatem Romam accersitus vltimo anno Tyberii, quinq; annis post obitum Christi, in exilium missus est. Ioseph. Antiquit. Iudaic. lib.18. cap.7.
Idem de Galilæis olim fecit ante Christi obitum, 13 cap. Lucæ.
Pilatus imaginem Cæsaris portari iussit Hierosolymam, quam tamen togatu Iudæorum interdictum legis prætendentium Cæsaream transtulit.
Idem Petronius Iudęæ præfectus de Caii imagine tentauit, non sine multorum Iudæorum renitentium cæde, vt refert Iosephus: adeo vt irritatus Caius Caligula, vi Iouis idolum intulisse feratur in Templi adytum, non suscepta Philonis legatione.
Quod etiam ausus est Adrianus Imperator. Vbi quondam (inquit Hieronymus in 2. Esaiæ) erat templum & religio Dei, ibi Adriani statua, & Iouis idolum collocatum est. Quæ sanè implebant vaticinationem Danielis qui scripserat in propinquo fore ruinam Iudæorum, eùm in loco sancto posita esset desolationis abominatio. Sic enim Hebræi idola & impios cultus nominant.
Ab eo ergo tempore cuncta Iudæis peruersè cedere cœperunt, vt præmonuerat Christus prophetarũ numen, Matth.24. & Mar.13.
Nam Neronis tempore Vespasianus Gadaram primo impetu cepit, & aduersus eos, qui Gadaris fugerant, equitatũ immittens, tota regione trans Iordanem potitus est vsque ad Macherunta.
Altero deinde prælio Hiericuntem cepit, & ad muros Iudæos compulit, Tito filio ad excindendam Hierosolymam relicto.
Titus autem, vbi pater per Alexandriam ad imperium capessendum profectus fuisset, anno pòst secundo in Paschate, quo die Christum in crucem ante quadraginta duos annos egerant, vrbem expugnauit, sexcentis hominum millibus gladio & fame consumptis, & centum aliis millibus publicè in mancipia venundatis. Ioseph. de bello Iudaico lib.3. cap.6.
Reliquos, qui duce Barcosba (Is vnus fuit è quinque, qui se Iudæis Christum in lege promissum persuaserunt, magno ipsorum detrimento) arma cœperant, aggressos templum restaurare, Adrianus funditus perdidit.
Ter enim id conati sunt, sub Adriano, sub Constantino magno, sub Iuliano Apostata, qui hostis Christi etiam pecunias cõtulit, & artifices vndiq; euocauit fures, vt Domini sententiã euerteret, qui nõ patitur templũ Salomonicum deinceps instaurari. Vnde vbi aperuissent fundamenta, & manũ ædificationi admonissent, ignis è fundamento emicans multos exussit. Sed & Imperator flammam cum plerisque aliis vix euasit. Cantacuzenus oratione secunda contra Mahometem. Atque hæc quidem de veteri populo.

DE HIS QVAE AD CHRISTVM SPECTANT EXTERNORVM TESTIMONIA.

Iosephus libro 1. Antiquitatum, vbi Iesu veram doctrinam & resurrectionem cõfessus fuisset, inquit: Christus hic erat, &c.
Romani ex Sibyllinis oraculis sibi cauebant, ne quis suorum Regem Aegypti reduceret. Esse enim in fatis, vt statim vniuersi monarcha nasceretur. Hoc oraculum attingit Cicero prima Epistolarum familiarium ad Lentulum, qui id negotii sibi petebat. Ac sanè vbi Ptolemæus à Gabinio reductus esset, rebus diu in senatu agitatis, Christus paulo post natus est. Vide finem libri secundi Oraculorum Sibyllinorum, quæ Grecè extant.
Sibyllæ versus obseruandum aliquem appellandum esse Regem, si salui esse velimus. Cicero 2. de Diuinatione, vbi & meminit Acrostichidis, quæ tegit illius nomen primis literis versuum exprimebat. Locus autem est in 8.

Anni mundi.

Oraculorum Sibyllinorum, in quo Acrostichis est hæc Ἰησοῦς χριστὸς θεοῦ υἱὸς, σωτὴρ, σταυρὸς Iesus Christus Dei filius, seruator, crux.

Integra est Virgilii Ecloga 4. de Christo, vt à Cumæa Sibylla descriptus fuerat, cuius versibus consideratis Secundianus pictor, & Marcellinus orator Christiani effecti sunt.

Fama erat: esse in satis, vt eo tempore Iudæa profecti rerum potirentur, Suetonius in Vespasiano cap. 4.

Herodes pueros in Syria, inter quos & filium suum, necat. Macrobius lib. 2. Saturnalium capite quarto.

Maximus terræ memoria mortalium extitit motus, Tyberii Cæsaris principatu, duodecim vrbibus Asiæ vna nocte prostratis. Plinius lib. 2. Natur. historiæ cap. 86. Is est, quem Matth. 28. Angelus die resurrectionis Christi excitat.

In insulis maris Mediterranei vox hæc imp. Tyberio audita est: Magnus Pan hodie mortuus est, Plutarchus inter rationes libri, cur oracula defecerint.

a Chaldæorum Monarchia 78. annos continuauit. Tres tantùm habuit Reges Hierem. 27. Incepit octo annis ante captiuitatem Babylonicam: nam primus Nabugdonozoris incidit in finem tertii Ioachim, Dan. 1. hoc est, fuit quartus Ioachim, Hierem. 25.

Archilochus, Phocylides, Epimenides poetæ paulò ante captiuitatem: Simonides, incboante captiuitate, Sappho, Stesichorus, Alcæus, Pherecydes, Draco, Solon, & alii sapiétes. Thales Mileti philosophiæ Ionicæ primus autor. Anaxagoras Pherecydis discipulus.

b Nabugdonozor è regno ob insaniam pulsus: cum feris annos 7. in agro egit: postea ad se reuersus, Deumque agnoscens, in regnum reducitur. Dan. 4.

Primo regni anno Niniuen subuertit, & Assyriorum imperio, qui mille trecentis ferè annis Regnum amplissimum in Asia possederant (Hieron. in 7. Esaiæ) potitur, Ioachimque Regem Iuda tributarium reddit. Rabbi Saadias in 1. Danielis è maiorum traditione.

Regnum AEgyptiorum quod multis seculis Pharaones potentissimum obtinuerant, cepit. Ioseph. lib. 10.

Hinc primum Monarchæ titulum consequutus est. Nam & si iam à priscis seculis, nempe à Nimrod conditore, Imperium Babylonicum in orbe viguit: tamen quia cum Assyrio, cuius fundator Assur, & AEgyptio, quod Erexit Osiris Pharaonum primus, ante Abrahæ tempora, æquo Marte Orientem & Libyam possidebat, non priùs Monarchiæ nomen receptum est, quàm hæc simul fuêre addita. Tũ enim primò præstantior & maior οἰκουμένης pars vni parêre didicit.

Pythagoras alterius philosophiæ Italicę auctor in illa Italiæ ora quæ olim magna Græcia dicebatur. Nam vetustissimæ philosophiæ fuerunt Ionica & Italica, reliquæ recentiores.

c Salathiel filius Iechoniæ tertio anno Baltazaris Babylone mortuus est, stetitque post eum Zorobabel filius, qui primo anno Cyri perrexit cum exulibus Hierosolymam, & restaurato templo Babylonem rediit, vbi & mortuus est. Seder Olam.

d In ordine Regum Persarũ exteri scriptores à sacris variant. Cyrum enim præponunt Dario, tanquam socerum genero, cùm cõtrà Darius vel socer fuerit Cyri, vt Hebræi arbitrantur, vel auunculus, vt Lyranus in 5. caput Danielis annotat.

Quòd autem hic fuerit Darius, quem nostri vocãt filium Hydaspis Daniel verò Assueri ex genere Medorum, ex eo liquere puto, quòd elementa Hebraica monstrant, Assuerum esse, quem Græci appellant Xersem, qui apud vtrosque fuit è primis Persarum Regibus, vt Iustinus lib. 2. fidem facit, quique contra Græciam innumerabilem duxit exercitum, & ea per quinquennium gessit, quæ Græcorum narrant historiæ.

a *Monarchia Chaldæorum pertinuit ab Oriente extremo in Gallias. Iosephus.*

Hier. 52. b Nabugdonozor filius Merodac ãnos 45. 3560

Ibid. Euilmerodach an. 23. 3605

Dan. 5 c Baltazar anno 10. 3633

Hunc Darius & Cyrus vino somnoque sepultũ oppresserunt, Monarchiamque ad suos trãstulerunt.

Summa 78.

Monarchia Persarum patuit ab India vsque in AEthiopiam per centũ 27. prouincias. Esther. 1.

Dan. 6. d Darius Medus, socer Cyri an. 2. 3638

Succendit enim Athenas sub principe Mardonio, & bellum iniit apud Thermopylas, & apud Salaminam nauale certamen, quando Themistocles ad Persas fugit, & Sophocles atque Euripides clari habebantur.

Nec assentiri possum Lyrano & cæteris, quibus Assuerus est Darius Hydaspis filius, quoniam qui Assuero successit, est Darius Longimanus, cuius præcessorem fuisse Xersem cuncti fatentur. Deinde, quis horum quinque diceretur Xerses, cuius bellũ in Græcos apud vniuersos tantopere decantatum est?

Sambetha Sibylla Chaldæa siue Persica Alexandri Macedonis gesta perinde atque Daniel prædixit. Eius sunt, magna ex parte, quæ supersunt Græcè Oracula Sibyllina. Non rectè confunditur cum Erythræa. Nam illa vixit belli Troiani tempore, ac prædixit Græcis Ilium petentibus perituram Troiam, & Homerum mendacia scripturum. Vide quæ de rebus Sibyllarum adiecimus ad librum Perionii de vitis Sanctarum mulierum. Crœsus Lydorum Rex. AEsopus fabulator. Anacharsis. Anaximenes. Heraclitus.

e A Cyro facta est omnibus qui vellent, redeundi in Iudæam potestas. Itaq; multi, pii presertim ac tenues ad 50. ferme millia duce Zorobabele & Pontifice Iesu filio Iosedech reuersi sunt, & Ierusalem ædibus constructis redintegrare cœperunt, Ezræ 1. & 2.

Fundamenta quoque templi iecerunt ædificato altari in quo sacrificarent, sed ab accolis Samaritanis interturbata est ædificatio ad secundum Darii. Idem 3. cap.

His

Esra 1. 2. e Cyrus gener Darii, rex Persarũ succedit Medo, vnumque è duobus imperium facit an. 30.

3 f Assuerus, quem nostri Xersem vocãt, Chaldæi Artaxersem primum, annis 20.

4 g Darius Longimanus, Artaxerses 2. an. 40.

Nehem. 2. h 5 Artaxerses tertius, cuius regni ann⁹ trigesimus secundus. Nehẽ. 13. memoratur, regnasse dicitur an. 55.

Is est Darius quem vicit Alexander Macedo, sed hic paulò pòst mortuus nõ reliquit successorem: ita Macedonica Monarchia in quatuor distributa est iuxta vaticiniũ Daniel. 11.

i *Summa. 147.*

Anni mũdi.

His annis absente Cyro in bello Scythico regnat filius Cambyses, impedit executionem edicti à patre in gratiam Iudæorum sanciti, & moritur. Hellespontia Sibylla Solonis & Cyri temporibus, vt scripsit Heraclides Ponticus.

f Hic Esther duxit in vxorem, ex qua genuit Darium Longimanum, vt est in Hebræis Annalibus.

Initio regni prohibuit ædificari templum, criminatione nonnul-
3640 lorum. Itaque restauratio intermissa est vsque ad annum 2. Darii, Ezræ 4. Nec ea est accusatio, qua ab Haman apud Assuerum delati sunt Iudæi, in lib. Esther. Nam hæc facta non est regni eius pricipio.

g Huius anno 32. tota vrbs ædificata est. Nehem. 5.

Thucydides se sub Longimano vixisse scribit. Hippocrates, Herodotus, Democritus, Bacchylides. Græcia in duas partes scissa bellis intestinis feruet.

3670 Miltiades, Cimon, Empedocles, Aristides, Pericles, Anacreon, Gorgias, Aeschylus tragicus.

Darius omnibus modis Iudæis fauet, fortasse quòd filius esset Estheris, & certe eius ãnis Regina Esther vidua & mater videtur mul-
3690 tum potuisse. Nam liber Ezræ & Nehemiæ passim illam & Mardocheum inculcat.

Iubet Iudæos repetere ædificationem & vrbis & templi, Ezræ 6. collatis muneribus & priuilegiis amplissimis. Hinc à fluuio Babylonis Ahaua Hierosolymam Ezras scriba cum multis aliis cõscendit, & ædificauit murum ciuitatis. Ezrę 7. & seq.

Deinde à Susis castra post annos 13. Nehemias Regius pincerna, Eliasib Pontifice. Nehem. 2. & seq.

Nec verò cuncti rediere. Etenim exulum multitudo, vt Iosephus Antiquit. lib. 18. cap. 12. & Talmudici narrant, vrbem ad Euphratis ri-
3725 pam condidère, quam Chaldaica voce (paulatim enim Iudęi Babylonẽ abducti, ibique. 70. an. exilio & seruitute pressi, linguam Hebraicam dedidicerãt, senibus vita defunctis & pueris linguam peregrinam imbibentibus) Neardéa. q. fluuium scientię appellarunt,

Synagogis atque Academiis constructis, quæ in multa sæcula omni scientiarum genere floruerunt.

Vnde longo pòst tempore post annum Christi 470. Talmud Babylonicum multa rerum cognitione plenum ediderunt. Ad quorũ imitationem cæteri, quos in Iudæam Zorobabel, Ezras & Neemias reduxerant, Hierosolymis gymnasia multa literarum instituerunt, Talmudque Hierosolymitanum altero quatuor partibus minus tandem euulgarunt.

Carthaginenses cùm eorum regnum floreret, Oceanum Atlanticum dimensi sunt, terrasque aperuerunt, in quibus erant arbores pulcherrimę, & cœlum saluberrimum. Quare cùm multi eò nauigarent, & capti amœnitate loci non reuerterentur in patriam, eius ob bella & asperitatem pertæsi, pœna capitis cautum est, ne quis deinceps in eas terras nauigaret, nempe ne Africa habitatoribus exhauriretur. Atque ita huiusmodi nauigatio desiit. Aristot. de mirabilibus auditionibus. Ea est America & Brasilia, quam Afrorũ coloniam esse dubitandum non est. Hanc autem iterum auorum ætate Lusitani & Castilii an. Christi 1497. repererunt.

Alcibiades, Lysander, Conon, Epaminondas. Archytas Tarentinus primus Geometriam cum Mechanica coniungit. Socrates, Aristophanes, Euclides, Phocion, Dionysius tyrannus Syracusanus, Xenophon, Plato, Isocrates, Polybius, Praxiteles, Metasthenes.

h Huius tempore Iudith (etsi ferè locetur sub Cambyse) in cui⁹ historia nominatur Nabugdonozor. Ex Bagua spadone, qui fuit in castris Holofernis id deprehẽditur. Nam eius quoq; meminére sub hæc tẽpora externi scriptores. Vide Seuerũ Sulpitiũ lib. 1. hist: Regis autẽ meminit Dan. 8. cap. sub nomine Arietis cõfligẽtis cum hirco.

Aristoteles præceptor Alexandri, Demosthenes, Diogenes, AEschines.

i Hebræi tamen tradunt Persarum Monarchiam tantum durasse annis 52. Nostri numerant 230. nempe quoniam multò plures, nempe 14. reges faciunt. Sed perspicuè non plures quatuor post Darium (aut certè Cyrum iuxta R. Mosem) imperaturi affirmantur, Danielis 11. nec plures in Scriptura nominãtur. Illic lege Rabbi Abraham, quem in his nominandis numerandisque suffragatorem habeo.

Accedit Alexandrum non ita multò post reditum Iudæorum ab exilio res suas gessisse, vt author libri Machabæorum indicat, & Aggæus extremo suæ prophetiæ: Adhuc modicum, inquit, & commonebo cœlum & terram, & regna subuertam &c.

Nam Nehemias qui fuit è reducibus, peruenit ad Pontificem Iaddum, Nehem. 12. quem indubitatum est occurrisse Alexandro, eique de Dario promisisse victoriam, demonstrato oraculo, quod Daniel cap. 8. tradiderat. Vnde quidam verisimile putant Nehemiam & Ezram huiuscemodi ingressui Alexandri in Hierosolymam interfuisse. Berosus Chaldæus Historicus.

k Eratoſtratus, vt nobilitaretur aliquo facinore, incēdit templum Dianæ Epheſiæ, quo die natus eſt Alexander. Vnde rates augurati ſunt illa die natam peſtem Aſiæ.

Alexander, Illyricis, Thracibuſque ſuperatis, victa Græcia, Thebiſque ſubuerſis traięcit in Aſiam, & fugatis Darii ducibus, vrbem Sardis cœpit: poſteaque capta India & vrbe Alexandria condita, cum triginta duos haberet ætatis annos, & duodecimum Imperii, in Babylone veneno periit. Hieron. in Daniel. 11.

l Iſtorum ſucceſſiones prætermiſſæ ſunt, quia eorum enumeratio nihil confert ad Scripturæ hiſtorias. Secus habet de Syriæ Regibus & AEgypti, propter geſta Machabæorum & vaticinationes Danielis.

Satis autem eſt noſſe Monarchiam hanc in poſteris Alexandri duraſſe vſque ad Iulium & Auguſtum Cæſares, ſub quibus quarta cœpit.

Tum enim primum cùm reliqui orbis præſtantiori parte, Alexandri vniuerſa poſteritas imperio Romano ſubiugata eſt. Nā pridem L. P. AEmilius Perſeū vltimum Macedoniæ Regem vicerat: Scipio Aſiaticus, Aſiam: Lucius Sylla, Gręciam: Pompeius, vt cęterorum prętercam victorias, Pontum, Armeniam, Albaniam, Colchidem, Hemochiam, Caſpios, Iberos, Parthos, Arabas atque Iudæos, cum magno ſui terrore cœperat.

Ab Auguſto etiam AEgyptus, & cęteræ imperii ſubactæ regiones in formam prouinciarum redactę ſunt, vt iuxta oraculū Eſaiæ 11. & 19. Apoſtolis Chriſti liberum iter ſterneretur ad prædicandum in omnes gentes Euangelium.

m Lyranus in Danielem, & initio commentar. in Machabæos ſecundam Alexandri ſucceſſionem Aſiæ Reges (non Thraciæ & Ponti) facit. Ego quia eoſdem reperio fuiſſe Aſiæ & Syriæ Reges, & Scipionem dictum fuiſſe Aſiaticum, quòd Antiochum Magnum ſuperaſſet, omnino cenſeo quaternarium Danielis replere Reges Ponti.

Habuit quidem multos alios ſucceſſores Alexander, qui orbem ſibi in multas toparchias diuiſerūt, vt Iuſtinus hiſt. lib. 13. narrat, ſed tantùm quatuor, poſt 14. an. à morte Alexandri obtinnerunt & peruenerunt ad iuſtum Regni titulum.

n Duæ autem ſucceſſiones extremæ tantùm attingūt Scripturas, quoniam Iudęa, Syriam ab Aquilone, & AEgyptum ab Auſtro habens, nunc ab huius, nunc ab illius Regibus tenebatur, & Scripturæ propoſitum eſt non externorum, ſed populi Domini hiſtoriam texere.

Daniel vndecimo cap. res deſcribit Regum Syrię & AEgypti, à Seleuco Nica. & Ptolomęo Lagi per ordinem vſque ad Demetriū Sotherem, & Ptol. Euergetem Secundum. De Ant. Epiphane ſunt duę viſiones 8. & 11. cap. Dan.

o Rabbénu Haccadós Antiocho chariſſimus, vt ſcribit Rabbi Leui. Daniel 9. fuit etiam alius hoc nomine charus Seuero & Antonino Imperatorib. qui Iudęos plurimum dilexerūt, vt ſcribit Hieronymus in Danielis 11. cuius liber à Rabbi Moſe Haddarſan in Bereſchith Rabba ad octauum caput Geneſeos citatur: vbi ille per modum Dialogi Antonino Imperatori multa legis ſacramenta pādit. Quod etiam innuit Rabbi Moſe de Kotſis præfatione in Sepher Mizuoth. Deus, inquit, dedit gratiam magiſtro Hakkados apud Antoninum Imperatorem. Ideoque collegit vniuerſos terrarū ſapientes, & conſtituit ſex ordines Miſna (cōtextus Talmudici) iuxta pręſcriptum Cabbalæ &c.

Annibal à Romanis victus ad Ant. Magnum ſeſe in Aſiam proripuit.

p Seleuci ætate, cùm Onias eſſet pontifex, Heliodorus ad ſpoliandum ærarium Hieroſolymam miſſus eſt.

q Antiochus Nobilis ſiue Epiphanes traditus fuit à Magno, Romanis obſes. Audita autem patris morte & inertia Seleuci fratris clam in Syriam venit, & ab aliquibus ciuitatibus receptus tandem regnum obtinuit. Vnde inter poſteros eius & fratris longa fuit de Regno concertatio ſucceſſioque viciſſitudinaria.

Illius perſecutiones & tyrannis narrātur. 1. Machab. ad caput vſq, 6. in quo interit. Sed quā miſere cap. 9. lib. 2. Hebræi in Tractatu de

Anni mundi.

k *Monarchia Macedonū patuit à mari Adriatico in Indicū vſq; , trās Gangem ad Emodios montes. Hiero. in 7. cap. Dan.*

1. Mac 1. Alexāder Magnus annos ſex poſt cōfectū Darium. Alioqui imperauit an. 12. 3780

1. Machab. 1.

REGES MACEDONIAE.

Prima. l Philippus, Caſſāder & cæteri vſq; ad Perſeum, quem Lucius P. AEmilius vicit. 3786

REGES THRACIAE ET PONTI.

Secunda. m Lyſimachus vſque ad Mythridatē, quem Pompeius Magnus domuit.

REGES SYRIAE ET ASIAE,

Tertia. n *Quorum poſtremo Pompeius regnum ademit Iuſt. lib. 40.*

2. Ma. 3. Seleucus Nicanor an. 32. 3786

Antiochus Soter ann. 19. 3848

Antioch. Theos an. 15. 3837

Seleucus Callinicus an. 20. 3852

Seleuc' Ceraunus an. 3. 3872

1. Ma. 8. o Antiochus Magnus frater an. 36. 3875

2. Ma. 3. p Seleuc' Philopator, qui & Soter an. 12. 3911

1. Mac. 1. q Antiochus illuſtris, ſiue Epiphanes, Seleuci frater. an. 11. 3923

Dinortiis

		Anni mundi.	Anni ante Christum natum.
1. Mach. 6.	r Antiochus Eupator. an. 2.	3934.	
1. Mach. 7. & 2. Mac. 14.	ſ Demetrius Seleuci Soter an. 9.	3936.	
1. Mach. 10.	Alexander an. 10.	3945.	
1. Mach. 10. & 11.	Demetrius an. 3.	3955.	
1. Mach. 11. & 13.	Antiochus Sedetes Pius. an. 9.	3958.	
1. Mach. 14.	Demetrius Secundus an. 4.	3967.	
1. Mach. 15. & 16.	Antiochus Gryppus an. 10.	3961.	
	Antioch' Cyzicenus an. 18.	3981.	
	Philippus an. 2.	3999.	
	Summa an. 216.	4000.	
	REGES AEGYPTI.		
Quarta.	t Ptolomæus Lagi Soter an. 40.	3786.	303.
	u Ptolomæus Philadelphus an. 38.	263.	

Dinortiis, aiunt periisse Musca, quæ in eius nares inuolarat, & maximo cruciatu earũ interiora sensim depascebarur.

Machabæi fratres, Eleazarus venerandæ caniciei senex, & multa alia Iudæorum millia constãtissimũ martyrium pro patriis legibus subeunt. Vide à primo cap. libri secundi Machab. ad 10. Nam etiam illo libro istius res describuntur.

Vbl obseruandum duos libros Machabæorum à diuersis esse scriptos de eadem re. Superest etiã in Bibliis Græcis tertius, sed is primo loco collocãdus erat. Nam describit quæ præcesserunt Machabæorũ tempora, dum Ptol. Philopator apud AEgyptios rerum potiretur.

Quartus est vmbratica & Philosophica cuiusdam Iosippi commentatio de martyrio matris & 7. fratrum &c. Eusebius autem in Chronico videtur significare se in alios incidisse.

Antiochus impius vetuit legem Mosis publicè legi. Nempe antea lex pro numero ferè Hebdomadum anni, distributa in 53. sectiones, siue parashot (quarum singulæ constant 136. versibus) singulis Sabbathis legebatur. (Act. 13. & 15.) Cæterũ tunc earum loco, decerptæ sunt è Propheticis libris totidem sectiones, quæ antiquæ dici lectioni sensu congruerent. Quare etiamnũ hodie quãuis desierit Antiochi tyrannicum edictũ, inter Iudæos mos perseuerat, vt Sabbathis post dici legalem sectionem canant Propheticam: quam vocant haphtara. q. missam siue missionem. Ea enim absoluta plebẽ dimittunt. Elias in Thisbi.

r Eupatoris in Iudæos gesta 1. Mach. 1. 6. & seq. & 2. Machab. 10. & c. Hi enim duo sunt Antiochi, qui infestissimo fuerũt animo aduersus Dei religionem, quod etiam Daniel prænuntiarat.

Istorum temporibus regnabat apud AEgyptios Ptolomæus Philometor. 2 Mach. 9. cuius regni ãno decimo Iudas Machabæus templũ, quod Gentes sub Antiocho contaminauerant, repurgauit, altari nouo nouis è lapidibus instaurato.

Deinde eius ἐγκαινισμὸν magna lætitia celebrauit & à posteris ãnuatim celebrari imperauit. 1. Mach. 4. Quod æuo Christi adhuc Iudæi multa cum religione seruabant. Ioan. 10.

A tempore purgati per Machabæum templi Iudæi nunquam deinceps leguntur idola coluisse. Itaque exilium, quod miseri hodie perferunt, non suæ idololatriæ, sed Christi impiè crucifixi peccato asscribãt necesse est. Vide Oseæ 3. cap.

ſ Sequentes Reges Syriæ ita bella gessêre cum Iudæis, vt ad legis repudium non cogerẽt. Lege septimum cap. 1. lib. Machab. ad finem vsque.

Hieremias & Onias iustus apparent in somnis Machabæo, orantes pro populo. 2. Machab. 15.

t Mercurius Trismegistus. Mihi enim videntur errare qui eum propinquum Mosi eundémque cum Deo Mercurio faciunt. Nam AEgyptus Græcum idioma vix ante Alexandrũ Magnum audiuerat, vt Græcè multa de verbo Dei, congruentia oraculis diuinis scribere potuerit.

Theophrastus, Zeno Citticus Stoicæ sectæ princeps. Epicurus Epicureorum auctor. Menander.

Romani bellum gerunt cum Pyrrho rege Epirotarũ.

u Alexandriæ bibliothecam 54. millium & octingentorum librorum instruit.

Vetus testamentũ in linguã Græcã per 72. interpretes cõuerti iussit, trecentis plus minus ante Chistũ annis.

Mirum autem est Talmudicos scribere septuaginta interpretes quinque duntaxat legis Mosaicæ libros conuertisse, & duobus tantum in locis, idque consulto, à veritate Hebraica discessisse.

Quod si verum est, illorum interpretationem oportet vetustate esse corruptam, vt omnino crediderim. Non enim probabile est tot tantosq; viros tam fœdè multis in locis 22. librorum deerrasse ab Hebraicis voluminibus atque adeò vero literæ sensu.

Hieronymus in quadam epistola ad Augustinum, quæ est inter ipsius Aug. epistolas vndecima, narrat Orige-

nem eos, dum emendare optaret corrupisse, & alibi ante Origenem, quot essent codices, tantam fuisse diuersitatem exemplariũ, quæ vel ad sua vsq; tempora perdurarit & sua incude egerit, asteriscis & virgulis prænotatis.

Vnde factum, vt multi alii quondam de integro vertendi laborẽ susceperint, Aquila Iudæus tempore Adriani Cæsaris, deinde Theodotion Imperatore Commodo, tum Symmachus sub Seuero, postea quintæ æditionis Hierosolymis inuentæ, demum sextæ auctores incerti.

Ex quibus omnibus sua Hexapla cõflauit Origenes. Ea enim sic appellauit, q. sextuplicia propter sex interpretationes in vnum volumen coactas, non à numero columnarum, quas octo fuisse constat, vt duæ caperent contextum Hebræum, Hebræis & Græcis caracteribus, instar octapli Psalterii Episcopi Nebiẽsis. Præterea correxit id est, corrupit, vt Hiero. interpretatur, versionem 70. quæ deinde sola videtur obtinuisse in Græca Ecclesia. Epiphanius hæresi 64. contra Origenianos.

Vtut sit, non sine Dei erga Gentes, quas in suam Ecclesiam colligere paulo pòst cupiebat mirabili prouidẽtia, qualiscunque seruata est, cum reliqua bibliotheca bello Alexandrino, quod Iulius Cæsar gessit contra Ptolomæum, vt Cleopatram ab ipso pulsam restitueret, flammis concremata sit.

Nec minore erga suos beneuolentia Deus de Hieronymo postea Ecclesię prouidit. Is enim non modò veteres æditiones, vt potuit emendauit, sed etiam septimam, quæ mox à Sophronio Græco sermone donata est, vt pleraque alia tanti viri opera, de ipso Hebraico multò incorruptius transtulit.

Ea est, qua nunc studio Damasi & sequentium Pontificum vtimur in Ecclesia, quámque ęditionem vulgatam nominamus, vt probat Eugubinus præfatione in suos ad Mosem commentarios, vbi rectè excipit interpretationem Psalmorum, quæ non potuit recipi, quod iam Veteris cantus in templis tritus esset. Hieronymiana tamen superest inter eius opera. Hebræi quoque, inter quos R. Ioseph Albo, R. Selomo, R. Dauid, Elias Leuita, nostræ vulgatæ æditionis interpretem Hieronymum agnoscunt, & frequenter non sine honoris titulo & præfatione citant, vt alibi docuimus.

Eleazarus Iudæorum Pontifex. Berechia Dux. Antiochus Theos Rex Syriæ, Antiochiam condit.

Præter viginti duos libros sacros, alii septuaginta duo apocryphi in AEgyptum delati sunt, auctore Epiphanio in libro de mensuris, & ponderibus scripturæ. Vnde fortassis libri Tobiæ, Baruch, Iudith, & similes, qui in nostris Bibliis Græcis & Latinis hodie reperiuntur, ad nos peruenerunt. Alioqui enim apud recentes Hebræos aut non extant, aut certè non sunt Authentici. Quoniam eorum Canon iam erat conditus ab illa magna Synodo, cuius scriba erat Ezras, vt supra docui, & præterea docent Heb. Tract. de votis in Tal. & R. Mose de kothsis præf. in Sepher Mizuoth.

Iesus filius Syrach auctor Ecclesiastici fuisse fertur vnus è septuaginta duobus interpretibus, ad Simonem Iustum, qui Manassæ successit, peruenit: Nam eius in libro suo fecit mentionem.

Tempore Aristotelis dubitabatur num Africa ambiretur mari, donec quidam Eudoxus iram Ptolomæi fugiens à mari rubro peruenit nauigatione ad fretum Gaditanum, auctore Mela.

Aristeas Philadelphi cubicularius scribit historiã de 72. interpretibus.

Romæ bellum Punicum primum. Regulus.

Demetrius Phalereus Regius Bibliothecarius.

Chrysippus, Carneades, Lycophron, è cuius tragœdiis vnica extat Cassandra, Philadelpho charus, non tam propter poẽsim quàm ob Anagrammatismos.

x Post Phalereũ Bibliothecę præfuit Callimachus. Octingẽtos libros scripsisse fertur. Soli autẽ hymni supersũt.

Coætaneos sex alios poëtas habuit, qui omnes à pleiadum numero pleiades dicebantur: Lycophronem, Aratum, Theocritum, Nicandrum, Philicum, Homerum Iuniorem. Vide Tzetzem Lycophronis interpretem.

Abhinc serio AEgyptus Philosophari Græcè, & Græcas scholas instituere: quin etiam per totum Orientem Græcus sermo vigere cœpit. Hierony. in proœmio lib. 2. commentariorum ad Galatas.

Imò verò per Occidentem, ita vt cum Græcorum imperio eorum quoque disciplinæ, leges & sermo in mundo, vt fit, propagata sint, sicuti attingit Cicero pro Archia. Nam etiam nostri Galli linguam Græcam coluerunt, Druidis & Senmothæis (voces sunt Græce Originis) apud se institutis qui rebus diuinis interessent, sacra, priuata & publica procurarent, religiones interpretarentur iuuentutem erudirent, de controuersiis publicis priuatísque responderent, præmiis pœnísque impositis. Cæsar lib. 6. de bello Gallico.

Eidyllia Theocritus, Aratus scribit Phænomena, Nicander Theriaca & Alexipharmaca.

Vsus papyri, qua abũdant Nilus & mare AEgyptium rubrum, siue chartæ iunceæ inuentus est, cum ab Attalo rege Pergami membranas Philadelphus obtinere ad parandam librorum tantam supellectilem, non potuisset. Antea scribebatur in libris siue corticibus arborum.

Hui⁹ autem æmulatione Attalus insignem quidẽ, sed tamẽ multò inferiorem bibliothecam parat viris doctis, quales plurimos istud æuũ ferebat, è Græcia cõquisitis.

y Sapientia Salomonis sub hoc tempus videtur aut condita, aut in Græcum versa. Simon Iustus Iudæorum Pontifex. Iesus Sirach Nepos superioris Ecclesiasticum, quem librum Hebraicè sub titulo prouerbiorum, Mislé, auus conscripserat, in Græcũ vertit. Viuebat enim sub Ptolomæo Euergete, vt ipsemet in prolog. Ecclesiast. testatur. Romanis bellum Punicum secundum. Scipiones, Fabius Maximus, Marcellus, Liuius primus poëtarum Latinorum. Hannibal vincitur à Scipione Africano maiore. Eratostenes Grammaticus. Apollonius Rhodius, qui scripsit Argonautica. Callimachi discipulus. Post præceptorem præfectus fuit Bibliothecæ.	*In prolo. ecclesiastic.*	y Ptolomæus Euergetes an. 26.	*Anni mũdi.* 3864.	*Anni ante Christũ natũ.* 225

		Anni mundi.	Anni ante Christ. natum.
Mach. 3.lib.	z Ptolomæus Philopator. an. 16.	3890.	199.
1.Mach. 10.&11.	a Ptolomæus Epiphanes an. 24.	3906	183.
2.Mach. 10.	b Ptolomæus Philometor an. 25.	3930.	159.
1.Mac. 15.	c Ptolomæus Euergetes secundus an. 20.	3955.	134.
	d Ptolomæus Phiscon. an. 17.	3975.	114.
	Ptolomæus Alexāder cum matre Cleopatra an. 10.	3992.	97.
	e Ptolomæus Lathyrus an. 8.	4002.	87
	f Ptolomæus Auletes an. 30.	4010.	79.
	g Cleopatra Antonij an. 20.	4040.	49.
	Summa 270	4060.	
	h Deuicto Antonio August. solus ad Christi vsque natalem imperium tenuit. an. 29.	4060.	29
	i Post Christum adhuc imperat an. 14.	4089.	0
	Christus mortuus est Tyberij an. 18.	4103.	15.
	Summa 61.	4121.	33.

z Hic indigna multa commisit in religionē.3.Mach.
Patrem, matrem, sororem coniugémque extinxit.
Romanis bellum Macedonicū cum Philippo rege, & Asiaticū, cum Antiocho magno, & Hannibale profugo.
a Cato Maior. Ennius, Næuius, Plautus. Panetius.
b Philometor sub tutela populi Romani cōtra impium Antiochū Epiphanem, qui eius regno prætextu cōsanguinitatis (erat enim ex matre auunculus) insidiabatur.
Philometoris hortatu Aristobulus insignis Hebræorum philosophus in Mosem commentarios ędit.
c R. Iodam. R. Ibba. R. Iohai.
Perseus ab AEmilio vincitur, & Macedonia vertitur in populi Romani prouintiam.
Tertium bellum Punicum, Achaicum, Numātinum.
Quis tum Romanæ Reipub. status esset, egregiè describitur 1.Macha.8.
Scipio minor, Lælius, Terentius.
d Romæ bellum seruile. Leges Gracchorum agrariæ.
Iason Cyreneus quinq; libros scribit de rebus Maccab. quorum Epitome est noster secundus 2.Maccab.2.
e Bellum Iugurtinum & sociale.
R. Simeon Ben Iohai auctor libri Zoar.
f Bellum Cimbricū, Mitridaticum, Ciuile inter Marium & Syllam. Lucullus, Crassus, Antonius, oratores clarissimi. Lucretius poëta Epicureorum.
Hæc ætas multos habuit Epicureos vt Atticū, Velleium & c.
g R. Nehemias ben Haccana auctor Epistolæ secretorum, in qua dicebat se tantùm distare 50. annis à Christi ortu.
Auletes per Gabinium restituitur.
Pompeius superat Hieram, Sertorium, piratas, Tigranem, Mitridatem. & c.
M. Varro Helluo librorum & literatorū doctissimus, quadringentos & nonaginta libros scripsit. Gell.lib.3. Vetus paræmia fuit, cum tot tantáque scripsisse vt nihil videatur potuisse legere: tantum è conuerso legisse, vt videretur nihil potuisse scribere.
Catilinæ coniuratio. Cicero exulat.
h Cæsar nouem annis subigit Gallias, in quibus, vt ipse de se scribit, & Eutropius repetit, ter fuit victus: semel in Aruernia præsens ad Gergouiam, metropolim regni, quod perdiu Aruerni tenuerant, in Aquitaniam & partem Celticæ: bis in Germania absens.
Annis quinque post victum Pompeium imperat.
AEgypti regnum, cæso Ptolomæo (qui Pompeium ad se confugientem securi proditoriè percussit) Cleopatræ sorori eius, amasiæ suæ restituit.
Deuictis in Africa Pompei partibus Romam reuersus à Bruto & Cassio & reliquis coniuratoribus 23. vulneribus in Senatu confoditur.
Apollonius Rhodius Philosophus Rhodi docet. Illic autem literarum gymnasium erat celeberrimum.
Crassus mactatur à Parthis.
Catullus, Diodorus Siculus, Salustius.
Virgilius nascitur.
Seneca duodecimū annum attingit, antequam proscribatur Cicero.
Hortēsius, Trebatius Iuriscōsultus, Cratippus stoicus.
Sosigenes Mathematicus, cuius consilio Iulius Cæsar fastos, siue Calendarium Numæ Pompili, qui Lunaribus mensibus annos distinxerat, corrigit & ad cursum solis reuocat, solares menses in fastis reponens.
i Dioscorides. Strabo.
Dionysius auctor libri de situ orbis poëta Geographus.
Horatius, Propertius, Tibullus, Vitruuius.
Hortensia Hortensii filia, luculentam orationem ad Augustum habuit.
Messala Coruinus orator haud vulgaris, morbo rerū omnium memoriam, sui etiam nominis amittit.
Ouidius ad Getas in exilium ablegatur.

a Hebræi ſuis nimium addicti traditionibus, aliter numerum annorum notant. Nonnihil etiam indulgent odio, quo Chriſtianos hebdomadas Danielis ad IESVM CHRISTVM pertinere demonſtrantes inſequuntur.

Illarum enim ſeptuageſimam in diem, quo à Tito Cæſare euerſum eſt templum, cadere aſſeuerant, & CHRISTVM, quem Daniel prædicebat poſt 69. Hebdomadas occidendum, Agrippam Herodianorum poſtremum interpretantur.

Quare vt hoc doceāt plurimos annos (quos ex aliis hiſtoricis reſtituimus) ab imperiis Perſarum, Græcorū, & Maccbabæorum nobis aſtutè ſurripiunt.

b Sic Græci & Latini veteres ob corrupta ſeptuaginta interpretum exemplaria. Excipio Hieronymum & Bedam, qui ob veritatis Hebraicæ peritiam, parum abſunt à vero calculo. Recentiores minimò differunt, cuius rei ratio mox explicabitur.

Falſi autem ſunt 70. quòd 5. cap. Geneſeos pro centū, ducentos ſemper habeant, atq; ita redūdent mille ducentis 49. annis. Hiero. in quæſtion. Hebr.

Præterea veteres labūtur, quia annos Hebræorū ſupputarunt quaſi lunares, vt Iulius Africanus lib. 5. de ratione temporum, Hippolytus martyr in temporum canonibus, Euſeb. lib. 8. de Demōſt. Hieronymus in 9. cap. Dan. Auguſt. epiſt. 78. Beda in com. 2. lib. Ezr. cap. 16.

Noſter calculus qui eſt ann. 4121. menſes 6. dierum 16 hos ſuperat vno centenario & paucis aliquot, quoniam (vti antea dictum eſt) ſimpliciter accipimus locū Exodi cap. 12. quo dicitur Iacobæos in AEgypto manſiſſe 430. ann.

c Rurſus cauſa cōtrouerſiæ, quæ inter Hebræos, Nos, & recētiores Latinos cernitur, pendet ex 70. annis captiuitatis Babylonicæ & Hebdomadis 69. Danielis, dum alii aliunde illas incipere cogūtur, quòd ſecuti vitioſas diſcrepanteſque Græcorum & Latinorum hiſtorias, 200. & amplius annos, falsò, vt ſupra docuimus, imperio Perſarum tribuāt. Hoc enim conſtituto, compellūtur multò poſt Cyrum Hedomadas auſpicari, vt illæ præfinitè cadant in necem Chriſti.

Ob eas igitur cauſas tot fere inuenies de annis mūdi ſententias quot ſunt ſcriptores. Sed comparanti loca ſcripturarum, quæ annotauimus, ſpero noſtram habitum iri omnium ſimpliciſſimam, & maximè ſemotam *ἀπὸ τῶν ἐρίδων καὶ μαχῶν νομικῶν*.

Etſi vero menſes ſcripturę Lunares ſunt, eius tamen anni in Solaribus haberi debent. Nam etiamnū hodie Hebræi, tertiǫ quoque anno, vt ratio Lunæ, motui Solis reſpōdeat, vnam Lunam, ſiue Lunarem menſem, intercalant, illumque annum menſium tredecim, extremo (quem Adar nomināt & in noſtrum Februarium ferè incurrit) cum hac copula, *Veadar*, repetito faciunt. Quamquam etiam primus poteſt repeti, vt menſis intercalaris ſit *Venisan*, qui & Martius. Ita enim ſolebant veteres dicere, vt Talmuditæ narrant.

Quod à patribus acceptum eſſe, ſatis ex Noe hiſtoria intelligitur. Vbi enim traditum eſt Noe integrum annum egiſſe in arca, menſibus duodecim Lunaribus, adduntur reliqui dies qui vocantur *ἐπακταὶ*. *Ingreſſus eſt* (*inquit*) *Noe in arcam menſe ſecundo, die decimoſeptimo.* Deinde vbi nominatim facta eſſet mentio ſeptimi menſis & poſtea decimi, & poſt hunc dierum quadraginta & amplius, ac denique primi menſis. *Egreditur* (*ait*) *ex arca rurſus menſe ſecundo, die vigeſimo ſeptimo.* Interea igitur exacti ſunt menſes duodecim & accedunt dies decem, qui ter ſumpti, menſem integrum, id eſt, decimum tertium anno tertio reddunt. Quemadmodum nos ſolemus quarto quoque anno inſerere vnū diem ad ſextū Calendas Martii, quem ob id biſſextum appellamus.

Annos ab orbe cōdito variè ſupputant.

a *Hebræi.*
- *Baal ſeder holema, à mūdi procreatione ad euerſionem templi ſub Veſpaſiano tantum numerat annos* 3558. *id eſt, ad Chriſtum* 3516.
- *Talmudici ab orbe ad Chriſtum an.* 3784.
- *Rabbini recētiores an.* 3760. *menſes* 4.
- *Rabbi Nahſſon. in lib. de cyclo Paſcha.* 3740.
- *Rabbi Leui* 3786. *in* 12. *Danielis.*
- *Rabbi Moſes Gerunduſi* 4058. *Menſ.* 5.
- *Ioſephus* 4192. *menſes* 6. *dies* 10.

b *Græci.*
- *Methcodorus* 5000.
- *Euſebius.* 5190.
- *Theophilus Antiochenus ad Autolichum.* 5476.

b *Latini.*
- *Hieronymus in Quæſt. Heb.* 3941.
- *Auguſtinus* 5351.
- *Iſidorus* 5. *Etymologiarum* 5210.
- *Oroſius Euſebium ſequitur.*
- *Beda cap.* 22. *lib. de rat. temporum.* 3952
- *Aſtronomi* 5328.
- *Alphonſus* 5984.

c *Recentiores.*
- *Aliqui,* 3974. *men.* 6. *dies* 10.
- *Alij,* 3954.
- *Nonnulli,* 3960.
- *Quidam,* 3969.

Sed hac de re ſcribentem in Geneſ. primum caput Iunilium Epiſcopum Africanū audi. Luna cùm duodecies ſpatia ſui curſus peregerit, annū facit communem dierū 354. & vt anno Solari poſſit concordare circuitus, tertio quoque vel ſecundo anno, tertiumdecimum addit menſem, quem Emboliſmum vocant noſtri calculatores, & fit dierum trecentorum octoginta & quatuor. Atque hæc quidem ille præclarè.

Etenim, niſi hæc fieret intercalatio, cùm per legem debeant 14. die menſis Niſan feſtum paſchæ celebrare, neceſſe eſſet vt ſequenti anno diebus vndecim, paſcha ipſum anteuerterent, Tertio anno aliis vndecim, atque ita retrorſum verſus, quo vſque in Auguſto vel Septembri celebrarent. Falſi igitur ſunt Iulius Africanus, Euſebius Cæſarienſis, Auguſt. epiſtola 78. & plerique veterum, qui ex eo quòd menſes Hebræorum Lunares erant, exiſtimauerunt ipſorum quoque annos eſſe lunares, qui ſolaribus vndecim diebus contractiores ſunt.

CHRONOGRAPHIAE LIBRI PRIMI FINIS.

SECVNDVS LIBER
CHRONOGRAPHIAE, DE REBVS GESTIS A CHRISTO NATO AD NOSTRA VSQVE TEMPORA, ID EST, AD ANNVM M.D.LXVII.

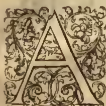
AR. PONTACO BVRDEgalensi auctore.

PARISIIS.

1567.

R· D· ANTONIO PREVOT ARCHIEPISCOPO BVRDEGALENSI AR. PONTACVS BVRDEGALENSIS.

LTER iam agitur annus & eo amplius (presul āplissime) quo temporū seriem & historias à CHRISTO Seruatore ad nostram vsque ætatem per Romanorum Pontificum catalogum in pauculis paginis breui quasi tabella depinxeram, eo quidem primùm animo, vt legendis historiographorum monumentis meorum duntaxat studiorum memoriæ consulerem. Verū postea, cùm à familiaribus, qua erant in me voluntatis propensione rem nimis æstimantibus, ad eorum æditionem excitatus essem, ea in tuo nomine emittere ausus sum: non quòd te digna, sed quia meliorem defensorem Pontificum te Pontifice arbitrabar neminem. Neque sanè mea falsus sum expectatione. Tuis enim fœlicissimis auspiciis nostra non paucis (siquidem omnibus placere perdifficile

Theogn. in senten. -ὀυδὲ γὰρ ὁ ζεὺς
ὄυθ' ὕων πάντας ἁνδάνει, ὄυτ' ἀνέχων)

accepta sic fuere, vt, eodem ipso anno quo ędidimus, exēplaria vniuersa prorsum diuendita distractaque sint. Itaque quadam erga te & ipsos animi significatione, nolui vt iterum diuulgarentur, quin prius quasi sub incudem reuocata, magis elaborata, limatiora, multis denique locis locupletata prodirent. In ea etenim tanquam in aluearium reposui, quæ ex diuersis flosculis historicorum, cùm Ecclesiasticorum, tùm ethnicorum, isto biennio, prout à seriis & grauioribus studiis vacabat, decerpseram. Superest igitur vt hunc fœtum, olim quidem minus excultum, & fortasse ante tempus æditum, nunc vero auctoris sui labore quodammodo efformatum, velut tuum agnoscēs, ab inuidia improborum, quibus, cùm ipsi nihil eniti possint, criminari promptius est quàm imitari, tua auctoritate, vitę sanctimonia, doctrinaque tueare. Vale, Lutetiæ, Non. Aprilis. 1567.

CHRO-

Anni ab orbe condito.	An. à Christi nato.	Num. Pontificum	SEPTIMA AETAS.	Annos.	Menses.	Dies.
4088.	1.		a IESVS CHRIstus Pontifex Maximus, et AEternus, cuius hi principes ministri & vicarij fuerunt, vixit, Octauio Augusto & Claud. Tiberio ex ordine successionis Imperatoribus Romanis, annos	32	3	10
4132.	44	1	b *Martyr*, PETRVS Bethsaidêsis, Galilęus, primus Romanæ Ecclesię Pontifex, Claudio, & post eum Nerone Imp. Marcomiro, Clodomero, Antenore per successionem Francorum Regibus. sedit annos.	24	5	12

a IESVS CHRIstus ex tribu Iuda nascitur in Bethleem Iudæ, 8. Calen. Ianua. media nocte, anno Imperii Augusti 41. ferè completo, & 42. ineunte, vrbis 752. Coss. C. Cæsare Octauio, & M. Plautio Syluano, indictione 4. (aiunt Beda & Dionys.) an. 4. & vlti. Olympi. 194. & Clogii Sycambrorum seu orientaliû in Germania Francorum Regis an. 10. Tritemius & Ansel.

Die natiuitatis CHRISTI mandauit Augustus, ne quis Dominum se vocaret, sentiens, credo, verum orbis principem natû fuisse. Dei enim cognomentum est. Oros. lib. 6. cap. 22.

PRIMVM in Christianos bellum (vt Opta. lib. 3. loquitur) seu persecutio mota est à scribis, in qua Stephanus moritur. Act. 6. Euseb. lib. 2. cap. 1.

Tiberius Imp. tam erat digitis rigidis & articulatis, vt malû recens terebraret. Suet.

Titus Liuius historiographus obiit (Euseb. in Chron.) Historiâ annor. 746. ab vrbe condita ad 38. Augusti .i. 4. ante Christum complectitur.

Dionysius Alicarnas. Diodorus Sicul. Valerius Max. Strabo. Xistus Pitagoricus [illegible]scitur.

Ouidius poeta, Fenestella historicus obierunt. Eusebius in Cron.

Clemens de quo Philip. 4. primus ex Gentibus & Græcis in Christum credidit, & fuit ex eius 70. discipulis. Doroth.

b Negare non potes, scire te in vrbe Roma Petro primo cathedram episcopalem esse collatam, in qua sederit omnium Apostolorum caput. Optatus lib. 2. contra Parmenianum.

Simon Magus, primum baptisatus à Philippo, inter alias hæreses negat liberum arbitrium. (Clem. recogn. lib 2.) fons, radix, atque pater omnium hæreticorum Romani venit sub Claudio Iustin. in Apolog. Iren. lib. 1. cap. 19. & 20. & præfatio. lib. 3. Tertulia. lib. de hæres. Iosep. lib. 20. cap. 19. Aiebat nos sola fide iustificari. Iren. 1. cap. 20.

SECVNDVM bellum in Christianos excitatur à Nerone, in eo Petrus & Paulus occubuerunt Romæ eodem anno & die: Philippus crucifigitur Hieropoli (Egesip. 3. cap. 2. Euseb. 2. cap. 25.) Tunc Christiani miseris mortibus insontes conficiuntur. Tacit. lib. 15. Sueto. in Nero.

Iudęi à Claudio Roma pulsi sunt. (Sueto.) Persius, Syluius Italicus poëtæ, Seneca, Columella, Plinius Maior, Pomponius Mela, Latini & Ethnici scriptores florent.

Iacobus frater Domini, & Marcus Euangelista Alexandriæ siue Aquilegiæ (quæ secunda Roma quondam dicebatur) Episcopus, (qui ibidem rogãtibus Romanis suum Euangelium conscripsit Græcè, siue etiam Latinè, vt volunt Rodulph. Armacanus lib. 9. de quæstio. Voragenes serm. de S. Marco, & Syri vniuersi, vt taceam eos qui Latinum archetypum adseruari putant Venetiis in Martianis thesauris) an. Christi 63. martyrio coronantur.

Anni ab orbe condito.	Anni à Xpo nato.	Num. Pontificũ.		Annos.	Menses.	Dies.
4158.	70	2	c M. LINVS Tuscus, Galba, Othone, Vitellio, Vespasiano, & Tito ex ordine Impp. Rathero seu Chatero Fran. Reg. sedit	11	3	12
4169.	81	3	d M. CLETVS, seu Clytus, Romanus, Tito, & postea Domitiano Impp. Rathero Francorũ Reg. sedit	12	1	11
			Vacat sedes Pontificia dies			20
4181.	93	4	e M. CLEMENS Romanus, Domitiano, Nerua, & Traiano ex ordine Impp. Richimero Fran. Rege sedit	9	6	7
			Vacat sedes			13
4190.	102	5	f M. ANACLETVS (Anencletus Ireneo & Grȩcis) Atheniensis, Traiano Imp. Richimero Francorũ Reg. sedit	9	2	10
			Vacat sedes			13
4200.	112	6	g M. EVARISTVS, seu Eucharist⁹, natione Græcus, patre Bethlehemita, vnde à quibusdam Bethlehemites dicitur, eisdé, & AElio Adriano Imp. sedit	9	10	2
			Vacat sedes			19
4210.	122	7	h M. ALEXANDER I. Romanus, AElio Adriano Imp. Odema-			

c Huius meminit Paulus. 2. Timot. vlti.

Vespasiani an. 2. ferè completo, 8. Septẽb. capitur Hierosolyma per Titũ filiũ eius. Ioseph. lib. 7. de bel. Iud. cap. 17 Tacit. lib. 2. Niceph. in Chro.

Plutarchus Cheronensis, Quĩtilianus, Higinius, Lucanus, satis noti auctores. Tacit. lib. 15. & Eutrop. lib. 8.

d De quo Philip. 4. vt sit summȩ impudẽtiæ contra omnem antiquitatem negare eum nunquam extitisse. Et errãt qui, decepti fortasse affinitate vocabuli, confundunt cũ Anacleto: quẽ ex Damaso & eius Decretal. certum est successisse Clementi.

Asconius Pedianus, Flaui. Iosephus & Iosipp. filius Gorionis Iudæi historici. Ios. prolog. lib. de bello Iudaico.

e Multa scripsit. EBIONITARVM & NICOLAITARVM hæreses, variæque aliæ hæreticorũ turmæ. Iren. 1. cap. 21. 21. & seqq. Hilari. lib. 1. de trinitate.

TERTIVM bellũ auctore Domitiano. Euseb. 3. ca. 12. Eutrop. lib. 9.

Iuuenalis & Martialis poëtæ. Volater.

Sextus Empiric⁹ philosoph. nep. Plutar. Statius. Trogus.

f QVARTVM bellum motum per Traianum, & aliquandiu per Adrianum continuatum: in eo occubuerunt Romæ Anacletus & Ignatius Antiochenus. Plin. epist. lib 2. Euseb. 3. cap. 26. 27. & 29. Oros. 7. cap. 12.

Vixit tunc Papias Hierapoleus Episco. Plati. & Trith. Lucianus apostata & atheos. Plinius Iunior.

g Statuit, connubium esse mœstum, quod sacerdos non consecrasset, aut parẽtes non approbassent. tom. 1. concil. Illud Sother iterum iussit ratum haberi. Plati.

Philo Iudæus. Hiero. in catal. Iulius Celsus Iurisconsultus. Agrippa Castor scriptor ecclesi. Euseb. 4. cap. 7.

Solinus. Cornelius Tacitus historiam annor. 56. cõtinens, Suetonius an. 144. Lucius Florus. ipse lib. 1.

h Decreuit aquam misceri in sacramento altaris (iuxta apostolicam traditionem teste Iust. Apolog. 2. ad Anto. & Cypr. 2. epist. 3.) tom. 1. con-

cil. Pla-

An. ab orb. cõdito.	Anni. à Xpo nato.	Num. Pontif.		Ann.	Mens.	Dies.
			ro Francorum Reg. *Vacat sedes*	7	10	2 / 25
4217	129	8	M. SIXTVS seu Ziſtus Romanus, AElio Adriano Imp. Odemaro Fran. Reg. *Vacat ſedes*	10	3	21 / 2
4227	139	9	M. THELEſphorus Anachoreta, Adriano, T. Aurelio Fuluio Antoni. Pio Impp. Marcomero 4. Francorum Rege. *Vacat ſedes*	11	3	22 / 7
4238	150	10	k M. HIGINVS Athenienſis, T. Aurelio Fuluio Antonino (ſeu Antonio) Pio, Marcome. Fran. Reg. *Vacat ſedes*	4	3	4 / 4
4242	154	11	l M. PIVS I. Aquileiẽſis, Fuluio Antonino Pio Imp. Clodomero 4. Franco. Reg. *Vacat*	9	4	3 / 4
4251	163	12	m M. ANICEtus Syrus, Marco AElio Aurelio Antonino Vero philoſopho, cum fratre L. Cõmodo Vero Antonino Imp. Clodome. Fran. Reg. *Vacat ſedes*	9	4	13 / 17

cil. Plati. Aquam luſtralẽ in templo & domibus priuatis ad fugandos dæmones ſeruari. Sigeb. in Chron. in Serg. 3. Cap. aquã de cõſecra. diſti. 3 & tomi 1. concil. De eius effectu Theodor. lib. 5. cap. 21. Niceph. lib. 12. cap. 27.

Vltimum excidium Iudæorum, quibus pulſis Hieroſolyma AElia dicta conceditur Chriſtianis. Euſeb. 4. cap. 5. Dion Caſsi. in Adria.

Adrianus ab Ariſtide, Quadrato, & Sereno Grannio perſuaſus, Chriſtianos perſequi deſiit. Euſ. lib. 4. cap. 3. 8. & 9. & in Chron. Iuſtin. in Apologet. Hiero. de viris illuſtrib. Cogitabat Chriſto templum facere eumq; inter deos referre. Lamprid. in Alexa.

i Quadrageſimæ ieiunium iam ab Apoſtolis traditum (Ignati. epiſt. 4. ad Philip. & veteres omnes) obſeruari iubet. Plati. tom. 1. concil. Cap. ſtatuimus diſti. 5. Proparentes baptiſmi inſtituit.

Baſilides Alexandrinus Gnoſticorum hæreſiarcha (qui multa deliramẽta de Chriſti natiuitate cõmentabatur) Saturninus, Carpocrates (qui dicebat ſolam fidẽ iuſtificare Iren. 1. cap. 24.) hæretici. Tertuli. de hæreſ. Iren. lib. 1. cap. 22. Euſeb. lib. 4. cap. 7. Epiph. hær. 29. Euſeb. in Chron.

Aquila (quem quidã ex vicinitate Hebr. nominis eundem eſſe putant cum Onkelos Chaldæo illo interprete Pentatheuci) ex Chriſtianiſmo recedens circũciditur, & Sacra Biblia ex Hebræo in Græcum cõuertit. Epipha. lib. de menſur. & pond. E conuerſo Hiero. in epiſto. ad Pamachium, Chriſtianũ effectum ex Iudæo ſcribit.

Arianus Nicomedienſis, Maximus Tyrius, philoſophi & præceptores Antonini Pii Imp. Ptolemæus Alexandrinus mathematicus, Phauorinus philoſophus, Aulus Gellius, Euſtathius, Epictetus, Oppianus poëta. Eutrop lib. 10. Caſsiod. & Suid.

k Diuulgantur hæreſes Valentini & Cerdonis (cuius fuit diſcipulus Martion) ac Valentinus veniens Romam vixit vſque ad Anicetum. Iren. lib. 3. ca. 4. Euſeb. lib. 4. ca. 11.

Galenus Pergamenus medicus, Eutrop. lib. 10. Euſeb. in Chron. Iuſtinus Trogi Pompei epitomiſta. Pauſanias Cæſarien. L. Apuleius Madaurenſis, magus & philoſophus Platonicus.

l Reſurrectionem Domini die dominica celebrari iuſsit. Euſeb. in Chron.

Marcus decimus quartus, at primus ex gentibus, Hieroſolymorum epiſcopus. Euſeb. lib. 4. cap. 6.

Martion Põticus & Gnoſtici ſuum virus dilatant Iren. lib. 3. cap. 4.

Rabbi Hakadoſch ſummi apud Hebręos nominis. Lib. ſeder olam. Scripſit ad Antoninum Higeret Haſodot .i. epiſtolam myſteriorum.

m QVINTVM bellum ſeu perſecutio Chriſtianorum in Aſia & Galliis, per M. Antonium & L. Cõmodum Ver. Impp. tũc martyrium paſsi ſunt Polycarpus Ioha. diſcipulus & Smyrnenſis epiſcopus, an. ætatis 80. Iuſtinus, Apollonius Senator, & Fotinus primus Lugdunenſis epiſcopus Euſeb. 4. ca.

13.& lib.5.cap.1.Grego. Turon.lib.1.cap.29.

Hic PP.Clericos comam & barbam radere in signum Clericatus iussit.ca. prohibere disti.24.Plati.Polyd.Virgil. lib. 4. cap. 8. de rerum inuento. Nauclerus tale institutum tribuit Anacleto.

Egesippus historicus, Theophilus Antiochenus, Modestus, Melito, Apollinaris, qui fuit hereseos Chiliastarum & scripsit cõtra Montanos, doctores ecclesiastici. Euseb.lib. 4.cap.7.Niceph.lib.4.cap.9.10.& 11.

Tum primum Romanum imperium duos tulit æquo iure Imperantes, cum antea singulos semper habuisset Augustos. Eutrop. lib.8.Iul.Capitol. in M.Anton. Oros.lib.7. cap.18.

Ptolemæus, Secundus, Heracleon, Colarbasus, Marcus Valentiniani, Lucanus Martionis hæreses resuscitãt.Ireu.lib.1.August.de hæres.Epipha.heres.32.& seqq.

Apollonius Stoicus, Basilides Syropolitanus philosophi Veri Imp.præceptores, Appianus Alexandrinus historicus. Athenæus. Macrobius. Athenagoras philosophus Christianus.

n Prima Christianorũ schola auctore Pãtæno apud Alexandriam Theologiam docente.Euseb.lib.5.ca.10.Hiero.in catal. Ad eius instar institutę censentur ecclesiæ collegiatæ.

Ireneus Lugdunensis Episcopus Fotini successor. Euseb lib.5.cap.6.& ipse lib.3.cap. 3. Dionysius Corinthius, Melito. Hierõ.in catalog.Euseb.lib.2.cap.22.

Theodotion Ponticus (siue Ephesinus vt ait Trithem.) primo Marcionista, demũ circuncisione Iudæus factus, vniuersa Biblia sacra ex Hebræo in Græcum transtulit. Epipha.lib.de mẽsur.& ponder. Quidam ex nominis significatione eũdem putant cum Ionathan Chaldæo paraphraste.

Volusius, Metianus, Saluianus, Iulianus, Sceuola, Iurisconsulti. Iul. Pollux. Aphthonius. Philostratus.

Lucius Rex Britanniæ insulæ primus omnium regum, predicationibus Fugatii & Damiani fidem Christi amplectitur. Naucl. & Polyd.lib.2. de Angli.rebus. Inde Britannia omnium regionum prima publicè fidẽ Christianã profitetur ad Diocletianũ Imp. vsque, sub quo omni ferè religione extincta, ad idololatriam rediit.

Montanus & Apelles (quem Theodotion nominat maximum hæreticorum) cum Priscilla & Maximilla Cathaphrygarum hæresim spargunt, Negantes Christum verum hominem. Euseb.5.cap.15. & 18. Augusti. in catal. hær. Epipha.in panario.

Hæresis Eucratitarum .i. continentium, prohibentium nubere, iubentium abstinere à carnibus & vino, Tatiano, & Seuero auctoribus. de quibus intelligendum est cap. 4. Tomo.1. Euseb. lib.4.cap.26.Epipha.hær. 45.Hiero.in Amos.

o Prima inter ecclesiam Romanã & Asianam dissensio atrox, propter diẽ Paschatis, & ieiunii, ac Asiana tanquã hæretica à corpore vnitatis scissa est. Euseb.5.cap.23.&24.

An. ab orb. cõdito.	Anni à Xpo nato.	Num. Pontificũ.		Ann.	Mens.	Dies.
4260	172	13	M.(SOTHERIcus Nicephoro) Fundanus, Campanus, solo M.AElio Aurel. Antonino, Faraberto Fran. Reg. sedit.	9	3	21
			Vacat sedes			21
4269	181	14	n M.ELEVTHERIUS Nicopolitanus Græcus, M. AElio Aurel. Antonino cũ fil. L. Antonino Cõmodo 2. postea solo Commodo Imp. Faraber.Fran.Reg.	15	3	2
			Vacat sedes			5
4284	196	15	o M.VICTOR I. Apher, solo Commodo, P.AElio Pertinace Did. Iuliano, L. Septi.Seuero, ex ordi. successio.Impp. Sunno Fran. Reg.	10	3	10
			Vacat sedes.			12

PRIMVM post Apostolorum tempora concilium Cæsariense in Palestina de die Paschatis. Euseb.5.cap.22.

p SEX-

An. ab urb. cõdito.	An. à Xpo. nato.	Num. Pontificũ.		Ann.	Menſ.	Dies.
4294	200	16	p M.ZEPHERInus (ſiue Seuerinus) Romanus. L. Septi. Seuero cum fil. Aurelio Baſſiano Antonino Caracalla Imp. Sunno Fran. Reg.	7	7	10
			Vacat ſedes			6
4302	214	17	q M.CALIXtus I. Aurelio M. Baſſiano Antonino Caracalla, poſt eũ Opilio Macrino Impp. Hilderico Frãc. Reg. ſed.	6	1	10
			Vacat ſedes			6
4308	220	18	M.VRBANVS I. Romanus, M. Antonino Heliogab. Imp. & Hilderico Franco. Reg.	4	10	12
			Vacat ſedes		1	
4312	224	19	r M.PONTIAnus Roman⁹, Aurel. Alexand. Seuero fil. Mammeæ Imp. Hilderico Fran. Reg.	9	5	2
			Vacat ſedes			10
4322	234	20	s M.ANTERVS Græcus, Seuero & poſtea Iul. Maximino, ſeu Maximiano, cum filio Impp. Hilderico Fran. Reg.	5	1	12
			Vacat ſedes			13
			CONCILIVM *Chartaginenſe I. circa hac tempora, de baptiſmo hæreticorum. Cypr. epiſt. ad Iubaianum. Auguſti. lib. 4. de baptiſm. cap. 6.*			
4327	239	21	t M.FABIANVS mirabili electione. Euſeb. 6. cap. 20. (Græcis Flauianus) Iul. Maximino, & poſt eum Pupieno, Balbino, & Gordiano Iuniore ſimul Impp. poſtea Philippo cum fil. Imp. & tandem Decio Imp. Hil-			

p SEXTVM bellum per Seuerum & Aurelium eius fil. in quo patiuntur Leonides Orig. pater, Calixtus PP. & pleriq; alii. Euſeb. lib. 6. cap. 1. Oroſ. 7. cap. 17.

Hyppolitus, Caius, Clemẽs Alexãdrinus Pantæni diſcipulus, Ammonius philoſophus verè chriſtianus, Victor Capuanus, Euſeb. lib. 6. cap. 2. 10. 14. 15 & 16. Niceph. lib. 4. cap. 12.

Papinianus Aſylum iuris, Caſſius, & Marcellus Iuriſconſulti, Velleius Paterculus hiſtoricus.

q Primus Eccleſiam in honorem B. Virginis edificauit in Tranſtyberina regione. Polyd. lib. 5. cap. 6. & lib. 8. cap. 1.

Ieiunia quatuor temporum in quibus ordines ſacri conferrẽtur inſtituit, cum antea in anno ſemel tantum, id eſt, mẽſe Decembri clerici promonerentur. Plati. Polyd.

Tertullianus D. Cypriano Latinorũ ſcriptorum princeps. Niceph. 4. cap. 12. Iorna. de temp.

Symmach⁹, ex Samaritano Iudæus & Ebioneus, Sacra Biblia in Græcum trãſtulit. Epipha. lib. de mẽſur. & põd. Euſ. lib. 6 cap. 13.

r Huic theſauros ſuos legaſſe ferunt Alexand. Seuerũ, qui ita piè ſentiit de Chriſto, vt eum inter Deos referret, ac templum ei conſecrare ſtatueret. Lamprid. in eius vita.

Vlpianus, Pomponius, Gordianus, Sabinus, Hermogenes, Aphricanus, Modeſtinus, Celſus, inſignes iuriſconſulti quondam auditores Papiniani, Alexander Aphrodiſeus philoſophus, Spartia.

Dion Caſſius Nicæus, hiſtoriam annor. 981. ab vrbe ad Chriſti 231. contexuit.

s SEPTIMVM bellum in Chriſtianos per Maximinũ, cuius cum Imperio cœpit & deſiit. Euſeb. lib. 6. cap. 19. Oroſ. lib. 7. cap. 19. Iul. Capitolin.

Quidam inter hunc & Pontianum, Alii ante Fabianum nominant Cyriacum quendam, quem fabulãtur propterea inter Pontifices non adnumerari, quòd contra clericorum voluntatem ſe epiſcopio abdicaſſet, vt cum 11. millibus Virginũ peregrinaretur.

Iulius Aphricanus hiſtoricus. Euſeb. lib. 6. cap. 22.

t Philippus Arabs, primus Imperatorum Chriſtianus, baptiſatur ſimul cum fil. Euſeb. 6. cap. 24. Oroſ. 7. cap 20. & Caſſiodor. Gazas Imperatorias tradidit Fabiano, qui idcirco à Decio Imperat. interfici iubetur. Io. le Maire tract. ſchiſm. Imperii Philip. anno 2. completus eſt annus 1000. Vrbis, quo ſeculares ludi celebrati ſunt. Pompon. Lætus.

OCTAVVM bellum ſeu perſecutio Chriſtianorũ à Decio religionis face ſæuiſſima in odiũ Philipporum excitatur, & durat vſque ad Galienum: obierunt Fabianus, Cornelius, Serapion, Macarius, Babylas, Theophilus Anthiochenus, Agatha, Saturninus Epiſcopus Tholoſæ ac infiniti alii to-

to orbe. Euseb. 6. cap. 28. & 30. Eutrop. lib. 9. Hanc Opta. lib. 3. comparat Leoni Daniel. 7. Eam Deus vltus est pestilentia per vniuersum Imperium Romæ immissa. Eutrop. lib. 9. Cypri. lib. de mortalita.

Herodianus histor. 60. annorũ cōscripsit.

u Quæstio inter Romanam & Aphricanam ecclesiam, num hæretici rebaptizandi essent. Euseb. lib. 7. cap. 2. & seqq.

Gotthi siue Getæ prouincias Romanas ad Danubium tunc primò inuadunt.

x Moritur Origenes 70. æta. anno. Euseb. 7. cap. 1. Sena millia librorum scripsit. Epiph. hæres. 64. Auctor fuit ecclesiarum, vt vocant, collegiatarum. Hiero.

y Primus vestes sacerdotales & tegumenta altarium instituit. Isido. Inter Missarum solemnia occiditur. Platina.

Imperium Romanum tunc cadere cœpit exorientibus vbique tyrannis, quorum 30. Galienus partim occidit, partim debellauit: vnde quidam hic constituunt Interregnum. Trebel. Pollio. Oros. 7. cap. 22.

Sabellii hæresis oritur. Euseb. 7. cap. 4. & 5. Hilar. lib. 6. de trinit. Basil. contra Sabel. Epipha. in pana. Tamē Caluinus in Institu. libro 1. cap. 13. sect. 4. scribit eum post Arrium vixisse.

Floret impius ille philosophus, nomine Malcus, cognomēto Porphyrius, Plotini discipulus. Ipse in vita Plotini, Euseb. 6. ca. 14. Scripsit in Christianos 14. libros. Suidas, & Hiero. in Daniel.

NONVM bellum in Christianos per Valerianum Imp. Euseb. 7. cap. 9. & seqq. Oros. 7. cap. 22. Pompon. Læt. in Valer. In eo Cyprianus trūcato capite, Sixtus PP. Hyppolitus, Laurentius diaconus & alii quamplures martyres occubuerūt. Euseb. in Chro.

z Victorinus Pictauiēsis, Phileas Thebaidæ, Archelaus Mesopotamiæ, Eusebius Laodicensis Episcopi, & Melchior Antiochenus presbyter, contra hæreses & in Sacra Biblia scribunt. Hiero. in Chro. Trith. de script. ecclesiast.

a Huius origo ignoratur. Tunc obiit Dionysius Alexand. Euseb. 7. cap. 25. Floret Gregorius Neocæsariensis Ponti Episcopus, à Latinis magnus, à Græcis mirabilis seu mirificus ob crebra miracula cognominatus, dictusq; Theodosius. Euseb. 7. cap. 24. Plati.

Paul. Samosatenus Artemonis & Ebionitarum hæresim resuscitat, Christum à Maria ortum docens. Eus. 7. cap. 23. & lib. 5. cap. 27. Eam cum Arriana confundit Caluinus cōtra libel. de offi. pii viri.

Claudius Imp. 320000. Gotthos, Macedoniam, Illyricum, & Italiam vastantes occidit. Trebel. Pol. in Claud.

An. ab orb. cō dito.	An. à Xpo. nato.	Num. Pontificū.		Ann.	Mens.	Dies.
			derico Fran. Reg.	13		11
			Vacat sedes			6
4340	252	22	u M. CORNELius Romanus, Decio Imp. & Barthero Frā. Reg.	2	2	3
			Vacat sedes		1	5

Schisma primum.

NOVATIANVS presbyter Romanus & hæresiarcha ope Nouati presbyteri Charthaginēsis (quem Theodoretus lib. de fabul. hæret. & sæpe Epiph. Euseb. ac plerique alii confundunt cum Nouatiano) creatur in Antipapam. Cypria. epist. ad Iubaianum & ad Pompo. Hiero. in catal. Cōtra eum acta sunt duo Concilia, Romanū episc. 60. cū presbyteris totidem & plurimis diaconis. Plati. Euseb. 6. cap. 32. & Charthagiaense. Cypr. epist. ad Cornel. Negat requiri Oleum in cōfirmatione. Theod. de fab. hær. Reiicit satisfactiones pro pœnis peccatorum. Cypri. lib. 4. epist. 2.

TRIA *Concilia celebrātur Charthagine. Cypri. ad Iubaian. Celeberrimū fuit contra negantes infantes baptizandos ante 8. diem. Cypri. lib. 4. epist. 8. Augustin. epist. 48.*

An. ab orb. cō dito.	An. à Xpo. nato.	Num. Pontificū.		Ann.	Mens.	Dies.
4342	254	23	x M. LVCIVS I. (*Lucianus Niceph.*) Romanus, Gallo Hostiliano cum fil. Volusiano, vsq; ad Valerianum & Galie. Impp. Barthero Franc. Reg.	3	3	3
			Vacat sedes		1	5
4345	257	24	y M. STEPHANus I. Romanus P. Licinio. Valeriano cū fil. Cornel. Licinio Galieno Imp. & Barthero Franc. Reg.	7	5	2
			Vacat sedes			22
4352	264	25	z M. SIXTVS II. Atheniēsis philosophus, eisdē Impp.	2	10	23
			Vacat sedes		1	5
4355	267	26	a M. DIONYsius primus ex monacho PP. solo Galieno (*qui aliquam pacem dedit Christianis. Euseb. 7. cap. 20.*) & post eum Flauio Claudio Imp. Barthero Francorum Reg.	6	2	4
			Vacat sedes			6

An. ab orb. cōdito.	An. à Xpo. nato.	Num. Pontificū.		Ann.	Mens.	Dies.
			DVO Concilia Antiochena contra Pa. Samosatenū, Euseb. 7. cap. 23. & 25.			
4361	273	27	b M. FOELIX I. Romanus, Aureliano Imp. Clodio II. Frā. Reg.	4	3	15
			Vacat sedes			5
4365	277	23	c M. EVTHYchianus Lunēsis Tuscus, eisdē Imperātib.	1	1	1
			Vacat sedes			8
4366	278	29	d M. CAIVS (*Optato. Gaïus*) Dalmatæus genere, Diocletiani Imp. Aureliano, Tacito, Floriāo, Probo, Caro cū filiis Carino & Numeriano, Diocletia. ordine successionis Impp. Clodio Franc. Reg.	11	4	12
			Vacat sedes.			11
4377	289	30	e M. MARCELlinus Roma. Diocletiano cū M. Valerio Maximiano Hercul. Imp. Clod. Frā. Reg.	6	2	16
			Vacat sedes	7	5	25
			DVO Concilia, Sinuesanum in Campania episc. 180. sine 190. Ancyranum (Gratiano Anchyritanū, aliis Anquiranum) I. cōfirmatum in Trullo cap. 2. Isido. tom. 1. concil. Plati.			
4390	302	31	f M. MARCELlus Romanus, Diocletiano in Ori. & Valer. Maximiano Herc. in Occid. Impp. Cōstantio & Galerio Cęsaribus. Vuathero Fran. Rege.	6	5	21
			Vacat sedes			20
			CONCILIVM Cirtēse in Numidia, de absoluendis reis proditorum gentilibus 22. librorum. Opta. lib. 1. Augustin. lib. 3. contra Cresco. cap. 27.			
4395	307	32	g M. EVSEBIus Græcus, medicus			

b DECIMVM bellum seu persecutio per Aurelianum Imp. qui primus Imp. diadema capiti imposuit. Vsperg. Eus. 7. cap. 25.

Manichęorum hæresis a Manete siue Manichæo Persa sumit originem. Euseb. 7. cap. 26. Negabat liberum arbitriū. August. lib. de libe. arbitrio. Rex Persidis ei cutem detrahi iussit & ita interfici. Epiph. hær. 66. Asserebat, Baptismum in aqua nihil cuiquā salutis afferre. August. de hæres. cap 46.

Cyrillus Antiochenus Episcopus, Dorotheus eunuchus doctus in Hebraicis & Græcis. Euseb. in Chron. & histo. eccles. 7. cap. 27.

c Martyres Christi 300. suis manibus sepeliuit. Plati. Suple. Chron.

Quidam inter hunc & Fœlicem numerāt Marcum confessorem, quem dicūt sedisse 8. an. M. 2. D. 10. quod ex veteribus historiis & ratione temporum consistere nequit.

d Sacros ordines quatuor minores, duos maiores ante sacerdotium instituisse fertur. Volaterr.

e Metu mortis coluit idola, sed postea in Sinuesano concilio suum agnoscens peccatum liberè martyrium passus est. Plati.

f Hunc omittunt Euseb. in Chron. Theodor, & alii Græci, fortasse vicinitate nominum Marcelli & Marcellini decepti.

Lucinia virgo potentissima & dives admodum, illi omnia sua bona legat. Polyd. 6. de inuent. cap. vlti.

Iulius Capitolinus, AElius Lampridius, Flau. Vopiscus, Trebel. Pollio, historici Romani.

VNDECIMVM bellum omniū grauissimū à Diocletiano in Orie. & Maximiano in occid. excitatur, adeo sæuum vt legio Christianorum Thebanorum duce S. Mauritio à militibus Cæsarianis iugulata sit, & 17. Christia. millia intra 30. dies variis cruciatibus perierint. Euseb. 8 cap. 1. & seqq. Oros. 7. cap. 25. Nocte Natalitiorū Christi 20. millia Christia. in templo comburuntur. Niceph. 7 cap. 6. Durat an. 12. vsq, ad 7. an. Constan. Magni. Epiph. lib. de mensur. Propterea lues & fames maxima fuit p vniuersum orbem diuina vltione Euseb. 9. cap. 8.

Martyrium patiuntur, Sebastianus, Vincentius, Christophorus, Blasius, Geruasius, Protasius, Cosmas, Damianus, Quintinus, Gorgonius, Agnes, Lucia, Pantaleon, Bonifacius, Methodius, Euphemia, Georgius, & Barbara aliique infiniti. Euseb. lib. 8. cap. 14. Niceph lib. 7. cap. 7. & seqq.

g Lignum crucis Dominicæ inuenitur & ab Helena matre Constācini thecis argenteis exornatur Rufin. 1. cap. 8. Hist. Trip. 2. ca. 18. Ambros. de obitu Theod. Eutrop. lib. 2. Paulin. epist. 2. Sulpit. lib. 2. Socrat. 1. cap. 17. Theod. 1. cap. 18. Sozom. 2. cap. 1. Euseb. in Chron. Qui omnes summæ impudentiæ arguunt Magdeburgenses Cen. 4. cap. 13. vbi talem inuentionem audent negare.

Vbi Diocletianus & Maximianus Herc. vel ob ætatis defectum, vel perturbatione animi, vno die, hic Mediolani, ille Nicomediæ, vltro purpura deposita imperio se abdicassent, Constantius & Galerius Impp. facti ita

cti ita

cti, ita imperium diuidunt, vt Constantius Galliæ, Hispaniæ, Aphricæ, Italiæ & occidenti præesset, Galerius Illyrico, Græciæ & Orienti. Postea Constātio Imperiū Aphricæ & Italiæ recusanti, Galerius Seuerū fil. adopti. illis præfecit & Maximinum Orienti. Demū audita Seueri morte, collegam sibi adiunxit Licinium. Euseb. 8. cap. 15. & 16. Oros. lib. 7. cap. 25.

h DVODECIMVM bellum per Maximianum (quem multi cum Maximino cōfundunt) Imp. in Oriente: in quo occubuit Miltiades PP. & plerique alii. Euseb. 8. cap. 17. Oros. 7, cap. 28.

i Huic & eius successoribus Constantinus Imp. dono dedit Romam & omnia imperatoria indumenta ac ornamenta: vt manifestè probat Eugubinus duobus libris, & testatur Photius patriarcha Græcus tit. 8. Nomocanonis cap. 1. Respuit tamen diadema aureum sibi à Consta. oblatum. Sabel.

Constantinus Imp. fit Christianus visione igneæ crucis, cuius signum primus in militaria vexilla trāsformat & nūmos eo obsignari iussit, quod deiceps à Christianis obseruatum fuit. Euseb. 9. cap. 9. Sozom. 1. cap 3. Diem Dominicam ex constitutione veteris ecclesiæ à iudiciis & laboribus sanctam esse decreuit. L. omnes iudices, Co. de fer. Histo. trip. 1. cap. 9. Templa idolorum claudi mandauit. L. 1. de paga. Cod. Tradit Hieronymus senem eū, idq; ab Arrianis fuisse baptisatū, sed deceptus est vicinia nominis, & falso rumore: sibi enim in terræ angulo posito (vt loquitur) multa ignota esse potuisse fatetur lib. de Vir. illustr. Itaque quod de Constantino filio dicebatur id traduxit ad patrē: ille enim in extrema ętate fuit rebaptisatus, & vt ait Damas. ab Euseb. Nicomediensi Arriano. vide Theophan.

Athanasius Alexandrinus, Hilarius Pictaniēsis, Episcopi. Arnobius presbyter præceptor Lactantii, Iuuēcus poeta Hispanus, Rufi. 1. cap. 19. & 20. Hieron. in Chron.

Donatus, à quo Donatistę siue Donatiani, Numida (Nam alius fuit Chartaginēsis 2. episcopus Donatistarum) suum virus dilatat, quod an. 305. cœperat excitare, occasione ędicti Diocletiani de comburendis libris Christianorum, Augusti. lib. 3. contra Crescon. cap. 27. & lib 7. de baptis. cap. 7.

Clodomerus Fran. Rex an. 316. cœpit Turingiam, Galliam inuasit, Sueuis iugum Rom. imperii deposuit, cùm superiores Reges Fran. Zelandiam, Holādiam, Sycambriam & Traiectū incoluissent. Ireni. lib. 3. exegeseos Germa. cap. 76.

Hic PP. festum ad vincula Christi instituit rogatu Constantini. Polyd. 6. de inuēt. cap. 8.

Festum exaltationis crucis Hierosolymis cœpit. Niceph. 8. cap. 29. Festum item inuentionis crucis. Nam quod lib. 1. cōcil. in epist. Eusebii, tribuit eius institutionem Eusebio Papæ constare non potest.

Eusebius, ob arctā necessitudinē cum Pamphilo, cognomento Pamphili, Cæsariensis Episcopus, annos 325. complexus, à Christo

An. ab orb. cō dito.	An. à Xpo. nato.	Num. Pontifici.		Anni.	Mens.	Dies.
			eisdem Impp. postea Constātio Chloro & post eum Constatino Mag. Occid. Maximiano Galerio Oriētis Impp. Vualtero Fran. Reg.	4	1	3
			Vacat sedes			1
			CONCILIVM *Ancyranum 2. episc. 18. Celebratum quoque est concilium Chartagin. episcop. 70. indignum quod referant Magdeburgēses inter concilia ecclesiastica, & fingāt fuisse Chartaginense 1. cùm August. in Breuiculo, & Opta. lib. 1. illud iniustum & iniquum pronuncient.*			
4399	318	33	h M. MILTIADES siue Melchiades Apher, Constantino Magno Occid. Maximiano Gale. cum Licinio Orie. Impp. & tyrānis Maxentio in Italia (quē vicit Constāt.) Maximino (quē duobus prælijs Licinius debellauit) in Orientis & AEgypti partibus: Degeberto seu Dagoberto Fran. Rege.	4	7	9
			Vacat sedes			17
			CONCIL. *Neocæsariense, confirmatum in Trullo. 1. fid. tom. 1. concil.*			
4403	315	34	i *Sanctus* SYLVESTER I. Romanus, Constantino Magno Occid. & Licinio Orie. postea solo Constantino Imp. Degemberto, Clodio II. & Clodomero Fran. Regg.	23	10	11
			Vacat sedes			15

An. ab orb. cōdito. | An. à Xpo. nato. | Num. Pontificum | | Ann | Mens. | Dies.

4416 | 328

S. PRIMVM *Vniuersale Concilium Nicenum, pro diuinitate Christi contra Arrium, siue iam mortuum vt vult Epipha. hær. 68. & 69. & colligitur ex epistol. Synodica lib. 5. Socrat. cap. 9. siue auditum & præsentem, vt aiunt Socrates lib 1. cap. 14. Theod. hist. trip. lib. 2. cap. 5. Rufinus & alii, legatis Rom. Pontificis Vincentio, Victore seu Vinto siue Vitali presbyteris Hist. trip. lib. 2. cap. 1. Niceph. 8. cap. 14 Episcop. 318. Epiph. hær. 69. & lib. Ancoratus. Rufin. 1. cap. 5. Niceph. 15. c. 8. Theodor. 1. c. 7. Iustinia. lib. 4. de sum. trin. & ferè alii. siue Epis. 320. Sozom. 1. cap. 17. Eusebi. lib. 3. de vita Constanti. ait plures fuisse. 250. quod repetit Socrat. 1 c. 8. In litteris Imperatoris apud Socrat. 1. c. 9. legūtur affuisse plures 300. idem Niceph. 8. c. 14. hist. trip. 2. cap. 1. In scriptis Eustachii Anthiocheni apud Theodor. 1. c. 8. perhibentur. 270. & apud Niceph. 8. cap. 21. fere 270. Nam certum numerum in tanta multitudine reperiri non potuisse fatentur.*

Quatuor concilia prouincilia Isid. tom. 1. concil.

Romanum epist. 268. seu 275.

Elibertinum seu, vt aiunt, Granata in Hispania Epis. 19. hic refertur à quibusdam. quod quam sit incertum quisque iudicet.

Gangrense 1. in Paphlagonia in Trullo confirmatum, cōtra Eustathium Sebastiensem episcopum & eius sectatores AErium & alios.

Arelatense 1. & 2. in Galliis, vbi causa Caciliani est iudicata. Augusti. epist. 162.

Quidam addunt Aurelianense 1. præside episcopo Martino.

4426 | 338 | 35 | k S. MARCVS Rom. Cōstātino Magno Imp. & Cæsarib. eius filiis, Clodomer. Franc. Reg. | 2 | 8 | 20

Vacat sedes | | | 20

4429 | 341 | 36 | l S. IVLIVS I. Romanus, Constantino patre & filiis, Constātino 2. in Galliis, Constātio Arriano cum Dalmatio patruo in Oriente, & Constante in Italia &

ad Constantinum Magnum historiam ecclesiasticam conscripsit ex Philone, Iosepho, Clemente Alexādrino, Egesippo, Hippolyto, Papia & aliis. Niceph. 1. ca. 1.

Nicenum conciliū cœpit 14. sub Syluest. Euseb. in Chro. Plati. in Syluestr. Regino. & pleriq; alii. Quidam volunt sub Iulio. Sozom. 1. c. 18. Histor. trip. 2. c. 1. Niceph. 8. ca. 14. Platina in Agathone. Beda in Chro. Durat 3. an. & paulo plus. Niceph. 8. c. 26. Eius initiū variè a scriptoribus traditur. Alii referunt ad annū Christi 322. quidā vt Eus. in Chro. ad 324. quidam ad 330. quidā vt pleriq; Græci ad 333. quidā ad 338. vt Volate. & Bed. Alii ad Consulatū Paulini & Iuliani. qui fuit an. 17. siue (vt alii volunt) 18. Constantini Mag. Socra. 1. c. 13. Niceph. 8. ca. 26. quorum ille ad 20. diem Maii, hic ad vndecimū. Onuphr. ad Aprilem, alii ad 19. Iunii conferūt. Eū an. alii dicunt esse Christi 325. alii 326. alii 327 alii 328. Tanta est annorum à Christo incertitudo, quòd veteres per annos Imperatorum numerarent, non Christi: qui mos, vt censent quidam, tantùm ab anno eius circiter 600. inualuit.

Romani Imperii sedes transfertur Constātinopolim a Constātino Mag vere & palam Christiano Imp. qui pacem integram ecclesiæ reddidit implens illud Apoc. 12. Nunc facta est salus & cæ: Fuit fundator Imperii & religionis.

k Iberi prædicationibus S. Patricii (qui anno vitæ suæ 122. obiit) fidem Christi recipiunt. Rufin. 1. c. 11. Niceph. 8. c 34. Sigeb. in Chro. Sic Indi interiores miro modo per Edisium & Frumētium iuuenes. Ruf. 1. c. 10. Socrat. 1. cap. 19. Scoti quoque. Sabel. quorum primus fuit episcopus Palladius missus à Celestino PP. Prosp. in Chron. Item Armenii. Suid.

Tunc primū res Romana sub vno Augusto & 3. Cæsaribus esse cœpit. Eutrop lib. 10.

Hic PP. Nicenum symbolum inseruit Missæ, in locum Symboli Apostolorū Plati. primus constituit vt Hostiensis episcopus pallio vteretur & ab eo Pontifex Rom. cōsecraretur. Volater. eum tamen Græci ferè omnes prætermittunt.

AErius Arianus, dictus Atheus primus damnat orationes pro mortuis, & ieiunia certo tempore statuta, presbyterum æquat episcopo, ac immutat antiquas Ecclesię cæremonias. Augusti. lib. de hæres. cap. 53. Epiph. her. 75. Socra. lib. 2. cap. 35.

Donatus Grammaticus, Victorinus rethor præceptores Hieronymi, Maximus Alexādrinus, & Methodorus Philosophi, Marcellus, D. Nicolaus Myrtensis (errant enim qui putant eum vixisse sub Iustiniano) episcopi. Hiero. in catalog. Niceph. 8. cap. 14.

l DECIMVM tertium bellum in Christianos in Perside per Saporem Regē. Sozom. 2. ca. 8. Ammian. Marcel. lib. 25.

Eusebius Emissenus Arrianorum signifer multa conscribit. Hiero. in Chron. Tunc vixit Ioan. Clymacus.

m Hunc

	Ann. ab orb. cō dito.	Anni. à Xpo nato.	Num. Pontificū.		Ann.	Mens.	Dies.
m Hunc immerito inter PP. adnumerari, quòd cū Arrianis subscripsisset, censet Platina, post Hiero. de vir. illustr. qui hac de re nihil præter auditum habere poterat. At eum beatissimum prædicant Basil. epi. 74 Ambros. lib. 3. de virginit. Epiph. hær. 75. & Athanas. Apolog. 2. eum liberat ab Arriana labe.				Aphrica Impp. Richimero Franc. Reg.	15	2	6
				Vacat sedes			25
Paulus, & Ammon eremitæ. Sozom. 1. c. 14. obiit S. Antonius eremita anno vitæ 150. Som. 1. cap. 13. Rufin. 1. c. 8. Naucler. & Beda.	4433	345		CONCIL. *Romanum epis. 116. Isid.* *Hierosolymitanum hist. trip. 1. cap. 33. Theod. 1. cap. 30.* *Anthiochanum confirmatū in Trullo epis. 90. Isid.* *Agrippinense. Isid.* *Sardicense. epis. 300. Sozom. 3. c. 11. seu epis. 250. Theod. 2. cap. 7.* *Syrmiense contra Photinū. Niceph. 9. c. 31. Socrat. 1. cap. 29. Sozom. 4. c. 6.*			
Arriana hæresis scissa est in Eunomianos Macedonianos, Eustathianos, Meletianos. Basil. Cont. Eunomi. Hist. trip. 5. c. 15. Epiph. hær. 76. & 68.	4439	358					
Eunomius monachus & notarius AEtii, inter alias hereses negat Virginitatem maioris esse meriti quam cōiugiū; Relicto monachatu: seduxit virgines vt nuberent, Fidē sine operibus ait sufficere nec opera esse ad salutem necessaria Augusti. lib. de hæres. c. 54. Hiero. in 4. Osee. Templa martyrum non ingrediebatur ne cogeretur Sanctos (vt dicebat) adorare. Hiero. in eum. Iouinianus Imp. noluit prius insignia imperii suscipere q̄ milites vno ore se Chriānos profiterentur negans se Christianū paganis imperare posse. Niceph. 10. c. 28. Ruf. 2. c. 1. Marcellus Ancyræ episcopus hæreticus, docet regnum Christi finem habiturum. Niceph. 11. cap. 48 Bonfin. 2. dec. 1.	4444	356	37	m S. LIBERIVS Romanus, dictus Leo, Constantio Arriano Orie. Cōstāte Occid. Iuliano, & postea Iouiano seu Iouiniano Orien. & Occiden. Impp. Theodomero Franc. Reg.	12	3	4
				Vacat sedes			6
Versus ille, Gloria patri & filio cæ. (à Flauiano Anthiocheno adiutore Chrisostomo compositus Niceph. 18. c. 51. & lib. 9. cap. 24.) aliter à Catholicis Græcis in fine Psalmorum canebatur aliter ab Arrianis. Sozom. 3. cap. 20 Theod. 2. c. 24. Niceph. 9. cap. 24. postea consilio Hieronymi in ecclesia Latina additur fini Psalmorum à Damaso. Hiero. epist. ad Damas. vt errent qui hoc tribunt Gregorio I. PP.	4449	361		CONCIL. *Mediolanense. epis. plures 300. propter Athanasium. Socr. 2. ca. 36. Theod. 12. c. 15. Hist. trip. 2. c. 36. Rufin. 1. c. 20.* *Alexandrinum. Rufi. 1. c. 28.* *Arriminense. Socr. 2. c. 37. Sozom. 4. c. 17. hist. trip. 5. cap. 20. Damnatur ab Ambro. epist. 32.* *Romanum, in quo Fœlix electus est Papa. Plat. Isid. tom. 1. concil. Non igitur ab Arrianis creatus est vt volunt Rufin. & Hiero. contra Niceph. 9. c. 35.*			
DECIMVM quartum bellum seu persecutio Christianorum per Iulianum Imp. Apostatam. Rufi. 1. c. 32. & 36. Ammia. lib. 20. Eutrop. lib. 10. In eo cecidit Dorotheus Tyri episcopus anno vitæ 107.							
n Vitas Pontificum Roma. conscripsit. & Bibliis SS. à Hierony. versis primus dedit auctoritatem. Plati. Symbolum Constantinopolitanū in locum Niceni cantari iussit ad missarum solénia: quod vsque hodie perdurat. Sigeb. Rupert. lib. de Diuin. offi. ca. 21.	4456	368	38	M. FOELIX II. Romanus, Valéte Arriano, Ori. & Valétiniano Occid. Impp. Clogio Fran. Reg.	1	4	2
				CONCIL. *Laodicenum, confirmatum in Trullo. Isid. tom. 1. concil.* *Lampsacenum. Eutro. lib. 10. Niceph. 11. c. 3. Hist. trip. lib. 7. c. 12.*			
Gregor. Nazianzenus cogno. theologus, Cæsarius eius frater (cuius quæstiones theologicas Constātinopoli nuper allatas Græcè apud me habeo) Basilius Cæsariensis & Greg. Nyssenus fratres, Io. Chrisostomus, Effrem eremita, Cyrillus Hierosoly. Philaster, Eustachius, Exuperius, Ambrosius Mediola. Martinus Turon. S. Romanus Gal. Vegetius, Eutropius, Themistius Philosophus, Geor. Pachimeres historicus, insignes scriptores. Ammianus Marcellinus historiā Romanam ab an. Christi 98. vsq; ad 382. pertexit. Ambrosius ritum Antiphonarum, seu responsoriorum, hymnorum, à Græca ec-	4457	369	39	n S. DAMASVS Lusitanus, Valéte, & eo exusto, Theodosio			

clesia

An. ab orb. cō dito.	An. à Xpo. nato.	Num. Ponti ficū.		Ann.	Mens.	Dies.
			1. Magno Oriēt. Valentiniano, & post eum Valentiniano 2. Gratiano, eius filius Occid. Impp. Clogio, et post eum, Marcomero Franc. Reg.	19	3	11
			Vacat ſedes			21
4471	383		CONCIL. *Romanū de S. Spiritu cōtra Arriū, Macedonium, Photinū & Appollinarē. Hiero. in Chron. Iſid. in Damaſ. Hiſt trip. 9. c. 16. In eo additur Niceno ſymbolo,* FILIO *quę, cōtra eos qui dicebant S. Spiritum eſſe filium filii, nepotem Patris, vt legi in quodam manu ſcripto libello Græco anonymo de S. Spiritus à filio proceſſione, quod cōuenit cum Hug. Eteriano l. 3. de proceſſ. Spiritus Sancti cap. 16. Et cum Magiſtr. Sent. li. 1. diſt. 11. Errat enim Beza, qui in ſuo nouo teſtam. inter ea quæ à Synodo Conſtantin. ſymbolo Niceno addita fuerunt, hanc dictionem reponit, ſumma antiquitatis ignoratione.*			
4465	377		*Illyricū, de trinitatis vnitate, Theodo. 4. c. 9. Hiſt. trip. 7. c. 8.*			
4471	383		*Aquileienſe, quod Beza & alii perperam exiſtimant fuiſſe vniuerſale.*			
			Valentinum in Gallia, ep l. 30. Iſid.			
4471	383		S. SECVNDVM *Oecumenicum Concilium, Conſtantinopolitanum 1. ab Orientalibus tantùm celebratum contra Macedonium & oppugnatores Diuinitatis S. Spiritus. Epiſcop. 150. ſiue vt ait Proſper in Chro. 180. à Theodoſio Mag. indictū, à Damaſo ſuaſu D. Ambroſii cōfirmatum. Theodo. 5. c. 9. Hiſt. trip. 9. c. 12.*			
			Schiſma 2.			
			Vrſinus, ſiue Vrciſcinus ſedit in ſchiſmate contra Damaſum. Ruff. 2. cap. 10. Ammia. Marcel. lib. 27.			
4476	388	40	o S. SYRICIVS, aliàs Vrſinus Romanus. Theodoſio Mag. cum Valentiniano 2. poſt necē Maximi in Imperiū reſtituto, & eo mortuo, cū filiis Honorio & Arcadio Imp. Marcomero Frā. Reg	15	11	25
			Vacat ſedes			20
			CONCIL. *Romanum. Telenſe, Iſid. Tom. 1. Conc.*			
4491	403	41	S ANASTASIus I. Romanus, Arcadio Orie. Honorio Occid. Impp. Dagoberto Franc. Duce.	3		10
			Vacat ſedes			21
4492	404		CONCIL. *Alexandrinum contra Origenem. Ab. Vſperg. Toletanum 1, cōfirmatum à Leone PP. epiſcoporum 18. ſiue 15. in quo damnatur Priſcilianus. Iſid. Tom. 1. Concil.*			
4494	406	42	p S. INNOCENtius I. Albanus, *ſiue Scotus*, eiſdem Impp. &			

cleſia in Latinā primus tranſtulit. Sigeb. in Chron. Naucler. Illorū primus auctor apud Græcos creditur fuiſſe Ignatius. Socra. 6. c. 8.

Gotthi ab Hūnis gēte Scythica ſuis ſedibus expellūtur. Nicep. 11. c. 48. Bonfin. 2. dec. 1.

Sarraceni & Gotthi fiunt Chriſtiani. Socrat. 4. c. 33. & 36. & labuntur in Arrianiſmū. Iornand. de reb. Geti. & Ab. Vſpergenſis.

Meſſalliani, qui Pſalliani, Euchitæ q. orantes & Enthouſiaſtæ .i. Deo afflati, vocantur, negant carnem Domini prodeſſe vel obeſſe ſumptam in ſacramento Euchariſtiæ. Theod. 4. c. 11. ſemper orant, docent Baptiſmum non conferre gratiam, & non opus eſſe ieiunare. hiſt. trip. 7. c. 11. Damaſce. de hæreſ.

Vigilantius & Iouinianus hæretici, ille SS. venerādos & orandos negat: cæremonias eccleſiæ reſpuit: hic damnat delectum ciborum: monachis & monialibus poſt votū nuptias permittit: aſſerit peccata omnia eſſe æqualia: virginitatē eiuſdem eſſe meriti cū coniugio: liberum eſſe hominē poſt Baptiſmum ad bene agendum, ſed non ad peccādum: nullam meritorum diſtantiam fore in futuro ſeculo: eum ideo anathematizat Auguſt. de temp. in feſto Trinita. ſerm. 3. & lib. de hęreſ. in eos ſcripſit Hier. tom 2.

Hæretici Neſtoriani negabant Corpus Chriſti eſſe in Sacramento niſi in ipſo vſu. contra quos Cyril. epiſt. ad Calo.

Nihil in doctrina Catholica à tempore Apoſtolorū ad hanc vſque ætatem immutatū fuit, maximè Romæ, notat Io. Caluinus inſtitu. Gallic. lib. 4. cap 2. ſect. 3. & epiſtol. ad Sadoletū. Statue tibi quæſo (inquit) ob oculos veterem illam eccleſiæ faciem, qualem Chryſoſtomi aut Baſilii ętate apud Græcos, Cypriani, Ambroſii, Auguſtini ſeculo apud Latinos extitiſſe ipſorum monumenta fidem faciunt

o Epiphanius Salaminius in Cypro, Theophilus Alexandrinus, Syneſius Cyrenaicæ Epiſcop. Optatus. ipſe lib. 2. Iſychius preſbyter Paulinus cognom. Pontius apud Auſonium. Claudianus poëta.

Marcomerus Franc. Rex Gallias inuadit, & omnia loca quæ Maximus occuparat recepit pręter Armoricā, ſiue Britanniam minorem: quo cæſo à Valentiniano, Regnum fuit penes duces aliquandiu.

p Caſſianus & Euagrius monachi, Primaſius, Oroſius, Tiberianus, Maximus Taurinenſis, ſcriptores eccleſiaſtici. Auſonius Burdegalēſis, Prudētius & Sedulius poëtæ. Vincentius Lyrinenſis, Iſidorus ſenior Epiſcopus Cordubenſis, Palladius, Hilarius Arelatenſis, Polybius.

Prima Romæ direptio an. 413. 8. ſeu 9. cal. Septemb. per Gotthos duce Alarico ſiue Athanarico (qui fuit primus Rex Hiſp. Ritius l. 1. de Reg. Hiſp) Procop. lib. 1. Cuſpinia. in vita Cæſar. Æmyl. lib. 1. Sozom. 9. cap. 8. Oroſ. lib. 7. cap. 38.

Vaſconia tūc nomen hoc à Vuiſigotthis ſortitur.

Perſecutio Chriſtianorum in Perſide per Iſdigertē Regem & tutorem Imperii Orientis,

	An. ab orb. cõdito.	An. à Xpo. nato.	Num. Pontificũ.		Anni.	Mens.	Dies.
entis. Hist. trip. lib. 10. cap. 30. Vuandali metu Gotthorum Gallias relinquentes, cum Alanis & Sueuis Hispanias occupant, quas ferè 30. an. incolunt. Sigeb. in Chron. Procop. lib. 3. Pelagius Britannus, Heluidius, Audæus, Bonosus, hæretici. Augusti. de hæres. Chrysost. & Isid. Innocentius primus Romæ Nouatianos pellere cœpit, & multas ecclesias illis ademit. Socrat. 6. cap. 9.				post mortem Arcadii Theodosio 2. iuniore Orie. Imp. Genebaldo Fran. ad Moenum & Salam Duce	15	2	25
				Vacat sedes			22
Franci traiecto Rheno iterum Gallias incessantes, Treuerim vrbem incendunt, & magnam Galliæ partem occupant. Sigeb. AEmil. lib. 1. Eraclianus Consul in Aphrica cum incredibili classe 3070. nauium quantas nũquam habuit Xerses, vel Alexander contra Romam venit. Sigeb. Burgundi partem Galliæ ad Rhenum occupant. Sabel. Scoti & Picti vastãt Britanniam. Blond. 2. dec. 1. Prædestinatorũ hæresis ex libris D. Augustini male intellectis cœpit an. 415. Omnia prædestinationi & reprobationi ita tribuit, vt neget opera vel prodesse vel obesse ad salutem. Sigeb. in Chron. Lutzenburg. de hær.	4497	413		COLLATIO *Carthaginensis inter 286. episc. Catholicos, & nonnullos Donatistas, iussu Honorii, & studio Augustini habita. Aug. epist. 68. & in Breuiculo.* CONCILIVM *Carthaginense (siue vt loquitur Aug. prouincia Carthaginis) præside Aurelio epis. 217. nobilissimum contra Pelagianos, confirmatum in Trullo, cui potuit Augustinus interesse. Aug. epist. 47. 94. 95. & 106.* *Mileuitanum in Numidia cõtra Pelagianos & Donatistas, cui interfuit Augustinus, & aprobatum est ab Innocentio. August. epist. 92. & 157.* *Burdegalense contra Priscilianum præsente S. Martino. Sulpi. Seu. lib. 3. Plati. Prosp. in Chron.*			
q Hieronymus corpore defecto cùm è lecto sese erigere nõ posset, nisi aprehẽso fune qui de trabe pendebat, obiit in Bethleem an. Christi 422. & ætatis suæ 91. vt ait Prosper. vel 95. Diacon. lib. 14. & Sigeb. in Chron. vel etiam 99. vt vult Trithemius. r Vigilias nocturnas ad sepulchra Martyrum sustulit, ieiunia retinuit. Chronica Francorum ab hoc Faramundo Reges enumerare incipiunt. Florus Monachus ex libris Augustini cõtra Pelagianos gratiam Dei ita extollebat, vt negaret liberum arbitrium. August. de gratia & lib. arbi. Vuandali, Alani, Sueui, siue Alamanni, in tria regna Hispaniã diuidentes intestino bello inter se colliduntur: contra quos mittitur ab Honorio Castinus dux. Sig. in Chro. s Socrates, Sozomenus, & Theodoretus, Eusebii historiam continuãtes tempus ferè 140. annorũ pertexuerũt. Niceph. 1. cap. 1.	4505	421	43	q S. SOZIMVS Græcus, Theodosio 2. Orien. & Honorio Occid. Impp. Genebaldo Franc. Occidẽtaliũ duce, Faramũdo Marcomeri filio Orientalium in Frãconia Germaniæ duce	1	3	12
				Vacat sedes CONCIL. *aliud Carthaginẽse Augustino Aphricanum, contra Pelagianos. August. epist. 47.*			11
Burgundi & Occidentalium magna pars fidem Christianã recipiunt. Niceph. 14. ca. 40. Socr. 7. cap. 30. Germanus Altisiodorensis, & Lupus Trecassinus episcopi, Britannos à Pelagianismo ad veram fidem reuocant. Prosp. in Chron. Palladius à Celestino PP. in Scotiam missus Christum ibi docet. Maior lib. de reb. Scot. Cludius Franc. Rex Thoringiã Germaniæ inuadens, Dispergum castellum occupat, vbi sedem regni aliquandiu constituit. Sigeb. in Chron. Greg. Turonen. lib. 2. ca. 9.	4507	423	44	r S. BONIFACIVS I. Romanus, eisdem Impp. Faramũdo tam GalloFrãcorum quàm Germano Frãcorũ cõsẽsu, Rege declarato sedit	3	8	7
				Vacat sedes Schisma 3. Eulalius in schismate cõtra Bonifaciũ electus, ab Honorio expellitur. Pla.			9
Moritur magnus ille Augustinus in Hypone non an. Christi 440. vt ait Sigeb. in Chro. vel 446. Bed. sed 432. Diac. lib. 14. siue 433. Prosper in Chron. anno autem vitæ suæ 73. & episcopatus 40. Sigeb. siue vitæ suæ 76. Diac. lib. 14. Prosp. in Chron. Possid. in eius	4510	426	45	s S. CELESTINVS siue			

vita.

An. ab orb. cō dito.	An. à Xpo nato.	Num. Ponti fic.		Ann.	Mens.	Dies.
			Celestius, Campanus, *seu, vt alii volunt*, *Romanus*, Theodosio 2. Ori. Honorio Occid. & post eū Valentiniano 3. Impp. Faramūdo & postea Clodoueo, *siue Clogione*, *siue Clodio Crinito siue Capillato* Franco. Gallorum Rege	8	10	17
			Vacat sedes			21
4517	433		S. TERTIVM *Oecumenicum cōcilium Ephesinum contra Nestoriū vocē* Θεοτόκου *.i. Deipara auersantem: pro vna persona Christi, Epis. 200. in quo nomine Celestini præfuerunt, Cyrillus Alexandrinus & Arcadius episcopi. Euag. 1. cap. 4. Socr. 7. cap. 34. Histo. trip. 12. cap. 5. Tom. 1. concil. Plati.*			
4518	434	46	s S. SIXTVS 3. Rom. Theodosio 2. Orie. & Valētiniano 3. Occid. Impp. Clodio Franc. Reg.	8		18
			Vacat sedes			22
			CONCIL. *Regiense epis. 13. Agathense in Galliis episc. 35.*			
4519	435		*Romanum epis. 56. Sigeb. vel 57. Plati. & Tom. 1. concil.*			
4526	442	47	t S. LEO I. cognom. Magnus, Tuscus, *siue iuxta alios Romanus*, eisdē Impp, Martiano, *qui primus à patriarcha Anatolio coronatus est*, & posteà Leone Magno, Orient. & Maioriano Occid. Impp., Clodio, Merouco, Childerico, per ordinem, Franc. Regibus	21	1	13
			Vacat sedes			8

vita. siue vt alii 83. Baptisatur an. 30. ætatis, fuit Manichæus ferè 9. annis, vt ait lib. 2. de morib. Manich. cap. 19. & lib. 1. de morib. Eccles. Cathol. cap. 18.

s Bononiensis Academia instituta est à Theodosio Imp. Volater.

Eudoxia Imperatrix festum ad vincula Petri celebrari Cal. Augusti obtinuit à Syxto, maximè vt populum à gentilitate reuocaret, quæ eo die recolebat festum pro victoria Octauii Augusti de Antonio & Cleopatra. Sigeb. in Chron.

Britanni cum Pictorum & Scotorum impetus amplius ferre non possent, ethnicam Anglorum gentem .i. Saxones ad sui defēsionem inuitarūt, quibus tantum terræ datum est quātum corium tauri per corrigias potuit extendi. Sigeb. Krantz. l. 1. cap. 18. Polyd. in histor. Angli. lib. 3.

Persidis magna pars Christo credidit, Sdigerde fil. Regis à dæmonio liberato precibus Maruthę episcopi, qui legatione apud eos fungebatur. Sigeb.

t Hic PP. doctissimè scripsit, & primus omnium Pontificum Romæ sepultus est in Basilica S. Petri in Vaticano.

Acephaleorum hæresis (quòd sine auctore & quasi sine capite esset) docet Christum in vna substantia adorādum, & vna natura ex Deitate & humanitate mixta constare. Plati. & Honor. in catal. hær.

Possidius (vulgo Possidonius) Apher, Eucherius Lugdunensis. Gennad. in catal. Asymo Curiensis primus episcopus Rhætorū. Prosper Aquitanicus. Genouefa. Sigeb. in Chron. Sextus Rufus historicus.

Attila, flagellum Dei, cum 500. millibus Hūnorum siue Chunorum vniuersam ferè Europam depopulatur. Bonfin. 3. deca. 1. Callimach. in Atti. Blond. 1. dec. lib. 2.

Roma iterū an. 457. Vuandalis in prædam exposita est duce Genserico, iam Carthagine ab eis expugnata & Aphrica subacta. leg. 1. c. de offi. præf. prætorio Aphricæ.

Omnia loca Galliæ quæ tenebat Merouęus Franc. Rex Clodii fil. seu vt alii volūt consāguineus, Frāciæ nomine vocari cœpta sunt. AEmil. lib. 1. Ab hoc Franci Merouingi dicti sunt. Gagui. lib. 1.

Clodius Francos à Francfordia in Gallias traduxit vsque ad vrbem Cameracum, exinde ad Somenam siue Sumonā fluuium omnia loca occupat. Masse. & Guilel. de Nangiaco in sua Chronographia, quę est apud Germanēses monachos Lutetiæ. Greg. Turon. lib. 2. cap. 10.

Persecutio Christianorum in Perside per Gatararem Regem durat an. 30. Sigeb. Ab. Vsperg.

Apud Tholosam ex eius medio tota die sanguis largissimo fluxit riuo. Sigeb.

Germania, Dacia, Sarmatia, & cæteræ prouinciæ ad Danubium & Rhenum sitæ, Hispania etiam vlterior, & Aquitania omnino ab Imperio Romano deficiunt. Blond. lib. 2. dec. 1. Irenic. lib. 3.

Venetia vrbs ob hostium terrorem in insulis ædificari cœpta. Blond. dec. 1. lib. 3.

	An. ab orb. cō dito.	An. à Xpo. nato.	Num. Pontificū.		Ann.	Mens.	Dies.
u Victorinus in Aquitania, Saluianus Massiliæ, Chrysologus Episcopus Rauénæ, Sidonius Apollinaris Episcopus Claromōtésis in Aruernia, Prosper Reginensis, Genad. in catal. & Palmer. in Chron.	4538	454		S. QVARTVM *generale concilium Chalcedonense contra Euthycen & Dioscorū hæreticos, pro duabus naturis in Christo & proprietatibus: in quo Paschasinus, Lucentius Episcopi & Bonifacius presbyter nomine Leonis PP. præfuerunt. Euagr. 2. cap. 2. & 4. Episcop. 630. Niceph. 15. cap. 2. Sigeb. & Plati. Quidam 830. Alii 600.*			
Mamercus (quem Trith. vocat Claudiū) episcopus Viennensis in Galliis vtilissimo experimento, reuerendissimo exemplo primus inuexit solemnitatem Rogationum (quas hodie Christiani Syri vocant Niniuitarum ieiuniū) in quibus ieiunatur, oratur, psallitur, fletur, ait Sidonius libro 5. epist. 14. Rationem instituti adfert Greg. Turon. lib. 2. cap 34. quòd Viennę assiduus terræ motus contingeret, lupique ac aliæ ferę syluestres vrbem ingredientes homines deuorarét. Igitur qui cum Polyd. li. 5. de inuento. rer. cap. 10. tribuunt Leoni 3. PP. institutionem litaniarum trium dierum ante Ascensionem, vel errant, vel illum significant statutum tempus præfixisse.	4544	456		CONCIL. *Arausicanum siue Auriscanum, siue Arausicense primum & secundum de libero arbitrio.* *Valense seu Vasense in Galliis epis. 18.* *Carpentoractense.* *Arelatense 3. epis. 35. siue 24.* *Romanū cōtra Euthycē. Niceph. 15. c. 4.* *Constantinopolitanum aduersus eūdem. Euagr. 1. cap. 9.* *Tyrium. Beritense.* } { *Inserta actionib. 8. 9. & 10. cōcilii Chalcedo. Lib. concil.*			
x Suis scriptis Ecclesiam illustrat. Trith. Romanū Occidentis Imperium tunc in Augustulo defecit, deinceps barbaris & peregrinis dominis Italiam occupantibus annis 325. vsque ad Carolum Mag. ex quo vsque in hunc diem Imperium manet stabile. Niceph. 15. cap. 11. Diaco. lib. 16. Palmer. in Chron. Blond. lib. 2. dec. 1. Seuerianus Damascenus, Marinus Neapolitanus, Procli philosophi discipuli Suid.	4551	463	48	u S. HILARIVS Sardus, Leone Ori. Maioriano, & post eū Seuero seu Seueriano Occid. Impp. Childerico Franc. Reg. *Vacat sedes* CONCIL *Turonense epis. 8. Romanum epis. 50. Lib. concil.*	7	3	10 10
Notet hic mecum lector, Plures eiusdem nominis regna & imperia erexisse ac eadem labefactasse. Darius primus cum Cyro capta Babylone Imperium Persarum cōstituit, Darius Arsamis fil. penitus amisit: ait Iusti. Constātinus Mag. primus Imperator Constātinopolitanus, Constantinus vltimus Imperium cum vita perdidit: Balduinus primus ex Francis Imper. Constantinopolitan⁹, Balduinus illius abnepos vltimus: Vrbano 2. PP. Hierusalem est recepta, Vrbano 3. recidit in seruitutem: Augustus Romanum Imperium condidit, Augustulus hic noster vir ominosi nominis labefactauit.	4558	470	49	x S. SIMPLICIVS (Sulpitius Palmerio) Tiburtinus, Leone, & eo mortuo, Zenone Isauro hęretico Arriano, Orie. Seuero, Anthemio, Olybrio 7. mēsib⁹, Glycerio an. 1. Nepote di. 56. Augustulo an. 1. Occid. ex ordine successionis Impp. vsque ad Odeacrum Turcilingorum & Italiæ Regem: Childerico Franc. Reg. *Vacat sedes*	15	1	7 26
y Honoricus Vnandalorum Rex Arrianus, 434. siue vt ait Sigeb. 444. Catholicos Aphricæ episcopos mittit in exilium. Diac. in Odeacr. lib. 16. Ab. Vsperg. in Zeno. (mirum tot olim fuisse vnius regionis episcopos) verùm biennio post corrosus à vermibus miserè periit. Procop. lib. 3. de bel. Vuand. z Clodoneus primus Regum Francorū fit Christianus, & baptisatur a S. Remigio Remēsi archiepiscopo, qui ei Ludouici nomen imposuit. Gregor. Turon. lib. 2. cap. 30. & 31. AEmil. lib. 1. Quicquid Galliarū a Rheno ad Ligerim sub iure erat Romanorum ad ius Francorum transfert. Sigeb.	4575	485	50	y S. FOELIX III. Roma. Flaui. Zenone Isauro seu Isautico Orien. Imp. Odeacro Italiæ, & Childerico Frāco, Reg. vsq; ad Clodoueum *Vacat sedes*	6	11	17 5

Prima

Anni ab orb. cõdito.	Anni à Xp̃o nato.	Num. Pontificũ.	CONCIL. Tarraconense epiſ. 10. Aurelianense & 1. Francicum epiſ. 30. ſiue 33. iuſſu Clodouei. Gerundenſe in Hiſpa. Lib. concil.	Ann.	Menſ.	Dies.
4580	492	51	z S. GELASIVS I. Apher, doctiſſimus, Anaſtaſio cognom. Dicorus hæretico Euthichiano, Orie. Imp. Theoderico Arriano, Italiæ, & Clodoueo Franco. Regg.	5	8	17
			Vacat ſedes			7
			CONCIL. Epaunenſe epiſ. 70.			
4586	498	52	S. ANASTASIus. 2. Rom. Anaſtaſio Imp. Theoderico ſiue Dietericho Oſtrogotthorũ ac Italiæ R. Clodoueo Fran. Reg.	1	10	24
			Vacat ſedes			4
4588	500	53	a S. SYMMAchus Sardus eiſdem Imperãtibus ſedet an.	15	6	22
			Vacat ſedes			7
			Shiſma 4. LAVRENTIVS in ſchiſmate cõtra Symmachum Papa deſignatur: ſed Symmachus in concilio Rauennati preſente Theoderico confirmatur. Diac. in Anaſt. lib. 16. Blond. 3. dec. 1. Plati.			
			CONCIL. Rauennenſe, [illegible]denſe, epiſc. 8. Valentinum epiſc. 6. Romanum epiſc. 122. lib. concil. Alia 5. concilia Romæ celebrantur. Lib. concil.			
4605	515	54	b S. HORMISda Fruſiuonius Cãpanus, Anaſtaſio, & poſt eũ Iuſtino, Ori. Impp. Theoderico Italię Re. Clodoueo & poſtea Childeberto (aliis Childerico) Frã. Reg.	9		18
			Vacat ſedes			6

Prima Chriſtianorum pugna contra infideles Vuiſigotthos fœliciter confecta per Clodoueum. Sabel. lib. 2. AEnead. 8. ita gens Franciea prima omniũ pro religione ſigna cum Chriſti hoſtibus cõtulit. AEmil. lib. 2.

Xenaias ſiue Philoxenus Hierapoleus epiſcopus Eutichianus, primus euomuit Chriſti & Sanctorum Imagines venerandas non eſſe. Niceph. 16. cap. 27. & Cedrenus.

Remigius & Patricius Sueſſionẽſis Epiſcopus fratres, Vedaſtus Atrebatenſis Epiſcopus, Auitus Vienenſis, qui Gallias ab Ariana hæreſi defendit, Epiphanius Ticinenſis, Fulgentius Rupẽſis Epiſcopi. Idacius, qui Chronica ſua à primo Theodoſii conſulatu vſque ad an. 490. perduxit Sigeb. in Chron. Caſſiodorus monachus ex ſenatore. Pomerius. Gennadius Maſſilienſis. Heſychius Mileſius. Merlinus vates. Suid.

a Egeſippus Theologus. S. Seuerinus Treuerenſis, S. Eleutherius Tornacenſis Epiſcopi, Boëtius philoſophus & Poëta, Symmachus exconſul, Patricius Romanus eius ſocer, Martyres. Quintianus Rutenenſis Epiſcopus, Maxentius Pictauenſis Abas, Sigeb. Trith. Procop. lib. 1. Paſchaſius Diaconus libros de S. Spiritu ſcribit. Greg. 4. Dialog. cap. 40. Fulgentius Hiſpalenſis Epiſcopus. Diac. lib. 17. Pa. AEgineta. Trith.

Clodoueus Franc. Rex à Rheno ad Sequanam vſque regnum dilatat. Guilel. de Nangiaco. & paulo poſt vſque ad Ligerim, Burgundiam ſibi reddens tributariã. Sigeb. AEmil. lib. 1. Blond. lib. 3. dec. 1. Lutetiam Pariſiorum ſedem regni cõſtituit ſuaſu Clotildæ vxoris. Greg. Turon. l. 2. cap. 38. Plati. & Chron. Francorum.

Allarico Vuiſigotthorũ Rege vita cũ vniuerſo regno, cuius regia erat Tholoſa, expoliato, Francicum regnum ad Pyreneos vſq; montes extendit, & a Ligeri ad Rhodanum fluuium, qui erat limes regni Vuiſigotthici. Sigeb. & Guilel. de Nangiaco. Inde Anaſtaſius Imp. titulum & inſignia conſulatus ac patriciatus ei contulit, quòd Gotthos ſeu Vuiſigotthos ab vtraque Aquitania expuliſſet. Gregor. Turon. ibidem. AEmil. lib. 1. Sigeb. in Chron.

Symmachus PP. quotidinæ præbet ſubſidia 220 epiſcopis in Sardiniam exilio relegatis, per Tranſamundum Vuandalorum Regem. Diac. in Anaſta lib. 17. Guilel. de Nangiaco.

b Adhæc vſque tempora Arrianos templa & publicos conuentus habentes, Iuſtinus pius Imp. exterminauit. Diac. lib. 17. ſicut Euthichianos & Neſtorianos. AEmil. lib. 1. Blond. lib. 3. dec. 1.

c Quatuor filii Clodouei regnum inter ſe diuidunt, Lotharius ſeu Clotarius ſedem regni ſui habuit apud Sueſſionem, Theodoricus ex concubina fil. Methis, Clodomirus Aurelianis, Childebertus Lutetiæ Pariſiorum. Sigeb. in Chron.

In Alexandria multi vtriuſque ſexus dæmoniaci quaſi canes latrabant. Sigeb.

 c Iuſti-

	An. ab orb. cōdito.	Anni à Xpo nato.	Num. Pontificū.		Ann.	Mens.	Dies.
e Iustinus primus omnium Imperatorum coronatur à Roma. Pontifice. Blond. lib. 3. dec. 1. Melanth. in Chron. Hūc PP. quòd à Iustino honorificē susceptus esset, Theodericus carceris aflictione peremit. Diaco. lib. 17. qui 98. die post subita morte obiit. S. Brigida, siue Birgita, siue Pyrgita virgo Scotica prophetissa & multnrum cœnobiorum fundatrix. Plati. & Volat. Duo SS. Germani alter Parisiensis Episcopus, alter Capuanus, Arator subdiaconus poëta, Priscianus grammaticus Cæsariēsis apud Constātinopolim. Diaco. lib. 18. Palmer. in Chr.	4612	524	55	*CONCIL. Romanū contra Eutichianos & Nestorianos, Blōd. lib. 3. d. 1.* *Aurelianense 4. Ioan. le Maire & Tom. 2. concil.* *Cæsaraugustanum Epis. 12. Lib. conc. Sarragocēse & Gerodense in Hisp.* c S. IOANNES I. Tuscus, Fla. Anicio Iustino Imp. Theoderico Ital. Childeberto cū Lothario Frā. Reg.	2	8	28
				Vacat sedes		1	
S. Benedictus Nursinns monasterii mōtis Cassini abbas, cū sorore Scolastica, miraculis clarus ordinem Benedictorū instituit. Dia. lib. 18. Palmer. Greg. lib. 2. dialog. cap. 1. & 33. obiitque an. 543. vt scribit Faustus eius discipulus. Longobardi seu Langbardi Pannoniam occupant expulsis Hunnis & Ostrogotthis. Dia. lib. 18. Bonfin. dec. 1.	4615	527	56	S. FOELIX 4. Samnius, eisdē Imperātib' vsque ad Iustinianum Imp. & Alaricum Ital. Reg.	4	2	13
				Vacat sedes			3
d Iustinianus ex tribus codicibus Hermogenlano, Gregoriano, & Theodosiano nouum Codicē ex suo nomine Iustinianèum fieri curauit per Tribonianum & alios iurisconsultos. Cod. tit. De nouo Cod. faci. & tit. De Iustin. Cod. confirmando. Dionysius Alba Romanus paschalē calculum composuit. Dia. lib. 17. S. Arnolphus seu Arnaldus, & Vedastus primus Atrebatensis Episcopus, discipuli Remigii. Sigeb. Iustinianus diem festum Hypapātis Domini. i. exceptionis (qui dicitur dies Purificationis) vbique celebrari instituit. Nicep. lib. 17. cap. 28. e Cæcum illuminat. Greg. lib. 3. dial. ca 2.	4619	531	57	d S. BONIFAcius 2. Romanus, Fl. Anicio Iustiniano, Imp. Adelricho, *seu Athalarico, siue Alarico*, cū matre Amelasinuta Ital. & Childeberto cum Lothario Franc. Reg.	2		2
				Vacat sedes		2	
				Schisma 5. DIOSCORVS in schismate contra Bonifacium sedit dies.			25
Aphrica redacta in ditionē Imper. victis Vuandalis 105. annos ex quo eam occupārant. Dia. lib. 17. & leg. 1. Cod. de offi. præ. præt. Afri. Procop. lib. 1. f Mutum & claudum sanat administratione Corporis Christi. Greg. lib 3. dial cap. 3. Diebus dominicis circumire templa minori processione istituit. Plati. & Vola. li. 16.	4621	533	58	e S. IOANNES 2. Rom. Iustinian. Imp. Alarico Ital. Childeberto Franc. Reg.	2	4	
				Vacat sedes			6
Tribonianus cum aliis Iustiniani mandato, ex immensa legum multitudine, quæ in librorum duo millia, & versuum trecies cētena millia excreuerat, 50. libros Pandectarum seu Digestorum per titulos ordine digessit. Proem. Digest. & Proc. lib. 1. Agapetus Iustinianū Imp. ab Eutichiana hæresi reuocauit, quem prius cùm videret non flecti rationibus, Christiana audacia in hæc verba prorupit: Ego ad Iustinianum Imperatorem Christianissimum venire desideraui, sed Diocletianū inueni. Diac. lib. 17.	4623	535	59	*CONCIL. Toletanū 2. Lib. cōcil.* f S. AGAPETVS 1. Rom. eisdem Imp. & Amatasinuta cum Theodato Gotthorū & Ital. Regina		11	19
				Vacat sedes		1	29

An. ab orb. cō dito.	Anni. à Xpo nato.	Num. Pontificū.		Ann.	Mens.	Dies.
			CONCIL Hierosolymitanum 2. de quo actio 1. Constantin-p. 2.			
4624	536	60	S. SYLVERIus (Palmer. Liberius 2.) Campanus doctissimus eisdem Impp.	1	5	12
			Vacat sedes.			6
4625	537	61	g VIGILIVS Rom. eisdem Impp. vsq; ad Bittigē Tēdibaldum Totilam, siue Badiullā, Teiam seu Tegā ex ordine successionis Gotthorum & Italiæ Regem	18	6	26
			Vacat sedes		3	5
4640	552		QVINTVM Generale conciliū Constantinopolitanum 2. Episcop. 165. præsidēte Vigilio vna cum Euthycio & Apollinari Patriarcha, ait Zonaras (nā Euagrius lib. 4. cap. 38. putat abfuisse) cōtra Anthemium & Theodorum hæreticos negātes D. Virginē esse Deiparā, & ad cōfirmādas 4. generales synodos, cōtra etiā Origenistas. Plat. & Lib. con. CONCIL. Antiochenū cōtra Petrū, Seuerū, & Anthemiū hæret. L. cōc. Aurelianense 2. & 3. aut iuxta alios 5. & 6. Aruernense			
4643	555	62	h S. PELAGIVS I. Rom. Iustiniano Imp. Teia Ital. Reg. & Narsete, eo interfecto & subactis Gotthis p̄cōsule in Italia, Childeberto cū Lothario postea solo Lothario Franc. Regibus.	6	10	28
			Vacat sedes		3	26
			COMCIL. Turonense 2. Aurelianense 4. & 5. vel 7. & 8. Parisiense 1. & 2. Lib. Concil.			
4550	562	63	i S. IOANNES 3. Rom. cognom. Catilina (ait Euagr.) Iustiniano 2. siue Iustino 2. Iuniore Pelagiano			

g Iornandes siue Iordanus Gotthorum Episcopus & historicus. Procopius historiā annorum 142. pertexuit vsque ad an. Christi 554. à quo Agathias eodem tēpore suam historiam deduxit ad an. 566.

S. Mauritius obiit in Dalmatia. Sabel.

Iustinianus partem Galliæ cōcessit Germanis. Procop. lib. 3.

Gotthi duce Totila Romam capiunt, Lucanos & Brutios subigūt. Procop. li. 3. Diac. lib 17. Palmer. in Chron.

Tanta fames per vniuersum orbem maximè apud Liguriam & Italiā, vt matres cogerentur vesci carnibus filiorum. Diac. lib. 17. Procop. lib. 3.

h Fertur instituisse septem horas canonicas. Polyd. lib. 6. de inuent. re. cap. 2. Eum omisit Euagrius.

S. Medardus Nouionensis, & Gildardus Rothomagensis Episcopi & fratres eodem die nati, pontifices cōsecrati, & mortui an. 556. Guil. de Nangiaco & Sigeb. in Chron. Medardus S Radegundam vxorem Lotharii assensu viri in monialem consecrauit. Pert. de natalibus.

Phreculphus historicus ab orbe condito ad annū Chri. 560 Chronica digerit. Fortunatus poëta, & Episcopus Pictauēsis. Trith. & Plat. Sige. Hermolaus grāmaticus. Suid.

Eruli incolæ Istri, fidem Christi suscipiunt accepta ob id pecunia à Iustiniano. Euagr. lib. 4. cap. 20.

Gotthorum regnum in Italia finem habuit 70. anno ex quo eam occupauerant, per Narsetem, qui postea in odium Augustæ Lōgobardos gentē Germaniæ in Italiam vocauit, quam tenuerunt 204. annis. primus eorum rex fuit Alboinus. Procop. lib. 3. AEmil. lib. 1. Plati. in Adria.

i Longinus Græcus primus Italiæ Exarchus constituitur Rauennæ ab Imperatore. Blond. deca. 1. lib. 8. Nam non assentior Palmerio scribenti id sub Gregorio accidisse, & Patricium Romanum primum talem magistratum suscepisse. Durauit illa dignitas annis 164. siue vt alii volunt 124. Eius erat confirmare electionem Roma. Pontifi.

Armenii iterum fidem Christi suscipiunt. Sigeb. in Chron. & Plati.

Lothario Franc. Rege mortuo filii regnū diuidunt, Hilpericus Suessioni sedem regni habuit, Heribertus Lutetiæ, Guntrannus Aureliæ, Sigebertus Metis. Sigeb. in Chro. Maglorius Dolēsis archiepiscopus Sanctus vir in Britannia. S. Amandus nascitur an. 571. Gregorius Turonensis historicus. Mer. Caledonius. S. Leonardus. S. Goar. Sigeb. & Volat. & Ab. Vsperg.

Franci & Hispani de Paschate celebrando dissentiunt, Hispanis 12. Calend. April. Francis 14. Calend. Maii Pascha celebrantibus. Sigeb.

k Ante

k Ante hunc Euagrius post Bonosum nominat Iohannem alterum à præcedenti.

Euagrius Epiphaniensis prætor, historiam suam orditur vbi desinit historia tripartita, vsque ad Iustini ætatem, id est, an. 595. tempus annorum circiter 140. complectẽs, Niceph. lib. 1. cap. 1.

Floret Michael Syngelus.

Hilpericus, siue Chilpericus primus & solus (quod mirum est) Regum Francorum à subditis cæsus est suasu Fredegundæ vxoris & insidiis Lauderici maioris domus, siue comitis Palatii, quem hodie Conestabulum vocamus. Chron. Francorum.

Hermimgildus Lemingildi, siue Leonigildi, siue Lennigildi Vuisigotthorũ in Hispania Regis fil. prædicatione Leandri Hispalensis Episcopi & adhortatione suæ coniugis ab Arriana hæresi conuersus, iussu patris iugulatur, quòd nollet fidem catholicã eiurare. Sigeb. AEmil. li. 1. Guilel. de Nãgia. Greg. 3. dialog. cap. 33. Ipse Leander multos Arrianos ex Aphrica in Hispaniam venientes refellit. Gregor. lib. 1. epist. cap. 41. & lib. 4. cap. 9.

Hęresis Manichæorũ repullulat in Aphrica. Greg. lib. 4. epist. c. 50.

Lupi Burdegalam ingressi deuorarunt canes. Sigeb. Hinc dictus est vicus luporum.

l Hunc esse Roman. pontificum vltimum Caluinus scribit in instit. illis tamen Fune-cius etiam adnumerat Sabinianum.

Angli Cantuarii (nam gentes Aquilonares Anglorum Mercii & Nordimbrii nondũ Christum audierant sub Regibus Edelfrido & Elle. Sigeb.) ex idolatria ad fidem Christianam conuertuntur cum suo Rege Edilberto, id procurante Gregorio PP. per Augustinum Cantuarensem, & Melitonem seu Melitem Londinensem postea episcopos, & Iohannem. Sigeb. & Greg. lib. 5. epist. c. 7. lib. 7. epist. c. 112. & lib. 9. c. 52. & 60. Aimoin. lib. 3. cap. 74.

Ioannes Philoponus auctor hęresis Tritheitarum. Niceph. lib. 18. cap. 46.

Gotthi & Hispani magna ex parte, cũ suo Rege Sissebuta Arrii hæresim eiurantes, Christianam fidem amplectuntur. Platin. & Sabel. AEnead. 8. lib. 5. Lombardi fiũt Christiani per Gregorium. Suplem. chro.

Maometes ille impius, ab Ismaële originẽ ducens Abdala patre, Hennia matre, vigesima tertia stirpe, nascitur an. 600. Palmer. in Chro. Primus dux Arabum seu Ismaëlitarũ, siue Sarracenorum (vel à Sara vxore Abrahæ, vel potius à Sara mõte, quem olim ipsi incolebãt) eorumque pseudopropheta edoctus à Sergio & Ioanne hæreticis Arrianis monachis, legẽ ex Iudæis, Gẽtibus & Christianis composuit, quam partim verbis & prodigiis mendacibus columbæ, tauri, comitialis morbi, & lunæ, partim vi & armis infinitæ multitudini persuasit. Zonar. Cedrenus in Chronogr. Blond. dec. 1. lib. 6. Vincẽt. in Specu. li. 24. c. 4. & alii histo. Hũc facilè crediderim esse Antichristũ aut saltẽ regni Antichristi cõditorẽ. Nã μαομετις reddit numerũ hominis bestię 666. de quo Apoc. 13.

An. ab orb. cõd.	An. à Xpo. nato.	Num. Pontificum		Ann	Mens.	Dies.
			Imp. Clephe Longobardorum & Ital. reg. Heriberto cum fratribus & postea solo Hilperico Fr.R.	12	11	26
			Vacat		10	3
			CONCIL. *Gradense. Sabel. AEneade 8. lib. 5.*			
4663	576	64	S. BENEDICTUS I. (Bonosus Euagrio) Rom. Tiberio Anicio Constantino Imp. Antharo Ital. & Hilperico Franc. RR.	4	1	28
			Vacat sedes.		2	10
			CONCIL. *Constantinopolitanum cõtra Monothelitas epis. 150. Lib. Concil.*			
4667	579	65	k S. PELAGIVS 2. Rom. eisdẽ Impp. postea Mauritio Imp. Antharo Lõgobardorum & Ital. Reg. Lothario 2. Franc. RR.	10	2	10
			Vacat sedes		6	28
			CONCIL. *Hispalense I. Toletanum 3. Matisconense 1. & 2. Lib. Concil.*			
4687	590	66	l S. GREGOrius Mag. Romanus, vir doctissimus & inuitò electus, Mauritio & postea Phoca Impp. Agilulpho, *siue Agone* Longobardorũ & Ital. Reg. Lothario Fr.R. sedit.	13	6	10
			Vacat.		5	19

Quidam

An. ab orb. cõdito.	An. à Xpo nato.	Num. Pontificũ.		Ann.	Mens.	Dies.
4683	595		CONCIL. Romanum Episc. 24. Greg. lib. 1. epist. c. 49. & lib. 4. cap. 88.			
4692	604	67	m SABINIAnus (Sabinus Palmerio) Bledensis, Phoca Imp. Agilulpho Ital. R. Lothario siue Clothario 2. Frãcor. Reg.	1	5	9
			Vacat.		11	26
4695	607	68	n S. BONIFAcius 3. Roma. eisdem Impp.			9
			Vacat.		1	6
			CONCIL. Romanum Episc. 72. presbyt. 30. Platis & ca. nullus, dist. 79.			
4696	608	69	o S. BONIFACIus 4. Valeriẽsis, Marsus, eisdem Imperantibus, vsque ad Heraclium hæret. Monothelitam Imp.	6	8	13
			Vacat.		7	25

Quidam Gallus Biturigẽsis nomine Episteus, postquam aliquos ægrotos sanasset, prædicat se esse Christum, & pro Christo adorandum. Gregor. Turon. lib. 10. cap. 25. Sigeb. Guilel. de Nangiaco.

Cùm Augustinus iuxta Dorocæstriam prædicaret gentes illius loci caudas Rariarum vestibus illius appendebant: hinc ipsi et eorum posteri caudas sicut pecudes referuntur habuisse. Guilel. de Nangiaco.

Tunica Domini iuẽta in ciuitate Zaphat. Sigeb. Ab. Vsperg. Naucler. Aimoin. l. 3. c. 78.

Frontinianistæ, Monophysitæ, Agnoitæ, hæretici. Greg. lib. 8. epist. cap. 35. 36. & 42. lib. 11. cap 55. Niceph. 18. cap. 45. 46. 49. Donatistæ repullulant in Aphrica. Greg. lib. 3 cap. 35.

Gregorius multa instituit in Ecclesia, Antiphonas in Missa: Modũ chori & Psalmodias: Litanias seu supplicationes maiores (quę lógè antea erant in vsu apud Græcos, teste Basilio epist. 63.) in festo S. Marci ordinauit: quatuor dies ab initio Quadragesimæ adiecit: nouies Kyrie eleison: Alleluia & Offertorium dicere iussit: statis diebus ecclesias frequentãti delictorum pœnas canonicas condonauit: præposuit horis canonicis versum, Deus in adiutorium & cæt. tres petitiones, Diésque nostros in tua pace et cæ. canoni Missæ (cuius auctorem fuisse Scholasticum meminit Episto. 62. li. 7.) adiecit: Stationes Romæ, & Scholas musicæ: adorationem crucis nudis pedibus feria 6. in passione, & multa alia instituit. Plati. Lib. Concil. & in Decretis. ipse lib. 4. epist. cap. 88. & lib. 9. cap. 9. & 45. & aliis locis. Errãt qui putant nomen Missæ tunc excogitatũ, cùm reperiatur apud Ambrosiũ (vt cæteros taceam) Missam facere. lib. 5. epist. 33. & apud Augusti. bis ser. de temp. 237. & 91. quos sermones esse Augustini asserit Petr. Martyr Vermilius in cap. 1. Iudic.

m Post Gregorium Niceph. lib. 18. cap. 56. nominat Innocentium Roma. Pontificem.

n Contentio inter Cõstãtinopolitanum Patriarchã & Rom. Pontificem de primatu sedis. Pronunciante autẽ ex veteribus Cõciliis & patribus Phoca Imper. Romanam Ecclesiam caput omnium ecclesiarum esse iterũ decernitur. Plati. Ab. Vsperg. Volat. Blond. lib. 9. dec. 1.

o Hierusalem capit Cosdras Persarum Rex: Lignum Crucis dominicæ ex Caluaria in Persidẽ trãstulit, illúdque in throno statuit aureo, & gẽmis fabrefacto, cuius extrema superficies in similitudinem cœli circumagebatur. Sabel. lib. 6. AEnead. 8. Blõd. lib. 9. dec. 1. Sigeb. in Chron.

Hic Pantheon .i. templum omniũ deorum, Romæ à M. Agrippa ædificatum, ab Impera. Phoca impetratum, vertit in ecclesiam S. Mariæ, & omniũ Martyrum, ibique ad calend. Nouembris instituit solemnitatẽ omnium Martyrum. Aimoin. lib. 4. cap. 4. quæ postea sub Gregor. 4. dicata est omnib[9] Sanctis. Sige. tamen Romani hoc etiam nomine eam celebrant ex instituto huius Bonifacii. Sigeb.

p Isidorus Iunior Hispalensis Episcopus, S. Columbanus Abbas, S. Lupus Senonẽsis Episcopus. Sabel. AEnead. 8. lib. 6. Sigeb. in Chron. Plati.

Lignũ crucis Domini victo Cosdroe per Heraclium à Persis receptum est. Plati. Blond. lib. 9. deca. 1.

S. Rupertus siue Robertus primò Vuormariensis postea Ratisbonensis Episcopus, Theodonem ducem Bauariȩ ad Christi fidẽ perduxit. Alii id referunt ad an. 580.

q Primus Pontificum iussit aras & Ecclesias esse Asyla reis. Plati. Sigeb. Illud Honorius & Theodosius antea sanxerant. lib. 2. Cod. De his qui ad Eccles. confug. Hodie in Gallia non obseruatur.

Iacobitarum, Georgiorum, & Armeniorum hæreses, quæ etiam nunc perdurant in Oriente. Niceph lib. 18. cap. 52. & 53.

Arabes & Mahometani ab Hegira, cuius fuit initium anno Domini. 621. quo homo perditionis Mahometes iura & leges dare cœpit, annos suos numerant. Alphonsus. nam errant & Afri, qui eius principium faciunt anno à Christo 591. quo Mahometem natum putant, & qui anno 623. quo Mahometes primã expeditionẽ (quod sonat vox Hegiræ) suscepit pro religione.

Eduinus Rex Nordanimbrorum Anglorum, à Paulino Episcopo baptisatur. Eius hortatu Erpualdus rex Anglorum Cantuariorum Orientem versus, qui cum patre suo Rodoaldo à fide Christiana defecerat, denuo relicta idololatria vnà cũ gente sua Christi fidem suscipit. Guilel. de Naugiaco. Sigeb.

t Festum exaltationis S. Crucis inuexit in Occidentem. Plati. Nam à multis annis 14. die Septembr. celebrabatur Hierosolymis. Niceph. 8. cap. 29. & 50.

Paulinus primus Eboracensis Archiepiscopus. Polyd. lib. 4. Angli. histor.

Cantabrigiensis Academia in Anglia instituitur. Polyp. lib. 5.

Heraclius Iudæos omnes baptizari iussit aut exulare: idem in Hispania per Sisibodum siue Sisebutũ Reg. & in Gallia per Dagobertum Reg. fieri curauit. Blond. lib 9. dec. 1. AEmyl. lib. 1. Aimoin. lib. 4. cap. 22.

s Nonnulli hoc omisso nominant Bonifacium 4. Alii vt Palmer. in Chron. vtrumque numerant.

t Sarraceni ab imperio deficientes Hierosolyma, Damasco, Phœnicia, & Antiochia potiti, propinquas Romani Imperii vrbes AEgyptúmque cœpere: Persas non longè antea ab Heraclio deuictos prælio superarunt, quos coëgerunt Mahometi Alcoranũ recipere, & vocari Sarracenos: Syriam totã sibi subegerunt. AEmyl. lib. 1. Tyri. lib. 1. cap. 2. Blond. lib. 6. decad. 2. Sigeb.

Carcombertus Rex Angliæ primus in Anglia idola destruxit, Christianam fidem auxit, ieiunium quadragesimæ obseruari edixit. Sigeber. in Chron.

S. Eligius Christum prædicat in Flandria. Ia. Meierius in histor. Fland. S. Osualdus Scororũ Rex. Fasci. temp. S. Arbogastus

An. ab orb. cõdito.	An. à Xpo. nato.	Num. Pontificum		Ann.	Mens.	Dies.
4703	615	70	p S. DEVS DEDIT, siue Teodat⁹, siue Dorotheus Roman⁹, Heraclio Imp. Agilulpho Ital. R. & Lothario Franc.	3	3	20
			Vacat.		1	16
			CONCIL. *Antisioderẽse. Lib Cõc.*			
4706	618	71	q S. BONIFACIUS 5. Neapolitanus, Heraclio Imp. Adalualdo siue Adulouualdo Ital. R. & Lothario Fr. R.	5		20
			Vacat sedes			13
4711	623	72	r HONORIVS I. Cãpan⁹, eisdẽ Impp. & Dagoberto Fr. R.	12	11	17
			Vacat sedes	1	7	13
			CONCIL. *Hispalense 2. Toletanum 4. epis. 70. Lib. Concil. Aquileiense. Vetera.*			
4714	626					
4724	636	73	SEVERINVS Roman. eisdem Imperantibus.	1	2	
			Vacat sedes		4	29
			CONCIL. *Toletanum quintum epis. 21. & Sextum episc. 52.*			
4726	638	74	s IOANNES 4. Dalmata eisdem Impp.	1	9	9
			Vacat sedes		1	13
4728	640	75	t S. THEODORUS 1. siue Theodosius Grȩcus, Heraclio Constantino 3. eius fil. 4. mensibus, Heracleona cum Martina matre an. 2. & Cõstante 2. *(siue Constantino 4. siue Constantio 2. Nam variè appellatur)*			

primus

An. ab orb. cōdito.	An. à Xpo. nato.	Num. Pontificū.		Ann.	Mens.	Dies.
			ex ordine successionis Impp. Rhotari Arriano Ita. Reg. Dagoberto Fr.R.	6	5	18
			Vacat		1	22
4734	646	76	v *Martyr.* MARTINUS I. Tudertinus, Cōstāte 2. hær. Monothelitarū, Imp. Rothari It.R. Clodoueo 2. (aliis Ludouic' I.) Fr.R.	6	1	26
			Vacat	1	1	
4739	651		CONCIL. *Lateranense episc. 150. contra Monothelitas. Plati. Blon. 9. dec. 1. Toletanum septimum episc. 30. Octauum episc. 55. siue 59. Nonum epis. 16. Decimum epis. 17.*			
4741	653	77	x EVGENIVS I. Roman', eisdē Impp.	2	9	
			Vacat.	1	1	8
			CONCIL. *Cabilonense 1.*			
4745	657	78	y VITALIANUS Volscus, Constāte 2. Imp. Rodoaldo, & post eum, Ariperto Ita. RR. Clodoueo, Lothario 3. & Hilderico 2. ex ordine successionis Franc. RR.	14	6	
			Vacat		4	15
			CONCIL. *Toletanum 11. Romanum epis. 100. Bracarense 3. Anglicanum 1. Sigeb.*			
4759	671	79	S. ADEODATVS. Rom. monachus Constantino 4. (iuxta alios 5.) Pogonato. i. barbato Imp. Grimoaldo Ital. Reg. Hilderico 2. Franc.R.	4	2	5
			Vacat		4	20
4763	675	80	DONNVS I. *siue Domnus, siue Dōnio* Ro. eisd. Impp.	5	5	10
			Vacat		2	16
4768	680	81	z AGATHO Sicul. monachus			

primus Episcopus Argentinensis, Entropius Episcopus Hispaniæ, & S. Reginulpha virgo in Gallia. Platin. Sigeb.

v Cæsarea regina Persidis venit Cōstantinopolim vt baptisaretur, eóque impulit precibus regem accedere, & cum militū 60. (siue vt alii 40.) millibus ablui sacro lauacro Diac. lib. 18. Plati.

Sarraceni maximam partem Aphricæ, & Rhodum cum vicinis insulis occupant, Siciliam vastant, Europam inuadunt. Sigeb. Blond. 9. dec. 1. Sabel. AEnead. 8. lib. 8.

Osin. Nordimbrorū Anglorum rex Mercios, eorum rege trucidato, fidem Christi suscipere coëgit, Pictos regno Anglorū subdidit. Sigeb. in Chron.

x Decreuit vt episcopi carceres haberent ad delicta clericorum punienda. Volater. & Suppl. Chron.

y Organa & musica instrumenta ecclesiis adhibet. Volater. & Platin.

S. Berta abbatissa & martyr. S. Niuardus Archiepiscopus Remēsis. Sige. Elogius Nouionensis, Lampertus Traiectensis, Florentius Argentinensis. Claudius Archiepiscopus in Burgundia, Cæsarius Arelatēsis, episcopi & sancti viri.

A primo an. Clotarii Reg. qui fuit Christi 662. vsque ad 750. regnum Franciæ gubernatum est per maiores domus, solo nominē régis penes filios regum remanente, qui domi morabantur luxui indulgentes, & semel tantùm in anno videbantur à populo ad Calend. Maii in conuentu publico Lutetiæ, vbi sedentes in solio, salutabantur, & salutabant, obsequia & dona accipiebant, & aliis rependebant. Sigeb. & Chron. Franc.

z Circa hæc tempora ignis ardens excogitatus dicitur à Callinico architecto Syro. vulgus vocat *Feu Gregeois*.

Bulgari gens Scbytica Pannoniā & Thraciam inuadentes, post victum Imperatoris exercitum, cōsensu ipsius magnam Thraciæ partem occupant Rege ipsorū Bathaia. Sigeb. Blon. lib. 9.

Concilium Constantinopolitanū finitur sub Iustiniano Rhinotmeto, collectis 227. episcopis in ei' palacio, qui dicebatur Trullus. Ibi reconciliatæ sunt Ecclesia Latina & Græca.

Notat Platina in eo errorem Monothelitarum magis auctoritate veterum Theologorum,

	An. ab orb. cõdito	An. à Xpo nato	Num. Pontificũ		Ann.	Mens.	Dies.
logorum, quàm sacræ Scripturæ testimoniis explosum fuisse.				Constantino 4. Pogonato Imper. Partaritho Ita. Reg. Theodorico Fra. R.	2	6	15
				Vacat	1	5	
a Ex eius decreto pallia gratis largiuntur Archiepiscopis: licet quotidie baptizare: Osculum pacis in missa instituitur. Plati. Volater. Suplem. Chron. Fascicul. temp. Iulianus Pomerius Episcopus Toletanus. ipse lib. 3. contra Iud. S. Damianus Ticinensis. Diaco. lib. 18.	4769	681		CONCIL. *Anglicanum 2. contra Monothelitas.* SEXTVM *generale concilium Constantinopolitanum 3. Episcoporum 351. vel 289. præséte Imper. pro duabus voluntatibus in Christo, cõtra hæresim Monothelitarum: et contra patriarchas Antiochiæ, Alexandriæ & Constantinopoleos. Cui in locum Agathonis præfuerunt Ioannes Diaconus, & Ioannes Portuensis Episcopus. Lib. Conc. Platin. Diac. lib. 18.*			
	4772	684	82	a S. LEO 2. Siculus eisdem Imperátibus.		10	
b Impetrat ab Imper. vt absque ipsius siue Exarchi Rauennæ consensu Pontifex Rom. possit à Clero & populo eligi. Naucler. Volater. & Supl. Chron.				*Vacat*		11	21
	4674	686	83	CONCIL. *Toletanũ 12. Lib. cõcil.* b S. BENEDICtus 2. Rom. eisdem Impp.		10	12
c Theodoricus concilio Ebroini maioris domus synodum Episcoporum cogit, in qua multos vt indignos priuat episcopatu, alios mittit in perpetuum exilium. Sigeb.				*Vacat*		2	15
Hic Pontifex statuit Roma. Pont. consecrari ab Ostiensi, Portuensi, & Veliterno Episcopis. Volater. qui mos durat etiam hodie, cum antea tantùm duceretur ad Cathedram D. Petri, vt ei paulisper insideret.	4775	687	84	CONCIL. *Gallicanum. Sigeb.* c IOANNES 5. Antiochenus eisdem Impp. & Iustinian. 2. (iuxta alios 3) Iuniore cogno. Rhinotmeto, ab amputato naso	1	2	19
				Vacat CONC. *Toletanum 13. & vltimũ.* Schisma. 6. PETRVS Archipresbyter Rom. ecclesiæ, sedit aliquot dies in schismate cõtra Theodorũ Papã creatũ: sed vtroque exacto suffectus est Papa Conõ.			
Gotbertus fertur fuisse primus princeps Christianus in Germania, & baptisatus à S. Chilliano, qui propterea vna cũ Ditomanno & Colomanno piis sacerdotibus transfossus est per cognatos Gotberti. d Saxonum quidam fidem Christi suscipiunt. Plati.	4776	688	95	CONON siue Cuno Thrax ob vitæ probitatẽ dictus Angelic⁹. *Sabel. AEnead. 8. lib. 6.* eisdem Impp.		11	5
				Vacat Shisma 7. THEODORVS R. E. presbyter contra Paschalem R. E. Archidiaconũ creatũ PP. sedit dies aliquot. vtrisque pulsis creatus est Sergius.		2	23
Hic PP. quatuor festis Annũciationis, & hypapanti Domini, Natiuitatis, & Assumptionis Beatæ Mariæ virginis, lætanias assignauit, & statuit vt inter communicandum Agnus Dei & cæt. cantarétur à clero. Sigeb. in Chron.	4777	689	86	d S. SERGIVS natione Syrus, patria			

An. ab orb. cō dito.	Anni à Xp̄o nato.	Num. Pontificū.		Ann.	Menſ.	Dies.
			Antiochenus. Iuſtiniano 2. vſque ad Leonē 2. ſiue Leontium Imp. Partaritho It. R. Theodorico, Clodoueo 3. (ſiue iuxta alios Ludouico 2.) & Hildeberto per ſucceſsionē Fr. R.	13	8	23
			Vacat		1	20
4790	702	87	e M. IOANNES 6. Græcus Abſimaro Tiberio 3. Imp. Chuniberto Ital. R. Hildeberto Fr. R.	3	3	
			Vacat		1	19
4793	705	88	f IOANNES 7. Græcus, eiſdē Impp.	2	7	17
			Vacat		3	
4795	707	89	SISINIVS ſiue Zoſimꝰ, ſiue Soſinus Antiochenus Syrus, Iuſtiniano 2. imperiū recuperāte, Ariberto It. R. Hildeberto Fr. R.			20
			Vacat		1	18
4795	707	90	g CONSTANtinus Syrus Iuſtiniano 2. Philippo ſeu Philippico Bardanio, ſiue Bardeſane Monothelita, & Iconomacho Impp. Ariberto It. R. Hildeberto, & poſteà Clodoueo 4. Fr. R.	7		20
			Vacat		2	10
4801	713		CONCIL. *Romanum pro imaginibus retinendis cōtra Philippicum primum Imperatorem Iconomachum, Abbas Vſperg.*			
4802	744	91	h GREGORIVS 2. Roman. Philippico			

e Quidā ſcribunt hunc Martyrio obiiſſe. Faſcicul. temp.

Palmerius in Chron. inter hunc & Sergium collocat Leonem quendam Pontificem Rom.

Haymo & Strabus fratres doctiſſimi. Sig. Plati. Trithemius eos facit recentiores annis multis.

Sarraceni dum Imperatores inteſtinis bellis inter ſe pugnarent, Aphricam & totā Hiſpaniam (exceptis ſolis Cātabris & Aſturibus) quam circiter 700. annis tenuerunt, duce Abdimara occupant. Naucler. Blond. 10 dec. 1. AEmil. lib. 2. Plati. Vincentius in Specul. lib. 24. cap. 146. Sigebertus ait id accidiſſe ſub Greg. 2. Tunc finitum eſt regnū Vuiſigotthorum 256. an. ex quo inuaſerant Hiſpaniam, & ex quo Scythia ſunt expulſi 346.

Primus dux Venetorū electos eſt Paulus Anazat Heraclienſis, anno ab vrbe condita 252. Sabel. AEnead. 8. lib. 7.

f Arithpertus Rex Longobardorum Alpes Coccios iam dudum collatos S.R.E. ſed multis annis à Longobardis occupatos huic Pontifici reſtituit diplomate aureis literis ſcripto. Guilel. de Nangia. Blond. 10. decad. 1.

Sarracenorum 200. millia cæduntur in Syria. Sabel. AEnead. 8. lib. 7.

g Iuſtinianus Imper. Conſtantinum Rom. Pōtificem in Nicomediam ad ſe venire iubens, honorificè ſuſcepit ac remiſit: quem proſtratus humi pro ſuis peccatis intercedere rogans, eius pedes primus Imperatorum exoſculatur, & cuncta Rom. Eccl. priuilegia renouat. Diac. lib. 18. Plati. Blond. lib. 10. dec. 1. AEmyl. lib. 2. Suplem. Chron.

Hic PP. ſtatuit ne populus Romanus heretici Imperatoris nomen, aut chartam, aut figuram de more ſuſciperet. Vnde nec Philippici effigies in eccleſiā introducta eſt, nec nomen ad miſſarū ſolemnia prolatum. Diacon. lib. 18.

h Blondus & alii nominant hic Stephanū quendam 2.

Inſtituit vt in Quadrageſima feria quinta ieiunium & miſſarum ſolemnitas fieret. Sigeb.

Germania inferior prædicationibus S. Bonifacii (vulgò VVnefris) miſſi à Pontifice Rom. fidem Chriſti recipit: & ille Bonifacius fit primus Archiepiſcopus Moguntinus. Plati. Sigeb. Sabel. AEnead. 8. lib. 7.

Quidā Syrus multos Iudęorum ſeduxit, dum ſe Chriſtum falsò aſſereret. Plati.

Sarraceni ab Eudone duce Aquitaniæ vocati in auxilium contra Carolum fil. Pipini cognomento Martellum ſiue Tudiden, Burdegalam capiūt, eccleſias & omnia loca vaſtant Pictauum vſque: quibus occurrens Carolus 380 (vel iuxta alios 375.) millia eorum peremit. Tunc Eudo ipſi reconciliatus eorū ſuperſtites vſque ad internecionem delet. Sigeb. AEmil. lib. 2. Sabel. AEnead. 8. lib. 7.

VVeſtphalia & Phriſia regiones per S. Vuilibrordum auſpiciis Martelli fidē Chriſti ſuſcipiunt. Sabel. AEnead. 8.

Dignitas Exarchatus in Italia occupata à Longo-

	An. ab orb. cõdito.	An. à Xpo. nato.	Num. Pontificũ.		Ann.	Menſ.	Dies.
à Longobardis extinguitur, cùm viguiſſet annos 164. Naucler. Blond. lib. 10. dec. 1. i Beda Venerabilis Anglus monachus, Sancti, Hubertus, ſeu Guthbertus, & Ermi-nus epiſcopi obierunt. Sigeb. Florent Iudocus, Adrianus, Theodorus, Vilibrordus, in Anglia ſancti monachi. Sige. Carolus Martellus Lugduno & aliis ciuitatibus captis, Burgundiam ſibi ſubiugar. Item Aquitaniã cæſo Eudone, eiuſque filiis Gaifero & Himaldo victis, Auinium recepit à Sarracenis, quos à tota Gallia expulit. Sigeb. Guilel. de Nangiaco. Plati. Blond. 10. dec. 1.				Bardanio, Anaſtaſio 2. cogn. Artemio, Theodoſio Adiramiteno, & Leone 3. Iſauro Iconomacho ex ordine ſucceſionis Impper. Ariberto Ita. R. Clodoueo 4. ſiue Dagoberto 2. Chilperico 2. Theodorico 2. Cala, per ordinem Franc. Regg.	16	9	11
				Vacat		1	5
Arriana hæreſis repullulat in Hiſpaniã. Volater. quam Alphonſus Rex Galliciæ extirpauit, vnde nomé CATHOLICI ſibi & ſuis poſteris meruit. Mich. Ritius.				CONCIL. Auguſtanum apud Vindel. cos pro confirmanda fide. Mẽſt.			
Ioannes Damaſcenus Theologus multa Gręcè tunc ſcripſit, & ſi nõnullis credimus, etiam Arabicè. Zonar. tom 3. Suid. Trithemius ait duos fuiſſe Ioan. Damaſcenos, hũc, & alterum ſub Theodoſio Magno. At probatiſſimi hiſtorici vnius dumtaxat meminerunt, qui hac ætate floruerit, & ſanè omnes libri qui eius nomine extant ſuperius tẽpus ferre non poſſunt.	4818	730	92	i GREGORIus 3. Syrus, Leone 3. (qui dictus eſt Conõ, Iconomachus, Theomachus) Imp. Aſprando Ital. R. Theodorico 2. Cala Franc. R. vſque ad Hildericũ	10	8	24
				Vacat			8
k Hic primus cœpit Francos iuramento fidelitatis abſoluere. AEmil. lib. 2. can. alius 15. qu. 6.	4821	731		CONCIL. Romanum pro Imaginibus retinendis cõtra Leonem Imp. epiſc. 903. Sigeb. Palmer.			
Luithprãdus Longobardorum Rex dono ei dedit nomine S. Petri Harniam, Anconam, & Humanam vrbes. Blond. dec. 1. lib. 10. Petrus Damaſcenus Epiſcopus in Syria à Sarracenis martyrio coronatur. Sigeb.	4829	741	93	k ZACHARIas 1. Græcus Cõſtantino 5. Copronymo Imper. Rachiſo Ital. Reg. Hilderico 3. Stupido ſiue Inſeſato Franc. Reg. vſque ad Pipinum Regẽ electũ	10	3	
Childerico Franco. Reg. in monaſterium truſo, Pipinus Martelli fil. dictus Breuis, ex maiore domus, concilio Pontificis à Galliæ proceribus Rex declaratur, & à S. Bonifacio ſiue Benfrido Germanorũ apoſtolo inungitur Sueſſioni. Sige. Regino in Chro. Aimoinus lib. 4. can. 61. cap. alius 15. qu. 6. Nec in eo defecit penitus genus regum Francorum. Nam Blatildis filia Clotarii. 2. nupta Hanberto duci, & ſenatori Auſtriæ peperit Arnoldum, Arnoldus genuit Arnulphum Metẽſem Epiſcopum, Arnulph. Angegiſem, Angeſ. Pipinum Groſſum, Pip. Carolum Martellum, Carol. Pipinum hunc cogno. Breuem.				*Vacat ſedes dies* CONCIL. Francicum præſide S. Bonifacio Moguntiæ Archiepiſcopo. Naucle. Arelatenſe 3. Lib concil.			12
	4840	752	94	STEPHANVS 2. Rom. Conſtanti.			

An. ab orb. cõdita.	An. à Xp̃o nato.	Num. Pontificum		Ann.	Mens.	Dies.
			Imp. Aistulfo Ital. & Pipino Fr.RR.			3
4840	752	95	l STEPHANVS 3. dia.2. Roma. Constantino 5. Copronyno Imp. Aistulfo, & post eum Desyderio vltimo Longobardorum & Ita.Reg. Pipino Fr.R.	5	1	
			Vacat	.	1	2
			CONCIL. *Romanum. Platin.*			
4844	756	96	m PAVLVS I. Romanus eisdem Impp.	10	1	.
			Vacat	1	1	
4854	766		CONCIL. *Gentiliacum in Francia præsente Pipino & legatis Imperatoris, cõtra Græcos de Trinitate & SS. imaginibus. Sigeb. Abb. Vsper. Lib. Cōc. Rhegino in Chron. AEmil. Lib. 2. Aimoinus Lib. 4. c. 67. Ado in Chron.*			
			Schisma 8.			
4845	757		Theophylactus Rom. contra Paulum sedit in schismate aliquot menses.			
4855	767		Constantinus 2. ex Laico contra canones electus, sedit. Hunc quidam inter pontifices numerant.	1	1	11
			Schisma 9.			
4855	767		Philippus siue Philippicus contra Constantinum à Laicis & clericis electus sedit.	1		24
4856	768	97	n STEPHANus 4. dictus 3. Siculus monachus, Constantino 5. Imp. Desyderio Ita.R. Carolo I. Magno Fr.R.	4	5	24
			Vacat			9
4856	768		CONCIL. *Lateranense Episcoporũ Galliæ 12. et plurimorũ Italiæ, cõtra Constantinum pseudopapam. Plati. Palmer. Sigeb. AEmil. lib. 2. Naucler. In eo abrogatur 7. falsa synodus Cõstantinopolitana contra imagines.*			
4860	772	98	o ADRIANVS I. Romanus Constãtino 5. postea Leone 4. eius fil. Imp. vsque ad Eirenem Imperatricē cum fil. Constantino			

l Blond. lib. 1. decad. 2. & Irenic. 3. c. 70. nominant hoc loco Gregorium 4. cui volunt Pipinum dedisse Rauennatem Exarchatum. Plati. & Regino id referunt ad Stephanum.

Deficiente Orientis Imperio & Imperatore catholicos vexante, hic pontifex insignia, dignitates, & titulos Imperii ad reges Francorum transfert. Palmer. in Chron. Naucler.

Turci siue Turcomanni ex Scythia Hyperboreisque montibus erumpentes, Halanos, Colchos, Armenios, ad extremum Persas & Sarracenos gladio infestarunt, rege eorum Selduch. Egnati. lib. 2. Guilel. Tyrius lib. 1. de Hierosl. cap. 7. Plati. Tũc suasu Christianorum inceperunt se in modum crucis tondere propter luem quæ apud eos grassabatur. Sigeb.

m Pipinus rebellãtem Gayferũ seu Vuipharium Ducem Aquitaniæ septem annuis præliis vicit, & totam Aquitaniam ad Garonnam fluuium vsque iterũ subegit. Sigeb.

Pipinus creauit Senatum, vulgo Parlamentũ, mobile quidem, nunc autem ex Cõstitutione Hutini Regis statarium Lutetiæ Parisiorum. Gagui. lib. 4.

Theophylactus Patriarcha Antiochenus, scriptor ecclesiasticus. S. Sturmius primus Abbas Fuldensis. S. Burchardus Episcopus Herbipolensis ducatum Orientalis Franciæ nactus est à Pipino: nec is est qui omnia decreta Conciliorum & Pontificum digessit in locos communes. Sigeb. Iren. lib. 3. c. 76.

n Carolus Magnus Aquitanos omnes & Vascones in deditionem accipit, & bellum Aquitanicum finit capto Hunaldo Duce Aquitaniæ, & tota eius familia. Iuxta Dordonam fluuium ædificat castrum Francicum (sic enim legitur apud Eginardum) siue, vt vulgò, Fronsiacum (quasi, vt quidam ludũt, Frons Sarracenorum.) Sigeb.

Cõstantinus Imp. omni scelere imbutus, Deo auersus, tyrannus, apostata, vesanus, Veneris cultor mactatione puerorum, magus, & sacrilegus (aiunt Palmer. Sige. & Suidas) catholicos, qui SS. imagines apud se habebant, & post votum vxorem nolebant ducere, ac se à iuramentis & immundiciis abstinebant, crudelissimè afflixit, vt plures occiderit martyres, quàm vllus vnquam Imperatorum gentilium. Sigeb. in Chron. vnde igne cælesti periit. Sigeb.

o Instituit diplomata, seu literas Apostolicas, quas Bullas vocãt, plumbo obsignari, vt diuturnius esset sigillum: nam antea vtebantur cera. Polyd. Virg lib. 8. de inuent. rer. c. 2. Alii hoc referunt ad Stephanum 3. Statuit vt quotidie in atrio Lateranensi alerẽtur 100. pauperes. Plati. Scripsit libros contra Iconomachos. Sigeb.

Carolus in Italia ab Adria. vocatus contra Longobardos, inuiti & nolentis Pontif. pedes exosculatur. Platin. AEmil. lib. 2. Donationem à Pipino Patre factam Roman. Ecclesiæ non tantùm confirmauit, sed etiã auxit Plati.

Vicit Longobardos capto Desyderio eorum rege vltimo, in quo defecit regnũ Longobardo.

An. ab orb. cō dito.	An. à Xpo nato.	Num. Pont. fcū.

gobardorum anno à quo cœperat 204. siue 213. siue 224. (neque enim conuenit inter scriptores) Blond. dec. 2. lib. 1.

Carolus ritum cantus ecclesiastici à Romana Ecclesia ad Gallias transfert. Sigeb. AEmil. lib. 2.

4861 | 773

Primus Flandriæ Comes designatur à Carolo Lidericus Harledecensis. Iac. Meir. de Flandr. Sigeb.

Spoletini, Reatini sese & vrbes agrósque S. Petro & Rom. Pontifici subdiderunt. AEmil. lib. 2. Blond. dec. 2. lib. 1.

4882 | 794

Saxones cæsis suorum 30. mill. sese tandē post bellum 33. annorum Carolo dedunt, & quia à Christo defecerant, Christiani iterum fiunt, & VVidekindus eorum Dux ex sacro fonte à Carolo suscipitur. Sig. & Chr. Misnēse. Krant. lib. 2. hist. Sax. cap. 6. Eginhar. Aimoin. lib. 5. cap. 4.

Leo 4. Imp. Coronam aureā, quam Mauritius Deo vouerat, ex Ecclesia S. Sophiæ abripiens & capiti imponens, carbūculis in eo enatis febre correpť miserè periit, vltione diuina, vt putatur. Blon. dec. 2. li. 1. Plat.

4878 | 790

In Concilio Lateranensi electio Rom. Pontificis Archiepiscoporum & episcoporū cū omnibus inuestituris sub pœna anathematis & bonorū publicatione cōcessa est Carolo Mag. Sigeb. & Ca. Hadrianus & Ca. in synodo 63. dist. Ita tunc primùm tutela Ro. Pontificis à Constantinopolitanis Impp. ad Carol. Mag. Imp. & eius successores, quorū est confirmare electionem, translata est.

Pa. Diaconus Aquileiensis Cancelarius Desyderii simul cum eo à Carolo captus, integram Historiam Longobardorum, siue Langbardorum, annorum 205. vsque ad an. Christi 773. conscripsit.

p Coronauit an. 800. vel 801. in Imp. Carolum Magnum, petente vniuerso populo & ter acclamante, Carolo Augusto & à Deo coronato Magno & pacifico vita & victoria. Inde factum est vt etiam hodie Imperatores Occid. innungantur & consecrentur à Rom. Pontifice. Sabel. AEnead. 8. lib. 9. Blond. dec. 2. lib. 1. Aimoin. lib. 4. cap. 90. Sige. Deinceps imperiū Romanū, siue Occi. mansit penes Francos ferè 100. annis.

4884 | 796 | 99

Carolus conuenit de diuidendo Imperio cum Eirene, postea cum Nicephoro, vt ille Orienti, ipse verò Occidēti pręesset. Plati. Blond. dec. 2. lib. 1.

Hunni siue Auari à fide deficiunt. Sigeb. sed postea à Carolo subacti Christiani fiūt. Gagui. lib. 4. Bonfin. de Vngar. decad. 1. hodie vocantur Hungari.

Veneti feriunt fœdus cū Imperatoribus Ori. & Occid. vt neutri subessent, nisi præstando vtrique homagium, sed suis legibus vterentur. Nancler.

S. Saluus Episcopus Aquitaniæ martyrio coronatur. Sig. Hitto Frisingēsis Episcopus versionē SS. Biblio. pro virili restituit.

Carolus duas Academias Parisiensem & Papiensem instituit. Gagui. lib. 4. Sabel. AEnead. 8. lib. 9. Bononiēsem à Theodosio fundatam renouat. Mut. lib. 9.

Brabantinorum & Flaminginorum origo

	Ann.	Mens.	Dies
6. Desyderio Ital. R. Carolo I. Magno Fr. Reg.	23	10	17

CONCIL. *Lateranense (quod Sige. vocat vniuersale) præsente Carolo & Episcop. 153. Sigeb. & Lib. Concil.*

Hispanicum contra Felicem hæreticum. Aimoin. Lib. 4. cap. 83.

S. SEPTIMVM *vniuersale Cōcilium, Nicenum 2. contra Iconomachos pro retinēdis imaginibus, et Græcos pro S. Spiritus à filio processione, Epis. 350. Palmer. in Chron siue 325. Nancler. siue 306. siue 342. siue 330. Cui loco Adriani (qui illud celebrandum curauerat) præfuerūt Petrus archipresbyter, & Petrus monachus presbyter. Ab. Vsperg. Lib. concil. Adrianus illud confirmauit Iuo Parte 4. ca. 127. & 128.*

Francfordiense, Episcoporum Gallo. Germa. & Italorum, præsentibus Legatis Adriani, Theophilo seu Theophilatio, ac Stephano episcopis, contra Felicem Vrgelitanum seu Orieltanū Episcopum, qui adoptionē humanæ naturæ Christi inducebat: & contra Constantinopolitanam septimam pseudosynodum, pro retinendis SS. Imaginibus in ornamētum Ecclesiæ & memoriam rerum gestarum. Regino in Chron. Aimoin. lib. 4. de gest. Franc. cap. 85 AEmil. lib. 2. Ab. Vsperg. Ferunt quidam in eo concilio damnatum fuisse Concilium Elibertinum epis. 19. presb. 36. in Hispania paulò antea celebratū: sed quomodo id stare possit non satis video, quòd Granatæ regnum, in quo est sita vt volunt Eliberis, tunc esset penes Mauros. Non minus errāt Magdeburgenses rapsodi, qui istud Conciliū referunt ad an. 700.

p LEO 3. Romanus Constantino 6. solo, Eirene sola, Nicephoro, Stauratio Iconomacho, Michaele 2. Caropalate propugnatore SS. Imaginum, Leone 5. Iconomacho, cogn. Amenio, ex ordine

An. ab orb. cō dito.	An. à Xpo. nato.	Num. Ponti ficū.		Ann.	Mens.	Dies.
			successionis Orient. Impper. Carolo Mag. Francorum R. & Occid. Imp. vsque ad Ludouicum	20	5	18
			Vacat			10
4901	813		*Carolus quinque Concilia reformatoria (vt vocant) celebrari fecit per Gallias. Sigeb. & Aimoin. lib. 4. cap. 101.* *Moguntinum, Remense, Turonense, Cabilonense 2, Arelatense 3.*			
4905	817	100	STEPHANVS 5. dictus 4. Leone 5. Orie. Imp. Ludouico I. Pio Occid. Imp. & Fr. Rege		6	24
			Vacat			11
4905	817	101	q PASCHALIS I. Romanus, monachus, Leone, 5. cognomento Armenio, & post eum Michaele 3. cognomēto Traulo. i. *Balbo*, Iconomachis Orie. Imperatoribus, Ludouico Pio Occid. Imper. & Franc. Reg.	7	3	17
			Vacat			4

à Saxonibus in Franciam à Carolo Magno translatis. A Emil. lib. 3.

Duodecim Pares Franciæ instituti à Carolo: sex Ecclesiastici, Remēsis Archiepiscopus, Laudunensis, & Lingonensis Episcopi duces, Bellouacensis, Nouionēsis, & Cathalanensis Episcopi comites; sex Laici, qui hodie mutantur pro arbitrio Regū. Gagui. li. 4.

Guido Caroli Mag. Comes totam Angliā in deditionem accepit, & arma Regū & Ducum, qui se dederant, subscriptis nominibus singulorum obtulit Carolo. Atque ita tunc primùm tota Anglia à Gallis subiugata est, Guilel. de Nangiaco.

Carolus sibi subegit omnem Aquitaniā, Vasconiam, & vniversas Gallias, Italiam, Germaniam, Hungariam, Sclauoniam, Baioariam seu Bauariam, Daciam, Saxoniam, Angliam, Britanniam, Frisiam, & optimam partem Hispaniæ. Guilel. de Nangiaco.

Alchuinus siue Albinus præceptor Caroli, Claudius, Isuardus, Bedæ auditores, viri doctissimi, primi ornāt scholam Parisiensem. Hinmarus Episcopus, Egidius Atheniēsis, Eginhardus Caroli Cancellarius, Turpinus Remensis Archiepiscopus, Bertramus presbyter clarent.

Paul. Diaconus iussu Caroli vitas Sanctorum conscripsit, ex quibus Carolus vnicuique festo anni conuenientem lectionem quæ in Ecclesia legeretur, assignauit. Sigeb. Quidam tribuunt Paul. Diacono hymnum: *Vt queant laxis*, &c. alii Alchuino.

Carolus Ma. triennio ante obitum testamento diuidit Gazas suas in tres partes: vnam secūdum morem Christianorum filiis, seruis domesticis, & pauperibus: duas alias xi. Metropolitanis Ecclesiis, quæ solæ suo Imperio suberant; ex quibus erat Burdegalensis, impertitus est. Sigeb. in Chron. & Gagui. lib. 4. Aimoin. lib. 5. c. 10.

Carolus Mag. nouē Cathedrales seu Episcopales sedes erexit: Monasteriensem Lugdero præsule, Mindensem Heriberto præs. Halberstadensem in Saxonia Hildegrino præs. Osnaburgensem in Saxonia S. Vuihone præs. Bremensem Vuilchado præs. Padeburnensem Harimario præs. Verdensem Suniberto pr. Hamburgensem Heridago præs. Hildemensem Gunthero pr. Duos Episcopatus in Metropolitanas sedes, Hamtuagēsem, Saltzburgensem, seu Iuuauēsem. Krantz. lib. 1. Saxon. cap. 5. 6. 10. & lib. 2. c. 24. Irenic. lib. 3. c. 40. & 44. Cornipolit. in Chron.

Michael Curopalates Imp. Ori. monacho cuidam in Sanctas imagines iniurio linguā excidi iussit. Zona. in Mich. Errant enim qui scribunt eum fuisse Iconomachum.

q. Ludouicus Imper. renunciat iuri eligēdorum Pontificū, & Romanis restituit. Cōfirmat donationes factas Rom. Pontif. Volat. lib. 3. ca. Ego Ludouicus, & seq. dist. 63.

In Tullensi territorio iuxta villam Commerciacam puella quædam circiter annorū 12. post sacram Communionem, primò per decem menses pane, deinde omni cibo & potu per triennium abstinuit. Aimoin. lib. 4. cap. 113. & Sigeb.

Ludouicus Lotharium primogenitum fil. Italiæ Regem imperiique consortem fecit: Pipinum secundò natum Aquitaniæ: Ludouicum Iuniorem Bauariæ Reges designauit. AEmil. lib. 3. Blond. lib. 2. deca. 2. Kranti. lib. 2. cap. 25. Quæ diuisio, licet sacramétis Optimatum Imperii confirmata, mortuo patre maxima bella & cruentas strages peperit, vt nulla maior cædes legatur apud Francos vnquam extitisse. Gagui. lib. 4. & Naucler. in Chron. Verùm aliquandiu pòst inito fœdere aliter inter se & Carolum Caluum Regnum diuidunt.

r Rabbanus Maurus Fuldensis Abbas, & postea sub Leone 4. Moguntinensis Archiepiscopus, Strabus Fuldensis Monachus primus scriptor Glossæ ordinariæ, Haymo Alcuini auditor, & tertius Halberstatensis Episcopus, S. Ausgarius Episcopus Hamburgensis, Amalaricus Treuerensis, Ansegisus Abbas Lobiensis, Angelonius, viri celebres & scriptores Ecclesiastici. Trith. Kranti. lib. 2. cap. 25. Sigeb. in Chron.

Suetia & Dania tunc primò fidem Christianam profitentur, Rege Danorum Harioldo siue Hnnoldo, siue etiam Horaldo cũ coniuge & filiis baptizato Mogútiæ. Aimoi. lib. 4. cap. 114. Sigeb. Saxo Grammati. lib 9. de Dania. At paulò post à fide deficiunt.

Instrumentum musicum vulgo Organũ tunc primùm cœpit in Francia ad Græcorũ imitationem, industria cuiusdam Georgii & sumptibus Ludouici Regis. Aimoin. lib. 4. de gest. Franc. cap. 114.

s Festum omnium Sanctorum iam ante 220 an. institutum Romæ, monéte hoc Pótifice, & cósentientibus vniuersis Episcopis, Ludouicus Imp. in Gallias & Germaniam inuexit. Sigeb. Guilel. de Nangiaco.

Aimoinus siue Annonius monachus & notari⁹ monasterii S. Germani Parisiorũ, historiã Francorũ ad hæc tépora cóscripsit. Ipse lib. 4. cap. 113. & aliàs sæpe. Certissimum argumentũ falsò ei adscribi integrum librũ quintũ, cùm contineat historias vsque ad an. 1165.

Annona, siue Manna vt alii volũt, similis fruméto pluit de cœlo in Vasconia apud pagũ Aginésem. Aimoi. li. 4. ca. 113. Sige. in Chr.

t Hic PP. fuit vir pius, primusq; Pontificũ mutauit nomen suum. Plati. Successores magna ex parte eum sunt immitati.

Austrasia ab Lothario Imp. qui ei imperabat Lotharingiæ nomé obtinuit. Plat. Fallũtur qui scribunt eũ fuisse Regé Fran. & Imp.

Galliæ pars ab Oceano Britannico vsq; ad Mosam fluuium, ex quo cessit Carolo Caluo post diuisum Regnum inter fratres, deinceps obtinuit nomen Franciæ. Sigeb.

Radulphus iuxta quosdam primus Aquitaniæ Dux, cùm antea esset Regnum.

v Anastasius Bibliothecarius Rom. Ecclesiæ in Rom. Cócilio ab officio & sacerdotio deponitur, quòd parochiam suam annis quinque deseruisset. Plati.

Adilulphus, seu Athulphus Rex Angliæ Insulã suã voto tributariam facit Pontifici, abundantius quàm fecerant superiores Reges, Inas 11. Anglorũ siue Occiduorum Saxonum Rex, & Offa Merciorum Rex, an. Christi 740. Polyd. lib. 4. & 5. Angl. & Sabelli.

Theodora iussit SS. Imagines in templis restitui. Zonar. in Theodor.

Am. ab orb. cõdito.	Anni à Xpo nato.	Num. Pontificũ.		Ann.	Mens.	Dies.
4908	810		CONCILIVM Aquisgranẽse primum & 2. pro Canonicorũ regula, & contra Iconomachos. Plati. Sigeb. Lib. concil. Valefrid. Strabo lib. De exordi. & increm. rerum Eccles. cap. 8. Aimoin. lib. 5. cap. 10. Nauclerus collocat sub Gregorio 4.			
4911	823		Romanum Epis. 30. Plati. Sigeb. Blond. dec. 2. lib. 2.			
4912	824	102	r EVGENIVS 2. Rom. cogn. pater pauperum, Michaele 3. Balbo Iconomacho Orient. Imp. Ludouico I. Pio cum fil. Lothario Imper. & Franc. Reg.	4	6	24
			Vacat			3
			Schisma 10. ZINZINVS in schismate contra Eugenium à quibusdam creatus sedit dies aliquot.			
4916	828	103	VALENTINUS Roma. eisdem Imperantibus		1	10
			Vacat			3
4916	828	104	s GREGORIus 4. (*alias Leo 4.*) Roma. eisdem Impp. & Theophilo Iconomacho Orie. Imp.	16		
			Vacat			15
			CONCIL. *Romanum. Plati.*			
4932	844	105	t SERGIVS 2. Rom. Theophilo Orie. Imp. Lothario Occid. Imp. Carolo 2. Caluo eius frat. Franc. Reg.	3		
			Vacat		2	15
4935	847	106	v LEO 4. (*Sigeb. 5.*) Roma. eisdem Impp. & Theodora cum fil. Michaele 4. Oric. Augusta	8	3	6
			Vacat		2	15

Normanni

An. ab orb. cõdito.	An. à Xpo nato.	Num. Pontificũ.		Ann.	Mens.	Dies.
4936	848		CONCIL. Romanũ Epist.47. siue 64. Plati. Moguntinum, in quo Godescalcus hæreticus damnatur. Sigeb. & Bernard. de Lutzemb.			
4943	855	107	x BENEDICtus 3. Rom. nolens & inuitus PP. creatus Michaele solo Orie. Imp. & Lothario monasterium spontè ingresso, Ludouico 2. Occid. Imp. Carolo 2. Cal. Fr. R. sedit	2	6	9
			Vacat			15
			Schisma 11. Anastasius 3. contra Benedictum sedit dies aliquot, non longè post coactus abdicauit.			
4946	858	108	y NICOLAVS I. magnus et piissimus Romanus, absens & inuitus eligitur, Michaele solo Orie. Imp. Ludouico 2. Occiden. Imp. Carolo 2, Caluo Fr. R.	9	7	13
			Vacat			7
4953	865	—	CONCIL. Romanum contra duo prouincialia, Metense & Aquisgranense Epis.113. Plati. & Li. Conc. Rhegin. li. 2.			
4956	868	109	z ADRIANVS 2. doctus & optimus Roman. eisdem Impp. & Basilio Ori. Imp.	5	9	12
			Vacat			12
4956	868	—	Concil. Vuormaciense contra errores Græcorum.			
4958	870		OCTAVVM vniuersale Concilium Constantinopolitanum 4. Epis.383. siue 300. contra Photium inuasorem sedis Constantinopolitanæ. In quo etiam can. 3. latum est anathema contra Iconomachos. Præfuerunt legati Adriani Donatus Hostiensis, Stephanus Drepesinus siue Nephesinus, Episcopi, & Marinus diaconus. Plati. & Lib. Concil. Aimoin. lib. 5. cap. 25.			
4962	874	110	a IOANNES 8. Roman. doctus, antea			

Nortmani, siue Dani, Gallias bellis infestant, Aquitaniã & eius metropolim Burdegalam, Pictanos, Sanctones, Aurelianenses, Turonẽses, Parisienses, & multa alia oppida depopulantur. AEmil. lib. 3. Blond. lib. 2. dec. 2.

Suidas meò indicio floruit circa hæc tempora. Errant enim qui eum antiquiorem faciunt, nam meminit eorum qui hæc tempora attigerunt.

Nicolaitarum hæresis repullulat. Sigeb.

x Post Leonem 4. nonnulli recentiores nominant quendam Ioannem 8. siue vt Sabellicus numerat, 7. Anglicum, quem nugantur emẽtito sexu sedisse an. M. I. I. D. 4. alii Ann. 2. cum semisse. Tamen cùm nemo illius ætatis, aut etiã eorum qui 400. an. pòst sequuti sunt, quidpiam tale meminerit, imò nec Ioannis alicuius hoc loco, quo solet collocari, mentionem fecerit, perspicuum inde fit illud esse commentum recentiorum, fortasse in odium Romanæ sedis post dissidium coortum inter Rom. Pontifices & Imperatores, deinde à Martino Polono, qui huius fabulæ primus scriptor reperitur, temerè conscriptũ, nisi hoc illi forsan adspersum sit: licèt nec ipse, nec alii post eum vt veram & certam historiã, sed quasi ab incerto rumore acceptam referant, ac proinde tam variè, vt vix duo conueniant in omnibus. Nec obest Sigebertum in Chron. testari suo tempore huius rei fuisse famam: nã id Sigeberto affictum satis fidẽ faciunt tum antiqua eius manu scripta exemplaria, quæ nullam huiusmodi narrationem complectuntur, tum Chronica Guilel. de Nangiaco in quibus cùm totus alioqui Sigeberti liber descriptus sit, huius rei nulla fit mentio. Valeant igitur qui iactant suas aniles nugas de quadam statua fœminæ, & sede stercoraria.

y Hic mirè variant Historici in adnotatione annorum.

Slaui & Dalmatæ vnà cum Sueropilo suo Rege, prædicationibus Cyrilli & Methodii fratrũ Christiani fiunt. Chron. Pollon. Bonfin. lib. 10. dec. 1. Blond. deca. 2. lib. 2.

Theodoricus ex genere Regũ Francorũ, primus Comes Hollandiæ cõstituitur à Carolo Caluo. Mater histor.

Hunni & Bulgari magna ex parte cũ suo Rege Trebellio (qui paulò post ingressus est monasterium) iterum ab idololatria ad Christi fidem studio Rom. Pontificis conuertuntur. Plati. Sigeb. & Regi. lib. 2.

Britanni ingenti numero Gallias ingressi, cuncta ferè deprædantur. Palmer.

Ann. 869. in agro Brixiensi triduo sanguinem pluit.

z Hic primus Alfredum sextum Anglorũ Regem corona regia insigniuit. Polyd. lib. 5. hist. Angliæ.

Tunc primò Græci cœperunt vti campanis beneficio Venetorum. Sabel. AEnead. 9. lib. 1.

a Scripsit quatuor libris vitam D. Gregorii Pontificis Romani. Supl. Chron.

Tres Imperatores coronauit intra quatuor annos, quod nulli alii Pontificum vn-

 quam

quam contigit. AEmil. lib. 3.

Remigius Antissiodorensis. Ioan. Scotus (alter à Franciscano doctore subtili, nam Palmerius videtur confundere) Dionysii Hierarchiam in Latinum è Græco trāstulit. Sigeb. Naucler.

Nortmani siue Dani totum Angliæ tractum à Septentrionali parte Tamasis fluuii sibi subiecerunt, posteà Galliam repetētes Andegauum vrbem occupant. Guilel. de Nangia.

Anastasius Romanæ vrbis Bibliothecarius vertit è Græco in Latinū Dionysii Hierarchiam & septimam Oecumenicam synodum Nicenam. Naucler.

Britones mortuo Salomone eorū Rege, de regno inter se contendentes, à crebris Galliarum incursionibus cessarunt. Palme. in Chron.

b Guilelmus Dux Aquitaniæ & Aruerniç Comes, vir pius, Cluniacense monasterium in fundo paterno inchoauit, & Bernonem primum Abbatem præfecit designatis prouentibus ad victum monachorum. Plati.

Nonnulli historici secuti Sigebertum in Chron. post Marinum PP. nominant quēdam Agapitum PP. qui sederit an. 1. & inter hunc & Stephanum collocant Basilium, quem volunt sedisse an. 4. Nos sequimur Platinam & magnam partem scriptorum.

Nortmani post varias incursiones in Franciam à Carolo subacti, cum Rollode Duce suo (qui postea dictus est Robertus) baptizantur, & ex contractu matrimonii Ducis eorum cum Gisla filia Simplicis, habuerunt ad habitandum vltra Sequanam fluuium Neustriam regionem (quòd ea esset rebellis in Francos) eamque ex suo nomine Nortmaniam vocauerunt. Blond. dec. 2. lib. 2. Guilel. de Nangiaco.

Albategnes summus Mathematicus omnium exactissimè comperit annum solarē constare diebus 365. & quarta diei minus centesima sexta parte ipsius diei, vt ipse scribit. cap. 52. & 53. libri sui.

Gens Russica cura Basilii Imper. post miraculum libri Euangeliorum ab igne illæsi fit Christiana. Zonar. tom. 3.

Multi Iudæi præbita & promissa ipsis ab Imper. Orientis pecunia, Christianam fidē amplectuntur. Ibidem.

c Supplicium feruentis aquæ & candentis ferri (quod in vsu quæstionum erat) prohibuit. ca. Consuluisti 2. qu. 5.

Bulgari ruptis fœderibus bellum gerunt cum Græcis, sed eos deuicit Leo Imp. nec non & Agarenos. Zonar. tom 3. & Cedrenus.

Leo Imper. ob quartas nuptias notatur censura Ecclesiastica. Ibidem.

Sarraceni ex Aphrica in Italiam descendentes, Fraxinetum castrum occupant, & ex tunc magno exitio Italiæ esse cœperunt. Sigeb. Guilel. de Nangia.

d Hic Arnulphum Imperatorem coronauit. Rhegi. lib. 2. Blond. lib. 2. dec. 2. Sigeb.

Hatto Abbas & Moguntinēsis Archiepiscopus. Sigeb.

Negligentia Episcoporum multi abusus

An. ab orb. cō dito.	An. à Xpo. nato.	Num. Pontificū.		Ann.	Mens.	Dies.
			Cardinalis, eisd. Imp. & Carolo 2. Caluo, Ludouico 3. dic. 2. Balbo, per ordinem Occid. Impp. & Fra. Regib. Carolo 3. Crasso siue Grosso, primò 2. annis cū Balbo, postea solo Occid. Imp. & Ludouico 4. cum fratre Carolomanno, filiis spuriis Balbi Franc. Reg.	10		2
			Vacat			3
4967	878	—	CONCIL. *Trecense præsentibus Romano Pontifice & Ludouico Balbo Franc. Reg. qui ibi à Pontifice eligitur Imperator. Sigeb. Palmer. & ca. Miror cum seqq. dist. 50. Aimoin. Lib. 5. cap. 37. In eo Flandri fiunt Tornecensis dioceseos. Plati.*			
4972	884	111	MARTINVS 2. (*siue priori nomine vt quidam aiunt*) Marinus 1. Gallus, Basilio Orie. Imper. Carolo 3. Occid. Ludouico & Carolomāno Frā. Regibus	1	5	
4973	885	112	b ADRIANVS 3. Roma. eisdē Impp.	1	2	
4974	886	113	c STEPHANUS 6. dictus 5. Rom. Leone 6. Philosopho Orie. Imp. Carolo 3. Occid. Imp. & Fran. Rege ad Eudonē siue Odonem seu Ottonē Fr. Reg. vsque, sedit	6		11
			Vacat			5
4980	892	114	d FORMOSVS Rom. eisdem Imper.	5	6	

An. ab orb. cõdito.	An. à Xpo. nato.	Num. Ponti ficũ.	Schisma 12.	Ann.	Mens.	Dies.	
			Sergius 3. electus in schismate contra Formosum sedit dies aliquot.				irrepserunt in Ecclesiam, qui propter bella non poterant reprimi. Plati.
			Vacat		2		
4983	895		CONCIL. *Triburiense Episc. 26. pro tuenda Episcopali authoritate, contra quosdam Laicos. Rhegi. lib. 2. Chron. & Gratian. 2. qu. 5. Sigeber. illud reiicit ad an. 899.*				Cyrillus Morauorũ præsul Suatocopum Regem Morauię ad fidem Christi perduxit. AEneas Syl. hist. Bohemiæ ca. 13.
4986	898	115	BONIFACIus sextus Tuscus (*seu vt aliis placet Romanus*) eisdem Imperantibus.			26	Ioan. le Maire 2. parte promptuarii Concil. scribit Viennæ Delphinatus in Gallia sub Formoso an. 892. iussu Ludouici Balbi celebratum fuisse Concilium Episcoporum Galliæ, præsidibus Paschali & Ioãne legatis Pontificis Rom. sed vt multis aliis in locis, sic hic nimium credulus fuisse videtur: nam certum est ex Sigeb. Naucler. & aliis, Ludouicum Balbum obiisse an. 880. & non potuisse attingere tempora Formosi. Quod sit adnotatum propter eos, qui tale concilium satis imprudenter proferunt contra Ecclesiasticum cœlibatum.
4986	898	116	STEPHANVS septimus dict. sextus Romanus, eisd. Impp.	1	3		
			Vacat			3	
4987	899	117	ROMANVS, Gallesianus Tuscus, eisd. Impp.				
			Vacat		3		e Hungari è suis finibus erumpentes, ope Arnulphi Imperatoris Saxoniam, Thuringiam, Alemaniam, Franciam & Italiam ferro igneque vastarunt. Sigeb. Regino lib. 2. Guilel. de Nangiac.
4987	899	118	THEODOrus 2. Rom. eisd. Impp.			8	
			Vacat			20	
4987	899	119	e IOANNES 9. Romanus, monachus eisdem Impp. & Carolo 4. Simplice Fr. Reg.			11	Fames maxima hoc tempore, vt multi co gerẽtur vesci humanis carnibus. Ab. Vsper.
			Vacat	2	15		Infœlix seculum, exhaustum hominibus ingenio & doctrina claris, in quo nihil ferè dignum memoria posteritatis gestũ est: vnde ferunt tunc repertum fuisse quoddam monstrum capite canino & cæteris membris humanis, quod status illius temporis mirificè referret.
4987	899	—	CONCIL. *Rauennense episc. 74. præsentibus Francorum Archiepiscopis, pro ordinatione Formosi cõtra synodum Stephani, cuius synodi acta coram Episcopis combusta sunt. Plati. Sigeb.*			9	
4989	901	120	f BENEDIctus 4. Roman. Leone 6. Alexandro 2. Constantino 7. Leonis fil. per ordinem, Orien. Impp. Arnulpho, & post eũ L[illegible] Iuniore 4.[illegible] Imp. C[illegible]				f Quidam hunc fabulantur martyrio coronatum Hayburgi, quæ vrbs est Germaniæ, nusquam enim legitur Pontificem Romanum illic fuisse prẽter Benedictũ quintum, qui eo loci relegatus ab Othone Imperatore, tædio animi moritur, vt ait Platina in eius vita.
						6	Imperium Occidentis, quo annis circiter centum & decem Franci potiti fuerant, ad Longobardos transfertur, Berengario 4. Longobardo Duce Foroiuliensi à quibusdã Italis electo in Imperatorem, & Vuidone in Regem Italiæ. Blond. dec. 2. lib. 2. & Luithprandus lib. 1. De rebus per Europam gestis cap. 6.

 g Regino

g Regino Monachus & Abbas Prumienſis, ſuos annales á Chriſti natiuitate ad annum 905. deduxit.

Floret Luithprandus Ticinenſis Diaconus doctiſſimus, vt ferebant tempora. Plati.

Sarraceni á Fraxineto & Gareliano mõte exeuntes Calabriam, Apuliam, Beneuentum, ac Romanorum vrbes ita occupant, vt vnamquamque mediam Romani, mediam Sarraceni tenerent. Sigeb.

Annus Chriſti 912. erat an. 1000. conditæ vrbis Florentiæ. Palmer.

h Mortuo Ludouico Iuniore ſine maſculis, genus Carlinguorum, ſeu Caroli Magni defecit in Imperatoribus. Conradus enim Imper. non fuit (vt quidam cenſent) Ludouici filius, ſed Conradi Ducis Saxonũ, vti Honor. & Contractus ſcribunt.

Ado Vienenſis hoc tempore hiſtoriam per ſex ætates digeſtam, vſque ad annũ 800. perduxit.

Bulgari variis incurſionibus vaſtarunt Græciam. Zonar. tom. 3. & Cedren.

Amputato capite ſtatuæ referẽtis Simeonem Bulgarorum Principem, ipſe ſtatim (quod mirum eſt) compertus eſt mortuus Zonar. tom. 3.

Oddo ſiue Ottho (quem quidam cum Odilone 4. Abbate Cluniacenſi confundunt) inſtituit in Burgundia Ordinem Cluniacenſium ſub regula D. Benedicti. an. 913. Vincentius in Specul. lib. 25. Antonin. 2. parte hiſto. tit. 15. cap. 26. Sabel. AEnead. 8. lib. 1.

Vngari & Sarraceni Italiam depopulantur. Antonin. 2. par. hiſtor. ibidem.

i Ludouicus 3. Conradus 1. & Henricus 1. coronam imperii non habuerunt. Hine nonnulli eos vocant tantùm Germanorum Reges, & non Imperatores.

Ziptineus Dux Bohemiæ factus eſt Chriſtianus. Sigeb. & Plati.

Guibertus, ſeu Vuicpertus, ſiue etiã Vigipertus (variè enim eius nomen ſcriptum legitur) Princeps Lotharingiæ ingreſſus monaſterium ſanctè vixit. Sigeb. Plati.

Henricus Imper. latronibus & ſicariis valentibus, non modò veniam, ſed arma & agros conferebat, vt ipſis in bello contra Barbaros vteretur. Sigeb.

k Sigebertus & nonnulli alii vocant Leonem hunc Ioannem. Alii eius quidem meminerũt, ſed ante ipſum collocãdum cẽſent Ioannem vndecimum. Nos ſequimur Platinam & alios plures hiſtoricos.

An. ab orb. cõdito.	An. à Xpo nato.	Num. Pontificũ.		Ann.	Menſ.	Dies.
4992	904	121	LEO 5. Ardeatinus. Conſtantino 7. Orient. Imp. & Romano Lacapeno eius vitrico imperium occupante per 26. ãnos, Ludouico 4. Occid. Imp. Carolo 4. Simplice Fra. Rege ſedit		1	10
4993	905	122	CHRISTOPHORUS 1. Romanus eiſdem Impp.		7	
4993	905	123	g SERGIUS 3. Rom. eiſdem Imper.	7	4	16
			Vacat			7
5001	913	124	h ANASTASIUS 3. Romanus, Cõſtantino 7. cum Romano Orient. Imp. Conrado I. Occiden. Imp. & Carolo 4. Simplice Fran. Rege.	2		
			Vacat			2
5003	915	125	LANDUS, ſiue Lando, Sabinenſis, eiſdem Imperãtibus.		6	21
			Vacat			26
5004	916	126	i IOANNES 10. Romanus. Conſtantino 7. cum Romano Orient. Imp. Cõrado I. & poſtea Hẽrico I. Ancipe Occid. Impp. Carolo 4. Sĩplice Franc. Reg. & poſtea *fugato in Angliã Ludouico eius filio,* Rodulpho Fra. Reg.	13	2	3
5017	929	127	k LEO 6. Roma.			

l Naba

An. ab orb. cō dito.	An. à Xpo nato.	Num. Pontificū.		Ann.	Mens.	Dies.	
			Constantino cum Romano, Orien. Imper. Hērico I. Occid. Imp. Ludouico 6. dict. 4. ex Anglia reuerso, Fr. R.		7	15	l Nuba Danorum, seu Normānorū Rex ab Henrico Imperatore superatus, cogitur cum suis baptismū suscipere, & Bosbo ipsis Christum adnunciat. Vitich. lib. 1. Saxon. & Luithprandus lib. 3. cap. 13. Henricus Imp. Regem Abroditarū Christianum facit. Sigeb.
			Vacat		1		
5018	930	128	l STEPHANVS 8. dict. 7. Roman. eisdem Imperantibus	2	1	12	m Torneamenta militaria & equestria nobilium tum primùm apud Germanos sunt excogitata ab Henrico Imper. & magna cū solemnitate Magdeburgi habita ann. 938. in quibus decernitur puniēda esse Magnatum scelera. Munster. in Cosmog.
			Vacat			10	
5020	932	129	m IOANNES 11. Romanus, eisd. Impp.	4	10	15	Fons sanguinis largissimè fluxit Genuæ, in præsagiū fortasse imminētis ruinę ipsius: nam eodē anno capta est à Sarracenis. Martin. in Chron. Sigeb. & Antonin. 2. par. historiæ, tit. 16. cap. 1. parag. 15.
			Vacat			12	
5025	937	130	LEO 7. Romanus, Constātino 7. cum Romano Lacapeno Orie. Imp. Otthone I. cognom. Magno, Occid. Imp. vel potius Germanorū Rege, & Ludouico Fr. Rege	3	6	10	Brandeburgenses opera Henrici Imperatoris fiunt Christiani. Munster. in Cosmogr. Firthestanus primus Episcopus Vintoniensis in Anglia. Polydor. lib. 6. hist. Angli. n Antropomorphitarum hæresis repullulat, dicentium Deum esse corporeum, & habere humanam formam. Eos sua eruditione repressit Racherius Veronensis Episcopus. Sigeb. Prius exorta fuerat circa annum 400. Sozom. lib. 8. cap. 11.
			Vacat			3	
5025	937	—	CONCIL. *Erphordiense contra Imperatorem qui monachos eiecerat è claustris. Lambert. Schafna. in histor. German.*				S. Huldrichus Augustanus Episcopus annis 50. S. Conradus Constantiensis. S. Vigilbertus Lotharingus.
5023	940	131	n STEPHANVS 9. dict. 8. Germanus, eisdem Impp.	3	4	12	Meideburgum fit Archiepiscopatus, & ei subiiciuntur sex suffraganei: Merspurgēsis, Misnensis, Gizensis, Brandeburgēsis, Hamburgensis, & Borenensis. Krantz. lib. 3. ca. 24. Irenic. lib. 3. ca. 38.
			Vacat			10	
5031	943	132	MARTINVS 3. *(siue Marinus Sigeb.)* Romanus, eisdem Imperantibus	3	6	10	o Ottho bis Italiā ingressus, primò vicit Berengarium tertium Italorum Regem, secundò eum Regno pellit. Palmer. & Volat. Idem Ottho Magdeburgum ciuitatem Germaniæ condidit, ad petitionē Edittæ vxoris suæ, cùm anteà esset ibi tātùm arx extructa.
			Vacat			12	
5031	843		CONCIL. *Bonnense Episcop. 22. Lambert. Schafn. in histor. German. & Rheginonis Continuatio lib. 2.*				Hungari Noricam, Italiam, Franciāque petunt, & Baioariam depopulantes victi ab Otthone, immensa cæde iuxta Augustam vrbem Alemaniæ, necantur. Herm. Contra. in Chron.
5035	947	133	o AGAPETVS 2. Iunior Roman. eisd. Imper. & Constantino solo Oriént. Imp.	7	9	10	Constantinus Imperator regnauit cum Leone patre, Alexandro patruo, & matre annos tredecim, cū Romano Lacapeno viginti sex, postremò solus quindecim. Zonar. tom. 3.
			Vacat			12	

p Ottho

	An. ab orb. cōdito.	An. à Xpo nato.	Num. Pontificum		Ann.	Men.	Dies.
p Otho à Ioanne 12. coronatur & inungitur in Germanorum primum Imperatorē, atque à Romano populo salutatur Augustus. Sigeb. AEmyl. lib. 3. Palmer. in Chron. Luithprand. lib. 6. ca. 6. Fuit primus qui post translatum ad Germanos Imperiū Imperiales titulos rectè suscepit. Palmer.	5036	948	—	CONCIL. *Ingelheimense Episcop. 30. vel 34. præside Marino siue Martino legato Apostolico, præsentibus Otthone Germanorum, & Ludouico Francorū Regibus. Herma. Cōtractus in Chron. Lamb. Schafn. in hist. Germa. & Continuatio Rheginonis. lib. 2.*			
Regnum Nauarræ vltra montes Pyreneos, ab Eneco Comite Bigorrę sumpsit originem, anno 961. Nam è montibus Pyreneis in vicinam Nauarræ planitiem descēdens cum magno exercitu, eam totam regionem à potestate Sarracenorum eripiens, meruit primus Rex in eo loco salutari. Volater. lib. 22.	5039	951	—	*Augustanum 2. apud Vindelicos Episcop. 25. præsente Imperatore. Her. Contr.*			
Seqnentes Pontifices variè ab historicis collocantur. Cruces in vestibus apparuerūt, & signum in sole. Her. Contra. in Chron. Multa horrenda portenta contigerunt. Sigeb. Tres Reguli Hūgarorū bello per Otthonem capti suspendio perierunt: & Hungari ita iterum prælio attriti sunt, vt vltrà mutire ausi non fuerint. Sigeb. in Chron.	5043	955	134	p IOANNES 12. Romanus, Constantino solo & post eum, Romano cogn. Puero, eius filio Orie. Impp. Otthone I. Mag. Germanorū & Romanorū Imp. & Lothario Frāc. Reg.	9	3	5
				Vacat			1
Multa monasteria per Otthonem, aut restaurantur, aut ampliantur, aut ædificātur. Sigeb.	5046	958	—	CONCIL. *Ingelheimense 2. Epis. 16. præsente Otthone. Continuatio Rheginonis.*			
q Hic damnato per contumaciam Ioanne 12. in Concilio Romano, ex Laico electus est Roman. Pontifex: vnde natæ sunt Romæ maximæ seditiones. Sigeb. Palmer. Luithpr. lib 6. cap. 8. & 9. Ipse cum toto clero & populo Romano in Concilio potestatem eligendi Rom. Pontificē, & ius inuestituræ Imperatori iterum contulit. Plati. Sigeb. & Ca. in Synodo dist. 63.	5051	963	—	CONCIL. *Romanum plurimorum Archiepiscoporum, omnium propè Episcoporum Italiæ, præsente Otthone Imper. qui illud coegit contra Ioannē 12. Papam. Continuatio Rheginonis, & Luithprand. lib. 6. ca. 6. & sequētibus. In eo electus est Pontifex Rom. Leo 8.*			
Nicephorus Imperator Orientis licet fines imperii propagaret, tamen ob leges iniquas fuit omnibus exosus. Prætextu enim bellorū omnis generis exactionibus subditos premebat. Ob frequentes expeditiones inopiam pecuniæ causando annua dona iam olim templis & piis domibus concessa penitus sustulit. Decreuit ne fundi Ecclesiarum augerentur, quòd illæ opes à sacerdotibus in Ecclesiæ vtilitatem non conferrentur. Sumpta occasione contentionis inter Episcopos & Patriarcham de suffragiis, auctoritatem designandi Episcopos sibi vēdicauit: Vnde in vacantem Ecclesiam mittebat aliquem suorum seruorum, quo parcè sumptus necessarios faciente, Ipse reliqua sibi vendicabat. Præterea decreto sanxit vt milites in bellis interfecti pari cum Martyribus honore colerentur: quod ratum non fuit, sed euanuit sine executione, Patriarcha Polyeucto, primoribus sacerdotū, & principibus Senatus strenuè resistentibus. Zonar. tom. 3.	5051	963	135	q LEO 8. Romanus, eisdem Impp. et post Romanū, Nicephoro Phoca Orie. Imp.	1	4	
	5052	964		IOANNES 12. profugus, Leone 8. vrbe fugato, iterum Pontificatū obtinuit.		3	28
			—	IN CONCILIO *quorundam Episcoporum Leonem 8. deposuit & damnauit eius acta, & Concilium Romanum collectum ab Otthone. Sigeb.*			
	5052	964		Schisma 13. r BENEDICTVS 5. Romanus mortuo Ioanne 12. à Romanis contra Leonem 8. electus, sedit		6	5
r Platina & nonnulli alii hunc numerant inter Roma. Pontifices.	5052	964		LEO 8. Romanus, post Benedicti coactam abdicationē			

s In remp-

An. ab orb. cō dito.	An. à Xpo. nato.	Num. Pontificum		Ann.	Mens.	Dies.
			restitutus ab Imperatore sedit		8	22
			Vacat.		6	15
5052	964	—	CONCIL. *Romanum multorum Episcoporum præsente Imper. contra Benedictum 5. Cantin. & Reginonis.*			
5053	965	136	s IOANNES 13. Romanus, Nicephoro Phoca, & eo cæso, Ioanne Zimisce Orie. Imp. Otthone Occid. Imp. & Lothario Frācorum Reg.	6	11	5
			Vacat			13
5060	972	137	BENEDICTUS 5. dictus 6. Romanus, eisdem Imperantibus vsque ad Otthonem 2. sedit	1	6	
5060	972		CONCIL. *Ingelheimanse 3. propter Adalberonem Sancti Vualrici Augustanensis Episcopi nepotē. Herma. Contr. in Chron.* *Anglicanum, Polydor. lib. 6. histor. Angli.*			
5061	973	138	t DONVS 2. siue Donnus, Romanus, Ioanne Zimisce Ori. Imper. Otthone 2. Iuniore Occid. Imp. & Lothario Fr. Reg.	1		
			Vacat			2
5062	974	139	v BONIFACIUS 7. Romanus eisdem Imperantibus		7	5
			Vacat			20
5063	975	140	x BENEDICTUS 6. dictus 7. Romanus, eisdē Impp. & Basilio, Porphyrogenito, Orientis Imper.	8	6	
			Vacat			5

s In remunerationem collati in se beneficii ab Otthone Imper. Otthonem eius filiū Augustum appellauit. Palmer.

Gerardus Cameracensis Episcopus doctissimus. Quidam ad hæc tempora referūt Stephanum Episcopum Heduensem,

Vuitichindus siue Vuindichinus monachus Corbeiensis, vitam Pauli Eremitæ, & Otthonis 1. Imper. ac historiam de gestis Saxonum vsque ad an. 973. cōscripsit, Sigeb. extat eius historia.

Miesłaus siue Miescilaus 14. Poloniæ Dux omnium Ducū Polo. primus Christianus fit. Ex quo tempore tota Polonia Christianā fidem retinet. Bonfin. lib. 1. de reb. Vngar. dec. 2. & Marti. Cromer. lib. 3. histor. Polon.

Haraldus Rex Danorum cum vxore & Suenone filio baptizatur, conspicatus Popponem adhuc clericum per miraculum ferrum ponderosissimum candēs in fidei Christianæ probationem manibus citra noxam gestātem: vnde iussit subditos omnem prorsus idololatriā eiurare, & vnum solum Deū adorare, cùm antea Christum simul & idola colerent. Sige. & Krant. li. 3. ca. 25. Vuitichin. lib. 3. histor. Saxon.

Ottho Imperator in Saxonia auri & argenti fodinas primus aperuit. Sigeb.

Supererāt adhuc in Oriente Manichæorum reliquiæ, quas precibus Theodori Patriarchæ Cōstantinopolitani Ioan. Zimisces Imperator ex Orientis partibus Philippopolim transtulit. Zonar. tom. 3.

Vuormatienses, Spirenses, & Moguntinenses canonici, monasticam vitam commutant in secularem. Monster. in Cosmog.

t Hic omittitur à quibusdam; apud Sigebertum mendosè legitur Nonus, nā in antiquis exēplaribus manuscriptis est Donus.

v Tres sequentes Pontifices inuicem contendunt de Papatu.

x Regnum Vngariæ initiū tūc primùm accepit à S. Stephano Geisse filio, qui postquā ab Imperio defecisset, à S. martyre Adelberto Pragensi Episcopo factus est Christianus, & studio Gizlæ vxoris, cū tota sua gēte, quæ hactenus idololatriæ fuerat dedita, baptizatus fuit. Ritius li. 2. AEneas Syl. ca. 16. hist. Bohem. Bonfin. dec. 2. lib. 1. Naucler. Alii hoc referunt ad Sergium. 4. Sigeb.

Ottho 2. coronam Imperii insigne à Benedicto suscepit, & bellū gessit contra Græcos & Sarracenos in Italia. Palmer. & Lambert. Schafnaburge. in histor. German.

Confusæ sunt admodum istorum temporum historiæ, ut vix duo scriptores conue-

 niant

niant quo ad annos & numerum Pōtificum Roman. Nos ſequimur Sigebertum, Platinam, & quoſdam alios.

Gens Leuticorum ad idolatriam delabitur. Guilel. de Nangia.

y Sigiſmundus Liberus in Moſcouia, & Vulodimirus Pruſſiæ Dux Chriſtianam ſidē ſimul cum baptiſmate ſuſcipiunt. Munſte. in Coſmogr. & Chron. Polon. lib. 2. cap. 3.

Mortuo Ludouico Rege Francorum ſine hærede, Regnum per Hugonem Capetum tranſit ad nouam & tertiam progeniem, ſcilicet Comitū Pariſiēſium. Nec tamen penitus defecit genus Carlingorum: nam Hugocapetus per muliebrem ſexum à Carolo Magno deſcendebat. Habuit enim Hacuidam matrem, filiam Henrici Imperatoris ex Matilde, filia Ludouici 3. Iunioris Imp. quem diximus fuiſſe vltimum Imperatorē ex familia Caroli Magni. vide Chronica Francorum.

Anglia fit tributaria Dacis. Polyd. Virg. lib. 7. hiſto. Angli.

Grana tritici & piſciculos minutos imbrlbus immixtos pluiſſe in Gallia apud Albanium ferunt. Palmer. in Chron. & Sigeb.

S. Odilo 4. Abbas Cluniacēſis prouexit illum ordinem: Primus creditur inſtituiſſe feſtum (vt vocant) omnium Animarum per omnia ſua monaſteria. Volater. lib 2. & Antonin. 2. parte tit. 15. cap. 15. Quidam ſcribunt Ioānem 18. eius conſilio edixiſſe illud feſtum in omnibus Eccleſiis celebrari. Poly. lib. 6. de inuent. re. cap. 8. & R. Barns citat ex Ioan. Stella.

a Impoſuit Otthoni 3. Coronam inſigne imperii: Imperiū Germanis penitus cōceſſit: Cōſentiente Otthone in Synodo Romana Septemuiros ELECTORES Imperii inſtituit, Moguntinum, Colonienſem Agrippinæ, & Treuirenſem Archiepiſcopos: Ducē Saxoniæ, Comitem Palatinum, Marchionem Brandeburgenſem, & vt eorum arbitrum, Ducem Bohemiæ (nondum enim dicebatur Rex) Decreuit præterea, vt qui ab his Germanis Proceribus electus eſſet, diceretur Cæſar: poſt confirmationem autem & coronationem ab Epiſcopo Romano ſuſceptam vocaretur Auguſtus. Itaque (vt ſcribit Geruaſius lib. ad Otthonem 4. Imp.) ex eo tempore à Romana ſede pendet Germanorum Imperium. vide Blond. deca. 2. lib. 3. Irenic. lib. 3. Krantium lib. 4. ca. 25. & Platinam.

Sabaudienſis Comitatus erigitur. Faſcic. temp.

Almarus primus Dux Montiſerratenſis. Sabel. AEnead. 9. lib. 2.

Vuilderolphus præſul Argentinenſis vir ſceleratæ vitæ, ſecreto Dei iudicio à muribus corroditur. Munſt. in Coſmog.

Imperatrix Maria nomine filia Regis Aragonum ob adulterium publicè igne concrematur. Krantius lib. 4. cap. 26. hiſto. Saxo.

Vlodomirus Ruſſiæ Dux ducta Anna ſorore Imperatorum Conſtantinopolitanorū Chriſti fidem ſuſcepit. Math. Mechoui. lib. 2. Chron. Polo. ca. 13.

An. ab orb. cō dito.	An. à Xpo. nato.	Num. Ponti ficū.		Ann.	Menſ.	Dies.
5072	984	140	IOANNES 14. Papienſis (aut iuxta alios Romanus) Baſilio Porphyrogenito Orien. Imp. Otthone 3. *ob eximias virtutes dictus Mirabilia mūdi* Occid. Imp. & Lothario Francor. Reg.		3	
			BONIFACIus 6. Ioāne 14. capto & in carceres coniecto, iterum Pontificatum tenuit		4	6
			Vacat			10
5072	984	141	IOANNES 15. Romanus, eiſdem Imperantibus		8	
			Vacat			7
5073	985	142	y IOANNES 16. Romanus, eiſdem Impp. Lothario, Ludouico 7. dicto 5. vltimo R. ex Caroli Magni genere, Hugone Capeto primo ex Gallis & Pariſiēſium Comitū familia, ſucceſſiuè Frāc. Reg.	10	8	10
			Vacat			6
5080	992	—	CONCILIVM Remenſe Epiſcoporum totius Frācia, per Hugonem Capetum collectum. Sigeb. & Volater. Quidam poſt Ioan. le Maire 2. part. Concil. hoc Concilium referunt ad tēpora Benedicti 7. Sed quomodo id ſtare poſſit non ſatis video.			
5083	995	144	z GREGORIus 5. Saxo, Baſilio Porphyrogenito Orient. Impe. Otthone 3. Occid. ſeu potius Ger-			

a Nonnulli

An. ab orb. cō dito	An. à Xpo. nato	Num. Pontificū.		Ann.	Mens.	Dies.
			manorū Imp. & Hugone Capeto Fr.R.cū filio Roberto sedit	2	5	10
			Vacat			15
5083	995		CONCIL.*Romanum de sanctione electionis Imperatoris in Germania. Platin.*			
5085	997	145	a IOANNES 17. Græcus, Basilio Orie. & Otthone 3. Occid. Imppe. & S.Roberto solo Franc.Rege		10	
			Vacat			20
		—	Gregorius 5. pulso & exoculato Ioāne, pristing sedi restituitur ab Otthone 3.Imp.			
5086	998	146	b SYLVESTER 2. Aquitanus *(antea Gerebertus vocatus)* eisdem Impper.	4	1	10
			Vacat			23
5090	1002	147	IOANNES cognom. Siccus (ait Blond) 18. aliis 17. Romanus eisd. Impp.		4	20
			Vacat			19
5090	1002	148	c IOANNES 19. aliis 18. Basilio Impe. Orient. Otthone 3. & post eum S. Henrico 2. cognom. Claudo *(non Claudio vt perperā quidam scribūt)* Occid. Impera. & S. Roberto Fr.Rege	4	4	
			Vacat			19
5095	1007	149	d SERGIVS 4. Roman. eisdem Imperantibus sedit	2		15
			Vacat			8
5097	1009	150	e BENEDIctus 7. dict.8. Tuscu-			

a Nonnulli recentiores historici hunc ex albo Pontificum Roman. prorsus expungūt quòd vi & contra canones Pontificatū Roman. innaserit. Hinc(inquiunt) in nominis numero nulla est eius ratio habita à tribus Pontificibus proximè succedentibus, qui Ioannis nomen habuere.

b Quidam loco istius nominant Agapitū quendam.

Boleslaus cognomento Crobius, primus Poloniæ Rex appellatus à Pontifice Roma. & Imperatore. Marti.Cromerus in hist. Polon. Krant. lib. 4. histo. Saxon. cap. 36. Math. Mechoui. libro Chron. Polon.

Hermannus monachus S.Galli cōposuit: *Salue regina*,&c.& *Alma redemptoris*,&c. Trith. lib. de scripto.

Fulbertus Carnotensis Episcopus edidit illa Responsoria (vt vocant) *Stirps Iessa*,&c. & *Chorus noua Hyerusalem.* Composuit etiam hymnos & orationes quasdam. Trithem.

Herigerus Abbas Lobiensis inter alia scripsit librum de corpore & sanguine Christi. Trith.

e. Henricus 2. primus Imperator creatus à septem Electoribus. Deinceps non per successionem sanguinis, sed vi electionis constituti sunt Imperatores Germanici.

Basilius Orientis Imper. totam Bulgariā subegit. Zonar. tom. 3.

Bruno Herpipolensis Episcopus in sacra Biblia commentatur. Trith.

d In Lotharingia iuxta montem Castrilocum fons aquæ in sanguinē vertitur. Sigeb.

Burchardus primò Lobiensis monachus, deinde Episcopus Vuormatiensis, veteres Ecclesiæ canones in vnum volumē congessit, adiutus ab Olberto Leodiensi Abbate. Sigeb. Eos postea Gratianus dum redegit in epitomen non parum corrupit. Quanquam alii malint eum sua ex decreto Iuonis Carnotensis Episcopi delibasse.

Nonnulli volunt circa hæc tempora Razem medicum Arabē floruisse, Al Mansore Sarracenorum Rege, cui dicauit sua scripta.

e Ritius lib.1. de Reg. Sicil. putat hunc nominatum fuisse Stephanum.

Henricus Imper. coronam sumpsit Imperii ab hoc Pontifice, qui eum salutauit Augustum. Sigeb. Palmer.

Pannones Christianam religionem publicè recepisse quidam scribunt, Palmer.

Comitatus Bellouacēsis in Francia datur ab Odone Comite Cāpaniæ, Rogerio Bellonacēsi Episcopo, in permutationē Castri, quod dicitur Sanctum Cæsaris, siue Sincerrium apud Biturigas, quod iure patrimonii erat ipsius Episcopi. Sigeb. & Guilel. de Nāgiaco. Ipse vnà cum Aliaco & Montiaco eū Comitatum Ecclesiæ cathedrali S. Petri siue Episcopatui in perpetuum donauit. Sigeb.

Rex Noricum reuersus è Francia in Regnū suum, à gente sua perimitur, quòd abiurata idololatria baptizatus esset. Guilel. de Nangiaco.

Turci an. 1012. Hierosolymam expugnāt, & Ecclesiā sepulchri Christi demoliuntur, Palmer.

Palmer. & Naucler.

Apud Saxoniam in Colbecke villa Halberstadensi Othbertus quidam cum decem & octo sodalibus, viris 15. & fœminis tribus, choreas ducens nocte Natalitiorum in cœmiterio S. Magni, cùm non desisterent admoniti à sacerdote, eius dira imprecatione, sine quiete per annum integrum in eodem statu manserunt inuicem manibus hærêtes, & non multò post interierunt. Vincent. in Speculo, & Kranti. lib. 4. cap. 33.

Camaldulensis ordo à S. Romoaldo sumpsit initium.

f Guidó Aretinus monachus S. Benedicti in Italia primus excogitauit nouam rationem cantus, quam solmisationem vocant, per sex syllabas seu notulas digitis leuæ manus per integrũ diapason distinguendas, Vt, re, mi, fa, sol, la. Sigeb. in Chron. Palmer.

Robertus Francorum Rex aliquas Sequentias & Responsoria (vt vocant) quibus etiam nunc vtitur Romana Ecclesia, composuit, Prosam, scilicet, S. Spiritus adsit nobis gratia &cæ: Responsoria de natiuitate Domini, Iuda & Hierusalem & cæt. de S. Petro, Cornelius Cẽturio & cæ. de Martyribus, Concede nobis domine & cæt. & O Constantia Martyrum & cæ. Guilel. de Nangiaco. Trithem.

Cazimirus Cluniacensis monachus atq; Diaconus, Regni Poloniæ hæres dispensatione Benedicti, ea de rogati à Polonibus, absolutus à religione, coronatur Rex, ann. 1041. Mathias Mechouiensis lib. 2. Chron. Polon. ca. 13.

g Henricum 3. Imper. coronauit.

Berengarius Turonensis, Archidiaconus Andegauensis hæreticus declaratur, quòd doceret panem & vinum in Eucharistia post consecrationem esse tantùm figuram & sacramentum, & non verum Corpus & sãguinem Christi. Volater. Bernard. de Lutzenb. & ca. Ego Berengarius, distin. 2. de consecr. Malè etiã sentiebat, (teste Oecolampadio) de matrimonio, & baptismo paruulorũ. Multi dicunt eũ Magia (erat enim præstigiator. Polyd. lib. 9. Angl. hist.) vna nocte fuisse Romæ, & eadem legisse Turoni vnam lectionem. Guilel. de Nangia.

A Rege Burgundionum Rodulpho, quòd subditi sæpe in eum insolescerent, Burgũdiæ Regnum diuiditur in Comitatum & Ducatum: ille donatione cessit Conrado Imperatori: hic Henrico 1. Francor. Reg. Gagui. lib. 5. cap. vltim. Plati. AEmil. lib. 3. Sigeb. in Chron.

Richardus Virdunẽsis Abbas doctissim[s], S. Hugo monachus Cluniacẽsis. Volater. lib. 21. & Trithem.

Multi volunt nomẽ CARDINALIVM hoc tempore exortum fuisse. Volat. lib. 21. Carion. R. Barns. Sed quanto sit antiquius vide Vuolfangum Lazium. lib. 2. ca. 2. commentariorum Reipub. Roma.

Contra Impera. Constantinopolitanum Arabes in Mesopotamiam incurrunt, Pazinacæ in Bulgariam, Agareni in oram Illyrici maritimam. Zonar. tom. 3.

An. ab orb. cõdito.	An. à Xpo nato.	Num. Pontificũ.		Ann.	Mens.	Dies.
			lanus eisdem Imperantibus	11	1	13
			CONCIL. *Aquisgranense præsente Imperatore Henrico: in quo dicũtur decreta fuisse ieiunia in Vigilius S. Ioan. Baptistæ & S. Laurentii. vide Krant. lib. 4. cap. 35. & Sigeb. in Chron.*			
			Scisma 14.			
			ALTERO Pontifice cuius nomen ignoratur, & qui in schismate electus erat, vrbe exacto, Benedictus 7. sedem recuperat. Plati.			
5108	1020	151	f IOANNES 20. aliis 19, Tusculanus, Basilio Porphyrogenito, & postea, Constantino 8. eius fratre, Orient. Impp. S. Henrico 2. & post eum, Cõrado 2. cognom. Saliquo, Occ. Impp. & S. Roberto & postea eius filio Henrico 1. Fr. Regg.	11	1	9
			Vacat			8
5108	1030	—	CONCIL. *Triburiense iussu Cõradi Imper. In eo agitur de statu Ecclesiæ, & præcipuè de ieiuniis. Sigeb. Plati. Irenic. lib. 3. cap. 48.*			
5108	1030	152	g BENEDICTUS 8. dic. 9. Tusculanus, Romano Argiropolo, Michaele 5. Paphlagone, Michaele 6. Calaphate, per ordinem successionis Orient. Impp. Conrado 2. & post eum Henrico 3. Occid. Impp. & Henrico 1. Franc. Reg.	13	4	9
5132	1044		CONCIL. *Constãtiense præsente Henrico. Ab. Vsperg.*			
5132	1044	153	SYLVESTER 3. Romanus, contra Benedictum, eisdem Imperantibus		1	19

An. ab orb. cō dito.	An. à Xpo nato.	Num. Pontificū.		Ann.	Mens.	Dies.
			BENEDICTVS 8. Pulso Syluestro restituitur, & sedit cum Ioanne 20. mensem		1	21
			Tandem exactis Pontificatu Ioanne 20. & Benedicto 8. durante etiam schismate electus est Gregorius.			
5132	1044	154	h GREGORIus 6. Roma. Theodora cum *Zoe* sorore Imper. in Oriēte, postea Cōstātino *9*. Monomacho siue Gladiatore, Orient. Imp. Henrico 3. cognom. Nigro, Occid. Imp. & Henrico 1. Fr. Reg.	2	7	
5134	1046		CONCIL. *Papiense. Her. Cont.*			
5134	1046		CONCIL. *Sutrinum non longè ab vrbe Roma, praesente Imperatore Henrico 3. ad tollendum schisma celebratū. Itaque Benedicto, qui residebat in Palatio Lateranensi, Syluestro, qui sedem Pontificiam ad S. Petrum collocauerat, & Gregorio qui suā sedē habebat ad D. Mariā, Pontificatu expoliatis, electus est Sindegerus, siue Suigerus Beambergensis Episcopus, qui postea dictus est Clemens 2. Blond. lib. 3. dec. 2. Herma. Contractus.*			
5134	1046	155	i CLEMENS 2. Saxo, eisdem Impp.		*9*	
			Vacat		*9*	
5136	1048	156	DAMASVS 2. Bauarus eisdé Impp.			*23*
			Vacat		*6*	
5136	1048	157	k LEO *9*. Alsatius in Germania, eisdem Imperantibus	*5*	2	*6*
			Vacat		11	*26*
5137	1049		CONCIL. *Romanum, Episcoporum Italiae, praeside Rom. Pontifice, de statu Ecclesiarum. Her. Contrac. in Chron.*			
5137	1049		*Papiense praeside Rom. Pontific. de componendo statu Ecclesiarum. Herm. Contr. in Chron.*			
5137	1049		*Remense, praeside Romano Pontifi. cum Galliarum Episcopis, de statu Ecclesiarum. Herma. Contra. Sigeb.*			
5138	1050		*Moguntinum Episcoporum 40. vel 42. (nam valde errant qui numerant 130) praeside Rom. Pontifi. & assidēte Imperatore Henrico, ac alius Principibus, propter componēdum statum Ecclesiarum & reformationem clericorū.*			

h Vngari à Christiana religione deficiētes in paganismum, pœna capitis Christianismum retinere coguntur ab Andrea Rege quarto Vngariæ, & Vela eius fratre. Naucler. & Boofin. lib 2. dec. 2.

S. Eduardus tertius Rex Angliæ, fuit clarus miraculis: solo tactu morbū struosæ siue scrophulæ sanabat: quod Diuinum munus ad posteriores Angliȩ Reges manauit, quod faciunt prius recitatis quibusdam hymnis, non sine cæremoniis. Poly. Virgil. lib. 8. hist. Angli.

Vulstandus Vigorniensis, & Vincentius Leodiensis Episcopi insignes. Sabel. AEnea. 9. lib. 2.

Io Concilio Sotrino propter schismata & simultates quæ ex Pontificum electionibus exoriebantur, ablata est Romanis electio Pontificis Roma. & concessa est Imperatori. Krant. lib. 4. histor. Saxo. cap. 41. Hinc Henricus Imper. iuramento adegit Romanos, vt ab electione Pontificis Romani abstinerent. Naucler. Sigeb. Alii scribunt Clementem 2. eam ipsis prohibuisse. Blond. lib. 3. dec. 2.

i Die natalis Domini quo ipse in Pontificem consecratus est, Henricum 3. Imper. & eius coniugem Agnetam coronauit. Herm. Contra. & Naucler. in Chron.

S. Algerus non ex Corbiensi (sicut putat Trithemius) sed ex Leodiensi canonico monachus Cluniacensis, Adelmannus Brixiensis Episcopus, S. Lanfrācus Abbas Cadomēsis postea Cantuariensis Archiepiscopus, Guido Abbas de S. cruce S. Leofredi, doctissimis suis scriptis, quorum nōnulla extant, se opponunt Bērēgario. Hos Caluinus pro sua modestia vocat imperitos, barbaros, & Sophistas.

S. Osmundus Scaberiensis secundus Episcopus fertur primus digessisse horarias preces, hoc est, diuinum officium, quod vocant, quas catholici in Anglia etiamnum obseruant. Polyd. lib. 9. Angl. hist.

k Hic ab Henrico Imperatore renunciatus Roma. Pontifex, consilio Hugonis Cluniacensis Abbatis, & Hildebrandi monachi, deposito Pontificali ornatu, vt priuatus Romam ingreditur: quòd Imperator Pōtifices creādi nullū ius haberet, illo ad clerum populumq; Romanū pertinente. Propterea eò libentius eligitur PP. à clero Rom. & in suo Pōtificatu ita piè degit, vt ad eius sepulchrū edita sint miracula. Sig. Plati. De multis Sāctis cantus composuit, & multa alia scripsit, præsertim librum contra varios Græcorum errores quibus imbuebātur à Michaele Patriarcha Constantinopolitano, & Leone Achridano Bulgarorum Episcopo. Sigeb.

Per epistolam Constantinum Imperatorem sibi concilians, misit tres legatos Constantinopolim ad conuincendos 14. Græcorum errores, qui vt Symoniaci donum Dei vendebāt: vt Valesii, hospites suos castratos etiā ad Episcopatū promouebāt: vt Arriani, rebaptizabāt Latinos baptizatos in nomine S. Trinitatis: vt Donatistæ in sola Aphrica, sic illi in sola Græcia orthodoxā esse Ec-

	An. ab orb. cōdito.	An. à Xpo nato.	Num. Pontificum	Her. Contr. & Lampert. Schafn. Krāt. lib. 4. cap. 43.	Ann.	Men.	Dies.
clesiam iactabant: vt Nicolaitæ, nuptias sacerdotibus concedebant: vt Seueriani, maledictam dicebant legem Mosis: vt Pneumatomachi, professionem S. Spiritus à symbolo detrahebāt: vt Nazareni, Iudaismum obseruabant, paruulos morientes ante octauum diem à natiuitate baptizari, mulieres in partu vel menstruo periclitantes communicari, vel si paganæ essent baptizari, prohibebant: Latinos vocabant azimitas, eorum Ecclesias claudebant: de fermentato sacrificabant: Romanæ Ecclesiæ Constantinopolitanam præponebant. Sigeb. penes quem horum fides esto.	5138	1050		*Romanum aliud. Her. Contr. Fortasse est illud in quo ait Lanfranc. lib. de Sacra. damnatum fuisse Berengariū & Ioan. Scotum.*			
	5140	1052		*Vercellense, præside Leone Rom. Pontifice, contra Berengarii errorem. Guitmundus lib. 1. de Sacra. Palmer. Her. Contra. Ipse tunc primò suum errorem renocauit, vt ait Guilel. Malmesber. lib. 3. de gestis Anglor. licet Lanfrancus. lib. de Sacram. dicit eum non adfuisse nisi per duos legatos clericos. Errant qui ad Syluestrem 3. referunt, vt Sabel. AEnead. 9. lib. 2. Grauiùs labitur Caluinus qui in Admonitio. ad Vuestphalū ait Gregorium septimum illud coegisse.*			
Obtinuerūt legati ab Imperatore, vt Nicetas Monachus cogn. Pictoratus, quem ipsi coram eo vicerant, librum suum contra Romanos inscriptum de Azimo, de Sabbatho, & de nuptiis sacerdotum, anathematizaret & incenderet. Sigeb.	5140	1052		*Romanum aliud, Herma. Contra.*			
Hic Leo 9. Rom. Pontifex natus ex nobilissimis parentibus claruit magnis miraculis.	5142	1054	158	VICTOR 2. Sueuus, eisdē Imperantibus, & Theodora Orient. Imper.	2	3	14
				Vacat			4
Templū sepulchri Christi Hierosolymis à Sarracenis & Turcis destructum, Leone 9. Romanorum Pontifice procurante id apud Imperatorem Constantinopolitanum, est reædificatum. Palmer. Plati. Henricus Imperator in Saxonia, apud Goslarem omnium consensu iussit patibulo suspēdi quosdam hæreticos, qui inter alios errores, omnis animalis esum iuxta Manichæos execrabantur. Herma. Contrac. Henricus Imper. dedit Leoni Pontifici Beneuentum vrbem Italiæ. Nancler.	5143	1055		CONCIL. *Florentinum præside Pontifice Rom. & præsente Imperatore Henrico, de statu Ecclesiastico. In eo multi Episcopi propter simoniam, & fornicationem damnantur. Her. Cōtr. Palmer. Plati.* *Turonēse, præside Hildebrādo Rom. Archidiacono (qui postea factus Pontifex, dictus est Gregorius 7.) legato Pōtifi. Rom. contra Berengariū, qui tunc iterum sui erroris cecinit Palinodiam, & manu propria subscripsit. Guitmundus lib 1. de Sacra. Guilel. Malmesberiensis lib. 3. de gestis Anglor.*			
Petrus Damianus Episcopus Hostiensis, Theoduinus Episcopus Leodiēsis, viri celebres. Trithem. de scrip. eccles. Antoni titul. 16. cap. 8. Bizetislaus Bohemiæ decimus octauus Dux, ex matrimonio cum Iutha Otthonis Ruffi filia, quam ex Ratisbonensi monasterio an. 1030. raptam in vxorem duxerat, eas nuptias confirmante postea Imperatore relinquens quinque filios obiit anno. 1052. AEneas Sylu. hist. Bohem. cap. 19.	5145	1057	159	* STEPHANVS 10. dict. 9. Lotharingus, Theodora Imperatrice Oriē. Henrico 4. Occid. Imp. Henrico 1. Frā. Reg.		7	18
				Vacat			13
* Mediolanensis Ecclesia quæ ante 200. circiter annos se à Romano Pontifice substraxerat huic Stephano PP. se subdidit. Sabel. 1 Quidam historici hunc non numerant inter Pontifices, quòd legitimis suffragiis renunciatus Pontifex non fuerit. Sequor Sigebertum, Palmerium, Platinam & cæ.	5146	1058	160	1 BENEDICTUS 9. dict. 10. Campanus, eisdem Impp. & Michaele 7. Seniore cognom. Stratioticus siue militaris Orient. Imper.		9	20

An. ab orb. cõd.	An. à Xpo. nato.	Num. Pontificũ.		Ann.	Mens.	Dies.
5147	1059	161	m NICOLAVS 2. Allobrox, suffragiis omnium Cardinalium electus sedit, Michaele Stratiotico, & post eũ Isaacio Cõneno Orie. Imp. Henrico 4. Occid. Imp. & Philippo 1. Fra. Rege	3	6	26
			Vacat			12
5147	1059		CONCIL. *Sutrinum contra Benedictum 9. Papam. Plati.*			
5147	1059		CONCIL. *Lateranẽse contra Berengariũ et pseudopontifices, Episc. 114. vel 113. vel 118. præside Pontifice. Plati. Ca. In nomine Domini, dist. 23. In eo Berengarius tertiò abiurauit suam hæresim, libellos suos publicè in Concilio cremauit, & confessione, quam Turonis ediderat, præstito identidẽ propriæ manus sacramento renouauit. Tunc plurimum contra eũ disputatum est de præsentia corporis in Eucharistia, & de transubstantiatione. ca. Ego Berengarius de consecr. dist. 2. Guitmundus li. 1. de Sacrame. & Alger. lib. 1. de Sacram.*			
5150	1062	162	n ALEXANDER 2. Mediolanensis, à Cardinalibus absẽs electus, sedit, Isaacio, Constantino 10. Duca, Eudoxia cũ filiis, Romano Diogene per ordinẽ successionis in Oriente Imperantibus, Henrico 4. Rom. Imp. & Philippo 1. Franco. Rege	11	6	
			Schisma 15.			
5150	1062		Honorius 2. Cadolus antea vocatus, auctoritate Henrici Imper. inconsultis Cardinalibus Pontifex renuntiatus sedit contra Alexandrum		5	
5153	1065		CONCIL. *Mantuanum, contra Honorium pseudopapam, libidinosos clericos, & Berengarium (quem victum rationibus compulerunt quartò ad palinodiam. Lanfra. de Sacram.) præsentibus Imperatore Henrico 4. et Alexãdro Roma. Pontif. qui iureiurando se à crimine Simoniæ liberans, confirmatur in Pontificatu.*			

m Tunc primùm Lateranensi Concilio Romanorum Pontificum electio ad Cardinales Episcopos est delata, ita tamen vt à clericis Cardinalibus reliquoque clero & populo Romano comprobanda esset. Ca. In nomine Domini, disti. 23.

In collocandis Imperatoribus Constantinopolitanis mirè admodum variant scriptores, tam Græci quàm Latini.

n Statuit ne quis Ecclesiastica beneficia ab vllo Laico accipiat, quod tunc simonia dicebatur. Ca. per Laicos 16. qu. 7. Monachos arcet claustris & à populorũ prædicatione. Ca. Iuxta 16. qu. 1.

Galli ad debellandos Sarracenos in Hispanias proficiscũtur. Sigeb. Alii dicunt Balduinum tutorem Philippi illud bellum simulasse, vt facilius quosdam nobiles Vasconiæ Regi rebelles reprimeret.

Ordo Vallis vmbrosæ à Benedictinis descendens, per Ioannem Gualbertum Florẽtinum ann. 1070. originem capit. Palmer. in Chron. Volater. lib. 21. Sub eo sunt Sylnestrini eodẽ habitu, dicti à quodã Syluestro qui eum ordinem inchoauit in monte Fano prope Fabrianum in Marchia Anconitana.

Hinc Francis, hinc Scotis Angliam Incursantibus, Angli miserè fame pereunt, plurimis eorum humanis carnibus vescentibus. Sigeb.

Hermannus Contractus Comes Veringensis tunc scripsit suum Chronicon ab orbe condito ad annum Christi 1066.

Vuandali interfecto Gottschalo suo Duce piisq; omnibus, à fide Christiana ad Paganismum deficiunt ann. 1065. Munster. in Cosmogr.

In Concilio Mantuano iterum (vt quidã volunt) statuitur, Papam à solis Cardinalibus eligendum esse: Neminem debere interesse Missæ sacerdotis quem certò nouit esse concubinarium. Ca. præter hoc dist. 32.

Quidam vir alioqui robustus dum esset in mensa consumitur à muribus cæteris qui accumbebant illæsis. Fasc. temp. & Naucler. in Chron.

Guilelmus Gastardus nothus, Normannorum Dux, Haraldo vltimo Anglorum tòtius Angliæ Rege victo & cæso, Regnũ Angliæ est adeptus. Ex eo tempore Normanni ex Dacis orti Angliam occuparunt. Polyd. Virgil. lib. 8. Angl. Regnum Normannorum in Anglia durauit 69. an. & menses 3. hoc est ad an. Christi 1136. quo translatũ est ad Francos. Polyd. lib. 11. histor. Angl.

An. 1063. quarta pars Hierosolymæ datur incolenda solis Christianis, à Calypha AEgypno

An. ab orb. cō dito.	Anni à Xpo nato.	Num. Pontificū.

gyptio Bomẽsore Elmonstensabe, cùm antea promiscuè habitarẽt cum Sarracenis. Hinc illa quarta pars semper deinceps cessit in ius Patriarchæ. Tyri. lib. 9. cap. 17. & 18.

5159 | 1071

o Cõfirmat ordinem monachorum Vallis vmbrosæ. Volater. lib. 1. Indixit ex more veterũ, abstinẽtiam carnium in die sabbatica. Quia dies. de consecr. disti. 5.

5161 | 1073

Marianus Scotus Fuldensis Monachus Theologus & insignis historiographus, annales ab Orbe condito deduxit vsque ad annum Domini 1082. qui erat ætatis suæ 56. Sigeb.

5161 | 1073 | 163

Ioannes Xiphilinus Patriarcha Constãtinopolitanus tunc Dionis Nicæi historiã in epitomé redegit, vti testatur in vita Aug.

S. Guitmundus Lanfranci Canthuariensis quondam discipulus, Auersanus Aquilæ Archiepiscopus, & Hildebertus (qui prius fuerat ex Berengarii sectatoribus) Turonensis Archiepiscopus, aduersus Berengarianam hæresim acerrimè scripserunt.

Giselbertus Anglus commentatur in Esaiam Prophetam. Trith. de scrip. Eccles.

Petrus Eremita Ambiensis, primus modum orandi per calculos (quos vulgò Parenostros vocamus) docuisse traditur. Polyd. Virg. lib. 5. de inuentio. re. cap. 9. Factus est Dux Christianorum in bello Turcico. Guilel. Tyri. lib. 1. de bello sacro cap. 11. Plati. Bonfin. lib 5. Vngar. deca. 2.

Ordo Grãdimontensis sub regula S. Benedicti inchoatur, per Stephanum Aruernũ nobilem, apud Lemouicenses, vbi statuitur illius ordinis prima sedes in quodam mõte, qui toti familiæ nomen dedit. Volater. lib. 21. Guilel. de Nangia. Polyd. lib. 7. de. inuent. re. cap. 7.

5162 | 1074

Bohemię Ducatus tũc primũ an. 1086. erigitur in Regnũ. Nã Vratislaus quòd debellasset Leopidum Austriæ marchionem, Moguntiæ ab Henrico Imper. Rex declaratus, inungitur ab Engelberto seu Gilberto Treuirorum Archiepiscopo. AEneas. Syluius histor. Bohe. cap. 22. At Mathi. Mechoui. in Chron. Polo. lib. 3. cap. 4. ait id euenisse sub Victore ann. 1087.

5162 | 1074

5164 | 1076

Philippus Rex Franco. seculares clericos Ecclesiæ S. Martini de Campis, quam ipsius pater Henricus construxerat, mutauit in monachos ordinis Cluniacensis. Guilel. de Nangia.

Turci in Arabes & Sarracenos inualnerunt, ac Armeniam Syriamque depopulantes, multas vrbes ipsamque Antiochiam ceperunt. Sigeb.

Quàm tunc deploratus fuerit Ecclesiæ status & fermè nostro simillimus cernere licet apud Sigebertum, Vincenti. & Antoni. Magnæ simultates inter Imperatorẽ & Põtificem: Sacerdotes erant moribus deprauatissimis, & propterea ipsi & res sacræ populo contemptibiles: quilibet ex plebe audebat de sacris mysteriis disputare: sacramenta etiam ab infantibus turpiter tractabantur: in extremo vitæ viaticũ Dominicũ contemnebatur: decimæ presbyteris debitæ igni cremabantur: Corpus Domini sepe pe-

5164 | 1076

5167 | 1079

	Ann.	Mens.	Dies.

Vuormatiense. Sabel. AEnead. 9. lib. 3.

Moguntinum, præside Moguntino Archiepiscopo, & Imperatore assidẽte, de ordinatione Caroli Constantiensis Episcopi, qui deiectus est ab Episcopatu. Lambert. Schafn. in histor. Germanor.

Erphordiense, indictum ab Episcop. Moguntino, plurimorum Episcop. Germaniæ, præsente Imperatore: de decimis Thuringiæ Moguntino Archiepiscopo soluendis. Lambert. Schafn.

o GREGORIus 7. proprio nomine Hildebrandus, natione Hetruscus, patria Soanẽsis, eisdẽ Impp. & Michaele Nicephoro, cognom. Botoniate, ac postea Alexio Cõneno Imperatoribus Constãtinopolita. — 12 | 1 | 3

Vacat — 1 | 4 | 27

CONCIL. *Romanum ad reformationem morũ. Antonin. tit. 16. ca. 1. parag. 21. In eo præsertim agitur de simoniacorum excommunicatione. Abb. Vrsper. & prohibitione vxorum presbyteris facta iuxta antiquos canones. Lambert. Schafn. in hist. Germ.*

Erphordiense, præside Moguntino Archiepiscopo, vbi de cælibatu sacerdotum actum sit, quidam hic collocant.

Aliud Concilium Romanum Episc. 110. in quo notati sunt Anathemate, Gilbertus Rauẽnates Archiepiscopus, Hugo Cardinalis, & (si Antoni. credimus) Henricus Imperator, omnes etiam simoniaci, maximè hi qui à Laicis reciperent inuestituram. (Nam inoleuerat mos præsertim in Imperio, vt Episcopi eligerentur, & ãnulo ac baculo pastorali inuestirentur ab Imperatore. Guilel. Tyrius lib. 1. bel. Sa. cap. 13.) Vincent. in Specul. lib. 26. cap. 82. Krant. lib. 5. histor. Saxon. cap. 6. Plati. & omniũ optimè R. Barns in vit. Pon.

Henricus Imper. vt se vlcisceretur, indixit Concilium Vuormatiæ Episcop. 24. qui exauctorant Pontificatu Gregorium 7. misso ad eum cum epistola decretali Concilii Rolando quodam, qui ipsi nomine Concilii publicè interdiceret muniis Pontificiis. Abb. Vrsperg. in Chron. Lamber. Schafna.

Aliud Concilium Romanum tertiò conuocat Gregorius PP. in quo excommunicat Sigifridum Moguntinum Ar-

dibus

An. ab orb. cō dito.	An. à Xpo nato.	Num. Pontificū.		Ann.	Mens.	Dies.
			chiepiscopum cum omnibus Episcopis & clericis assentientibus Henrico Imper. in quem denuò anathema renouat, & imperio iterū priuat. Ille metu amittendi Imperii (nam iam Principes propter Pontificiam excommunicationem ab Imperatore se subducebant) supplex veniam petiit Gregorio, qui post preces multorum & ab Imper. præstitum iuramentum obedientiæ et pacis eum absoluit. Plati. R. Barns. Multi & ferè omnes ita confundunt ista tria Concilia Romana, vt vix ex ipsorum scriptis iudices an vnicum vel triplex fuerit. Fortasse istud est Concilium Roman. in quo disputatum est contra Berengarii errorem, quem ipse tunc iterum quintò & postremò abiurauit. Thom. Vuald. tom. 2. de Sacram. cap. 43. ex actis illius Cōcilii, quæ ipse legit.			
			Schisma 16. durat	29		
5168	1080		Rodulpho Sueuię Duci, qui à Saxonibus & nonnullis Principibus Theutonicis suasu Pontificis electus fuerat Imperator, occiso, Henricus Impera. in Concilio Brixensi Episcoporum Italię, Longobardię, & Germanię, purgatus de criminibus sibi obiectis à Pontif. eum iisdem insimulat, & curat eligi in Pontificem Gilbertum Rauennatē Archiepiscopum, qui dictus Clemens 3. sedit an. 17. vel vt alii volunt	21		
5173	1085		*Concil. Moguntinum, præsente Henrico Impera. pro Clementis ordinatione contra Gregorium. Sigeb.*			
5175	1087	164	p VICTOR 3. Beneuētanus, Alexio Comneno Orie. Imp. Henrico 4. Occident. Imperatore, & Philippo 1. Fr. Reg.	1	4	
			Vacat		5	
5176	1088	165	q VRBANVS 2. Gallus, ex oppido Castellionis, quod est in diocœsi Remēsi, eisd. Imperantibus	12	4	19
			Vacat			13
			CONCIL. *Melphicum præside Pontifice.*			
			Placentinum, Episcop. totius Italiæ, præside Pontif. ad bonorum maximè sacerdotum malos mores corrigendos. In quo inter alia, Gregorii decreta acta cōtra Henricum & Clementem 3. confirmantur: Toletanus Archiepiscopus fit Primas totius Hispaniæ. Plati. Volater. Tyri lib. 1. cap. 14.			
5183	1095		*Claromontense in Aruernia, præside Pontifice, Episcoporum & Abbatū 310.*			

dibus conculcabatur, & sanguis effundebatur, multaq; alia scelera in Ecclesia patrabantur. Qua occasione multi hæretici prophanis nouitatibus plebem ab Ecclesiastica disciplina auertebant. Sigeb.

D. Guilelmus monachus & bibliothecarius Malmesberiēsis scripsit historiā Angl.

In Londinensi conuentu an. 1078. auctore Lanfraneo, sex Angliæ ciuitates, Bathonia, Lincolnia, Sarisberia, Exonia, Cestria, atque Cicestria fiūt Episcopales sedes, quæ antea erāt in oppidulis. Poly. li. 9. hist. Angl.

Lampertus Schafnaburgensis, Herueldēsis monachus cursim obiter attingēs prima tempora ab orbe condito ad annum Christi 1040. ab hinc diligenter persequitur historiam suorum temporum per annos 37. vsque ad annum Christi 1077.

Ordo Carthusiensium an. 1084. sumit initium à S. Brunone Coloniensi Theologo, & canonico Remensi. Sigeb. Plati.

p Haustó veneno in sacro calice interiit dolo Henrici. Plat. & Fasci. tempor. Alii tradunt eum obiisse alui profluuio. R. Barns.

Ahsul Rex Galliciæ Christianus, vicit Sarracenos in Hispania, & Tolletum maximam eorum vrbem per aliquot annos obsessam tandem expugnat. Sigeb.

q Scripsit contra hæreticos. Plati. Fertur cōfirmasse vt clerici septē horas canonicas quotidie dicerent: totidē iussit recitari quotidie in laudē D. Virginis, & instituit ipsius officiū in Sabbathis. Anton. tit. 16. c. 1. Nancl.

Ordinem Cisterciensem an. 1098. excitatum in Burgūdia ab Ardingo Anglo, vel vt alii volunt, Roberto Molisnense, primus cōfirmauit. Platina.

Post orationem Vrbani in Concilio Claromontensi, instigatore Petro Eremita an. 1096. expeditio maxima facta est cōtra Turcas & Sarracenos, militum 600000. (Fucherius ca. 4.) ad Hierosolymam recuperandam: quæ 490. circiter annis postquam eam Sarraceni occuparant, capta est 39. die obsidionis, ann. 1099. & Idib. Iulii (AEmil. ait 4. Nonas) feria 6. hora qua Christus mortuus est, Ducibus Godefrido Bilionensi, siue de Bullon Lotharingiæ Principe, Eustathio & Balduino eius fratribus, Hugone Magno fratre Regis Francorum, Roberto Comite Normannorum, Raymundo Comite Tholozæ (cū Gotthis & Gasconibus ait Fucherius) Boamundo Duce Apuliæ, & infinitis aliis nobilibus. Guilel. Tyr. lib. 1. de bel. Sac. cap. 17. Blond. dec. 2. lib. 4. Plati. AEmil. lib. 4. Fucher cap. 2. & 19.

Godefridus Bilionius ab vniuerso exercitu constituitur primus Rex Hierosolymitanus, noluit tamen coronam auream suscipere, quòd Christus ibi tulisset spineā. Dabertus electus est primus Patriarcha. Blond. ibidem. Tyr. lib. 9. cap. 2. & 15.

Philippus Rex Francorum Bituriġensem Comitatum emit 40000. libr. (alii dicunt 60000. aure.) ab Harpino Comite, qui profectus est Hierosolymam. Guilel. de Nangi. & Mater histor.

Fucherius Carnotēsis, in illa expeditione

capellanus Balduini fratris Godefredi Ducis Lotharingi, historiam rerum per annos 29. gestarum ab an. 1095. vsque ad 1124. breuiter & magna cum fide perstrinxit. Eius librum nunquam typis excusum apud me habeo, quem vbi otium nactus fuero, fortasse curabo edi in lucem.

Mirum est quod ipse narrat cap. 5. vt vix credi posset nisi ab oculato teste diceretur: Milites inopia iumentorum vsos fuisse ad sarcinas suas veruecibus, capris, suibus, arietibus, interdum etiam equitasse bobus. Mirabilius est quod ipse solus omnium scriptorum (ni fallor) meminit. cap. 21. die quo expugnata est Hierosolyma solem retrocessisse aliquot gradibus.

Occiduorum Christianorum in Orientẽ profectio significata est cœlitus, infinita multitudine locustarum orta ab Occidẽte, & tanta vt inter volãdum nubibus æquipararetur & solem obumbraret. Zonar. tom. 3.

An. 1097. Nicea vrbs quinta hebdomada obsidionis expugnatur à nostris. Fucher. cap. 4. Eodẽ anno Balduinus frater Godefredi fit Comes Edessæ Mesopotamiæ & Medorum Metropoleos. Fucherius cap. 6. Tyri. lib. 4. cap. 2. An. 1098. Antiochia per deditionem recepta à Francis 9. mense obsidionis: Boamundus Dux Apuliæ fit eius Princeps. Fucher. cap. 7. & 17. Tyri. lib. 5. cap. 17.

Henricus 4. sexaginta duo prælia gessit Fascic. temp. Ex eius nomine quòd ipse ius inuestituræ mordicus sibi vendicaret, simonia dicta est Henriciana heresis. Ab. Vrsper.

r Expetente populo, eligente clero, collaudãte Cardinalium senatu Pontifex efficitur. Plati. Valde hallucinantur hi qui scribunt eum primum iussisse decimas persolui sacerdotibus.

Ivo Carnotensis Episcopus decreta Pontificum, exemplo Burchardi, redegit in vnũ volumen. Sige. & Trith. de scrip. Eccles. Hildebertus Turonensis Archiepiscopus, Zacharias Chrysopolitanus Episcopus.

Anselmus Laudunesis, Anselmus Lucẽsis Episcopus, & Anselmus Cantuariensis Archiepiscopus, Rupertus Tuicẽsis Abbas, Berẽgozius Abbas, Hugo Carthusianus, sanctissimi Theologi. Sigeb. Plati. & Trith.

Cœnobium Clareuallense construitur sub primo eius Abbate D. Bernardo anno ætatis ipsius 27. Guilel. de Nangia.

Sigebertus Gallus Celbatẽsis (seu Gemblacensis) monachus, Annales à fine Tripartitæ Historiæ, id est, ab anno Christi 381. vsque ad annum 1112. perduxit.

S. Agnes nobilis mulier, natione Romana, & Abbatissa Hierosolymæ. Tyri. lib. 18. cap. 5. suum ordinem Sanctimonialium auspicatur. Volat. Polyd. lib. 7. De inuent. ca. 5. S. Marina virgo obiit Venetiis an. 1113.

Ottho Bambergensis Episcopus, regionem Pomeranam cum Duce Vuerislao ad Christi fidẽ conuertit. Krantius lib. 5. ca. 45. Munster. in Cosm. Alii referunt ad tẽpora Calixti 2. hoc est, an. 1124. Ab. Vrsp. Naucl.

Multa vbique prodigia contigerũt: Sus in Gallia apud Legiẽsem parochiam enixa est

An. ab orb. cõdito.	An. à Xpo nato.	Num. Pontificũ.
5188	1100	166
5190	1102	
5193	1105	
5193	1105	
5195	1107	
5197	1109	
5200	1112	

vt vocetur generale. In eo agitur de Ecclesia reformatione, & pracipuè de expeditione contra Turcas, & decretum est vt singuli profecturi Hierosolymam signum crucis vel in pileo vel in vestimentis consuerent. Plati. Guile. Tyri. lib. 1. de bel. sacro, cap. 14. & 15. Fucherius lib. de expedit. Hiero. cap. 1.

Parisiense à Gallis, Anglis, Normãnis, Flandris, & Lotharingis celebratum aduersus Turcas. Ab. Vrsperg.

Melchiense coactum ab Vrbano Põtifice. Ca. eos qui. dist. 32.

r PASCHALIS 2. Tuscus, eisdem Impp. vsque ad Hẽricum 5. Imper. Occi. & Ludouicũ 8. dict. 6. Crassum Francorũ Reg.

Ann.	Mens.	Dies.
18	6	7
		3

Vacat

CONCIL. *Lateranense, Episco, Italia & Gallia. In eo Anathema cõtra Henricum 4. Imper. promulgatũ confirmatur. Ab. Vrsperg. Palmer.*

Florentinum, Episcoporum 340. praside Paschali, contra Fluentinum illius loci Episcopum, qui motus quotidianis portentis, qua tunc accidebant, dicebat iam tum natum esse Antichristum. Sabel. A Enead. 9. lib. 3. Palm. Fuit etiam contra Henricum 4. Imp.

CONC. *ad Northusen Thuringia ciuitatem, Mogũtino Archiepiscopo, & Constantiensi Episcopo vicariis sedis Apostolica, indictum est ab Henrico 5. viuo patre. In eo actum est de doctrina, damnataque est simonia & nuptia sacerdotum. Ab. Vrsperg. & Barns.*

Guardastallense in Longobardia, multorum Episcop. & Princip ũ: in quo actum est de iure Ecclesiasticorũ. Plati.

Trecasinũ in Gallia, praside Paschali Rom. Pontifice: vocatur vniuersale à Guilel. de Nangia. In eo nuptia interdicuntur sacerdotibus, & simoniaci, & Laici, collatores beneficiorum Ecclesiasticorum, ab Ecclesia proscribuntur. Pontifex suppetias implorat à Philippo Rege contra Imperatoris factiones: Gallia sacerdotes ad meliorẽ frugem reducuntur. Alii referunt ad annum 1107.

CONC. *Lateranense Episcop. circiter 100. in quo Pontifex priuilegium de inuestitura Episcoporum, concessum Henrico 5. Imperatori, vt per vim impetratum, reuocat, eique aqua & igni interdicit. Plati. Kranti. lib. 5. cap. 34. & 37.*

CONCIL. *celebre Londini celebratur ab Anselmo Cantuariensi*

Ertum

An. ab orb. cōdito.	An. à Xpo nato.	Num. Pontificū.	
			Episcopo, qui in eo multa salutaria instituit de reformatione Ecclesiastici status. Polid. lib.11. Angli.
5202	1114		*Tria Concilia in Galliis celebrātur à Conone Apostolica sedis legato. Guil. de Nangia.* *Remense.* *Bellonacense.Continuatio Sigeb.* *Cathalanense.*
5204	1116		*Lateranense aliud, præsentibus legatis Henrici 5. Imper. Eo in Concilio iterum Pontifex datum Henrico de inuestitura priuilegium condemnat, & ipsum excōmunicat. Agitur & de trāslatione Episcoporū. Ab. Vesper.in Chro.*
			Schismatici sub Paschali 2.
5189	1101		Post Clementem 3. successit in schismate Albertus Attellanus, qui sedit
5189	1101		Syluester 3. Romanus, antea vocatus Theodoricus succedens Alberto sedit
5190	1102		Vtrisque coactis renunciare Pontificatui successit in schismate Maginulphus Romanus, qui non longè post decessit.
5206	1118	167	ſ GELASIVS 2. Caietanus, monach⁹, vir sanctissimus (*Plati.*) Ioanne Comneno (cognomēt. Maurus *Tyr.lib.15.cap.23.*) Cōstantinopolitano siue Orient. Imper. Henrico 5. Occident. siue Germanorum Imper. Ludouico 8. dict. 6. cognom. Crasso siue Grosso Fr.Reg.
			Vacat
			Gregorius 8. dictus antea Burdinus, Bracharensis Episcopus, contra Gelasium ab Henrico Imp. creatus, in schismate sedit annos aliquot
5207	1119	168	t CALIXTVS 2.Burgundus, eisdem Imperantibus
			Vacat
5207	1119		NONVM *generale & primum apud Latinos œcumenicum Concilium Lateranense, Patrum 900. contra Saracenos & Turcas, de recuperāda terra Sancta. Platin. Krantius lib. 3. histor. Saxon. cap. 40.*
5207	1119		*Remense prius à Gelasio indictum, celebratur à Calixto, præsentibus legatis Henrici Imp. Quo in Concilio proscripti sunt ab Ecclesia simoniaci, & pro sepultura, chrismate, & baptismo*

Ann.	Mens.	Dies.	
			fœtum humana facie: Gallinaceus quatuor pedibus nascitur: Biceps infantulus sexu duplex natus est Namneti. Sigeb. Guilel. de Nangiaco: Innumeræ aues aperto cœlo dimicantes, exanimes in terram deciderunt: In Italia sic terra per 40. dies tremuit, vt villa quædam vehementia motus alium in locum fuerit translata: Multi sacro igne accendūtur membris instar carbonum nigrescētibus. Talia multa legūtur tūc accidisse.
			Henricus 1. Angliæ Rex incarcerato Roberto fratre, ac omnibus penè Normanniæ principibus captis aut cæsis, totam Normāniam obtinuit. Sigeb.
			Ordo præmonstratēsis sub regula D. Augustini an.1116. initium habuit à Noberto nobili Lotharingo. Continua. Sigeb. AEmil.
	4		lib.5. Alii hoc ad an.1137. reiiciunt, alii ad tēpora Vrbani 2.
	3	15	Ioa. Zonaras apud Græcos Annales suos ab orbe condito ad mortem vsque Alexii, hoc est, ad an. Christi 1117. perduxit, vno tomo Iudæorū, duobus aliis Imperatorū gesta recēsens. Sic Honorius presbyter Augustodunēsis apud Latinos vsque ad idē tempus.
			Basilius quidam medicus habitu monachali auctor & hæresiarcha sectæ nefariæ Bogomilorum, communi suffragio & iussu Alexii Imperatoris apud Cōstantinopolim in equestri theatro cōburitur. Zonar. tom. 3.
			Alexius Impe. apud Philippopolim multos Manichæorum qui vulgò Pauliciani dicebantur (nam magnam multitudinem Manichęorum Ioannes Zimisces, vt diximus, in ea loca ex Oriente transtulerat) ad fidem catholicam traduxit. Zonar. tom. 3.
			Polydorus lib. 4. de inuent. rer. cap. 10. & lib. 11. histor. Angli. notat circiter hæc tempora Principes vbique gentium cœpisse sibi ius declarandorum Episcoporum vendicare (quod & hodie mordicus tenent) cùm hactenus partim penes solos Archiepiscopos vel Episcopos, partim penes clerū, partim penes populū fuisset. Ego existimauerim
1		5	id esse multò antiquius, vt licet iudicare ex
		2	præcedentibus.
			Anselmus Cantuariensis Archiepiscopus acerrimè resistens Henrico Anglorum Regi, qui tale ius sibi iam vsurpabat, recusauit eos cōsecrare quos ipse Rex elegisset; & tandē, obtinuit vt audito iudicio Paschalis Pontificis Romani abstineret ab huiusmodi electione. Polyd. lib. 11. Angl.
			ſ Ordo fratrum Militiæ templi siue Tem-
5	10	6	plariorum (sic dicti sunt quòd iuxta tem-
		8	plum Domini apud Hierusalem in palatio Regio habitarent) instituitur Hierosolymis per quosdam nobiles equestris ordinis, quorum præcipui erant, Hugo de Paganis, & Ganfredus de sancto Aldemaro. Tyri. lib. 12. cap. 7. AEmil. lib. 5. Eodem ferè tempore cœperūt ordines Theutonicorum militum, & Ioannitarum siue Hospitaliorum D. Ioannis. Tyr. lib. 18. cap. 4. 5. & 6.
			Edmerus Anglus, Herueus Britannus, Theologi scriptores. Trith.
			t Calixtum Pontificē fuisse de Deo ac de hominibus bene meritum scribit Platina.

	An. ab orb. cõdito.	An. à Xp̃o nato.	Num. Pontificum		Ann.	Men.	Dies
Henricus Angliæ Rex ad confirmandum ſtatum ſui Regni, tã ſacerdotum quàm populi Principes conuocauit Sariſberiam: Inde vſum Comitiorum Angli etiam hodie frequenter retinent. Polyd. lib. 11. Angli. Hiſtor. Tyrum florentiſſimam vrbem Phœnicũ Chriſtiani poſt longam obſidionem, per deditionem capiunt an. 1124. Tertia pars vrbis Dominico Duci Venetorum eſt aſſignata: duæ aliæ partes manſerunt penes Balduinum 2. Regem Hieroſolymorum. Tyri. lib. 13. cap. 13. & 14. Palmer. in Chron. v Hic Pontifex familiaritate doctorum & præclarorum virorum mirificè delectabatur. Plati. Tandemus hæreticus multos Antuerpiæ ſeduxit ſua eloquentia & ſubtilitate. Hic negabat Corporis & ſanguinis Chriſti perceptionem ad ſalutem prodeſſe: nihili faciebat ſacerdotes & Epiſcopos: ſuis hæreſibus non aſſentientes occidi iubebat per ſuos ſectatores, habebat enim circiter tria millia militum qui eum vbique ſequebantur. Continuat. Sigiberti.	5208	1120		*pratium exigentes: Imperatori quoque interdictum eſt aqua & igni, quod nollet reconciliari Eccleſiæ Romanæ. Guilel. de Nangiaco. Paulò poſt Henricus Imper. ratione eius Concilij, iratus Francis, propoſuit Remenſem ciuitatem deſtruere, ſed ei ſtrenuè reſtitit Ludouicus Franc. Rex.* *Neapolitanum in Samaria, reformatorium vt vocant, ad corrigendos mores in omnibus penè valde deprauatos, præſide Guaremundo Hieroſolymitano Patriarcha, & præſente Balduino Hieroſolym. Rege, cum multis alijs Orientalibus Epiſcopis. Eo in Cõcilio editi ſunt 25. Canones. Guilel. Tyri. lib. 12. de bel. ſacr. cap. 13.* CALIXTVS PP. cùm eſſet Guilelmi Burgundiæ Comitis filius, & proinde Henrici Imp. conſanguineus, (& vt quidam volũt ex genere Francorum Regũ) fretus ipſius fauore, apud Sutrium, captum Gregorium 8. pſeudo pontificem pelle induit vrſina, ac ita camelo impoſitum ad Cauenſe cœnobium relegauit. Ita grauiſſimo & periculoſiſſimo ſchiſmati finem impoſuit. Guil. Tyri. lib. 12. cap. 8.			
- Ad eam hæreſim ex hominũ animis eradicandam illius loci conſtitutus eſt Epiſcopus Norbertus auctor Præmonſtratenſis ordinis, qui ſuis concionibus adeò profecit, vt ferè omnes ad fidem Catholicam conuerſi fuerint, adferentes in Eccleſiam Corpus Dominicum quòd per decem annos in ciſtis & foraminibus recluſerant. Continuatio Sige. Ex his liquet, etiam tunc Chriſtianos manu propria ſumpſiſſe corpus Chriſti.	5211	1123		*Romanum Concilium, in quo pax inter Pontificem & Imperatorem confirmatur: quòd Imperator in Comitiis Vuormaciæ ius inueſtituræ erſiſſet Romæ. Pontifici. Continuatio Sigeb.* *Tholoſanum præſide Calixto contra quoſdam hæreticos monachos, in bona Eccleſiæ & Sacramentum Euchariſtiæ blaſphemos. Faſcicul. temp.*			
Gillebertus Porrectanus Pictauorũ Epiſcopus, ob inſignem eruditionẽ dictus Vniuerſalis, proſcribitur ab Eccleſia quòd negaret diuinitatem, qua Deus eſt, eſſe Deum. Bernard. ſup. Cantic. ſer. 80. & Continua. Sigeberti. Circiter hæc tempora conſcriptus eſt liber Iudaicorum Annaliũ, cuius titulus Seder Olam, ſiue ſeries mundi: vt conſtat ex eius lectione: Summæ eſt auctoritatis apud Iudæos. Nam R. Kimhhi & recentiores Hebræi non rarò eum citare ſolent. Vuilhelmus primus Latinorum Tyri Archiepiſcopus. Tyr. lib. 13. cap. 23.	5213	1125	169	v HONORIVS 2. Imolenſis, Calo Ioãne Cõneno. Orient. Imp. Hẽrico 5. ac poſt eũ Lothario 2. Occi. Imper. Ludouico 8. dict. 6. Magno, cognom. Craſſo Franc. Reg.	5	2	
				Vacat			8
Hugo de S. Victore Pariſienſis Theologus, Franco Haffligiuienſis Abbas, Ambercus Archiepiſcopus Remenſis, Rupertus Abbas Limpurgenſis, Odo Epiſcopus Cameracenſis, viri doctiſſimi. Plati. Trithe.	5215	1127		CONCIL. *Cretenſe in Francia. Tyri. lib. 12. cap. 7.*			
In Concilio Cretenſi inſtituta eſt regula Templariorum militum, decretumque vt candido pallio vterẽtur. Cùm hactenus nouem tantùm eſſent equites illius ordinis, ex eo tempore adeò excreuerunt numero & opibus, vt ante 50. annos fuerint circiter 300. equites & infiniti penè fratres inferiores quos vocabant Seruientes. Nulla etiam erat regio Chriſtianorum à qua ipſi maximas poſſeſſiones dono nõ accepiſſent. Tyri. lib. 12. cap. 7. Contin. Sigeberti.	5218	1130		*Londinenſe, præſide legato Romani Pontificis, ad corrigendos deprauatos mores ſacerdotum. Polyd. lib. 11. Angli. hiſtor.* Schiſma 17. CELESTINVS 2. in ſchiſmate à quibuſdam Cardinalibus Pontifex renunciatus eſt, at ſedulò ſe abdicauit & ceſſit Honorio 2.			
x Lotharius Imperator corona Imperiali ab hoc Põtifice eſt inſignitus, & compeſcuit ſchiſma cõtra Innocentiũ. Palmer. in Chro.	5218	1130	170	x INNOCENTIUS 2. Romanus, eiſdem Impp. vſque ad			

Anno ab orb. cō dito.	An. à Xpo. nato.	Num. Pontificū.		Ann.	Mens.	Dies.
			Manuelem Orientis Imper. & Conradum 3. Occid. Philippum cum patre, Frā. Regē. & solū Ludouicū 9. dic. 7. Iuniorē seu Lenem Fran. R. sedit	14	7	13
			Vacat			
			CONC. *Herbipolense, præsente Lothario Imp. In eo confirmatur ordinatio Innocentii. Munster. in Cosmog.*			
5218	1130		*Claromontense, præside PP. contra Anacletum & eius factionis socios. Polyd. lib. 5. Angl.*			
5219	1131		*Remense, præside Innocentio, qui in eo damnat schismaticos, & Ludouicum Iuniorem coronat, præsente patre Ludouico Crasso. Guilel. de Nangia.*			
5219	1131		*Pisanum, pro fide Christiana tuenda in Syria, & contra pseudopapas. Plati. Quidam etiā volunt fuisse contra Henricum monachum Tholosanum hæreticum.*			
5219	1131		*Moguntinum, præsente Lothario, & præside legato Apostolico. Trith. in Chr. monast. Hirsaug.*			
			DECIMVM *vniuersale Concilium Lateranense, Patrum mille, pro iure cleri, & contra pseudopontifices. Plati. Lib. Concil.*			
5229	1141		*Senonense, præsente Ludouico Iuniore, & multis Episcopis atque Abbatibus, contra Petrum Abailardum tunc monachum (errant enim qui scribunt eum postquam conuictus fuisset erroris, tunc demum professum fuisse vitā monasticam) qui timens iudicium Concilii & eorum quos ipsemet elegerat, prouocauit ad sedem Apostolicam. Guilel. de Nangia. Bernard. epist. 189. & 191.*			
5225	1137		*Antiochenum plurimorum Episcoporum Orientis, præside legato Apostolico Petro Archiepiscopo Lugdunensi, contra Radulphum Patriarcham Antiochenum, qui depositus est & reclusus in monasteriū. Tyr. lib. 15. cap. 16. & 17.*			
5225	1137		*Hierosolymitanum, eodem præside, præsente Maximo Armeniorum Catholico Episcopo. Eo in Concilio actum est contra Armeniorū errores in fide, quos ipse Episcopus promisit se curaturum emendari. Tyr. lib. 15. cap. 18.*			
			Schismà 18.			
5218	1130		Anacletus 2. à quibusdam Cardinalibus electus Pontifex Rom. sedit contra Innocentium	7	9	
5226	1138		Post eius mortē à suæ factionis Cardinalibus creatus est Victor 4. qui cùm sedisset menses aliquot cōsilio D. Bernardi cessit Innocentio. AEmil. lib. 5. Plati.			

Hic Pontifex confirmat ordines monachorum Præmonstratensium, & Cistersiensium. Plati. Posterior antea receptus fuerat à Rom. Pontifice Paschali.

Lotharius Imperator Pandectas, Codicem, & alios iuris ciuilis libros suo tempore à tineis & blattis liberatos per Vuernherū Iuriscōsultum, (eum Accursius nominat Irnerium) edixit legi in scholis publicis, & ex ipsis iura in foro dari. Carion. in Chron. lib. 3. Hinc emerserunt eo tempore doctissimi iuris interpretes, inter quos post illū Vuernherum (qui ob eminentem eruditionem dictus est Lucerna iuris) Azo primas obtinuit, qui obiit Bononiæ an. 1200.

Ludouicus Iunior Fra. Rex vno ferè mense ante mortem patris Alienorā, siue Alienordim, siue etiam Leonoram hæredē Guilelmi Ducis Aquitaniæ duxit in vxorē apud Burdegalam vrbem. AEmil. lib. 5. Harum nuptiarū causa eius pater Ludouicus Crassus primus (nā & ipse illud idem postea edicto confirmauit) remisit diocœsi Burdegalensi iura Regalia in eligendis Archiepiscopo, Episcopis, & Abbatibus, vt apparet ex tabulis cameræ rationum Lutetianæ.

Petrus Abailardus (qui nonnullis Bailardus, aliis Alardus dicitur) Britannus hæreticus, & summus philosophus, primò relicta vxore monachus apud D. Dionysiū, demùm Abbas in Britannia. Guilel. de Nangiac. Præter Deum aliquid æternum constituebat, & quid tertium præter creatorem & creaturas. Bernard. de Lutzemb. Docebat Christum non assumpsisse carnem vt hominem liberaret: Timorem Domini castum nō esse in futuro sæculo. Bern. epist. 190. De Trinitate sapiebat Arrium, de persona Christi Nestorium, de gratia Pelagium. Bern. epist. 192. Malè insuper sentiebat de processione S. Spiritus, quem negabat esse ex substantia Patris vel Filii: De anima Christi, de descēsu Christi ad inferos, de Sacramento altaris, dicens post consecrationem priora accidentia quæ remanent pendere in aëre : de potestate clauium, de originali peccato, de concupiscentia, & de aliis multis religionis capitibus. Bern. epist. 188. & 189. & 190. Arnaldus de Brixia alter ex Italia hæreticus se illi adiunxit. Bern. epist. 189. & 195.

Henricus Tholosanus monachus, hæreticus, negabat oblationes pro mortuis aliquid prodesse: damnabat Sanctorum inuocationem: olei & chrismatis consecrationē, Ecclesiasticam excommunicationem, peregrinationes religionis voto, omnes denique Ecclesiasticas constitutiones spernebat. Talem insinuat Bernard. epist. 241. vid. lib. 3. de vita Bernardi cap. 5.

Richardus de S. Victore Theologus Parisiensis, Hugo de Folieto Corbiensis monachus auctor libri De claustro animæ & corporis. Guilel. de Nangiac. Trithem.

Quidam Ianus siue Ioannes à Temporibus vel à Stampis fertur vixisse annos 361. à tēpore Caroli Magni, cuius ipse erat armiger, vsque ad Ludouicū Iuniorem. Guilel. de Nāg. Gagui. l. 6. Ignatius. Naut. & Sup. Chr.

Anno 1136. mortuo sine virili sobole Hērico 1. Anglorum Rege, Regnum Angliæ à Normannis translatum est ad Francos per Stephanum Fraucum illius nepotem ex Adela sorore, & Stephani Blesensis Comitis filium. Polyd. lib. 12. histor. Angli.

Malachias Archiepiscopus Ardinachensis in Hybernia doctissimus & sanctissimus obiit. an. 1148. Bernard. in eius vita.

y S. Amedeus Lansannensis, Drogo Hostiensis Episcopi doctissimi.

Mesopotamiæ populi ferè omnes ad fidem Christi conuertuntur. Palmer.

z Instituit Tornacensem Episcopatum in Gallia, cùm per annos circiter 600. à tempore S. Medardi fuisset sub Nouiodunensi Episcopatu: Electus est in Episcopum Anselmus Landunensis Abbas. Guilel. de Nāgia. Continuatio Sigeber.

Cardinales nutu diuino perciti hunc Pōtificem elegerunt. Plati. Ille per D. Bernardum impetrauit à Conrado Imperatore & Ludouico Francorum Rege, vt Christianis in Asia contra Alcoranistas opem ferrent. Nam vterque cum magno exercitu in terram Sanctam profectus est. Illa fuit 3. expeditio contra Turcas. Tyri. lib. 16. cap. 18.

Ipsi cùm venissēt Hierosolymam iunctis copiis cum Balduino 3. & Hierosolymorum quinto Rege Damascum obsident: sed diffidio ac dolo cuiusdam Assyrii, obsidionem soluere coacti sunt, & ita quisque ad sua nauigauit. Tyri. lib. 17. cap. 8. & AEmyl. lib. 5. Gagui lib. 5.

Rabbi Moses Hispanus, Ben Maimō (qui & contractis dictionibus dicitur Rambam) videtur floruisse circa hæc tempora. Hunc Iudæi habent in summo honore, adeò vt eū insigniuerint titulo מורה צרק, id est, Doctoris iustitiæ.

Ipse in quadam epistola de Astrologia, meminit sua ætate fuisse in Australi plaga quendam impostorem, qui se prædicās præcursorē ac nūcium Messiæ siue Christi mox venturi, multos Iudæos ac Arabes seduxit ementitis miraculis.

Eustathius Thessalonicensis Archiepiscopus in libros Homeri scripsit commentarios sicut & in Dionysii descriptionē orbis. Nicet as lib. 7.

Aleonora repudiata à Ludouico Rege in ipsius odium an. 1152. nupsit Henrico Duci Normanniæ & Andegauensi Comiti, qui postea fuit Rex Angliæ: Ex quo habuit filios quatuor, Henricum, Richardum, & Ioannem postea Reges Angliæ, & Ganfridum Comitem Brittanniæ: filias totidem, quarum alia collocata est Regi Castellæ, ex qua nata est Blancha Regina Franciæ, mater S. Ludouici: Altera Alexio Imperatori Orientis: Tertia Saxoniæ Duci, vnde natus est Ottho Imperator: Quarta Tholozano Comiti. Illæ nuptiæ fuerunt causa grauissimi belli inter Francos & Anglos. Guilel. de Nangia. Gagui. lib. 6. AEmyl. lib. 5.

Libri 4. Ioannis Damasceni de Orthodoxa fide è Græco in Latinum transferūtur

An. ab orb. cō dito.	Anni à Xpo nato.	Num. Pontificū.		Ann.	Mens.	Dies.
5232	1144	171	CELESTInus 2. Tuscus, Manuele Cōneno Orie. Imp. Cōrado 3. Occ. Imper. & Ludouico 9. dict. 7. Iuniore Franc. Reg.		5	13
			Vacat			13
5232	1144	172	y LVCIVS 2. Bononiensis, eisdem Impp.		11	4
			Vacat			2
5233	1145	173	z EVGENIVS 3. Pisanus, eisdem Impp.	8	4	20
			Vacat			2
5233	1145					
5233	1145					
5236	1148					
5238	1150					
5241	1153	174	ANASTASIus 4. Romanus, Manuele Cōneno Orientis Imp. Friderico 1. Ahenobarbo siue Barbarossa Occ. Imp. Ludouico 9. dict. 7. Franc. Reg.	1	4	24
			Vacat			1

CONCIL. Vezeliū siue Vizeliacū in Burgundia, pro expeditione cōtra Turcas, præside Eugenio, & præsente Ludouico Rege cū Aleonora Regina, & aliis Regni Principibus, qui post orationē habitam à D. Bernardo crucem accipiunt sacrā militiam professi Plati. Ioan. le Maire.

Parisiense quoddam Concilium fertur tunc celebratum ab Eugenio. Ioan. Tili.

Remense, præside Eugenio & præsente D. Bernardo, contra hæresim Gilleberti Pictonum Episcopi, quam ipse eo in Concilio publicè recantauit. Bernard. serm. 80. in cantica. Anton. tit. 17. cap. 1. Fuit etiam contra quendam nomine Eonem, qui se magnum Prophetam prædicabat, & ex suis discipulis alios constituebat Angelos, alios Apostolos. Continua. Sigeb. Ottho Frising. lib. 1. cap. 55.

Baugenciacum, in quo Ludouicus Leonoram vxorem repudiauit, ex qua habebat duas filias, Mariā & Alisam. Ioan. Til.

per

An. ab orb. cō dito.	An. à Xpo nato.	Num. Pontificum		Ann.	Mens.	Dies.
5242	1154	175	a ADRIANVS 4. Anglus, Manuele Comneno Orien. Imperatore, Frederico 1. Ahenobarbo seu Barbarossa Occid. Impe. Ludouico 9. dict. 7. Francorum Rege	4	10	
			Vacat			3
5247	1159	176	b ALEXANDER. 3. Senensis, Manuele Comneno Cōstantinopolitano siue Orientis Imper. Frederico 1. Ahenobarbo siue Barbarossa Occident. Imperat. Ludouico 9. dicto 7. Francorum Rege	21		19
			Vacat			14
			Schisma 19. quod durauit	16		
5247	1159		Victor 4. contra Alexandrum à tribus tantùm, vel vt alii volunt, quinque Cardinalibus factione Imperatoris electus PP. sedit	4	7	
			CONCIL. *Claromontense, præside Alexandro Rom. Pont. contra Victorem, & Fredericum Imper. celebratum fuisse, testantur Platina & quidam alii. Sed cùm illius temporis historici nō eius meminerint, mihi est valde suspectum.*			
5252	1163		*Turonense, præside Alexandro PP. quo in Concilio acta Concilii Papiensis in quo Victor pseudopontifex, & Fredericus Imp. præfuerant, damnata sunt, & vterque excommunicatur. Continu. Sigeb. A Emil. lib. 5.*			

per Burgundionem iudicem & ciuem Pisanũ, qui maiorem etiam partem operum D. Chrysostomi è Græco in Latinum cōuertit. Antoni. tit. 17. cap. 1.

Archiepiscopatus Vlisbonensis in Hispania instituitur an. 1147. Meir. in hist. Fland.

Templarii vt essent conspectiores suis cādidis clamydibus assuerunt cruces panni rubei. Tyr. lib. 12. cap. 7.

a Noruegiam sua prędicatione ad Christi fidem perduxit antequam esset Roma. Pontifex. Plati. Ioan. Stella in Chron.

Vuilhelmus seu Guilelmus huic Pontifici reconciliatus, ab eo declaratur & coronatur Rex vtriusque Siciliæ, quā acceperat in feudum. Kranz. lib. 6. ca. 16. Ex eo tēpore Regnũ Siciliæ appellatũ est Patrimoniũ Petri.

D. Bernardus Abbas Clareuallensis oraculum sui seculi, vitæ sanctimonia & summis miraculis clarus obiit an. ętatis 63. & an. Christi 1153. In eius vita li. 5. ca. 2. Alexāder 3. PP. eũ in Sanctorum numerũ retulit an. 1165.

Anno 1158. Liuonia regio, quæ hodie vocatur Lifland, cœpta est tūc primùm à mercatoribus Christianis explorari; vbi cùm plurimi lucri causa sæpe aduentarent, S. Menradus tunc presbyter doctissimus Christum prædicans multos eorum, inter quos erat Cobbe Liuoniæ Princeps, à gētilitate ad fidem Christianam traduxit. Ipse postea rogatu Cobbe Principis ab Alexandro 3. PP. designatur illius loci Episcopus, vbi nūc est Riga Metropolis. Kranti. lib. 7. cap. 13.

b Confirmat ordinē Cartusiēsiũ. Fasci. tēp.

Ad eius pedes procubuit Fredericus Imper. petens absolutionem excommunicationis. Plati. Ferunt Ludouicum Francorum & Hēricum 2. Anglor. Reges, pedites ei inseruisse stratoris officio, ac leua dextraque frenum equi ipsius tenentes eum per Toriācũ vrbem magna cum pompa deduxisse.

Petrus Lombardus Parisiēsis Episcopus, cognomento Magister sententiarum, Gratianus Bononiensis monachus, rapsodus libri Decretorum, Petrus Trecensis cognomento Comestor vel Manducator, auctor scholasticæ historiæ, si nonnullis credimus, fratres nothi. In vita Gratiani. Alii contra putant eos nec germanos nec συγχρόνους fuisse: sed ipsi falluntur quod ad eorum rempus pertinet.

Ottho Frisingēsis Episcopus filius S. Leopoldi, & frater Hērici Ducis Austriæ, Chronologiam ab orbe condito ad annum Christi 1150. pertexuit.

Helmoldus canonicus Butsoniēsis historiā Henetorum siue Sclauorum à Carolo Magno vsque ad ann. Christi 1168. perduxit.

Auicenna seu Aben zenna (id est ex posteris Zennæ, nomē enim patris sui erat Eli, ait Elias in Tisb. in rad. אבן) Auerrois, siue Abē Roes, Mesue, medici & philosophi summi apud suos Arabes nominis. Sabe. A Enead. 9.

Rabbi Iehuda Leuites incidit in hæc tēpora, ait Aben Ezra in cap. 9. Daniel.

Rabbi Abraham Aben Ezra Iudæus Hispanus, qui scripsit in omnes libros receptos in canone Hebræorum, floruit tunc, vt ipse testatur

testatur ad calcem commentariorum super Danielem & super Malachiam Prophetas.

Quidam Sardensis mente captus, elapsus à parentibus, diu more ceruorum vixit, gradiens pedibus manibusque & vescēs eodem pabulo. Tandem cùm Rex Sardiniæ insulæ venaretur captusq; fuisset cum ceruis aliis, parentibus eum alloquentibus nihil respōdit, sed nec appositum panem & vinum gustare voluit, cōtentus herba: vnde & paulò post media nocte clam manus parentum euadens ad ceruos rediit, nunquam postea visus ab aliquo. Aben Ezra in cap. 4. Danie.

Petrus Blesensis Archiadiaconus, Thomas Græcus, Arnoldus Abbas Bonæuallis, Guibertus Abbas Gemblacensis, Petrus de Riga Remensis, Ganfredus Autisiodorēsis, Ioannes Episcopus Carnotensis, Balduinus monachus Abbas Fordiensis, postea Vuigorniensis Episcopus, Balduinus Archiepiscopus Cantuariensis, scriptores Ecclesiastici. Trith. de scripto. Continua. Sigeb.

Ordo Vuilhelmitarum seu Gulielmitarum (quos vocant hæremitas) sumpsit initium à Ioanne Bono Mantuano. Sabel AEnead. 9. Fascicul. temp.

S. Thomas Cantuariensis Archiepiscopus, cognomento Bequetus, fit martyr in Anglia an. 1171. Tyri. lib. 20. cap. 23. Quā ob cædem Hērico 2. tunc Angliæ Regi specie pœnitentiæ iniunctum est inter cætera ab Alexandro Pontifice Rom. vt ipsius subditi possent liberè ad Romanā curiam prouocare: & ne deinceps vllus esset Rex Angliæ quem Roma. Pontifex non designasset. Polydor. lib. 16. histo. Angli. Blond. lib. 5. deca. 2. Henricus 8. Angliæ Rex ipsius S. Martyris reliquias incendit an. 1538.

Alexander Pontifex Rom. retulit inter Sanctos, Bernardum Abbatem Claræuallis an. 1165. & Thomam Cantuariensem Archiepiscopum. an. 1174.

Ordo Carmelitarum (qui tūc variegata Chlamyde induebantur) initium habuit in desertis Syriæ. Polyd lib. 7. de inuento .re. cap. 3.

Milites D. Iacobi sub ritu S. Augustini appróbante Alexandro PP. exoriuntur in Hispania.

Hugo Heterianus Tuscus multa Græcè & Latinè scripsit: extant ad hunc Alexādrū 3. tres eius libri de processione S. Spiritus.

Leo Tuscus interpres Liturgiæ D. Ioann. Chrysostomi se eius συγχρόνον fuisse scribit.

Vualdensium (qui sic dicti sunt ab Vualdo Lugdunensi eorum authore) siue Pauperum de Lugduno, variæ hæreses exoriuntur anno 1170. vt ait Guido Carmelit. lib. de hæres. Bernardus Lutzemburgus ea reiicit in annum 1218. Inter multa dogmata quæ ipsis impingit AEneas Syluius cap. 35. hæc sunt, Preces pro mortuis & purgatorium ignem esse inuentum auaritiæ Sacerdotum: delēdas sacras imagines: Confirmationem & extremam vnctionem nō esse sacramēta: auricularem confessionem esse nugacem: Sacerdotē quocūque loco quocunq; tēpore sacrum Christi corpus cōficere posse

An. ab orb. cō dito.	An. à Xpo. nato.	Num. Pontificū.		Ann.	Mens.	Dies.
5252	1164		CALIXTVS 3. Victori in schismate succedens, sedit ferè	6		
5257	1169		PASCHALIS 3. antea appellatus Ioānes, à quibusdam electus post mortem Calixti, iussus tandem est à Frederico Imper. se abdicare pontificatu: sic finitum est schisma, postquam sedisset	7	5	
5259	1171		CONCIL. *celebre plurimorum Episcoporum, coactum ab Henrico Angliæ Rege Casseli, quæ vrbs est Hyberniæ insula, ad corrigēda ea quæ minus ritè secundum dogma Christianum fiebant in Hybernia (nam singuli pro opibus plurimas habebant vxores) quam ipse Henricus nuper edomitam, ab Alexandro PP. dono acceperat cùm iam ab initio post Christianam religionem acceptā Hyberni sese ac omnia sua in Romani Pontificis ditione dedidissent. Polyd. lib. 13. Angl. histor.*			
5266 / 5268	1178 vel 1180		VNDECIMVM *generale Cōcilium, (est secundum vniuersale Latinorum) Lateranense, præside Alexandro Rom. Pontifi. Episcop. 280. (vel 300. vt ait Tyrius lib. 21. ca. 26.) cùm Orientalium tum Occidentium: continens 50. capita de reformandis moribus, tam Laicorum quā Ecclesiasticorum. Antonin. tit. 17. cap. 1. Tom. 3. Concil. Guido Carmeli. putat sectam Vualdensium damnatam fuisse in hoc Concilio.*			
5265	1177		CONCIL. *Northantoni in Anglia celebratur à quodam Cardinale nomine Hugone legato Rom. Pontificis, conuocatis tā Anglicanis quàm Scotis Episcopis, ad componendas lites inter Cantuariensem & Eboracensem Archiepiscopos, qui contendebant de primatu in Scotos Episcopos, qui cessit Eboracensi. Polyd. lib. 13. hist. Angl.*			
5266	1178		*Concilium alterū Northantoni coactū Episcoporum Angliæ, præside Hugone quodam Cardinale legato sedis Apostolicæ. In eo multa et varia pro Christiana religionis statu agitantur. Polyd. lib. 13. Anglic. histor.*			

& susti-

An. ab orb. cõdito.	An. à Xpo. nato.	Num. Pontificũ.		Ann.	Mens.	Dies.
5279	1181	177	c LVCIVS 3. Lucensis, natione Tuscus, Alexio Comneno Orient. Imper. & post eum Andronico Comneno tyranno Orient. Imp. Friderico 1. Barbarossa Occident. Imper. & Philippo 2. cognom. Theodato, & Augusto Fra. Reg.	4	2	18
			Vacat			12
			CONCIL. *Veronense, præside Lucio PP. vt Christiani occidui Principes Asianis contra Turcas ferrent suppetias, & contra Romanorũ superbiã. Platin.*			
5283	1185	178	d VRBANVS 3. Mediolanensis, eisdẽ Imperantibus, & post Andronicum, Isaacio 2. Angelo Orientis Imperatore	1	10	25
			Vacat			11
			CONCIL. *Parisiense, præside Philippo Rege, Episcoporum Galliæ pro expeditione contra Turcas. Gaguin. lib. 6.*			
5285	1187	179	e GREGORIVS 8. Beneuentanus, eisdem Imperantibus		1	27
			Vacat			20
5286	1188	180	f CLEMENS 3. Romanus, eisdem Imperantibus, vsque ad Henricum 6. Occid. Imper.	3	5	
			Vacat		8	

& sufficere si verba sacramentaria tantùm proferat. Iidem fortasse cum hæreticis illius temporis, quos auctor (qui tunc degebat) continuationis historiæ Sigeberti vocat Ageneoses.

Berna (id est lingua Heluetica, Vrsus; ita dicta, quòd cùm ea ædificaretur casu occurrit vrsus) & Friburgum vrbes ædificari cœptæ. Naucler. Monster.

c Theodorus Balsamon doctissimus iurisconsultus & theologus, Antiochenus postmodum Patriarcha multa hoc tempore scripsit, vt ipse de se testatur in præfatione super Nomocanonem, Nicetas quoque lib. 3. de Isaacio.

Guilelmus Tyrius Archiepiscopus, quintus ex Latinis, suam historiam de bello sacro Latinorum contra Turcas & Sarracenos, 84. annos complectentẽ, ab anno Christi 1100. vsque ad annum 1184. persequitur.

Multi hæretici combusti sunt in Flandria iussu Philippi Flandrensiũ Comitis & Guilelmi Remensis Archiepiscopi sedis Apostolicæ legati. Illi dicebant omnia æterna à Deo, corpus autem hominis & temporalia à Luciabelo creata esse: baptismum paruulorum & Eucharistiam reprobabant: sacerdotes ex sola auaritia Missas celebrare calumniabantur. Guilel. de Nangia.

Septem millia Cotarellorum, qui regionem Biturigensem vastabant, ab illius terræ incolis interficiuntur. Ipsi persequebantur maximè viros Ecclesiasticos, quos miseris mortibus conficiebant: Sacrum Christi corpus pedibus conculcabant, & Ecclesias incendebant. Guilel. de Nangia.

Iudæi è Francia expulsi sunt, & eorum synagogæ demolitæ vel mutatæ in Ecclesias, edicto Philippi Regis, quòd Christianũ puerum in Christi ludibrium cruci affixissent, & grauissimis vsuris vexarent Franciam. AEmil. lib. 5. Gaguі. lib. 6. Verùm non multo post tempore redeuntes, ab eodem admittuntur. AEmyl. lib. 6.

d Dissidentibus inter se Christianis, scilicet, Guydone Rege Hierosolym. & Raimũdo Comite Tripolitano, Saladinus Turcarum Rex post maximam stragem nostrorum fere 22000. recepit Hierosolymam cum suo Rege 20. 1187. 2. Octobris, feria 6. anno 88. (AEmyl. 89.) ex quo Regnum Hierosolymorum cœperat esse penes Latinos. AEmyl. lib. 5. Blond. lib. 6. dec. 2.

Guilel. de Nangiaco Isaacii Oriẽtis Imperatoris meminit sub nomine Cursac, quẽ ait alios vocare Isaquinum: sed id non mirũ in historia aliena.

e Quidam historiographi hunc prætermittunt.

f Fridericus Imperator, Philippus Rex Francorum, Henricus Anglorum Rex, Odo Dux Burgũdiæ, Philippus Comes Flandriæ, Henricus Comes Campaniæ, Theobaldus Comes Blesensis, Episcopi quamplurimi, & omnes ferè Regni Franciæ Barones, quartã expeditionem cõtra Turcas precibus huius Clementis PP. suscipiunt, seque cruce insigniũt, cùm audissent Hierosolymã & totam

 Syriam

Syriam, prærer tres vrbes Tyrum, Tripolim, & Antiochiam, & qoaſdam arces à Saladino fuiſſe occupatas. Palmer. io Chron. Goagui. lib. 6. Blond. lib. 6. dec. 2.

Verùm Philippus & Henricus mox rediêrunt ad ſuos, & Fridericus ibi dom in flumine lauaretor ſubmergitur. Cootinuatio Sigeb. Palmet. Guilel. de Nangia.

Philippus Theodatus ſiue A Deo datus, multa Pariſiis vtiliter inſtituit: AEdiles, quos vulgo vocamus Scabioos ſiue Eſcheuinos eligeodos curauit. Eam vrbem auxit tota illa parte quæ à Paruo ponte ad abbatiam S. Genoneſæ tendit, quam etiam mœnibus cinxit, plurimos vicos ſtrauit lapidibus, D. Innocentii cœmiteriom extruxit, forum venale vulgo Hallas in plateam quã Campellos vocabant ædificauit, nemus Vicenarum(*de Vincene*) prope vrbem muris cinxit. Guilel. de Nangia. AEmil. lib. 9. Gagui. lib. 6.

* Tuti Franciæ ſacris ioterdixit ob diuortium Philippi Regis qui Iogebergam ſeu Gelbergam vxorem repudiauerat. Guil. de Naogia.

Gilbertus Abbas, Alanus Epiſcopos Antiſiodorenſis, Philo Epiſcopus Carpathius, Guarricus Abbas Igniacenſis, Ioachimos Calaber Abbas Florētious, vt de ſe teſtatur ſupra cap. 9. Apocaplyp. Godefridus Viterbienſis, Mauritius Epiſcopus Pariſienſis. Ipſius exemplo inualuit mos per aliquot aonos in Frãcia vt ſacerdotes morientes tabulã Catholicam fidem de reſurrectiooe cõplectentem pectori appooerent, quòd tunc multi de ea dubitareot. Guilel. de Nangia.

Ordo Cruciferorum oritur in Italia an. 1197. Volater.

S. Guilelmus Biturigenſis Epiſcopus floruit. Honorius 3. PP. eum in Sanctorum numerum retulit.

g Fuit doctiſſimus Theologus & iuriſconſultus, multaſque Epiſtolas decretales de rebus arduis ſcripſit, vt in libris quinq; Decretalinm plura Ipſius reſcripta reperiãtur, quam omnium aliorum ſimul Pontificum.

Exorti ſunt multi ordines religioſornm, ſiue monachorum. Dominicus Calagnritanus Hiſpanus inſtituit ordinem Prædicatorum, cuius ordinis feruntur fuiſſe 4143. cœnobia. Franciſcus Aſiſiates Italus ordinẽ Mioorum. Palmer. Plati. Horum ſuo tempore 90. millia fuiſſe ſcribit Sabel. AEnead. dec. 9. lib. 9. Carmelitarum ordo tunc ab Alberto Patriarcha Hieroſolymitano inſtauratur. Ordo Eremitarũ S. Auguſtini. Ordo S. Trinitatis inchoatur à Ioanne Mattha & Fœlice Aoachoreta. Gagui. lib. 6. Polyd. lib. 7. de iouent. cap. 21.

Abbas Vrſpergenſis (cuius nomen ignoratur) ſuom Chronicon ab Orbe cõdito ad hæc ſua tempora. i. anoum 1199. conſcripſit.

Nicetas Acominatus Choniates ſcripſit hiſtoriam rerum memorabiliũ quæ in Cõſtantinopolitano Imperio per 88. circiter annos, hoc eſt, ab anno Chriſti 1117. in qno definit Zonaras, vſque ad an. 1205. cõtigerũt.

Guilelmus Epiſcopus Antiſiodorenſis,

An. ab orb. cõdito.	An. à Xpo nato.	Num. Pontificum		Ann.	Menſ.	Dies.
			CONCIL. *Pariſienſe̜, coactum à Philippo Rege, cui decima ab Eccleſiaſticis conceſſa ſunt ad bellum gerendum contra Saladinum Turcorum Regẽ, à quo illa dicta fuerunt Saladina. Gag. lib. 6.*	//		
5279	1191	181	* CELESTInus 3. Romanus, Iſaacio 2. Angelo Orien. Imp. Hẽrico 6. Occi. Imp. & Philippo 2. cognom. Auguſto & Theodato Francor. Reg.	6	7	11
5286	1198	182	g INNOCENtius 3. Anagninus, Iſaacio 2. Angelo, Alexio Cõneno eius fratre, Alexio Angelo Iſaacii filio, Alexio Duca cognomento Murzuflo (aliis Murſypho, aliis, Myrtilo) Balduino, & Hẽrico, ex ordine Orientis, ſiue Conſtantinopolitanis Imperatoribus: Philippo, Otthone 4. Friderico 2. ſucceſiuè Occidentis Imperatoribus, & Philippo 2. Franco. Reg.	18	7	16
			Vacat			1

Abſalon

An. ab orb. cõdito.	An. à Xpo nato.	Nom. Pontificũ.	
5287	1199	//	CONCIL. *Diuionense, plurimorum Episcoporum Galliæ, præside legato Apostolico, qui secundò ex sententia Concilii Philippo Regi & toti Regno sacris interdixit propter diuortiũ Regis, & secundũ matrimoniũ cum Agne Ducis Morauiæ filia. Gagui. lib.6. AEmyl. lib.6. Rex appellauit ad Pontificẽ, vel vt alii dicunt, ad generale Concilium.*
5303	1215		DVODECIMVM *œcumenicum Cõcilium Lateranense, omnium quæ vnquam fuerunt in Europa celeberrimum, in quo præfuit Innocentius PP. interfuerunt duo Patriarchæ, Constantinopolitanus & Hierosolymitanus: Archiepiscopi tum Græci tum Latini 70. Episcopi 400. Abbates 12. Priores conuentuales 800. Simul omnes Patres 1285. Legati Romani & Græci Imperatoris, Oratores Regum Franciæ, Hispaniæ, Angliæ, Hierusalẽ, Cypri, et cæ. Eo in Concilio actum est de 70. capitibus contra hæreses, & ad mores atque statum Ecclesiasticũ pertinentibus. Tractatum item est de recuperanda Hierosolyma. Tom.3. Concil.*
			TRANSVBSTANTIA*tionis vocabulum auctoritate illius Cõcilii ad cauendas omnes hæreticorũ tergiuersationes in Ecclesia vsurpari cœptum est. Ca.1. De sum. Trinit. Idque nõ secus (vt hoc obiter dicam) atque verbum Omousion antea decreto Niceni Concilii: nec aliud significat quàm Cypriano (serm. de cœna) panem & vinũ in carnem & sanguinem Domini mutari ac conuerti, &, panem omnipotentia verbi factum carnem: Eusebio Emisseno (homil. 4. in Pascha.) terrena commutari & transire: & iterum, creaturas conuerti in substantiã corporis Christi: Chrysostomo (serm. de Encaniis) nihil substãtiæ panis remanere: & (in Liturgia) Deũ visibilia in corpus Christi μεταβάλλειν. i. transmutare: Augustino (serm. 28. de verbis Domini) iam non esse panem, sed corpus Christi: Hieronymo in Marc. Christum transfigurare panem in corpus suum: Ambrosio (lib. 4. de Sacram. cap. 4. & 5. & lib. de iis qui initiantur cap. 9.) creaturas & naturas siue substantias mutari: Damasceno (lib. 4. de Ortodoxa fide cap. 14.) & Hesychio (Leuit. lib. 6. cap. 22.) panem in carnẽ Domini supernaturaliter trãsmutari, & fieri sensibilium translationem & commutationem: Theophylacto (in 14. cap. Marc.) transelementari panem in carnem Christi, vel trãsformari in 6. cap. Ioan. & in 26. Math.*
			In hoc Concilio certus habitus est Iudæis assignatus. cap. In nõnullis de Iud. & Sarrac.

Ann.	Mens.	Dies.

Absalon abbas, Petrus Senonensis, Stephanus Anglus, Cæsarius Heysterbachẽsis, Eustathius abbas Anglus, Alexander Neckam Anglus.

Helmandus siue Helynandus monachus frigidi montis, in Beluacensi territorio præter alios libros composuit Chronologiã ab orbe condito ad annum Christi 1210. Guile. de Nangia. Antonin. tit. 18. cap. 5.

Albigenses, aliis Albiani, aliis Albii, hæretici, in Comitatu Tholosano inter alias hæreses reiiciebant omnia sacramẽta, damnabant nuptias. Vide eorum errores apud Bernard. Lutzem. in catal. hæret. Taliũ protectores erant Rex Arragonum, Comes S. Eligii, Princeps Fuxi, & Raymundus Comes Tholosates. Illi Catholicos miserè tractabant, eosque illudentes quòd Sanctos & D. Virginem venerarentur: blasphemabant in D. Virginem, Haa meretrix sancta Maria. Guilel. de Nangiac. Contra eos à Francis, tam clericis quam Laicis variè certatum est ferè per 12. annos. Tandem victi sunt à Simone Montisfortensi Comite, qui cõtra eos missus fuerat à Philippo Rege Franc. Eique decreto Lateranensis Cõcilii datus est Tholosanus Comitatus. Polyd. Virgi. lib. 16. Angli. AEmil. lib. 6. Blond. lib. 6. dec. 2. Fascicul. temp. Dominicus etiã plures eorum ad veram fidem reduxit. Plati.

Almaricus siue Amorricus Carnotensis vir eruditus, sed hæreticus, conuictus est viginti errorum, quorum vnus erat: Corpus Christi non magis esse in sacramẽto Eucharistiæ, quàm in qualibet alia re. Eius sequaces cum eiusdem ossibus refossis Lutetiæ postea vsti sunt. Gagui. lib. 6. AEmil. lib. 6. Bernard. Lutzemb. in Catal. hæretic.

Alii quidam hæretici blasphemi in Personas S. Trinitatis comburũtur Parisiis. Gagui. lib. 6.

Alii hæretici in Alsatia esum carnium in Quadragesima & quouis alio tempore dicebant esse licitum: negabant fornicationẽ esse peccatum, quòd coitus esset res naturalis. Eorũ circiter octoginta vno die apud Argentinum comburuntur. Naucl. Trith. in Chron. monasterii Hirsaugiensis.

Philippus post varia prælia cum Anglo, totam Normanniam septem Episcopatibus constantem recepit anno 332. (alii 260. AEmyl. 270. Polyd. 316.) postquã Carolus Simplex eã concessisset Rolloni Duci Normannorum. Guilel. de Nangia. AEmil. lib. 6. Polyd. lib. 15. Angli. hist. Gagui. lib. 6.

Aquitania etiã se tota ferè subdidit Philippo. Ita ab vniuersa, quam in Galliis habebat, possessione Ioannes Rex Angliæ sua ignauia penè est depulsus. Polydor. lib. 15. Anglic.

Galli & Veneti expugnata vrbe Constantinopoli contra Alexium Comnenum, qui Isacium Comnenum fratrem excæcatũ detinebat in carceribus, inter se conueniunt, vt Galli Imperatorem Gallum, Veneti Patriarcham Venetum darent: Illi Balduinum Flandrum, hi Thomam Maurocenum nominarunt. Blond. lib. 6. dec. 2. AEmil. lib. 6. Ni-

tetas lib. vlti. Sic imperium Orientis mansit penes Gallos 60. ferè aonos. Blond. lib. 8. deca. 2.

Balduinus Orientis Imperator Græcam Ecclesiam ad tempus Romanæ audientem & concordem reddidit. Illius voionis facta est mentio ab Innocentio PP. in Concilio Lateranensi.

Veoeti an. 1202. eripiunt Græcorũ Imperatoribus Cretam insulam, quæ olim ἑκατόμπολις, hodie Candia dicitur. Sabel. AEnead. 9. lib. 9. Circuitus eius 588. millia passũm continet.

Ioannes Brennus Christianorum Principum vno consensu Rex Hierosolymitanus designatur, sed nomine tenus. Blood. lib. 6. dec. 2.

Ioannes Rex Angliæ vir impius post sacras ædes à se spoliatas, & sacerdotes pulsos Regno, & redditibus Ecclesiæ per sex aonos retentis, in pœnam religionis contemptæ excõmunicatus à Pontifice Rom. non antea absoluitur quàm diadema capitis ademptũ Paodulpho legato Apostolico traderet, nunquã id ipse aut hæredes accepturi nisi à Põtifice Roma. Angliã item & Hyberniam reddidit feudatarias, Roman. Ecclesiæ, promittens pro Anglia 700. marchas auri, & pro Hybernia 300. Polydor. lib. 15. Angli. histo. AEmyl. lib. 6. Blond. lib. 6. dec. 2. Guilel. de Nangia.

Saxo Grammaticus pertexit historiam Danorum vsque ad annum ferè 1200.

Græci odio Latini oominis nolentes parere Constaotinopolitanis Imperatoribus, sibi ex sua natione Theodorum Lascarim Imperatorem creant ad Niceam vrbem. Niceph. Gregoras lib. 1.

h Coronauit Romæ Fridericum 2. Imperatorẽ Occidentis, & Robertum Petri fil. Imperatorem Constantinopolitanum cum Iole vxore. Plati. Blond. lib. 7. dec. 2.

Confirmauit ordines Prædicatorum & Minorum monachorum, biennio ante mortem D. Francisci.

Monasticus Valliscolarium ordo sub regula D. Augustini originem sumit in Campania, per Guilelmum Richardum, Euurardom, & Mauassem Theologiæ professores: coofirmatur ab Honorio.

S. Clara couciois Diui Francisci ab eo edocta ordinem Virginum auspicatur. Volater. lib. 21. Alexander 4. eam io numerum Sanctarum Virginum retulit an. 1255.

Pruteni coguntur à Theutonicis fidem Christi suscipere. Monster in Cosmogr.

Tartari gens Scythica per Changiuscam primum suum Regem Georgianam Armeniamque maiorem sibi subegerũt, inde Poloniam Hungariamque depopulati sunt. Blond. lib. 7. dec. 2. Plati.

Seruitia hominum etiam inter Christianos nondum his temporibus desiisse testãtur cõstitutiones istius Friderici Imperatoris, De seruis & ancillis fugitiuis, in Placitis Regni Neapolitani: sed ea tamen non longè post cessasse coniicio ex Bartholo, qui ad hostes de captiuis scribit suo tempore

An. ab orb. cõdito.	Anni à Xpo nato.	Num. Pontificũ.		Ann.	Mens.	Dies.
5308	1216	183	h HONORIVS 3. Romanus, Petro Altisiodorensi, Roberto eius filio, successiuè Constantinopolitanis Imperatoribus, Theodoro Lascari, & Ioanne Duca Græcor. ex ordine Impp. Friderico 2. nepote Barbarossæ Occid. Impe. & Philippo 2. Ludouico 10. dict. 8. per ordinẽ successionis Frãcor. Regibus	10	7	13
			Vacat			1
5313	1225		CONCIL. *Germanicum, præside Conrado Legato Apostolico, contra simoniacos & cõcubinarios clericos. Tom. 3. Concil.*			
			Oxoniense, præside Stephano Archiepiscopo, de officio & statu Ecclesiasticorum. Tom. 3. Concil.			

(viuebat

An. ab orb. cõdito.	An. à Xpo nato.	Num. Pontificũ.		Ann.	Mens.	Dies.
5315	1227	184	i GREGORIVS 9. Anagninus, Balduino 2. Constantinopolitano Imper. & Ioanne Duca Græcorum Imp. Friderico 2. Occid Imp. & D. Ludouico 11. dict. 9. Frãcorum Rege	14	3	
			Vacat		2	1
			CONCIL. *Lateranense, contra Fredericum 2. Imper. Plat.*			
5325	1237		*Londinense, præside Otthone Cardinale legato Apostolico. In eo Concilio post longam consultationem multæ leges latæ sunt, quæ deinceps sacerdotalem ordinem conseruarunt. Polyd. Virgil. lib. 16. Angl. histor.*			
5329	1241	185	CELESTInus 4. Anagnin⁹, Balduino 2. Cõstãtinop. Imperatore, & Ioanne Duca Græcorum Imperatore, Friderico 2. Occid. Imperat. & D. Ludouico Francorum Rege			18
			Vacat	1	9	

(viuebat an. 1320.) nusquã homines Christianis moribus vendi & iampridem seruitia desiisse.

Hierosolyma à Coradino siue Gordirio Sarraceno filio Saphadini penitus subruta præter Templum Sancti sepulchri, & arcẽ quam Turrim Dauid appellant. Guilel. de Nangia. Trith. in Chron. Monaster. Hirsaugiensis.

Floruit tunc Accursius Florentinus, primus vniuersi iuris glossator & adhuc vltimus: licèt anno ætatis 37. cœpisset studio legum vacare, tamen summus euasit iurisconsultus, natus 78. mortuus est Bononiæ ann. Christi 1279.

Ludouicus Rex Franc. Rochellam vrbem expugnauit: tum Lemonicenses, Petragorii, & omnes Aquitaniæ Principes, exceptis Vasconibus, qui vltra Garumnam habitãt, ei fidelitatis sacramentũ præstiterunt. Guilel. de Nangiac. Gagui. lib. 7.

i S. Dominicum auctorem fratrum prædicatorum & S. Franciscum minorum biennio post eius mortem Sanctorum catalogo adscribit. Item S. Antonium Vlisbonẽsem Minoritam, qui dicebatur Episcopus S. Francisci: & Elizabetham Hungariæ Regis filiam. Trithem. in Chron. Monast. Hirsaugiensis. Palmer. Krant. lib. 8. hist. Saxo. cap. 4. Plati.

Vetuit ius ciuile legi Lutetiæ & aliis in locis vicinis. Cap. super specula. de priuilegiis.

Libros quinque Decretaliũ, eo quo nunc sunt ordine digeri curauit per Raimundum Barchinonensem.

Statuit Laicos cuiuscunq; essent ordinis prædicare non posse. Cap. sicut. de hæret.

Statuit campanas ad Eucharistiæ confectionem pulsari, & ad salutationẽ & laudes D. virginis. Alii istud institutum adscribũt Honorio 3. Abb. Vrsperg.

Henricus Anglorum Rex Frãcos vicit in Aquitania, Pictones recuperauit, Vascones domuit. AEmyl. lib. 7. Polydor. lib. 16. Angl. histor.

Odacharus seu Othocarus, & Vuentzeslaus Reges Bohemiæ dant ius consecrandi Reges Bohemiæ Archiepiscopis Moguntinis, qui per multos annos illud retinuerũt, donec aliquis eorum tale ius vendidit Ecclesiæ Pragensi. Trithem. in Chron. Monast.

Hierosolyma per Fridericum Imperatorem sine sanguinis effusione sub certis pactionibus à Soldano AEgyptiorum recuperata est cùm quibusdam castellis. an. 1229. Trith. in Chron. Monaster.

Maiorica insula Sarracenis, qui eam multis annis occupauerant, ab Arragonum Rege est erepta. Magna etiam pars terræ quam ipsi in Hispania possidebant, occupata est cum Eremita & Valentia ciuitatibus, à rege Legionis, & eius filio Castellæ Rege. Trithem. in Chrõ. Monaster. Hirsaug. Blõd. lib. 7. dec. 2.

Academia Lutetiana, quæ propter ciuiũ in scholasticos seditiones & cædes delabebatur, quãq; Hẽricus Rex Anglus, ad Oxoniẽsem scholã occultis nũciis ad se pellicere

 stude-

ſtudebat, à S. Ludouico reſtituitur. Gag. li. 7.

Annus Chriſti 1240. eſt Iudæis quintus milleſimus ab orbe condito, à quo ſolent vt plurimum numerare.

S. Ethmundus Cantuarienſis Epiſcopus, S. Steniſlaus Cracouienſis, Ioannes Friburgenſis Epiſcopus Boſſinenſis, S. Samonas Gazenſis Epiſcopus, doctiſſimi Theologi.

Iordanes Dominicanus Theologus ſuis ſilentium menſæ præſcribit. Volater. lib. 21. Geographiæ.

Tholoſa & totus Comitatus à Francis in deditionem accipitur: ſicque finitũ eſt bellum contra Albios hæreticos. AEmil. lib. 7.

S. Antonius de Padua diſcipulus S. Frãciſci obiit an. 1231. Trith. in Chron. Monaſt. Hirſaugienſis.

Dũ dira fames graſſaretur in Francia, & tãta vt homines belluarũ more herbis campeſtribus veſcerentur (Guilel. de Nangia.) Guilelmus Niuernenſis Epiſcopus ſingulis diebus alebat duo millia pauperum. Mater Hiſtoria.

An. 1238. Theologi Pariſienſes poſt longam diſputationem definiunt, neminem poſſe duo beneficia, ſi vnum ſufficeret ad eum alendum, obtinere ſine mortali peccato. Chron. Franco. & Iac. Meier. in Hiſt. Flandriæ.

Factiones Gibellinorum pro Imperatore qui ter fuerat à Gregorio 9. excommunicatus, & Guelphorum pro Rom. Põtifice exoriuntur in Italia, quæ per 260. fermè annos grauiſſima & plus quàm inteſtina bella pepererunt. Plati. Blond. lib. 7. dec. 2. & AEmyl. Krantz. lib. 8. Hiſtor. Saxo. cap. 8. Trithe. in Chron. Monaſt.

k Scripſit Apparatus Decretalium & Anthéticas: cognominat' eſt Pater iuris. Volat.

Steniſlaum Cracouienſem Epiſcopum, & Petrum ordinis Prædicatorũ retulit inter Sanctos. Volater. lib. 22.

Hugo Cardinalis S. Sabinæ, antea Barchinonenſis monachus ſcripſit in vniuerſa Biblia, & compoſuit Concordantias, vt vocant, Bibliorum.

Albertus Magnus Dominicanus & Ratisbonenſis Epiſcopus, S. Bonauẽtura Frãciſcanus, Alexander Aleſius, Ioan. Valleis Anglus, Gualterus Pictauenſis Epiſcopus, Ioannes de Rupella Pariſienſis, Guilelmus Epiſcopus Pariſienſis, Bartholomeus Brixianus, Gilbertus Tornacenſis, Bernardus Parmenſis presbyter Compoſtellanus, Hilarius Epiſcopus Aurelianenſis, Iacobus Achonenſis Epiſcopus, Odo Cancellarius Pariſienſis, Henricus Ebredunenſis Archiepiſcopus, Theologiæ præſertim Scholaſticæ & iuris Canonici doctiſſimi interpretes.

Vincentius Bellouacenſis Dominicanus, hiſtoriam vniuerſalem maximè Eccleſiaſticam ab Orbe condita ad an. Chriſti 1250. in ſuo Speculo hiſtoriali complexus eſt.

Henricus primus Dux Brabãtiæ cùm antea ipſius maiores eſſent Louanii Comites.

Circa hæc tempora lingua Germanica cœpit ſcribi Latinis characteribus: tunc etiã Germani nomina Sãctorum imponere cœ-

An. ab orb. cõdito.	An. à Xpo nato.	Num. Pontificũ.		Ann.	Menſ.	Dies.
5331	1243	186	k INNOCENtius 4. Genuenſis Balduino 2. Conſtãtinopolitano Imper. & Ioan. Duca Græcorũ Friderico 2. Occident. Imperatore & Interregno Occidentalis Imperii. D. Ludouico 11. dict. 9. Francorũ Reg.	11	6	12
			Vacat non quidem annos 2. vt quidam putãt, ſed dies 3. vel vt alii			1
5333	1245		DECIMVM *tertium vniuerſale Concilium Lugdunenſe, præſide Innocentio Rom. Pontif. contra Fridericum Imperatorem qui vocatus ad Concilium & non comparens, hoſtis Eccleſiæ indicatur ac deponitur Imperio: Fuit etiam actum de recuperanda terra Sancta, D. Ludouico Franc. Rege cõſtituto Duce illius quinta expeditionis: qui Cruce ſignatus vbi in Aſiã cum ingenti exercitu traieciſſet, rediit in Galliam quinto poſt anno. Plati. AEmyl. lib. 7. Guilel. de Nãgiac. Tom. 3. Concil. Vincenti. lib. 32. Gagui. lib. 7.*			
			RVBER PILEVS, *& purpura in eo Cõcilio primùm conceſſa ſunt Cardinalibus, vt admonerentur ſe ſemper paratos eſſe debere ſanguinem pro Chriſtiana religione fundere. Illis etiam conceſſum eſt vehi equo in vrbe & ferre rubrum galerum. Plati. Gagui. lib. 7. AEmyl. lib. 7.*			

An. ab orb. cō dito.	An. à Xpo nato.	Num. Pontificum		Ann.	Mens.	Dies.
5342	1254	187	I ALEXANDER 4. Anagninus, Balduino 2. Constantinopolitano Imper. Theodoro Lascari iuniore, Ducæ fil. Græcorum Imp. Michaele 7. Cōneno Paleologo Cōstātinopoleos & Græcorum Imper. Interregno Imperii Romani, S. Ludouico Francorum Rege sedit.	6	5	5
			Vacat		3	4
5346	1258		CONCIL. *Oxoniense, contra Pictones qui ingenti numero confluxerant in Angliam: quos statuerunt cum cæteris alienis exterminādos. Polyd. Virgil. lib. 16. Histor. Angliæ.*			

perunt suis in baptismo; cūm antea Peregrinis Scytharum appellationibus vterentur. Curio lib. 2. Chronolog.

Alphonsus 10. Rex Castellæ, insignis philosophus & Mathematicus recusauit Imperium. Trith. in Chron. Monast. Hirsaug.

Grossioni gens Arabica instigante Soltano Babylonico Christianos miseris modis persequūtur in Asia, & expugnata Hierosolyma templum Sepulchri Domini destruxerunt. Blond. lib. 7. dec. 2. AEmyl. lib. 7. Guilel. de Nangia.

Iacobus Rex Arragonum duos ordines militum instituisse fertur, quorum alterū amictu albo & nigra cruce insignitū vocauit ordinem D. Mariæ de redēptione captiuorū siue de mercede, quibus scilicet cura esset de redimēdis captiuis; alterū apellauit ordinē militum Mōtesię rubenti cruce insignē. Alii hāc institutionē antiquiorem faciunt, & incidisse in an. post Christū 1212 & vtrāq; militiā aiūt fuisse à Gregorio 9. approbatā.

Ioannes de Sacro Bosco Anglus tunc insignis Mathematicarum professor Parisiis, vt licet ex eius Computi Ecclesiastici fine colligere.

Friderico 2. excommunicato & decreto Concilii expoliato Imperio, vacauit Imperium per 28. annos vsque ad Rudolphum. Paltier. interea multæ sunt ortæ dissentiones inter Principes ob electionem Imperatorum, & tres ordine electi sunt non quidem Imperatores sed Reges Romanorum. Nam primò iussu Pōtificis electus est à quibusdam Principibus, cōtra Fridericum, Hēricus Lādgrauius seu Comes Hassię & Thuringiæ, qui non consecutus Imperii coronā obiit an. 5. Regni, viuo adhuc Friderico, qui ob omnes Pontificis execrationes noluit cedere Imperio. Mortuo Henrico ann. 1259. statim ab Electoribus Imperii procurante PP. per Legatum Petrum Caputium, cōtra Fridericum & Conradum fil. designatus est Rex Romanorū & coronatus Vuilhelmus Comes Hollandiæ. Quo mortuo 7. anno Regni, electus est à duobus Electoribus & quibusdam Principibus Richardus Cornobię Comes, sed anni Regni ipsi' sunt incerti. Trithe. in Chron. Monasterii Hirsaugiensis. Historici mirè variant hoc loco: alii numerant Conradum filium Friderici, & Vuilhelmum, ac constituunt Interregnū annorum tantùm 17. alii 22. alii negant sedē Imperii vacasse. Sed omniū optimè Trithe.

Robertus Sorbona Theologus, primus instituit & ditauit Collegium Sorbonæ, pro scholasticis qui vacarent Theologiæ. Guilel. de Nangia. Chron. Franco. Valde sunt inepti Historici recentes qui putant Robertum hunc fuisse Fratrē D. Ludouici.

I Ludouicus multa in Regni vtilitatē instituit: Dignitates & officia noluit esse venalia: Blasphemis, & in vanum iurantibus per nomē Dei, cauterium in fronte iussit: Lupanaria prohibuit: vetuit Magistratibus in toto suæ iurisdictionis tractu aut fundos emere, aut liberis sacerdotia procurare, aut eos collocare nuptui: histriones aula exegit:

multa

multa cœnobia & Valetudinaria partim condidit, partim instaurauit & ditauit: beneficia Ecclesiastica noluit conferre, sed ius illud restituit collatoribus ordinariis iuxta antiquos Ecclesiæ canones. Gagui. lib. 7. AEmyl. lib. 7. Chronica Francor.

Cùm Edouardus filius Henrici 3. Anglorum Regis duxisset in vxorem Aleonoram Alphonsi Castellæ Regis, sororem, pater eum donauit Principatu Vualliæ. Hinc fit vt filius Regis Angliæ natu maior vocetur Princeps Vualliæ. Polyd. lib. 16. Angl. Antea cùm Ducatus Normanniæ esset sub ditione Anglorum Regis dicebatur Princeps Normanniæ à tempore Henrici 1. qui Guilelmũ filium suum Ducẽ fecerat eius regionis circa an. 1120. Polyd.lib.11. Angli.histor.

S. Thomas Aquinas Dominicanus discipulus Alberti Magni scholasticæ doctrinæ princeps.

Henricus de Segusia dictus Cardinalis Hostiensis, tunc Summam suam edidit: habuit auditorem Guilelmum Durandum qui dictus est Speculator. Floruit Guilelmus de S. Amore doctor Sorbonicus, qui scripsit contra ordines Mendicantium.

Iacobus de Bellouiso Iurisconsultus, scripsit in libros feudorum quos septies publicè interpretatus fuerat.

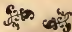
Memorabile fœdus an. 1259. (alii 1259.) inter Anglos & Francos, Lutetiæ in magno Principum conuẽtu, pręsentibus Ludouico Francorum & Henrico Anglorum Regibus, percussum est: vt Ducatus Normanniæ, Comitatus Andegauensis, Cenomanẽsis (quorum causa tot olim bella inter Anglos & Francos, & quos à Philippo Augusto receptos Frãci ad eam ętatem possidebant) item etiam Turonensis & Pictauensis cederent in perpetuum Frãco: acciperet verò Anglus pro impensis bellicis 150. millia aureorum & in singulos annos vectigalis nomine dena millia, contentusque esset vlteriori Aquitania, & citerioris parte vsque ad Carâtum fluuium, cum finibus Agenensium, Lemouicum, Cadurcorum, de quibus tamen ius clientelare deberet Franco, renunciãs iuri quod sibi in Gallię Regno vẽdicare posset, sicque adscriberentur inter Barones Franciæ, ac par Duxque Aquitaniæ vocaretur. Polyd. lib. 16. Angli. histor. Gagui. lib. 7. AEmyl. lib. 7. Guilel. de. Nangiaco.

m Festum Sacramenti Corporis Christi instituit. Trith. in Chron. Monast. Polyd. de inuentio. rer. lib. 6. cap. 8. Thomas Aquinas composuit officium illius festi cũ hymno & prosa, quæ misit ad Vrbanum PP. à quo in præmium retulit columnã argẽteam. Nanceler. Extant inter eius opera.

Fuit humili loco ortus, fertur enim habuisse patrem sutorem veteramentarium; cùm Cardinales non possent conuenire ad vnum eligendum ex suo collegio, ex Patriarcha Hierosolymitano creatus est Roman. Pontifex. Plati.

Misit in Angliam Othobonum legatum ad componendum intestinum bellum, inter Henricum Regem & eius optimates. Polyd.

An. ab orb. cõdito.	An. à Xp̃o. nato.	Num. Pontificũ.		Ann.	Mens.	Dies.
5349	1261	188	m VRBANVS 4. Trecensis Michaele 7. Comneno Paleologo, cognom. Magno, Orient. Impera. existente Interregno Imperii Occident. S. Ludouicò Francorum Reg.	3	1	4
			Vacat		5	

lib.

An. ab orb. cõdito.	Anni à Xpo nato.	Num. Ponti ficũ.		Ann.	Mens.	Dies.
5353	1265	189	n CLEMENS 4. Narbonensis, eisdem Impp. & durante Interregno Imperii	3		21
			Vacat	2	9	
5354	1266		*DVO Concilia plurimorum sacerdotum celebrantur in Anglia per Othobonum Apostolicum Legatum, de rebus ad religionem pertinentibus, quibus etiã nunc in Anglia vtuntur. Polyd. Vergil. lib. 16. Angli. histor.* *alterum fuit* { Northantoni, / Londini.			
5359	1271	190	o GREGORIVS 10. Placentinus, Michaele 7. Comneno Paleologo Oriẽt. Imp. & post finitum Interregnum Imperii, Rodulpho Occidẽt. Imp. S. Ludouico Francor. Reg. & post eum eius filio Philippo 3. Cognom. Audace, Fran. Reg.	4	2	10
			Vacat			9
5361	1273 alii 1274		*DECIMVM quartum generale Conciliũ Lugdunense secundum, preside Rom. Pontifice, Episc. 500. Abbatum 60. & aliorũ minorum prælatorum & sacerdotum ferè 100. Pro terra Sancta recuperanda (hac de re nihil fuisse definitum ait Ioan. le Maire) & contra Græcos de Processione S. Spiritus à*			

lib. 16. Angli.

Ioannes Semeca cognomen. Theutonicus primus glossator, vt vocant, Decreti, Humbertus, Alexander de Villa Dei minorita, Albinus Abbas Ferrariensis, Adamus de Marisco Anglus, Ioannes Episcopus Bossiuensis, Dauid Germanus, Vdalricus Argentinensis Alberti discipulus, Theodoricus Thuringus, Ioannes Bisuntinus Episcopus, Adeledinus Sagiẽsis Episcopus, Theologiæ scriptores, vt ferebant illa tempora, doctissimi.

Alexius Cæsar Strategopulus iussus à Michaele Paleologo obiter tentare Constantinopolim, eam cepit cum 800. tantùm militibus. Nicephor. Gregoras lib. 4. Ita desiit Imperium esse penes Gallos. Illud deinceps mãsit apud familiam istius Paleologi 200. ferè annis, donec Mahometes Turca Byzantium occupauit an. 1453.

Libera Christi prædicatio per Aphricam à Sarracenis concessa. Blond. lib. 8. dec. 2.

n Carolum D. Ludouici Fratrem inunxit Romæ, Siciliæ & Hierosolymorum Regem, ea lege vt in singulos annos 48. millia aureorum (Naucler. 40. mil.) nomine tributi penderet. Plati. Blond. lib. 8. dec. 2 AEmyl.

D. Ludouicus Franco. Rex, signatus cruce relicta Regni administratione, Simoni Neelæ & Mathæo Vindocinensi Abbati D. Dionysii, cum tribus filiis, Ioanne, Philippo & Petro, magna classe cõparata traiecit in Africam secundo dimicaturus cõtra Sarracenos; sed anno proximo Carthagine expugnata, Thuneto obsessa, & Ioanne Tristanne priore filio defuncto, ipse ex alui profluuio (alii peste) obiit ad 8. Cal. Septemb. an. 1270. Gaguin. lib. 7. & AEmyl. Blond. lib. 8. dec. 2. Palmer. in Chron. Bonifacius eum inter Sanctos retulit. Gaguin. lib. 7.

Desyderius Longobardus multis scriptis impugnauit ordines mendicantium: contra quem D. Thomas lib. contra impugnantes religionem cap. 6.

o Audiens ciuilia bella & frequentes seditiones, ac infinita mala quæ quotidie fiebãt in Germania, quòd nullus esset Imperator, monuit electores vt ad certũ tempus Imperatorem aliquem designarẽt; qui elegerunt Rodulphum Hapspurgensem Comitem. Trithem. in Chron. Monaster.

Magna pars historicorũ Philippum Francorum Regem cognominaut Audacem, sed tanta fuit morum & animi lenitate, vt meritò potuerit appellari Lenis. At fortasse quod dicebatur de Philippo Duce Burgundiæ, qui fuit vir strenuus & forti animo, ipsi imprudenter traxerunt ad Philippum Regem Francorum.

In Concilio Lugduuensi Rudolphus confirmatus est Imperator: Minores 25. annis exclusi sunt à cura Parochialis Ecclesiæ. ca. Licet canon de electio. lib. 6.

D. Thomas Aquinas obiit an. 50. ætatis dum Lugdunum ad Concilium euocatus proficisceretur. Mat. histor.

Michael Paleologus Imperat. Græcos nolentes

nolentes Romanæ & Catholicæ Ecclesiæ fidẽ ac ritus recipere, variis modis mulctauit, bonorum publicationibus, relegationibus, carceribus, excæcationibus, flagris, mutilationibus, & aliis similibus pœnis. Beccum Constantinopolitanum Patriarcham, virũ excellentis ingenii & doctrinæ, suo edicto aduersantem cum omnibus ferè ipsius consanguineis coniecit in teterrimos carceres. Niceph. Gregoras lib. 5.

Paulò post ipse Beccus, postquam librum sibi ab Imperatore missum (quem ante 25. annos, cùm ea quæstio agitata esset, ex multis sacræ Scripturæ & Sanctorum Patrũ libris pro Latinis collegerat Nicephorus Blemmydes) diligenter expendisset, & cum Sanctorum libris, ex quibus Blemmydes ea excerpserat, ad verbũ cõtulisset, mutata sententia restituitur suæ dignitati, & deinceps fit ab intimis consiliis Imperatoris, adeò vt sine eo nihil prorsum gereretur. Niceph. Gregor. lib. 5.

Emerserunt ex Italia Flagellantes hæretici incerto auctore, qui vagantes per Germaniam & Gallias, semetipsos flagellabãt & prædicabant multos errores: vt Aquam benedictam nihil plus habere efficaciæ, quã non benedictam: Euangelium finem accepisse post aduentum suæ sectæ: præferebant suam flagellationem Martyrio, & cæt. Bern. Lutzemburg. & Alphons. lib. 3. contra hær.

p Absens eligitur & prim⁹ ex ordine Prædicatorum fit Romanus Põtifex. Antea vocabatur Petrus de Tarantasia, & erat doctor Theologus, qui super libros 4. Sententiarum, & epistolas Pauli scripsit. Trithem. in Chron. Monaster. Volater. lib. 21. Plati. Alii volunt eum fuisse Longobardum. Fascicul. temp.

Philippus Cancellarius Parisiensis, Thomas à Cantiprato, Richardus Mediauillanus minorita Anglus, Albinus Boloniensis, Ioannes Valẽsis, Guilelmus Arronius, Godofridus seu Cuiardus Episcopus Cameracensis, scriptores Theologici.

Philippus Tudertus ciuis Florentinus ordinem Seruorum Beatæ Mariæ redegit ad formam. Polyd. lib. 7. de inuentio. cap. 4. Sabel. AEnead. 9. lib. 7. Honorius 4. eum confirmauit.

q Mortuo Duce Austriæ sine liberis Rodulphus Imperator ex Concilio Principũ dedic eum Ducatum filio suo Alberto, quem eius successores etiam hodie possidẽt. Trith. in Chron. Monast. Hirs. & Vuolfang. Lazius.

Pontifices qui idem nomen habent variè apud historicos numerantur: sed in his qui nomen Ioannis obtinuerunt tanta est in numerandi ratione confusio, vt vix quicquam certi liqueat, adeò vt quod de vno dicendũ erat, sæpe imprudenter à multis alteri tribuatur. Qui faciunt Ioannem 17. schismaticum, hunc nominant Ioannem 20. qui verò illum inter Pontifices adscribunt, & simul numerant Ioannem illum 8. si diis placet fœminam, vocãt ipsum Ioannem 22.

r Curiæ Romanæ Notarios sustulit.

Iacobus Meyerius ad ann. 1278. suum

An. ab urb. cõdito.	An. à Xpo. nato.	Num. Pontificũ.		Ann.	Mens.	Dies.
			filiq. Interfuerunt Græcorum & Tartarorum legati (Guilel. de Nang. & Gregoras) & si nonnullis credimus, Michael Paleologus Imper. Græcorũ, cuius auctoritate, etsi repugnãtibus pluribus Græcis (Nicephor. Gregoras lib. 5. Pachymeres lib. 5.) conciliata est quidem (siue per eũ, siue per legatos) decima tertia (Trith. in Chron. Monast. Hirs.) vnio siue cõcordia vtriusque Ecclesiæ, sed ea non diu durauit, sicut nec præcedẽtes. Gagui. lib. 7. A Emil. lib. 7. Tom. 3. Concil. Blond. dec. 2. lib. 8. Plat. Palmer.			
5164	1276	191	p INNOCENtius 5. Burgundus, Tarentasiensis, eisdẽ Imperantibus		6	2
			Vacat sedes			9
5364	1276	192	ADRIANVS 5. Genuensis, eisdem Imperantibus		1	9
			Vacat			28
5364	1276	193	q IOANNES 21. (aliis 20. aliis 22.) Lusitanus Vlixibonẽsis, eisdem Impp.		8	
			Vacat		6	7
5365	1277	194	r NICOLAVS 3. Romanus, *ob vitæ integritatẽ vulgo dictus Compositus*, eisdẽ Imperantibus	3	8	15
			Vacat		5	20

An. ab orb. cō dito.	An. à Xpo. nato.	Num. Pontificū.		Ann.	Mens.	Dies.
			CONCIL. *Cantuariense, præside Archiepiscopo, ad confirmandum statum religionis. Polyd. lib. 17. Anglic. histor.*			
5369	1281	195	s MARTINVS 4. Turonēsis, Michaele Paleologo Orientis Imperat. Rodulpho Occident. Imperat. & Philippo 3. Fra. Rege	4	1	3
			Vacat			
5371	1283		CONCIL. *Herbipolense, præside Legato Apostolico à latere, multorum Episcoporū, Abbatum, præsentibus Rodulpho Imperatore, Principum, Ducum, & Comitum: vbi inter alia Legatus nomine Papæ contributionem decimi denarii à clero, & Rex ab vniuerso populo exigere cœperunt. Trithem. in Chro. monasterii Hirsaugien. At Monsterus in Cosmogra. refert ad annum 1287.*			
5373	1285	196	t HONORIVS 4. Romanus, Michaele Paleologo Orientis Imper. Rodulpho Occident. Imperat. Philippo 4. Pulchro Francor. Reg.	2		1
			Vacat		10	

Chronicon Flandriæ deduxit.

Siculi impatientes libidinis & insolētiæ militaris Gallorum, coniuratione facta an. 1281. die Paschæ ad pulsum campanarum quæ conuocabāt ad vesperas, omnes Gallos ad vnum cum vxoribus etiam grauidis contrucidarunt. Vnde prouerbiū, VESPERAE SICILIANAE, seu Vesper Siculus, cùm significatur subita cædes. AEmil. lib. 7.

Deficiunt Siculi ad Petrū Tarraconēsem, (cui Regnum Siciliæ debebatur iure dotis Constātiæ vxoris, filiæ Manfredi, quem Carolus vita & Regno spoliauerat) Regem Arragonum in Hispania, qui propterea à Nicolao 3. Rom. Pontifice sacris proscribitur, & hostis Ecclesiæ iudicatur. AEmyl. lib. 7. Plati. Blond. lib. 8. deca. 2.

s Fuit vir sanctissimus, adeò vt cæci, muti & claudi, ad eius sepulchrum sanitatem recuperarint. Trit. in Chrō. mona. Hirsaug.

Eldad Danius Hebræus historicus scripsit suā historiā, de Iudæis Clausis in AEthyopia, circa annum Domini 1283. qui iuxta rationem numerandi Hebræorum, est an. ab orbe cōdito 5043. Ipse ad finem sui libel.

t Ordinem Carmelitarum (qui sic dicti sunt à Carmelo mōte Syriæ) mutatis chlamydib⁹ virgulatis seu versicolorib⁹ in albas, cōfirmauit & reformauit. Pla. Trit. in Chr.

Ordinem Eremitarum Sancti Augustini Lutetiæ Parisiorum nondum receptum cōfirmauit. Trithem. in Chron. Sunt autem, vt id obiter dicam, præcipui quatuor Ordines probatissimi, quorum cæteri omnes sunt veluti appendices, Basilii, Augustini, Benedicti & Francisci, Sanctorum patrum. Volater. lib. 21. Geograph. Polydor. lib. 7. de inuent. cap. 4.

S. Rochus Narbonensis, Guilelmus Durandus Miniacēsis Episcopus auctor Rationalis, Gilbertus Magnus Anglus, AEgidius Biturigensis Archiepiscopus, Guilelmus Lugdunensis Archiepiscopus, Ioannes Gēnensis, Ephrem (alius ab Eremita) Græcorū historicus, Arlothus generalis Minoritarū, Guido Bononiensis Archidiaconus, Nicolaus Cabasilas Dyrachii Episcopus, Ecclesiastici viri & Scriptores.

Raymundus Lulius Catalanus, multa scripsit de rebus nimium curiosis: in eius libris adnotati fuere plusquam quingenti errores à Petro Terracensi Archiepiscopo: vt Deùm plures habere essētias, (tale quidpiam hodiè asserunt noui Trinitarii in Polonia) Patrē priorem filio: Spiritum sanctū conceptum ex patre & filio, & cæ. quæ tamen omnia, hæretica & plusquā diabolica audacia, asserebat se à Christo sibi apparēte in forma crucifixi in quodam monte accepisse, vt totum orbem a tenebris quibus detinebatur liberaret. Bernard. Lutzemburg. in catalog. hæretic.

Palatium Parisiense (vbi nunc edicto Vtini Regis sedes est Parlamenti) extructū est à Philippo Rege, Engerrano Marinio fisci præfecto illud opus vrgēte. AEmyl. lib. 8.

Collegiū Scholasticorū Choleticū Lutetiæ instituitur à Ioan. Cholleto Cardinali,

Mater historiarum.

Rodulpus Imper. Heluetios, qui Comiti Sabaudiæ erant subditi, sibi subegit. Blond. lib. 8. dec. 2.

v Mulech Sapherapes Sarracenorum Soltanus (hoc est, Imperator) non quidé AEgyptius, vt quidam putant, sed Babylonius, Tripolim, Tyrum, Berithum, Sidonem & Ptolemaïda, nobilissima emporia, quæ sola tunc à Christianis tenebantur, ferro & igne vastauit, altercantibus inter se de finibus, iamdudum per 30. annos Venetis, Génuensibus, & Pisanis. AEmyl. lib. 8. Platin. Blond. lib 8. dec. 2. Fascicul. tempo. Ita dissidentibus inter se Christianis amittuntur omnes portus Asiatici. Tuncque finitum est bellum Sacrum in Oriente.

Inter Philippū Regem Franciç & Edouardum Angliæ erat capitale odium, quod fuit causa secundi belli Anglici seu Francici & multorum malorum. Polyd. lib. 17. Angli.

x Instituit ante Pontificatum ordinem S. Benedicti in Montibus, siue Celestinorum monachorū, sub regula D. Benedicti. Guil. de Nangia. Polyd. lib. 7. de inuento. cap. 2. Eum confirmauit Bonifacius 8.

Fertur edixisse, Ne deinceps Romani Pontifices & Cardinales veherentur equis & mulis, sed tantùm asinis, Christi, cuius haberi vellent vicarii, exemplo. Mater histor. O legem nunc prope euersam.

Cùm rebus agendis parum idoneus haberetur, persuasus est vt Pontificatum resignaret, itaque coram omnibus in Consistorio, mitram, anulum & Sandalia deponens, Pontificatu se liberè abdicauit. Platin. Relatus est inter Diuos à Clemente 5. Blond. 9. dec. 2. & Mater histori. vel à Ioanne 22. Palmer. vel à Vienensi Concilio. Ioannes le Maire.

S. Nicolaus Tolentinus tunc obiit: Catalogo Sanctorū adscriptus est ab Eugen. 4.

Michael 7. Comnenus Paleologus cognomento Magnus, obiit anno sui Imperii 35. sed quòd ad Ecclesiam Romanam desciuisset, priuatus est, etiā à proprio filio Andronico, sacra sepultura. Nicephor. Grego. lib 5. AEmyl. lib. 8.

Angli Normanniam & Aquitaniam inuadunt, capto castro Bauiæ, & duobus aliis oppidis circa Burdegalam, à cuius accessu propulsatur per Radulphū Neel a Magistrū Equitum, proditione ciuium in deditionem accipiunt Baionam vrbem. Guilel. de Nãgi.

y Instituit duplex maius (vt vocant) in Festis 12. Apostolorum, 4. Euangelistarum, & 4. Doctorum Ecclesiæ. Plati.

Fertur fuisse auctor illius orationis Ecclesiasticæ, Aue virgo gloriosa & cæ.

Aliquas epistolas Romanorum Pontificum, quas vocant Decretales, in quinque Libros per tres doctissimos viros, Guilelmum Ebrudunensem Archiepiscopum, Berengarium Episcopum Biterenensem, & Richardum de Senis, iuris vtriusque doctorem, digeri curauit, easq; sub nomine Sexti libri Decretalium in Concilio Lugdunensi confirmauit, & legi in Scholis ac in iudi-

An. ab orb. cō dito.	Anni à Xpo nato.	Num. Pontificū.		Ann.	Mens.	Dies.
5376	1288	197	v NICOLAVS 4. Asculanus, *primus PP. ex ordine Franciscanorum monachorum: Nã errant qui scribunt Honoriū 4. fuisse Minoritã.* eisdem Impp. & post Rodulphum, Astaulpho seu Adulpho Imperantibus	4	1	8
			Vacat	2	3	2
5379	1291		CONCIL. *Londinense ad Vuestmonasteriū iussu Edouardi Regis. Eo in Concilio publico edicto iussi sunt Iudæi de Anglia in perpetuum exire: tantum est etiam, vt nemini liceret dare prædia collegiis monachorū sine Regis permissu: neue monachis aut aliis sacerdotib⁹ emere possessiones, idq; ne eiusmodi possessiones cœnobiorū aliorūue sacerdotiorū dotes fierent. Eam Legem ad Manumortuã vocarūt, quòd res semel data collegiis sacerdotum non rursus venderentur magis, quàm res mortua. Durat in hodiernum diem. Polyd. Vergil. lib. 17. Anglic. histor.*			
5380	1292		ASCHAFFENBVRGENSE *prouinciale, præside Gerardo Archiepiscopo Moguntino cum 7. suis suffraganeis, Abbatibus & presbyteris. vbi multa vtilia de negotiis Ecclesiasticis statuūtur. Trithem. in Chron. monast.*			
5382	1294	198	x S. CELESTINUS 5. Eserniensis, Michaele 7. Paleologo Orientis Imperat. Adulpho Occidentis Imper. & Philippo 4. Pulchro Franc. Reg.		5	7
			Vacat			10
5382	1294	199	y BONIFACIUS 8. Anagninus, ex			

An. ab orb. cō dito.	An. à Xpo nato.	Num. Pontificū.		Ann.	Mens.	Dies.
			nobili familia Caietana, Andronico seniore siue maiore filio Michaelis Oriēt. Imp. Adulpho, & post eum Alberto 1. Occident. Imperato. & Philippo 4. Pulchro Francorū Rege	8	9	17
			Vacat			10
5385	1297		CONCIL. *Lugdunense, præside Bonifacio Pontifice, qui animaduertens quotidie Principes noua vectigalia sacerdotibus imponere interdum sine iusta causa, interdixit in eo Cōcilio, ne posthac id facerēt, neue sacerdotes iniussu Rom. Pontificis illa imposita conferrent. cap. 3. de immunita. Eccles. lib. 6. Fuit causa magnæ discordiæ apud Anglos. Polydor. lib. 17. Anglic. histor.*			
5385	1297		*Londinense, cūm Episcoporum tum virorum omnium ordinum, præside Roberto Cantuariensi præsule, præsente Edouardo 2. in quo statuitur, ne in perpetuum Regi liceret tributum vllum Anglis imponere nisi ex Concilii decreto. Id etiam hodie manet inuiolatum. Poly. lib. 17. Angli. histor.*			
5390	1302		*Parisiense, præside Iohanne Cardinale Legato sedis Apostolicæ, qui eò missus fuerat à PP. quod Episcopi Franciæ vocati in iure, Romæ à Bonifacio, non stitissent. Guilel. de Nangiaco.*			
5391	1303	200	BENEDICTUS 10. dict. 11. (Palmerio 12) Taruisinus, eisdem Impp.		8	17
			Vacat	1	1	

ciis obseruari mandauit. Præfatio lib. sex. Decretal.

Lustralem annum siue IVBILEVM cētesimo quolibet anno celebrandum primus instituit an. 1300. Platin.

Henricus de Gandauo Tornacensis Archidiaconus, Iacobus Genuensis Archiepiscopus, Alexander de Villa, Conradus Halsbertadensis Dominicanus, Ioannes Scotus Franciscanus doctor subtilis, (qui obiit an. 1308,) Ioannes Sanctogeminianus, Petrus de Palude, Renerus Pisanus, Theologiæ Scholasticæ, vt vocant, acutissimi scriptores. Trithem.

Circa hæc tempora Nicephorus Calixtus Xanthopulus historiam suam Ecclesiasticam a Christi natiuitate ad annum 625. decurrentem, Andronico maiori Constantinopolitano Imperatori dedicauit. Ipse in dedicatione operis & lib. vlti. cap. vltimo.

Guilelmus de Nangiaco monachus, monasterii D. Dionysii, prope Lutetiam, Chronographiam vniuersalem ab origine mundi ad annum Christi 1302. digessit, quam duo eiusdem cœnobii monachi vsque ad annum 1368. continuarunt. Extat codex hac in Parisiorum vrbe apud cœnobitas S. Germani.

Quidam qui volebant haberi tertii Ordinis D. Francisci, quique vulgo Fraterculi siue Fratricelli, seu Fratres de paupere vita, vel Bisochi siue Beguini, & aliis nominibus vocabantur, in partibus Italiæ, Siciliæ & Narbonensis prouinciæ, damnati sunt hæreseos à Bonifacio 8. (alii volūt id à Ioanne 22. primò factum fuisse.) Ipsi Ecclesiastica sacramenta contemnebant: dicebant Sanctas animas non frui visione diuina ante diem extremum: in suis nocturnis conuentibus post inuocationem Sancti Spiritus, & luminibus extinctis promiscuè coibāt cum mulieribus quæ aderant: Ecclesiæ potestatem iam diu ob corruptos mores Ecclesiasticorum extinctā fuisse: se solos esse Ecclesiā Dei, seque imitari Apostolos, at Ecclesiā Romanam esse meretricem, ac Pontifices omnes post Sylvestrum 1. fuisse impios, quòd in paupertate non degissent, ideò ipsis denegandas esse decimas: Margaritam concubinam Dulcini grauidam ab eo factam, tam erant impudentes, vt affirmarent concepisse de Spiritu sancto. Mater Historiarū. Suplement. Chronic. Extrauag. Sancta Romana de religios. domib. Plati. Bernardus Lutzemburg. Dulcinus erat eorum hæresiarcha. Plati. Manserunt in Marchia vsque ad Eugenium 4. & Nicolaum 5. qui eos comburi iusserunt, sed multi in Græciam fugerunt. Antonin. tit. 24. cap. 9. Paragrap. 15.

Apamiensis Episcopatus instituitur à Bonifacio PP. cùm anteà ea regio subiaceret Tholosano Episcopatui. Guilel. de Nangiaco.

Vectigal quod Malam-toltam vocabāt, centesimæ, & pòst quinquagesimæ omnium bonorum, primò solis mercatoribus, deinde tam clericis quàm laicis impositum est an. 1296. cuius causa magnæ seditiones ortæ

ſunt poſtea in Flandria. Guilel de Nangia.

Tota Lutetia Seqnanæ illuuione inundatur, vt per octo ſere dies nauigiis annonæ conſulendum fuerit, nec liceret per vllum ferè vicum incedere abſque nauiculis & ſcaphis. Guilel. de Nangiac.

Burdegalenſes timête ne iterum agirata pace cum Anglo ei ſubderentur, nec mitius cũ eis ageretur quàm paulò antea cũ Londinẽſibus, pulſis vrbe omnibus Frãcis, ſui iuris fiunt. Guilel. de Nangiaco. Gaguin. lib. 7.

Fœdus percuſſum eſt inter Philippum Reg. Franc. & Eduardum Reg. Angliæ, cui Philippus qnadriennio poſtquam locaſſet Margaritam ſororem, vniuerſam Aquitaniã reddidit. Guilel. de Nangiaco. & Polydor. Virgil. lib. 17. Angli hiſtor. Philippus vniuerſam Flandriam ſubegit. Gaguin. lib. 7. AEmyl. lib. 8.

Rex Tartarorum Caſſaham, qui & Magnus Can, miraculosè ad Chriſti fidem cõuerſus dicitur per vxorem filiam Regis Armeniæ, bellum gerens contra Sarracenos, pulſis Sarracenis potit⁹ eſt Regno Syriæ & Hieruſalem. circiter an. 1290. Guil. de Nang. At triennio poſt Soltanus Babyloniæ illud recepit. Continuatio Nangiaci. Sabel. AEnead. 9. lib. 7.

Tunc primùm an. 1300. tyrannicum Imperiũ Turcorum nullius antea ferè nominis per Otthomannnm Turcam (qui regnauit an. 28.) originem habuit, mille annis poſtquam Eccleſia à Conſtantini tempore floruerat. Volater. Paul. Iouius. Illud autem intelligi per Beſtiam Antichriſti Apocalyp. cap. 20. nemo ſanæ mentis ibit inficias, cùm multorum veterũ & recentiorum indicio nomine Gog & Magog intelligantur Sarraceni & Turci, vt etiam cogitur fateri Funccius lib. 1. commenta. in Cronolog.

Nouæ factiones Alborum & Nigrorum in Italia. Blond. lib. 9. deca. 2.

z Fuit filius Bertrandi equitis ex oppido Mihandran Burdegalenſis dioceſis in Vaſconiæ: antequam electus eſſet Pontifex dicebatur Bertrãdus, Burdegalẽſis Archiep.

Tranſtulit ſedem Pontificiam ab vrbe Roma Auinium Galliæ vrbem, vbi conſtitit annos plus minus 70. Plati. Congeſſit conſtitutiones quæ ab eo dictæ ...ac Clementinæ.

Philippus pulcher Iudæos è Francia exegit & bonis ſpoliauit. Sed 7. annis poſt Ludouicus Vtinus pecunia, vt ferunt, corruptus eos recepit. AEmyl. lib. 8. Gagui. lib. 7.

Equus pictus Conſtãtinopoli, quo ante ſacellum Deiparæ virginis ſuſtinebatur D. Greorgius, media nocte bis hinniuit, magno omnium terroe; vt prius ſecerat ante annos plus minus 50. Niceph. Gregoras lib. 8.

Ioannes Rex Armeniæ dimiſſo regno Leoni ſuo nepoti fit monachus ordinis Minoritarum. Antonin. tit. 24. cap. 9. para. 13.

Philippus Aurelianenſem Academiã anctoritate Clementis confirmatam inſtituit. Chron. Franc.

Guido. Ferrarienſis anctor Margaritæ Bibliorum, Alanus Inſulenſis, Gerardus

An. ab orb. cõ dito.	An. à Xpo nato.	Num. Pontificũ.		Ann.	Menſ.	Dies.
5393	1305	201	z CLEMENS 5. Burdegalenſis, Andronico maiore cum filio Michaele iuniore Orient. Imperat. Alberto, Henrico 7. ex ordine Occidẽtis Imperatoribus, Philippo Pulchro Francorum Rege, ſedit	8	10	15
			Vacat	2	3	17
5399	1311		DECIMVM *quintum generale Concilium Vienenſe, præſide Clemente 5. præſente Philippo Francor. Rege, duorum Patriarcharum Alexandriæ, & Antiochiæ, Epiſcoporum 114. (alii volunt 300.) & aliorum multorum Patrum, contra Sarracenos pro recuperatione terræ ſanctæ, contra hæreſes, Templarios, & mores corruptos clericorum, biennio celebratur. Plati. Palm. Tom. 3. Concil.*			
			Eo in Concilio ordo & nomen Templariorum, qui annis 203. (Trith. 184.) ſteterat, condemnatur: eorum redditus D. Ioannis Hoſpitariis, qui tunc vocabantur equites Rhodii, conceduntur. Gagui. lib. 7. apud quem vide errores Templariorum.			
			Approbantur Clementinæ conſtitutiones: Feſtum Corporis Chriſti cõfirmatur.			

Leodienſis

An. ab orb. cō dito.	An. à Xp̃o. nato.	Num. Pontificū.		Ann.	Menſ.	Dies.

In eo etiam decretū eſt, vt in principalibus Academiis, profeſſores honeſtis ſtipendiis donarentur, qui Hebraicam, Chaldaicam, Græcam (nam autographum Concilii hanc vocem habuiſſe teſtatur Ioan. Andreas iuris Canonici interpres) & Arabicam linguam publicè docerēt, vt eſſent qui apud infideles, qui has linguas potiſſimùm callent, fidem poſſent propagare. cap. 1. de Magiſtris in Clementinis lib. 5.

Leodienſis, Petrus de Verberia, Hubertinus Caſalanus, Gerardus Bononiēſis, Malachias Dominicanus, Albertus Patauinus, Guilelmus Haſſiginienſis, Ioan. Vitalis Cardinalis, Raymundus Eremita, Richardus Pampolitanus, Bernoldus Ciſterciēſis, Porchetus Saluaticenſis, Guido ſeu Gilo Cameracenſis Epiſcopus, Iacobus Vetulolonius Eremita, Marſilius Paduanus, Galterius Burgēſis Epiſcopus Pictanēſis, Ioan. Glodeſton, Petrus Aruernus, omnes Theologiæ peritiſſimi.

Florebant quoque nominatiſſimi iuriſcōſulti, Dynus Mugellanus, Petrus de bella Pertica Burgundus, Iacobus de Arena Parmenſis, qui ſæpe laudatur à Bartholo, Richardus de Malumbris Cremonenſis, Iacobus de Butrigariis Bartholi præceptor, Oldradus de Ponte Laudenſis, Cynus Sigiſbuldus Piſtorienſis.

Beguardi & Beguinæ hæretici in Germania, inter alia aſſerebant hominem adeò perfectum eſſe poſſe in hac vita, vt peccare nequeat nec iuſtior fieri: nullum coitū eſſe peccatum: Chriſtum non eſſe adorandum in ſacramento Euchariſtiæ, quod illud eſſet imperfecti hominis: ideo licere quidquid natura ſuggeſſerit. Damnati fuerunt in Cōcilio Vienenſi, & iterum à Ioann. 22. Clementi. Ad noſtrum. de hæret. Maſſeus li. 18.

Ann. 1309. Equites Hoſpitalarii S. Ioannis Hieroſolymitani, Rhodum inſulam cum vicinis aliis quinque à Sarracenis ſeu Turcis recipiunt anno 4. obſidionis. Hinc cœperūt dici Equites Rhodii & haberi illuſtres. AEmyl. lib. 8. Blond. lib. 9. dec. 2. Eam retinuerunt. 214. annis.

Anno 1314. vacauit Imperiū, ſedes Pontificia, & Regnum Francorum.

Ferunt Margaritā Comitiſſam Hollādiæ vno partu peperiſſe 363. liberos, & omnes viuos, qui fuerint baptizati. Annales Hollādiæ, & Mater Hiſtor. Sed ſit fides penes eos.

Multa collegia monachorum in Aquitania, ſeculari habitu donauit, vt metropolim Eccleſiam diocœſis Burdegalenſis, & collegiatas S. Seuerini, & D. AEmyliani, quaſi Abbates conuertit in Decanos.

Henricus Imperator Mediolani coronatur ex more, ferrea corona: poſtea Romæ à tribus Cardinalibus ad hoc miſſis à PP. ſuſcepit aureā coronā Imperii inſigne. Trith. in Chron. Monaſt. Hirſaug. AEmyl. lib. 8.

Multi hæretici, quorū auctor erat Lolhardus quidā nomine Vualtherus, comburūtur in ciuitate Cremēſi vrbe Auſtriæ, & aliis in locis, quòd dicerent inter alios errores, Miſſam, Baptiſmū, & extremam vnctionē nihil prodeſſe: Luciferū iniuſtè cœlo pulſum fuiſſe, & tandē reſtituendum: omnes Angelos & ſuæ ſectæ aduerſos deputandos æternis cruciatibus: D. Mariam non māſiſſe Virginem: Dominicū corpus in Sacramento eſſe Deū fictitium: matrimonium eſſe iuratum meretricium: Deum nec ſcire nec punire mala quæ hic fierent: prætextu charitatis coibant promiſcuè in locis ſubterraneis: carnes quouis tempore edebant: dies feſtos non obſerua-

obſeruabant:Merita & interceſſiones Sanctorum irridebant, & multa alia eiuſmodi profitebārur,adeò pertinaeiter,vt cuiuſlibet eſſent ætatis & ſexns mallent mori qnàm reſipiſcere, ſic eos faſcinauerat Satanas: In Anſtria & Bohemia vel vicinis locis erant eius ſectæ plus quàm 800. millia: vnde cœperunt Bohemorum hæreſes. Trith. in Chron. Monaſter. Hirſaugienſis.

Georgius Pachymerins hiſtoricus alter à Philoſopho, cuius ſuprà meminimus (quāquam illic neſcio quo caſu nomen hiſtorici pro Philoſopho ſit ſubſtitutum) ab anno primo Michaelis Paleologi ad 13. Andronici ſenioris hiſtoriā Græcorum per annos circiter 58. perſequitur.

Imperatorum Conſtantinopolitanorum tempora apud vllum auctorem vix ſatis diſtincta reperiuntur: adeò vt ex collatione Græcorum & Latinorum ſcriptorum mihi ferè diuinandum fuerit.

a. Edidit 20. conſtitutiones, quas Extrauagantes vocauit.

Inſtituit vt ter ſingulis diebns tintinabula ad veſperum pulſarentut, quò vnuſquiſque ter ſalutationem Angelicam recitaret. Polyd. lib. 6. de inuent. cap. 12.

Epiſcopatum Tholoſanum in ſex Epiſcopatus diuiſit, & Tholoſam ſedem Metropolim conſtituit. Sie quoque Epiſcopatum Pictauenſem in tres, Pictauenſem, Maleacenſem, & Lucionenſem; cùm hi duo poſtremi antea eſſent Abbatiæ. Continuatio Nangiaci.

Nicolaus Aqueuillanus, Franciſcus Maronius Scotus, Petrus Aquenſis Archiepiſcopus, Conradus Sanctogeorgianus, Auguſtinus Anconitanus, Guilelmus Ochan Anglus (condncticius Papæ oppugnator, ait Pighius) Guilelmus Abbas Pictauēſis, Martinus pœnitentiarius Epiſcopus, Alpharus Minorita, Guilelmus à Petra alta, Adamus Goddamus, Aſtaſanus ſiue Aſteſamis, Monaldus, Lupoldus Carthuſianus, Guido mōtis Rocherii, Petrus Epiſcopus S. Pauli, Guido Maiorienſis Epiſcopus, Theologiæ ſcriptores.

Petrus Cunerius aduocatus Regius in Senatu Pariſienſi conatur auferre Eccleſiaſticis iuriſdictionem temporalem. Ioannes de Columna auctor libri cuius titulus eſt Mater hiſtoriarum, Guido Parpinianus & Ioan. Andreas Canoniſtæ, Dantes Aligerius Florentinus inſignis poëta in lingua Hetruſcorum, obiit anno Chriſti 1321. & ætatis 56. vel vt alii volnnt 61. Gentilis Fulginas, & Dinus Florentinus medici.

Durādus de Vualdach in Arragonia hæreſiarcha, inter alia euomebat, matrimoniū eſſe occultam ſcortationem. Berna. Lutzēb. in catal. hæreti. Tandem comburitur.

Complures Manichæi cum ſuo doctore ad Eccleſiam Catholicam ſe conferētes, ſācrum baptiſma ſuſcipiunt. Niceph. Gregoras lib. 8. [illegible]

Petrus Ioannes Biraenſis ſeu Pyrannenſis hæreticus, per Babylonem Meretricem magnam (Apocalyp. cap. 17.) intelligebat

An. ab orb. cō dito.	An. à Xpo nato.	Num. Pontificum		Ann.	Menſ.	Dies.
5403	1315 vel 1316	202	a IOANNES 22. (aliis 21. aliis 23.) Caturcenſis, Andronico ſeniore Paleologo, cum Andronico iuniore nepote, Orient. ſeu Græcorum Impe. Othomano & Orchane, ex ordine Turcorum Impp. Ludouico 4. Bauario ſiue Bauaro Occid. Imperatore, Ludouico 12. dict. 10. Philippo 5. Longo, Carolo 4. Pulchro filiis Philippi Pulchri, & Philippo 6. Valeſio cognom. Catholico, (*ait Tilli.*) per ordinē ſucceſsionis Francorū Regibus	19	4	
			Vacat			16
5415	1327		CONCIL. *Moguntinum Prouinciale, præſide Matthia Archiepiſcopo Moguntino, præſentibus eius ſuffraganeis, Abbatibus & multis aliis Sacerdotibus. In eo multa conſtitutiones ad Eccleſiæ vtilitatem ſunt edita. Trithem. in Chro. Monaſter. Hirſaugien. & Continuatio Nangiaci.*			

Catholicam

An. ab orb. cõdito.	An. à Xpo. nato.	Num. Pontificũ.		Ann.	Mens.	Dies
			Schiſma 20.			
5415	1327		NICOLAVS 5. antea dictus Petrus, ordinis Minorum, contra Ioãnem 22. (quem acerrimè oderat Ludouicus Imperator) in ſchiſmate ab Imperat. pſeudopontifex Romæ creatus ſedit	3	3	4
5423	1335	203	b BENEDICtus 11. dict. 12. Tholoſas, Andronico iuniore Paleologo Græcorum Imp. Orchane Turcorum Imperatore, Ludouico 4. Bauario Occidẽt. Imperat. & Philippo 6. Valeſio Franc. Reg.	7	3	17
			Vacat			15
5429	1341		CONCIL. *Anglicanum, in quo multi ſuo officio abutentes, turpiter deponuntur. Polyd. Virgil. lib. 19.*			

Catholicam Eccleſiam, & Papam per Antichriſtum. Bernard. Lutzembu. Sententia Clementis 6. exhumatus, flammis traditur.

Carolus Pulcher fertur primus Regum Frãcorum permiſiſſe Papæ decimas ex ſuis ſubditis, vt eius quæſtus fieret particeps: Chron. Francor.

Ordo Militum Ieſu Chriſti exortus eſt tunc primùm in Luſitana an. 1326. Plat. cõfirmatus eſt à Benedicto 11.

Ducatus Borbonius initium habuit à Ludouico Claromontenſi Comite, qui munificentia Philippi Valeſii Regis Francorũ nominatus eſt Dux. Gagui. lib. 8.

Ioannes PP. tulit conſtitutiones in eos qui dicerẽt Chriſtum & apoſtolos nihil poſſediſſe. Extrauag. Cum iter nonnullos. de verb. ſignifica. Mater. hiſtor.

Carolus Fra. Rex offenſus quòd Edouardus 2. Anglorum Rex, vt beneficiarius non iuraſſet, nomine poſſeſſionis Aquitaniæ & Pontini, in verba Ludouici Regis, deturbatis Anglis, ferè totam Aquitaniam occupauit, exceptis tribus ciuitatibus, Burdegala, Baiona, & S. Seuero: Verum biẽnio poſt an. 1323. iureiurando, per Edouardum 3. adhuc iuuenem 12. annorum, dato, renouatoque fœdere, omnem Aquitaniam reddidit Anglo, precibus Iſabellæ ſororis Reginæ Angliæ. Gagui. lib. 8. AEmyl. lib. 8. Poly. Anglic. hiſtor. lib. 18. & Chron. Franc.

Ann. 1324. agitur conuentus nobilium Londini in Anglia, vbi inter alia ſtatutum eſt, vt deinceps ſuſpendio ſtrangulandi ſtatim ſepelirentur: qui mos etiam nunc durat in Anglia. Polyd. lib. 18.

Mortuo Carolo Pulchro abſque virili ſtirpe an. 1327. orta eſt quæſtio (quam adhuc Angli dicunt eſſe ſub iudice) inter Francum & Anglum, de Regno Franciæ, Edouardo 3. Rege Angliæ, quòd eſſet filius Iſabellæ filiæ Philippi Pulchri iure proximioris gradus cognationis contendente, Regnum ſibi obuenire: contrà Philippo Valeſio filio Caroli Valeſii fra. Philippi Pulchri decreto legis Salicæ, qua fœminæ à Regni ſucceſſione excludũtur, illud ſibi vẽdicante. At Frãci Valeſium Regẽ decernunt, Edouardus verò Regis Galliæ ſolũ titulũ & inſignia aſſumpſit, quibus eius poſteri in hunc vſque diem vſi ſunt. Polyd. lib. 19. AEmyl. lib. 8. Hinc ortum eſt funeſtum & cruẽtum bellum Anglicum, quod cœpit in Aquitania, ſæpius intermiſſum & ſæpius renouatum.

b Confirmauit ordinem Militum Ieſu Chriſti.

Reformauit ordines Benedictinorum & Ciſterſienſium.

Nicolaus Lyranus ex Iudæis proſelyta & poſtea Franciſcanus, ſcripſit in vniuerſa Biblia tunc, vt ipſe meminit in cap. 2. Eſaiæ.

Hermannus de Schildis Auguſtinianus Eremita, Simon de Caſſia, S. Lupoldus Babembergenſis Epiſcopus, Ioannes Bacõthorpe, Bartholomeus Sanctocordius Piſanus, Ioa. Haſalaus, Theologici ſcriptores.

Puella 9. tantùm annorum peperit filiũ in quadam regione prope Moſellã fluuium,

M Mater

Mater Historiarum.

Andronicus senior post multas contumelias obiit in monasterio (in quo ferè bienniū agere coactus est) anno ætatis 74. & ex quo Imperiū susceperat 50. an. verò Christi 1335. Niceph. Gregor. lib. 5. & o.

c Inscripsit catalogo Sanctorum S. Iuonem, qui sub Honorio 4. floruit in iure Canonico. Sabel. Missis in Germaniam legatis fecit prædicari bellum contra Teucros infideles, his, qui suis bonis subuenirēt vltra solitas condonationes, indulgens esum ouorum & lacticiniorum in sext.s feriis & quibuslibet ieiuniis præter Quadragesimam: quod Treuerensis & Coloniensis Archiepiscopi in perpetuum impetrarunt, sed Moguntino Archiepiscopo recusante aliquid cōtribuere ad Cruciadam, vt vocabant, etiā in hodiernum diem mansit, vt in tota diocœsi non liceat ouis vti tempore cuiuslibet ieiunii, sicuti permittitur in aliis duabus diocœsibus. Trithem. in Chron. Monast. Hirsau.

Iubileum ad 50. annos retulit, emitque Auinium vrbem Galliæ à Ioanna filia Roberti Siciliæ Regis: vnde in perpetuum Pontificii iuris facta est. Plati. Errant igitur qui putant ipsi datā esse a Philippo Rege Francorum.

Andronicus iunior Græcorū Imperator anno ætatis 45. & Imperii 21. post mortem autē aui an. 9. ex hac vita decedens an. Christi circiter 1344. reliquit Imperatorem Caloioannem fil. natum 12. an. tutoremq; ei assignauit Ioa. Cantacuzenū. Laonicus Chalcocondylas lib. 1. de reb. Turci. Niceph. Gregoras lib. 11.

Nicephorus Gregoras descripsit libris 11. Græcā historiam annorum 145. nēpe à capta vrbe Cōstantinopoli à Latinis, vsque ad obitum Andronici Iunioris, qui contigit anno, vt ipse computat ab orbe condito 6849. hoc est (numerando secundum vulgarem morē Græcorum, quibus primus annus Christi est ab orbe condito 5505. vt liquet ex Nicephori Calixti libro 1. cap. 10) anno Christi 1344.

Angli deditione ceperunt Caletum, post arctam obsidionem 11. mensium. Polyd. lib. 19. Eam circiter 210. annis retinuerunt, vsque ad annum Domini 1557.

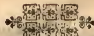
Delphinatus Vienensis vili pretio venditur (ei testamento relictum falso ait Polyd. lib. 19.) Philippo Valesio Regi Frā. ab Humberto Principe ordinem prædicatorum professo, ea quidem lege, vt primus Regis filius Delphinus vocaretur: quod etiam nunc obseruatur. AEmyl. lib. 8. Gaguin. lib. 8. Mater Historiarum.

Custodia sepulchri Christi Hierosolymis octo Franciscanis cōmittitur a Sultano AEgyptio ann. 1336. Munster. in Cosmog.

Ioannes Franc. Rex ordinem equitū Stellæ est auspicatus in antiqua & nobili domo S. Adoeni ad Lutetiam. Illi stellam aut in caputio aut in alio loco cōspicuo vestis pro insigni gestabant.

Eduuardus Rex Angliæ adductus æmulatione ordinem Garteriorum equitum numero sex & viginti D. Georgio sacrum insti-

An. ab vrb. cō dito.	An. à Xpo. nato.	Num. Ponti ficū.		Ann.	Mens.	Dies.
5430	1342	204	c CLEMENS 6. Lemouicensis, vir pius & doctissim9, Andronico Iuniore, & post eum Coloioanne Paleologo eius filio Græcorū Imperat. Orchane & Salaimanio & Amurate ex ordine, Turcarum Imperat. Ludouico 4. Bauario, & post eum Carolo 4. Imperat. atque Philippo Valesio, & Ioanne ex ordine, Frācorum Regibus	10	6	28
			Vacat			11

tuit.

An. ab orb. cō dito.	An. à Xpo. nato.	Num. Ponti ficum		Ann.	Mens.	Dies.
5440	1352	205	d INNOCENtius 6. Lemouicensis, CaloIoanne Paleologo Græcorum Imperatore, Amurate 1. Turcorum Imperatore, Carolo 4. Occidentis Imperatore, & Ioāne 1. Francorum Rege	9	8	6
			Vacat	1	5	

tuit. Horū princeps eques, est Rex Angliæ: vtuntur pallio cœruleo, & crus sinistrum infra genu loro (à quo nomen datum est toti ordini, quòd garter lingua Anglica significet periscelidem) fibulato gemmis & auro ornato cingunt, eique inscribunt Gallicis verbis, Vituperetur qui malè cogitat. Polyd. lib. 19. Anglic. histor.

Vectigal salis Francis imponi cœptum est à Philippo Rege ad belli necessitatem. Gaguin. lib. 8.

Ioan. Cantacuzenus fraude cuiusdā Apocauci familiaris Imperatoris missus in exilium, iniuriæ impatiens bellum quinquennale gessit contra Ioannem Imperatorem, & Turcorū arma Europæ inferens (nō quidem primus vt vulgò putant, sed tertius sicuti cōstat ex Gregoræ lib. 7. & Calcocond. lib. 1.) capta Cōstantinopoli, & filia data in vxorē Orchaui Turco. Imper. Imperio Cōstantinopolitano est potitus per aliquot annos, donec Calo Ioanne Genuensiū, &, vt ait Egnatius, Turcorum (quibus primus tradidit in Europa locum ad habitandum, vt idē ait) ope Imperium recuperante, coactus est eo se abdicare, & ingredi monasterium, vbi vnà cum Achæmemide Meletio quodam è Sarracenis ad Christum conuerso, scripsit contra legem Mahometicam pro religione Christiana. Calcocōdylas lib. 1. de reb. Turci. Egnac. lib. 2. & Cuspinia.

Salaimanium tertium Turcorum Imperatorem nominat Chalcocondylas li. 2 quē ait aliquot annis regnasse. Nostri eius non meminerunt.

Vuladislaus Dux albus Poloniæ, qui è monasterio D. Benigni Diuionēsis dispēsatione Papæ pro successione Regni Poloniæ reuocatus est ad Regni administrationē, obiit in ciuitate Argentina ann. 1388. 10. cal. May, & vt iusserat sepelitur in Ecclesia D. Benigni Diuioni, vt constat ex eius epitaphio: quod miror historias Poloniæ subticuisse.

d Bernardus Abbas Mōtiscassini, Michaël de Māssa, Fischatius, Ioan. de Bachone, Gregorius Ariminēsis, Petrus Berthorius, Thomas Argentinensis, Henricus à Balma, Ioan. de Tambacho, Armacan, Heluicus Germanus, Hēricus Constantiensis, Omnes hi circiter hæc tempora de Theologicis quæstionibus scripserunt.

Ann. 1360. fœdus inter Anglum & Francū initur, & auctoritate Innocentii PP. ratum habetur. Eius summa erat, vt Anglus Franco cederet omne ius quod in Frāciæ Regnū, in Normanniam, in Andegauenses & Cenomanos haberet: at obtineret Aquitaniā his finibus ad quos iungerentur Vascones, Pictones, Santones, Petracorii, Cadurci, Lemouices, Engolismenses, Caleti, Ginarum & Pontiuum Comitatus, ipseque nullum deinceps vectigal vel iusiurandū daret Franco: E contrario Francus redemptionis nomine ad certam diem tricies centum millia aureorum persolueret, & interea datis obsidibus liber è captiuitate rediret in Franciā. Polyd. lib 19. & Chron. Franc. AEmyl. lib. 9.

Bertholdus Beghardus de Borbach combusti-

buritur Spiræ an. 1355. quòd inter alia blasphemia diceret Christum in passione derelictum, adeò vt etiam de salute dubitarit. Continuatio Ab. Vspergensis,& Naucler. Idem sentit Caluinus lib. 2. institutio. cap. 16. sect. 11. & sepè aliàs.

Pragensis Academia & Archiepiscopatus in Bohemia instituitur per Carolum 4. Imper. Trithem. in Chron. Monast. Mõster. in Cosmogr. Naucler. in Chron.

Obiit ann. 1355. celebris ille iurisconsultus Bartholus de Saxoferrato, Mathematum & Hebraicarum quoque literarum peritus, an. ætatis 56. Palmer. alii aiunt 46.

Ioan. Vuiclef hæresiarcha cœpit tunc sua dogmata euomere in Anglia, & composuit plus quam 200. volumina librorũ. AEneas Sylui. histor. Bohemi. cap. 35. In 8. sessione Concil. Constantiensis damnati sunt 45. articuli ex eius libris collecti, quorũ nõnulli nostra ætate recruduerunt.

Tunc primùm in Anglia an. 1361. in conuentu Principum, anno ætatis Edouardi 50. decretum est, vt deinceps in foro actiones, sententiæ, & cætera acta, fierẽt lingua Anglica, nec amplius Gallica vel potius Normannica vt antea fiebat. Polyd. lib. 19. hist. Angli.

Eodẽ anno Edouardus Angl. Rex in similitudinem iubilei Christiani, celebrãs iubileum suę ætatis, exules quosdã reuocauit, & custodias omnes dimisit, condonatis maleficiorũ pœnis: magnas immunitates, præcipuè quas vocant Magnæ Chartæ, de integro populo cõcessit. Hinc Reges iubileũ ætatis celebrare cõsueuerunt, vt scilicet Rex vel Regina in annos singulos tot pauperes die suo natali vestiat, eisq; largitiones faciat, quot illo die annos ætatis cõpleuit. Poly. ibidem.

CaloIoannes Græcorum Imperator cum Amurate Turca, qui traiecta Europa Adrianopolim Regni sedem constituerat, iniit societatẽ, eiq; fit vectigalis, & filio suo Andronico natu maiori filiã Susmani Mysiorum Regis & sororem vxoris Amuratis, dedit in vxorẽ. Chalcocond. li. 1. de re Turci.

e S. Brigitta (altera ab Scotica) Regina quondam Suetiæ Neritiæ, veniens Auinionem (alii, Romam) ad Vrbano 5. confirmationem regulæ ordinis à se instituti impetrauit. Trithem. in Chron. Monaster. & Polyd. lib. 7. de inuent. cap. 4. & Volater. lib. 21. Geograph. Palmer. in Chron.

Baldus, Angelus, & Petrus fratres, ex Petro de Vbaldis medico Perusino, insignes iurisconsulti.

Bellum inter Anglos & Francos renouatur, sed cuius culpa non satis constat. Itaque Cadurci, Lemouicenses, & aliæ plures Aquitaniæ vrbes, quia nimis vectigalium exactionibus ab Anglis premebantur, Carolo Regi Francorũ se dediderunt: sed paulò post Angli diripiunt Lemonicũ principem vrbem illius defectionis, & sibi resumunt ius in Franciæ Regnum. Polyd. lib. 19. histor. Angl.

Carolus legem tulit, vt Regum filii anno 14. consecrentur & coronẽtur. Contin. Naug.

An. ab orb. cõdito.	An. à Xpo nato.	Num. Pontificũ.		Ann.	Mens.	Dies.
5451	1363	206	e VRBANVS 5. Lemouicensis, Calo (siue Carolo) Ioanne Græcorum Imperat. Amurate 1. Turcorũ Imper. Carolo 4. Occident. Imper. Ioanne 1. & post eum Carolo 5. Sapiente Franc. Reg.	8	4	
			Vacat			10

An. ab orb. cō dito.	An. à Xpo. nato.	Num. Pontificū.		Ann.	Mens.	Dies.
5459	1371	207	f GREGORIVS 11. Lemouicensis, Calo Ioanne Græc. Imperatore, Amurate 1. & post eum Baiazete 1. siue Paiazite siue Paizete *(variè enim legitur)* Turcorum Imperatore, Carolo 4. Occidentis Imperatore, & Carolo 5. Sapiente Franc. Rege	7	2	27
			Vacat			11
5466	1378	208	g VRBANVS 6. Neapolitanus, Calo Ioanne cū Emanuele fil. Græc. Imperat. postea Andronico 3. & Emanuele eius filius, ex ordine Græc. Imperatoribus, Baiazete 1. Turcorum Imper. Carolo 4. Occident. Imperat. cum filio Vuenzeslao Cęsare, postea solo Vuenzeslao Imperat. Carolo 5. Sapiēte, & post eum Carolo 6. Beneamato Francorum Rege	11	8	
			Vacat			17

Ordo montis oliuarum instituitur anoo 1370.

f Sedem Pontificiam Romam Aueoione retulit suasione S. Catherinæ Senensis, & Baldi Perusini Iureconsulti. Plati.

Franciscus Petrarcha insignis poëta, & Ioan. Bocatius vir amœni ingenii, mortem obieruot, ille 72. anno ætatis, hic 62. Palmerios io Chroo.

Petrus Bercorius mandato Ioannis Fraocorum Regis conuertit Titum Liuium in Gallicum sermonem.

Richardus Notinghami[9], Maximus Planudes Grçcus monachus, Iacobos Lausanēsis, Nicolaus Oresmus Gallus, Gnilelmus Angl[9], Himbertus Abbas Pruliacēsis, Matthæ[9] Cracouieosis, Pelbartus Pannonins, Gualtherus Hunte Anglus, Bartholomeus Pisanus, Richardus Lauinhan Anglus, Ioannes Thaulerus Coloniensis, Gerardus Magnus Dauentriensis, Paulus Venetus, Theologiæ scholasticæ præsertim scriptores.

Carolus 5. Fraoc. Rex secundus à Carolo Magno Iussit Sacra Biblia fideliter verti in Gallicnm sermooē, cùm Vualdenses & alii pro libidine ea ttansferrent. Ioan. Tili.

Edouardus Anglorum Rex in conuentu principū Regni primus indixit pœnā immanem his qui io posterum vlla Anglicana sacerdotia impetrarent à Romano Pontifice, aut causas, nisi per appellationem, ad eum deferrent. Polyd. lib. 19. Angl. histor.

Amurates tertius Turcarum Imperator ex Ogoziorom siue Othomanorum familia, qui plures in bello occidit quàm vllus præcessorū, post 37. bella in Europa Asiaque confecta tali fortuoa, vt io nullo victus succubuisset, à seruo qnodā Seruiano siue Tryballo, vt Turcis & Latinis placet, vel vt volunt Græci, à quodam Miloe generoso milite interfectus est sub ann. Christi 1373. & Imperii 23. (neque enim ratio temporum & historiæ ferre potest annos 57. quibos legitur apud Chalcocondylam lib. 1. regnasse, apud quem, vt obiter id dicam, numeri plerunque mendosi, aut obliterati reperiuotur) Iouius de rebus Turci. & Ioan. Egnatius Lonic. Chalcocood. lib. 1. de reb. Turci.

g Festum visitationis D. Mariæ instituit. Mat. histor. Annum Iubilei tertiò celebrat. Platin.

Carolus 5. Francorum Rex fuit literarū & literatorum amator summos, ac Scripturarum sacrarum studiosus: iudiciis frequēter aderat: Arma nuoquam Induit ex quo Rex creatus est, sed mansit togatus: Quicquid patri ablatū fuerat, id omne fermè ab Anglis recuperauit: Reliquit post mortem decem & octo milliones aureorum, licet ioitio Regni ipsius exhaustū fuisset regium ærarium. Gaguin. & Chron. Francor. AEmyl. lib. 9. ait duodeuicies 100. millia nummorū aoreorum.

Ordo monasticus Iesuatorum (sic dicti sunt quod nomen IESV frequens esset in ore eorum) Senis initium habuit à Ioan. Colnmbano, & Francisco Vincentio, Seneosibus. Gestabaot pro iosigni albam tunicam

nicam & capitium quadratum à ceruice ad humeros deiectum, cingebantur scortea zona, & nudos pedes ligneis soleis in inferiore parte muniebant, proptereaq; capusinum pallium tunicæ superiectum ferebant. Sabel. AEnead. 11. lib 9. Polydor. lib. 7. ca. 4. de inuent. rer. Alii referunt eius initium ad Vrbani 5. tempora.

Lithuani populi vltimi in Europa fidem Christianã receperunt. Monster, in Cosmo.

Floruit tunc Bartholomeus Salicetus Bononiensis iurisconsultus.

Ioann. Hus pseudoeuangelista Bohemorum, hæreses Vuiclefuistarũ spargit in Bohemia, sub Vuencesłao Rege. AEnead. Syl. histor Bohem. cap. 35.

Bertholdus Schuartz siue Niger (dubiũ an fuerit monachus) artis chemicæ peritus excogitauit immanissimum genus machinæ bellicæ, quam à strepitu (vel a bombo & ardeo) Bombardam dixerunt. Plat. & Mõster. in Cosmogr. Alii ad Gregorium 11. reiiciũt.

Totus Occidens ciuilibus seditionibus agitabatur ob noua vectigalia. Polydor. lib. 20. Angli. histor.

Ortum est graue bellum propter successionem Regni Lusitaniæ inter Ioannem 1. Regem Castellæ & Legionis, qui duxerat in vxorem Beatricem filiam Ferdinãdi Regis Lusitaniæ, & Ioãnem nothum ipsius Ferdinandi, qui exutus monastico habitu Regnum paternum obtinebat. Polydor. lib. 20. Angli.

Carolus 6. Franc. Rex tantùm tres flores liliorum pro insigni Regum Frãciæ gestare instituit.

Nunquam aliàs Francia tã vexata fuerat quàm Carolo 6. iuuene & stulto Imperãte. Nam præter alia vectigalia tunc primùm ablatæ sunt vi & armis sacræ decimæ ad necessitates belli. Chron. Francor.

Græci dũ inter se miserè certãt de Imperio, fiunt sub potestate Turcici Imperatoris, & totam ferè Græciã amittunt: Andronicus cum filio Ioanne contra patrem CaloIoannem & fratrem Emanuelem à Baiazete precario Imperium obtinet, & eius ope Bizantium expugnauit, quam 4. plus minus annis tenuit, donec Emanuel promissis tributi nomine tribus myriadis aureorũ, Imperio restituitur à Baiazete, apud quẽ deinceps Andronicus & eius filius facti Ianizarii, vt vocant, diu manserunt. Chalcocond. lib. 2. de rebus Turcicis.

h Fertur confirmasse festum Visitationis Virginis Mariæ.

Ad onera belli contra infideles secundus indixit Annatas beneficiorum vacantium, vt qui beneficium consequeretur fructus vnius anni aut dimidiam eorum partẽ fisco Apostolico persolueret. Illud soli Angli recusarunt, tantùm in Episcopatibus & maioribus sacerdotiis admittentes. Plati. Quidam hoc inuentum referunt ad Ioann. 22. sed si credimus Polydor. lib. 8. de inuẽt. cap. 2. multò est antiquius, cùm Hostiensis (quem diximus vixisse circa an. 1260.) in cap. inter cætera de offici. ordinar. dicat de

An. ab orb. cõdito.	Anni à X̄po nato.	Num. Pontificũ.		Ann.	Mens.	Dies.
			Schisma 21. & omnium grauissimũ, quod durauit an. circiter 50. alii volunt 30. alii 39. alii 40. nonnulli	52		
5466	1378		CLEMENS 7. Arelatensis, à quibusdam Cardinalibus pseudopapa electus, sedit Auinione contra Vrbanum & eius successorem Bonifacium 9. PP. an.	15	11	23
			Vacat			11
5467	1379		***Duo Concilia Gallicana Ecclesiæ, ob electionem Clementis Antipapæ, habita sunt Lutetiæ.*** ***Primum 3. Idus Septembris.*** ***Alterum 16. Calend. Decemb.***			
5477	1389	209	h BONIFACIUS 9. Neapolitanus, Emanuele Paleologo filio CaloIoannis Græcor. Imper. Baiazete, Iesu siue Iosue, Musulmane seu Mulsumane ex ordine Turcorum Impper. Vuenzeslao, & Ruperto ex ordine Occi. Impper. Carolo 6. Francor. Reg.	14	11	
			Vacat			15

An. ab orb. cõdito.	An. à Xpo nato.	Num. Pontificũ.	
5482	1394		Clementi 7. pseudopontifici successit Petrus de Luna, dictus Benedictus 13. vir doctissimus, à Cardinalibus tanti schismatis auctoribus electus PP. consedit Auenione annos plus minus
5482	1394 alii 1398		**CONCIL.** *Gallicanum, omnium prælatorum Franciæ, iussu Caroli 6. habitum Lutetiæ 23. Ianuarii contra schisma, & in eo Benedictus Antipapa deponitur, qui nihilominus noluit cedere. Chron. Franc.*
5486			

Ann.	Mens.	Dies.	
			ea re sæpe reclamatum fuisse, & Francis. Zarabella scribat in Concilio Vienensi statutũ fuisse, vt sublatis annatis vigesima pars vectigalium sacerdotalium quotannis Rom. Pontifici penderetur.
30			Ioan. Rusbrochius, Iacobus Peretz de Valentia, Simon Cremonensis, Conradus Ratisbonensis, Gallus abbas Aulæ regiæ, Laurẽtius Iustinianus Venetus, Dionysius Burgensis eremita, Matthæus Episcopus Vuormaciensis, Ioan. de Hisdinio Hospitalarius, Michaël Angrianus Bononiensis, Gerardus Zutphanius, Renerus Pipernus, Henricus Boicius, Nicolaus Gorracus Dominicanus, Philippus montis Galerii, Thomas Calensis, Alphonsus Thostatus Episcopus Abulẽsis, Hugo à Castro nouo, Iacobus Magnus Tholetanus, Ioan. Bromiardus. Omnes hi Theologici scriptores.
			An. 1391. in conuentu Regis & Principum Angliæ sancitum est, iurisdictionem Rom. Pontificis esse terminãdam Oceano, itaque nemini Anglo licere in posterum sub pœna perpetuæ custodiæ pro quauis causa agere apud Rom. Pont. vt quispiam in Anglia eius auctoritate excommunicaretur, neue exequi aliquod tale mandatum si quod ab eo acciperet. Polyd. lib. 20. Angli.
			Benedictus 13. Antipapa fertur à nonnullis, primus Eucharistiam ante se gestasse ad sui custodiam.
			Emanuel Chrysoloras Byzantinus Græcas literas in Italiam quasi postlimio reduxit, quæ per 700. annos ferè exulauerãt. Platin. Palmer.
			Blondus Foroiuliensis historicus seriem tẽporum ab an. Christi 407. vsque ad 1400. retexit.
			Ioannes Frossardus canonicus & præsbyter historiam Franciæ, Scotiæ Hispaniæ, Britanniæ, Vasconiæ, Flandriæ, ad ann. 1326. ad an. 1400. est persequutus.
			Academia Erdfurdiensis instituitur anno 1392. Kranti. lib. 10. cap. 15. & Crauiensis anno 1400. Monster. in Cosmog.
			Sigismundus Vngariæ seu Pannoniæ Rex post vnum aut alterum præliũ contra Baiazetem cum Gallorum & Vngarorum copiis fœliciter gestum, an. 1395. solemni legatione missa ad Principes Christianos, à Rom. Pontifice summam vim pecuniæ præter exercitũ, & à Carolo 6. Franc. Rege 8. millia militũ cum præcipuis Regni Principibus, quorum Dux erat Ioannes Niuernensis Comes, obtinuit. Itaque ducens exercitum in Bulgariam cepit Orizum & Biolinium vrbes: sed cùm post 18. diẽ quo Nicopolim obsidebat cũ Baiazete acie congressus esset, temeritate Gallorũ magna clade affectus, fugiẽs Veneta classe seruatus est, & 300. nobiles Frãci capti sunt, quorũ 24. redempti sunt 200. millibus aureorum, cæteris cæsis. Chalcocond. lib. 2. Gaguin. lib. 9. Egnat. & Volater. Chron. Francorum.
			Baiazetes (qui à celeritate cognominatus est lingua Turcica Heldrin, & a Græcis Lælaps, qu. turbo venti seu procella) Turcorũ Imperator totam ferè Græciam & magnam Bulgariæ

Bulgariæ partem sibi subegit. Egnatius & Iouius. Indignatus quòd Emanuel Constãtinopolita. Imperator nollet apud eum fugi munere Ianizarii, Byzãtiũ decẽnio (Egnati. ait octennio) oppugnauit. Quo tempore Emanuel Imp. venit in Italiam & Frãciam à Rom. Pontifice, Venetis, Italiæ Ducibus, & Carolo 6. (Pa. Iouius falsò putat eum fuisse 7.) tunc Phrenetico & furioso suppetias petiturus. Sed cum moras aliquãdiu traxisset in Francia, donec Rex Carolus curaretur, (nam etiam constat ex Gagui. lib. 9. circa an. 1399. duos fratres Eremitas D. Augustini suscepisse eum sanare, licet frustra, vnde suplicio capitis periẽrũt) coactus est redire Constantinopolim re infecta (si enim Græcis & Gallis historicis credimus decipitur Paul. Iouius, qui exercitum à Francis antea concessum Sigismundo Regi Vngariæ nondũ Imperatori, huic datum refert) Chalcocondylas lib. 2. de reb. Turci.

Tamberlanes seu Temerlanes (quem Demetrius Moscus Themircutlum, Græci Temirem vocãt) Scytha, ex latrone & priuato homine factus Imperator, & Dei flagellum, incursione in minorem Asiam facta, Baiazetem ab obsidione Constantinopolis (quam alioqui expugnaturus fuisse creditur) retraxit, & cruentissimo conflictu captum catenis aureis ligauit, & in ferream caueam intrusum secum per omnes Asiæ & Syriæ expeditiones circunduxit, atque si nonnullis credimus, eo vsus est pro scabello, si quãdo equum conscenderet. Chalcocondyl. lib. 2. & 3. de reb. Turci. Egnati. Sabel. Pius 2. lib. 2. descrip. terræ. Regnauit Baiazetes an. 25. Chalcocondyl. lib. 3.

In numerandis Turcorum & Græcorum Imperatoribus sequor Chalcocondylam, qui vt erat natione Græcus, rem propius attigisse videtur. Nam Latini qui aiunt Baiazetem habuisse Regni successorem filium Cyriscelebem (quem vulgò nominant Calepinum) qui regnarit ann. plus minus 6. cuius filios faciunt Machometem & Orchanem Paul. Iouius. Alii eos duos faciunt filios Baiazetis, & volunt Orchanem eum esse qui dictus sit Calepinus. Sed in rebus alienis facilè est hallucinari. Earum autem cognitio necessaria est ad multa loca Apocalypseos intelligenda.

Exoriuntur sectæ Hussitarum, Adamitarũ & Orebitarum siue Orphanorũ in Bohemia, Albatorũ in Italia. AEneas Syl. hist. Bohem. cap. 35. 41. & 43. Bonfin. dec. 3. lib. 2. Polyd. lib. 7. de inuent. cap. 5.

Isabella 8. annos nata filia Caroli Regis Franciæ, Ricardo Anglorum Regi desponsata, inter Francos & Anglos induciæ in 30. annos pactæ sunt an. 1396. Polyd. lib. 20. Angli. historiæ.

i Hugo Ambriotus præses (non autem Episcopus vt malè quidam censent) Parisiorum, Iudæorum sectator, osor clericorũ, & Eucharistiæ contemptor, vt hæreticus à Parisiensi Episcopo perpetuo carceri adiudicatur. Ipse est qui Bastildum ad D. Anthonii portã munitissimũ propugnaculum,

An. ab orb. cõdito	An. à Xpo nato	Num. Pontificum		Ann.	Mens.	Dies.
5493	1404	210	INNOCENTIUS 7. Sulmonensis, Emanuele siue Manuele Constãtinopolitano Imper. Mulsumane Turcor. Imper. Ruperto siue Roberto Occident. Imper. & Carolo 6. Beneamato Franc. Reg.	2		22
			Vacat sedes Pontificia			23
5495	1407	211	i GREGORIUS 12. Venetus, Theologiæ doctor celebris, eisdem Imperãtibus	2	7	5
			Vacat			10
5497	1409		CONCIL. *Pisanum plurimorum pralatorum, indictum à Cardinalibus contra Schisma. In eo ambo Pontifices Benedictus 13. & Gregorius 12. accusati de collusione, abrogantur, & Alexãder eligitur PP. sed illud nullius ferè fuit profectus, nam neuter voluit cedere. Palmer. Plati.*			

An. ab orb. cō dito.	Anni à X̄po nato.	Num. Pontificū.		Ann.	Mens.	Dies.
5497	1409	212	k ALEXANDER 5. Cretēsis, Theologiæ doctor, eisdem Imperantibus		10	8
			Vacat			11
5498	1410	213	l IOANNES 23. (aliis 22. aliis 24.) Neapolitanus, Emanuele Cōstantinopolitano Imper. Mulsumane & Mose, filiis Baiazetis ex ordine Turcorū Impper. Sigismūdo Occid. Imp. Carolo 6. Franc. Reg.	5	15	
			Vacat	2		
5502	1414		DECIMVM SEXTVM *vniuersale Conciliū Constantiense in Germania, Patriarcharum 4. Cardinalium 29. Archiepiscoporum 47. Episcoporum 160. (ali. 270.) Abbatum & Doctorū 564. præsidente initio Ioanne PP. & præsente Sigismundo Imperat. celebratum fuit contra schisma trium Pontificum, Ioannis 23. Bononiæ, Gregorii 12. Ariminio, & Benedicti 13. in Hispania, qui tres priuati fuerūt, electo PP. Martino 5. Fuit etiam contra hæreses præcipuè Ioan. Vuiclefi, & Ioannis Hus. Denique contra vitia tam laicorum quàm clericorum. Liber Concil. Plati. Palmer. Naucler. Durauit annos tres & aliquot menses, ab an. 1414. die 5. Nouembris ad annum 1418. inchoatum, vt liquet ex actis ipsius Concilii. Mirum est quod narrant à die Pascha ad Pentecostem numeratas fuisse 60500. exteras personas quæ ad Concilium confluxerant.*			
5505	1417	214	m MARTINVS 5. Romanus, vir optimus & doctißimus, Emanuele Paleologo, & post eum Ioanne eius fil. & abnepote Andronici 2. ex ord. Constantinop. Impp. Mechmete siue Mahomete, 1. filio Baiaze-			

& Pontem D. Michaelis extrui curauit. Gaguin. lib. 9.

Ordines Montoliuetensium auctore Bernardo Ptolomæo: Canonicorum S. Georgii de Alga auctore Laurentio Iustiniano, & Mendicantium D. Hieronymi (quos Ioan. 23. cōfirmauit) instituūtur an. Domini 1407.

Iesus siue Iosue minimus filiorum Baiazetis Christianæ religioni initiatus mox moritur. Chalcocondyl. lib. 4. de reb. Turci.

Ciuile bellum in Gallia ob cōtrouersias duarum familiarum Ioannis Burgundiæ & Ludouici fratris Regis Aureliani Ducum, quod magnum multorum annorum malum inussit Galliæ. Burgundio dum rebus est potitus, Carolum Regem suo arbitratu regebat: Regioam & eius filiam huc illuc pertrahebat & vexabat. Polyd. lib. 21. Angli.

k Hic adeò fuit munificus in pauperes, vt de se ipso sæpe per iocum diceret se diuitem fuisse Episcopum, pauperem Cardioalem, mendicum Pontificem. Plati.

Ordo Scopetinorū siue S. Saluatoris originem habuit à Stephano Bononiensi anno 1410. Volat. lib. 21.

l Petrus Aquillanus, Thomas Campēsis, Iordanus Magdeburgensis, Thomas Haselbachius, Henricus Hessus, Reinhardus Fronthoniensis, Petrus de Aliaco Cardinalis & Episcopus Cameracensis, Ioannes Capreolus, S. Vincentius Valentinus (hic semel in die tantùm manducabat, & à Calixto 3. in numerū Sanctorum relatus est. Volat. li. 21.) Franciscus Zarabellus, Ioan. Dominici Cardinalis: Omnes hi Theologiæ professores.

Florent tunc Laurentius Valla doctus Grammaticus, Alphōsus Rex Arragonum, Antonius Panormitanus, Ioannes Imoleosis, Paulus Vergerius Iustinopolitanus.

m Decreuit in singulos decennios celebrandum esse Concilium vniuersale. Plati.

Huius pedes Sigismundus Imperator est exosculatus. Volater.

Non est hic dissimulandus error auctoris Summæ Angelicæ, cuius occasione Canonistæ futiles quæstiones excitarunt, & Petrus Martyr in 2. Samuel cap. 13. calumniam inussit huic Pontifici: nam quod ille auctor ait in verbo, Papa, Martinū 5. relaxasse alicui matrimonium cū sua sorore Germana, impudentissimum esse commentum facilè conuincitur ex ipso Antonino, quem idem citat. Ille enim in Summa, tomo 3. tit. 1. cap. 11. de affinitate in fine, scribit Martinum 5. post longam Theologorum & Canonistarū de ea re consultationem, dispensasse cū quodam qui consumauerat matrimonium cum quadam Germana eius quam (vt loquitur) cognouerat fornicariè.

Mahometes Turcorum nonus (Ioui. 6.) Imperator, post recepta omnia loca quæ Tamberlanes in Asia minore occupauerat, Imperatoria insignia ex Prusa (quæ hodie Bursa dicitur) in Grēciā transtulit, & Adrianopoli vrbe Trachiæ collocauit. Iouius lib. de reb. Turci. Vt erat moribus tranquillus & placidus perpetuam habuit amicitiam cū Græcorū Imperatoribus: cùm regnasset 12.

 annos

annos(Ioui. ait 14.)& Imperii successorem designasset Amuratem filium obiit anno circiter 1420.

Ann. 1425. vsus Bombardarum tum primùm à Gallis agnosci cœpit, Thoma Mótacuto Sarisberiense Comite Anglo, Cœnomanum vrbem illis tormeotis oppugnãte. Polyd. lib. 23. Angli. histor.

Lutetia à Burgundione occopatur, & Rex Carolus 6. cum tota aula io eius potestatem recidit: postea Philippos Burgundiæ Dux cogoita cæde Patris, iniens societatem cum Henrico 5. Angliæ Rege io patris sui vltionem Regem, Reginam, Lutetiã, & quicquid suæ factionis habebat ei tradidit an. 1419. eoque tempore apud Trecas Catharinam Caroli filiam illi oubere coëgit, ea lege vt ii eorumque liberi Frãciæ Regno succederent, & Henricos interea viuente Carolo Regens Franciæ cognominaretur. Poly. lib. 22. AEmyl. Gagui. li. 9. & 10.

Ioanna Puella annorum circiter 20. nata, Aurelium vrbé obsidione Anglorũ liberat an. 1429. eius auspiciis multa prælia fœliciter a Francis gesta sunt. Gaguin. lib. 10.

Antonius à Rampegolis, Ioãnes de Turrecremata Hispanos, Ioaones Fouentinus, Antonius Parmensis, Thomas de Kemptis, Hermãnus Stntdorpius, Henricus de Cosueldia, Nicolaus Dunckelspuglius Vienẽsis, Heoricus Hessus, Poggius Florentinus, Thomas Vualdensis, Ioannes Gerson, (quem imprudenter Caluinus io Institutionibus Latinis li. 4. cap. 7. sect. 28. ait vixisse sub Ioanno 22.) Raymundus Sebeidius, Hermannus Petra Carthusianus. Hi omnes illius tẽporis insignes Theologiæ scriptores.

Louaniensis Academia ann. 1427. erigitur à Ioanne 4. Brabantiæ Duce, Monster. in Cosmogr.

Gentiles erones (quos Germani Heidẽ, nos Bohemos vocamus) primùm an. 1417. per Germaniam visuntur. qui excocti sole, immundi veste, intentique furtis homines falsa sua chiromãtia passim decipiũt. Poly. lib. 7. de inuent cap. 7. Krant. lib. 11. cap. 2.

Paulus de S. Maria (ita dictus est postquam ex Iudæo Christianus factus) Theologus Episcopus Burgensis & Archicancellarius Ioannis Regis Castellæ, absoluit suas additiones ad postillas Lyraui super Biblia Sacra, an. 1429. vt est in eius prolog. initio Glossæ ordinariæ.

n Amurates Turcorum 10. (Latinis 7.) Imperator ordinem (institutum iam ante ab Otomanoo primo Rege. Chalcocondylas lib. 1. de reb. Turci.) peditũ militum, quos Iannæ seu Ianizaros vocant, ad sex seu decem millia auxit, & eos ex Christianorum filiis eligendos iussit. Duos vniuersæ suæ Monarchiæ præposuit Imperatores seu Bassas, vnum Europæ (quem Bassam Romaniæ vocant) alterum Asiæ, qui Bassa Natoliæ dicitur. Chalcocond. lib. 5. Callymacus in histo. Vngariæ. Ipse obiit an. Christi 1450. & sui Imper. 32. vel vt ait Iouius, 31. Chalcocond. lib. 7.

Ioãnes Gritsius, Carolus Aretinus, Pau-

An. ab orb. cõdit.	Anni à Xpo nato.	Num. Pontifică.		Ann.	Mens.	Dies.
			tis Turcorum 9. Imperat. Sigismũdo Occident. Imper. Carolo 6. & Carolo 7. ex ordine Franc. Regg.	14	3	
			Vacat			12
5512	1424		Cootinoatio Schismatis. CLEMENS 8. Hispanus, à quibusdam anticardinalibus factione Alphonsi Regis Arragonum post Benedictum 13. in Antipapam creatus est, sed post reconciliationem Alphonsi cum Martino Rom. Pontifice coactus est se abdicare Põtificatu anno postquam sedisset ferè. Sic finitum est tam ingens & diuturnum schisma, & Martinus 5. mansit solus verus Pontifex Maximus.	5		
5519	1431	215	n EVGENIVS 4. Venetus, Ioanne Paleologo Constantinopolitano Imperat. Amurate 2. Turcorũ 10. Imperatore, Sigismundo, Alberto, & Friderico 3. ex ordine Occid. Impper. Carolo 7. Francorum Reg.	15	11	21
			Vacat			12

lus

An. ab orb. cō dito.	An. à Xpo. nato.	Num. Pontificum		Ann.	Mens.	Dies.
5519	1431		DECIMVM SEPTIMVM *generale Concilium Basiliense, primùm à Martino 5. indictum Papiæ, sed ob pestem ibi grassantem, Senas translatum & inchoatum, deinde interruptum ab Alphonso Arragonum Rege, continuatur Basileæ, vbi interfuit Sigismundus Imperator, præside Iuliano Legato sedis Apostolicæ, & post eius reuocationem, Ludouico Cardinale Arelatēsi, & præsentibus multis prælatis, ad reformationem Ecclesiæ & componendos mores tā laicorum quàm clericorum. Eà demum acta quæ ad censuras & causas beneficiales attinent confirmata sunt à Nicolao 5. PP. Fuit etiam contra Hussitarum seu Bohemorum hæreses. Plati. Lib. Concil. AEneas cap. 49. & 50. hist. Bohemi. Perductum est vsque ad annum 1442. vt constat ex vltima sessione 45. durauitque*	11	9	27
			Schisma 23.			
5527	1439		Fœlix 5. antea Amadeus olim Sabaudiæ Dux, in Concilio Basiliensi contra Eugenium 4. Pontifex electus, liberè se Pontificatu abdicauit postquam sedisset	9	6	7
5526	1438		CONCIL. *Gallicanum apud Biturigas omnium Episcoporum Franciæ, pro approbatione Pragmaticæ Sanctionis. Ioan. le Maire.*			
5526	1438		DECIMVM *octauum (Græci vocant octauam synodum) œcumenicū Concilium Florentinum, inchoatū quidem Ferrariæ 5. Idus April. sed inde ingruente peste, translatum Florentiam, præside Eugenio 4. præsentibus Iosepho Constantinopolitano Patriarcha (qui Florentiæ obiit. Chalcocond. lib. 8.) Ioanne Paleologo Orientis Imperatore, multisque Græcorum & Latinorum Cardinalibus & Episcopis. In eo Græca Ecclesia vltimò conuenit cum Romana, itē cum ea Armeni & Indi vnitatem fidei redintegrarunt, recipientes Sacramentum Confirmationis. Plati. Volater. Palmer. Naucler. Chalcocondylas lib. 6. de rebus Turci. Bessarion Trapezuntinus Nicenus Archiepiscopus, & Isidorus Thessalonicensis Archiepiscopus Ruttenorum, doctissimi Græcorum in Latinis perinde ac Græcis literis, quòd in eo Cōcilio fuissent auctores concordiæ Ecclesiarum, in Cardinalium ordinē cooptantur. Chalcocond. lib. 6. Durauit partim Ferrariæ partim Florentiæ ferè*	1	3	

lus Episcopus Brugensis, Nicolaus Burgundio Dominicanus, Nicolaus Amici, Ioannes Niderus Dominicanus, Ioan. Segonius, Ioa. Noblet Carmelita, Thomas de Corsellis, Ioan. à Spina, Bartholomeus Carthusianus, S. Bernardinus minorita Remensis (hic factiones Guelphorū & Gibellinorū ferè repressit. Sabel. & eū Nicolaus 5. inter Sāctos numerat ann. 1450. Platin.) Ambrosius Camaldulensis, Ioannes Episcopus Leodiēsis.

Carolo 7. Franc. Rege Burgundioni omnia quæ petebat, & adeò plus quàm posset, concedente, factiones diuturnæ sunt sopitæ an. 1435. & ex quo cœperāt ann. circiter 28. AEmyl. Anno sequēte Lutetia à Frācis virtute Ioannis Villarii recepta est post 16. an. quàm in Anglor. ditionē venerat. Poly. lib. 23. Gaguin. lib. 10. Anno 1440. sedatæ sunt inimicitiæ Burgundionum & Aurelianensium.

In Concilio Basiliensi ædita est Pragmatica sanctio, apud Bituriges à Carolo 7 Nonis Iulii an. 1438. probata, & in Senatu Parisiensi publicata 3. Idus Iul. Gaguin. lib. 10. Damnatę sunt annatæ beneficiorū, & deābulationes in tēplis dū sacra celebrātur. sessio 21. Cautū est ne numerus Cardinalium 24. excedat, ac ne quis nepotum Pontificis aut Cardinalium ad Cardinalatum admittatur. sessio. 23. Festa Conceptionis & Visitationis D. Mariæ confirmata fuere. sessio. 36. & 44.

Ludouicus Cardinalis Aquileiensis ex bonis Ecclesiasticis canes & equos alere primus sui ordinis incœpit. Volater.

Ioannes Guttenbergius Argentinensis Artem IMPRESSORIAM, seu excussoriam, nouum scribendi genus, primus excogitauit an. 1440. in vrbe Argentinensi: inde veniens Moguntiam eam fœliciter compleuit. Iacob. Vuympfelingius in epitom. Germanor. cap. 65. & Fulgosius lib. 8. cap. 11. Platina & ferè omnes tale inuentum referunt ad Ioannē (Polyd. vocat Petrū) Faustium Moguntinum sub annum 1452. at Paul. Iouius à Cataynis Indiæ populis per Scythas & Moscos illud ad nos peruenisse scribit. Ferūt libros Augustini de ciuitate Dei, & Lactantii Firmiani de Diuinis institutionibus fuisse primos qui typis excussi sunt. Volat.

Græci ferè omnes cum Ioanne Imperat. Constantinopolim è Florentina synodo reuersi, fiunt infensi Rom. Pontifici, quòd ab eo tantum auxilii quantum erat pollicitus non acciperent: & conuentioni, quā cum Latinis de religione inierant, non stantes, iterum ad vomitum redeunt, auctoribus Marco Episcopo Ephesino, & Scolario Græcorū doctissimis. Quibus motus Eugenius, misit viros doctos Constantinopolim, qui rursum disputationes de eadem re cum Græcis haberent: sed ipsi re infecta discedere coacti sunt. Chalcocondyl. lib. 6. de rebus Turci. Paulò post Isidorus Cardinalis ad Græcos missus, ipsos cum Romano Pontifice reconcilianit, sed serò nimis. Chalcocond. lib. 8.

Ladislaus Poloniæ & Vngariæ, siue Pannoniæ Rex, prope Varnā vrbem cum Amurate Turco ad pugnam congressus, post maximam suorum stragem, à Turcis occisus est

N 2 anno

ann. 1444. Chalcocond. lib. 7. de reb. Turci. Bonfin. dec. 3. lib. 6.

Amurates in prælio quod gerebat aduersus Vuladislaum Regẽ Vngariæ, cũ valdè timeret, vouit si incolumis & victor euaderet, se commissurum filio Imperiũ & secessurum in monasteriũ monachorũ Turcicorum. Itaque post victoriam cùm aliquãdiu mansisset monachus, mutato Concilio Imperium recepit industria Chatiris Principis, qui tunc Mechmetem eius filium venatum abire iusserat. Chalcocondyl. lib. 7.

o Hic fuit linguæ Latinæ & bonarum literarum instaurator, doctis viris tam in humanioribus quàm in diuinis literis magna stipendia adsignauit. Vaticanam Bibliothecam erexit missis quaquauersus viris doctis ad comparandos libros. Iubileum quintum celebrauit. Platin.

Nicolaus Iaquerius, Ioannes Huxarus, Bernardus Pareutinus, Nicolaus Ausmius, Hugo Parisiensis Tusculanus Episcopus, Oliuerius prior S. Bauonis, Ioannes Vuessalia Ersordiensis, Leonardus Vtinẽsis, Ioãnes Capistranus, Ioan. Vatenaskrius, Bartholomeus Chamnius, Ioannes Raulinus, Felix Malleolus, Theologici scriptores.

Matthæus Palmerius Florentinus suum Chronicon vniuersale ab anno 449. in quo desierat Hieronymus, ad annũ 1449. deduxit, posteà conuictus de hæresi ob librũ quem de Angelis ediderat, comburitur apud Cornam. Trith. de scriptorib.

Friburgensis Academia in Brisgoia instituitur. an. 1450. Monster. in Cosmogr. Alii id accidisse ferunt an. 1463.

Bosina gens infecta Manichæorũ hæresi. Sabel. AEnead. 10. lib. 6.

Leo Baptista Albertus, Nicolaus Perotus Episcopus Sipõtinus, Franciscus Philelphus, Theodorus Gaza Thessalonicẽsis, Gregorius Triphernus, Georgius Trapezuntius (qui oblitus omnium literarum in extrema senectute obiit Romæ, anno 1486.) Victorinus, in Latinis & Græcis doctissimi.

Constãtinopolis (quæ hodie Czarigrad .i. regia vrbs appellatur) à Mahomete Turcorum Impera. an. ipsius 3 & Christi 1453. 4. Calend. Iunii, die Martis & 60. die obsidionis expugnatur, & Constantinus huius nominis 11 Imperator Constãtinopolitan⁹, vltimus Christianus & ex familia Paleologorum, in illa expugnatione occubuit, anno 3. & Mens. 2. Imperii. Paul. Ioui. Chalcocõdyl. lib. 8. Eguati. lib. 3. Gaguin. lib. 10. Dehinc Orientis seu CONSTANTINOPOLITANVM Imperium cœpit esse penes Turcicos & Othomannicos Imperatores.

Carolus 7. totam ferè Normanniam (nã restabant Caletum vrbs & aliquot vicina loca) recuperauit anno 1451. post annos 30. quàm Henricus 5. Henrici 6. qui tunc regnabat, pater, Anglorum Rex eam occupauerat. Anno sequenti capta primùm Burdegala & Baiona ciuitatibus, Franci vniuersam Aquitaniam recipiunt, post annos circiter 259. ex quo Hẽricus Andegauensiũ Comes, & mox Angliæ Rex eius nominis 2.

An. ab orb. cõdito.	An. à Xpo nato.	Num. Pontificũ.		Ann.	Mens.	Dies.
5535	1447	216	o NICOLAVS 5. Sarranensis, Ioanne Paleologo, & post eum Constantino 11. Dragose cognomẽto, fratre Ioannis, & vltimo Christiano Cõstãtinopolitano Imp. Amurate 2. & eo mortuo, Mechmete seu Mahomete 2. eius filio Turcor. 11. Imperatore, Friderio 3. Occident. Imperat. Carolo 7. Francorum Reg.	8		19
			Vacat			4
5537	1449		CONCIL. *Gallicanum, Lugduni celebratum iussu Caroli Regis, ad tollendum schisma inter Nicolaum & Felicem, qui rogatus à Concilio & Friderico 3. Imperatore, liberè cessit Pontificatu: vnde vulgò de eo ferebatur carmen,* *Lux fulsit mundo, cessit Felix Nicolao.* *Ioan. le Maire.*			

Ann. ab orb. cō dito.	An. à Xpo. nato.	Num. Pontificū.		Ann.	Mens.	Dies.
5543	1455	217	p CALIXTVS 3. Hispanus Valentinus, Mechmete siue Mahomete 2. Turcorum & Constantinopolitano Imperat. Friderico 3. Occidentis Imper. Carolo 7. Frācorum Rege	3	3	16
			Vacat			17
5546	1458	218	q PIVS 2. Senensis, Mahomete 2. Turcorum & Constantinopolitano Imperat. Friderico 3. Occidēt. Imperat. Carolo 7. & Ludouico 11. per ordinem, Franc. Regg.	5	11	26
			Vacat			16
5547	1459		CONCILIVM (*siue conuentus*) *Mantuanum celeberrimum cōtra frequentes Turcorum incursiones, ex omnium gentium Europæ legatis & Principibus collectum à Pio 2. PP. qui cùm eo in Concilio praeesset, sua oratione omnium animos vehementer affecit ad bellum gerendum contra Turcos. Sed grassātibus vbique intestinis bellis quorundam inuidia discessum est à Concilio sine vllo profectu, mense postquàm eò ventum est 8. Plati. Mathias Palmer. Pius epistol. 397. Chalcocond. lib. 8.*			
			Gallicanum Aurelianense, iussu Ludouici 11. coactū, ad tollendā Pragmaticam Sanctionē, et Annatas Beneficiorū. Sed mox rebus indecisis dissoluitur indicto in aliud tempus Lugdunensi Concilio, quod nullum fuit. Gaguin. lib. 10. Ioan. le Maire.			
5552	1464	219	r PAVLVS 2. Venetus, Mahomete Turcorum & Greco-			

illam nomine dotis Aleonoræ vxoris (vt diximus) acceperat an. 1153. & post annos 222. quàm Henricus tertius eandem à Philippo Augusto Francorum Rege Ioanni eius patri paulò ante ademptam receperat. Polyd. lib. 23. histor. Anglic. Anno 1453: Burdegala & aliquot vicina oppida ad Ioannem Talbotū Anglum Comitem Salopiensem deficiunt, sed eodem anno recuperantur à Carolo 7. post cædem Talboti & multorum Principū Anglorū, qui in pugna ad Castellionē apud Petragorios ceciderant. Polyd. ibidem. Gaguin. lib. 10. Ita cessauit per multos annos bellum inter Frācos & Anglos, qui tunc ita exacti sunt è Francia, vt nihil possiderent in Gallia præter Caletum & aliquot vicina loca. Dehinc ciuilia bella per annos aliquot in Anglia & Gallia regnarunt.

p Festū Transfigurationis IESV CHRISTI instituit ad 8. Idus Augusti ob victoriā de Mahomete Turca anno 1456. eo die acceptam ad Belgradum vel ad Taurinum oppidum, quod nunc Albam vocant. Mathias Palmer.

Nicolaus Dorbellanus, Ioannes Bononiensis archidiaconus, Ioannes Hagen de Indagine, Ioannes Capgraue Anglus, S. Antoninus Florentinus Archiepiscopus, S. Laurentius patriarcha Venetus, Ioannes Sabinensis Episcopus, Godeschaldus Hollēsis, Iacobus Chrysopolitanus Episcopus, AEgidius Cameracensis decanus, Theologi.

q Prius dicebatur AEneas Syluius, fuitq; vir bonarum artium peritissimus, scripsit enim complures libros: profectionem contra Turcos cùm indixisset, præuentus morte non potuit perficere. Platin.

Scribarū breuiatores primus creauit, qui postea à Paulo 2. exanctorati, à Sixto 4. denuò recipiuntur. Polydor. de inuent. lib. 8. cap. 2.

Stephanus Brusleferius, Nicolaus de Cusa Brixiensis Episcopus & Cardinalis, Albertus Babembergensis canonicus, Henricus Herphius, Theologi.

Laonicus Chalcocōdylas Atheniensis historiam de origine ac rebus gestis Turcorū, quæ ab anno Christi circiter 1300. ad hæc sua tempora .i. ad annum 1462. contigerunt, libris decem est complexus.

Ludouicus Francorum Rex per legatos missos ad Pium 2. liberam Ecclesiæ & Pontificis Regno obedientiam præstitit: abrogationem Pragmaticæ Sanctionis, & magna in Turcos auxilia pollicetur. Mathias Palmer. in Chron. At Senatus Parisiensis non potuit adduci, vt pragmaticam legem tolleret. Gaguin. lib. 10.

Gregorius Schanderbegus Epirotarum Rex vir bellicosus, strenue in Græcia Turcis resistit. AEneas Syluius in descriptione Europæ, cap. 15. Volat. lib. 8. Barletius libros 13. de eius vita reliquit.

r Georgium Bohemiæ Regem publico cōsistorio hæresi damnatum, Regno priuauit. Palmer.

Ordo Minimorū IESV MARIAE (quos Franci vocant Bonos homines) sumit origi-

nem à S. Frãcisco, de Paula (quem Leo PP. adscripsit inter Sanctos) Siculo. Volaterr. lib. 21. posteà confirmatur per Sixtum & Iulium 2.

Henricus Gorricanus, Landulphus, Dionysius Ricelius Carthusianus, Nicolaus de Vnachenheim Heidelbergensis, Guilelmus Vorillonius, Theologiæ professores.

Baptista vel Bartholomeus Platina historiam Pontificum in hoc Paulo 2. à quo in carcerem trusus est terminauit.

Mahometes 2. Turcorum 11. Imperator duo Imperia Constãtinopolitanum & Trapezuntinum euertit: Regna 12. Christianis ademit: cœpit 200. vrbes: Chalcidem insulam armis, & Scodram deditione Venetis extorsit: Rhodum oppugnauit: Italiã capto Hydrunte inuasit: in bellis quæ gessit plusquam 300. hominum millia periisse compertum est. Egnatius lib. 3. Iouius histor. de reb. Turcicis. Obiit an. 1481. & Imperii ferè 32. ætatis 53. à capta Constantinopoli anno 27. mense 11. die 5. Iouius & Palmerius in Chron.

Ludouicus 11. Francorum Rex ordinem Equitum D. Michaelis instituit an. 1469. cuius aureum insigne quòd Franciscus Dux Britanniæ recusasset, ipse exercitum mittit contra Britones, sed mox reconciliato Duce cum Ludouico omnia inter ipsos fuerũt pacata. Gaguin. lib. 10.

s Iubileum ad annos 25. reduxit. Cap. 4. de pœnitẽtiis & remis. in Extrauag. Comm. Festum Conceptionis D. Virginis confirmauit, cum approbatione officii eius diei. Cap. 1. de reliqu. in Extrauag.

Guilelmus Hilacensis, Rodoricus Samorẽsis Episcopus, Iacobus Gruytrodius, Ioãnes Tinctorius, Ioann. Betsius, Alexander Ariostis, Nicolaus Denisius, Michael Mediolanensis, Henricus Arnoldi Carthusianus, Paulus Cortesius, Bernardus Decanus Moguntinus, Theologi.

Tubigensis Academia auctoritate Apostolica instituitur à Comite Vuitembergensi. Naucler.

Ioannes de Monte Regio summus Mathematicus auditor Purbachii, Rudolphus Agricola, (qui obiit an. 1485.) Pomponius Lætus, Ambrosius Calepinus, in literis humanioribus excellentes.

An. 1479. Heluetii primùm à Rege stipendium accipiunt, sublato ordine Francorum sagittariorum (hos Carolus 7. instituerat. Gaguin. lib. 10.) quòd latrociniis & rapinis vacarent. Naucler. in Chron.

Ludouicus Francorum Rex instituit vt hora meridiana (sicut mos erat ad vesperam) ad pulsum campanæ quilibet è populo Virginem salutaret Angelica oratione, obtinendæ publicæ pacis gratia. Gaguin. libro 10. Id primùm fieri cœptum est anno 1472. primo die May. Mater historiarum. Fuit vir ferox versatili ingenio, & osor literarum vt qui nollet filium suum Carolũ plus discere latinæ linguæ, quàm illa quinque verba, Qui nescit dissimulare, nescit regnare. Primus pressam nobilitaté seruire

An. ab orb. cō dito.	An. à Xpo. nato.	Num. Pontificũ.		Ann.	Mens.	Dies.
			rum Imperatore, Friderico 3. Occidentis Imperatore, & Ludouico 11. Franc. Rege	6	10	
			Vacat			11
5559	1471	220	s SIXTVS 4. Sauonensis, Mahomete & post eum Baiazete 2. Turcico Imperatore, Friderico 3. Occident. Imperatore, Ludouico 11. Franc. Reg.	13		5
			Vacat			15

coēgit,

An. ab orb. cō dito.	An. à Xpo nato.	Num. Pontificū.		Ann.	Mens.	Dies.
5572	1484	221	t INNOCENTIUS 8. Genuensis, Ligur, Baiazete 2. Turcico Imperatore, Friderico 3. Occidentis Imperat. & Carolo 8. Francorum Rege	8		26
			Vacat			22
5580	1492	222	v ALEXANDER 6. Valentinus Hispanus, Baiazete 2. Turcico 12. Imperatore, Friderico 3. & post eū Maximiliano			

coëgit, se populo formidabilem præbuit: eū tributis & vectigalibus plus vexans quàm priorum Regum quisquam alius, ita posteris Regibus viam muniens ad nimiam potētiam & opes, vnde dicitur primus emancipasse Reges Frāciæ: primus adsignauit equis cursoriis (quos postas vocamus) diuersoria & stathmos: Statuerat, nisi morte præuentus fuisset, morē & ius vnum lingua vulgari & breui libello comprehēsum per totam Galliam constituere, ad hæc pondus vnum & mēsuram. Vide eius historiam, quam Scandalosam vocant, & Philip. Cominium. Calixtus PP. fertur antea statuisse, vt ad meridiem post pulsum campanæ fierent preces pro Christianis pugnantibus cōtra Turcos.

Carolus Burgundiæ vltimus Dux occisus est ad Nancium an. 1476. pridie Id. Ianuarii (alii volunt Nonis) à Renato Lotharingiæ Duce fines suos recuperante. Gaguin. lib. 10. Is fuit exitus triumphorum & deliciarū domus Ducum Burgundionum.

Facto Regū Franciæ & Angliæ congressu ad Pinguiniacum oppidū Ambianorum an. 1475. induciæ inter eos constitutæ sunt ad aliquot annos (Gaguin. ait 7. alii 9. Polyd. in multos annos) Gaguin. lib. 10. Polyd. lib. 24. Anglic. histor.

t Baptista Trouomala scriptor Rosellæ casuum. Gabriel Biel monachus Germanus, Angelus de Clauasio auctor Summæ Angelicæ, Vuernerus Vuestphalus Carthusianus, Rupertus Episcopus Aquilanus, Guilelmus Textor, Nicolaus Salicetus abbas, Ioan. Lapidanus, Ioa. Tesseranus, Theologi.

Albertus Krantius Bambergēsis, Ioannes Trithemius abbas Spanheimensis, Matthias Palmerius Pisanus, insignes historici. Marsilius Ficinus. Baptista Mantuanus poëta & carmelita, Iouianus Pontanus, Philippus Beroaldus, viri summa eruditione clari.

Ferdinandus Magnus Hispaniæ Rex an. 1487. (alii 1492.) Mauris siue Sarracenis adēmit Regnum Granatæ, siue Beticum, quod, vt dixi, ipsi 800. ferè annos occupauerant. Hinc sortitus est à Roman. Pontifice cognomentum CATHOLICI. Idem 124. (alii 120.) millia familiarum Iudaicarum Hispania expulit, nec eis permisit aurum vel gēmas Regno exportare. vide Pontanum de bello Ferdinandi.

Doriphori (quos Lantznecthos vocant) tunc primùm exorti sunt in Germania.

Ducatus Britanniæ Regno Franciæ accessit nomine dotis Annæ hæredis Britanniæ, quam, repudiata Margarita vxore, Carolus 8. vxorem duxit, licet ipsa per legatum nupta iam esset Maximiliano Austriæ Archiduci. Naucler. Gaguin. lib. 11. Chron. Franc.

v Ordo pœnitentium mulierum ex prostitutis, cœpit Parisiis prædicatione Ioannis Tisserani Minoritæ an. 1494. Continuatio Palmerii, Volater.

Ioannes Mederus, Ioannes Dalburgius, Georgius Florus Baldinus, Petrus Galatinus, Guilelmus Pepinus, Baptista à Satis, Ioannes Keiserspergius, Hieronymus Sauanarola, Theologi.

Anno

An. 1493. cœpit expeditio Francorũ pro acquirendo Regno Neapolitano, contra Alphonſum Regem: Carolus Rex Franco. ſtatim illud Regnum obtinuit, ſed ann. proximo ab eo ad Ferdinandum Alphonſi filiũ defecit.

Morbus ſacer ſub primum deſcẽſum Frãcorum in Italiam primùm cœpit agnoſci in Europa, & propterea dictus eſt Gallicus, & Neapolitanus, Hiſpani Arragonenſes vocant eum Morbum S. Sementi, Granatenſes Curialẽ, Franci vocãt groſſam verolam.

An. 1494. obierunt tria literariæ reipublicæ lumina, Hermolaus Barbarus Patriarcha Aquileienſis. Angelus Politianus vir eloquentiſſimus, & Ioan. Picus Mirandulæ Comes ſummus Philoſophus. Continuat. Palmerii.

Ioan. Nauclerus Tubingenſis, Hermannus Schedellius, Baptiſta Egnatius, Raphaël Volaterranus, Franciſcus Irenicus, Iacobus Vuimphelingius, Polydorus Virgilius Anglus, Ludouicus Patricius, Antonius Sabellicus, hiſtorici celebres. Sebaſtianus Brand, Georgius Valla, Iodocus Badius, viri docti.

America regio, hoc nomen ab Americo Veſputio eius primo exploratore ſortita, inuenta eſt an. 1497. ex mandato Regis Caſtiliæ. Propter eius magnitudinem quarta pars vniuerſi orbis & nouus mundus appellatur. Paul. Venetus de nouo orbe.

Parlamentum Rothomagenſe Scacarii loco inſtituitur, an. 1499. Cal. Octobr.

An. 1500. quidam Iudæus nomine Lemlen impoſuit Iudæis quibuſdam (credo in Germania) ſe eſſe verum Chriſtum, quem expectabant. Ioan. Iſaac ſuper epiſtolam R. Moſis filii Meimon, quã ipſe ex Hebręo in Latinum conuertit.

Iſmael Sophis ex Aſſuneaſſani filia progenitus Mahometanã legem nouis interpretationib⁹ exponẽs, nouam religionẽ introduxit, atque ea via Perſiæ Regnum occupauit. Paul. Iouius.

x Hic PP. Bononiam expugnauit: Seruiã, Rauennam, Fauentiam, Forumliuium & reliquas Eccleſiæ terras à Venetis occupatas vi obtinuit: Mirandulam & Mutinam cœpit. Paul. Ioui. & Continuatio Palmerii: Gallos opera Heluetiorum è tota Italia expulit, vnde à nõnullis ei tribuitur titulus liberatæ à Gallis Italiæ. Surius in hiſtor.

Vniuerſitas Francofordienſis approbãte Iulio PP. inſtituitur an. 1506. ab electore Ioachimo Brãdeburgenſi Marchione. Mõſt.

Florent doctiſſimi viri, Ioan. Reuchlinus Capnion (qui primus eo tempore cœpit Hebraicam linguã in Germania profiteri) Marcus Marulus Spalatenſis, Iacobus Faber Stapulenſis, Deſyderius Eraſmus Roterodamus (obiit an. 1536. ſeptuagenarius) Sylueſter Prierius Dominicanus Italus.

Gallus & Pontifex vario Marte congrediuntur in Italia. Paul. Ioui. Vnde Rex Ludouicus & Maximilianus Imper. curant haberi Conciliũ, quod nunquam fieri potuit, Pontifice reclamante in contrarium.

An. ab orb. cõdito.	An. à Xpo nato.	Num. Pontificum		Ann.	Menſ.	Dies
			Occident. Imper. Carolo 8. & Ludouico 12. ex ordine Franco. Regibus	11		8
			Vacat		1	4
5591	1503	223	PIVS 3. Senenſis, Baiazete 2. Turcorũ Imperat. Maximiliano Occid. Imperatore, Ludouico 12. Frãcorum Reg. ſedit an.			16
			Vacat			24
5591	1503	224	x IVLIVS 2. Genuenſis. Baiazete 2. & poſteũ Selimo 1. Turcorum 13. Imper. Maximiliano Occid. Imperat. Ludouico 12. Franc. Reg.	9	3	12
			Vacat			17

An. ab orb. cō dito.	An. à Xpo. nato.	Num. Pontificū.		Ann.	Mens.	Dies
5598	1510		CONCIL. *Gallicanum Turonēse, omnium Episcoporum Galliæ, & plurimorum doctorum tā Theologiæ quàm Iuris Canonici, pro Rege Franciæ contra Pontificem Romanum. In quo decretum est vt mitterentur ad PP. legati qui cum eo de pace agerēt, vel si ipsus nollet audire, eum prouocarent ad conuocandum generale Concilium. Chron. Franc.*			
5599	1511		*Pisanum, coactum à Maximiliano Imper. & Ludouico Rege & quibusdā Cardinalibus, contra Iulium PP. posteà translatum est Mediolanū, deinde Lugdunū: sed fuit sine profectu & vllo exitu, interueniente morte Iulii Papæ. Chron. Franc.*			
5599	1511		DECIMVM NONVM *Concilium œcumenicum Lateranense indictum est à Iulio PP. contra Concilium Pisanum, contra Turcos, & pro reformatione Ecclesiæ, sed ipsius morte est interruptum, & postea continuatum & absolutum à Leone 10. PP. anno 1517. 7. Calend. April. Sleidanus lib. 1. & Surius.*			
5601	1513	225	ꝩ LEO 10. Florētinus (prius dictus Ioānes de Medicis) Seli-			

Baiazetes 2. Turcorum duodecimus Imperat. venenato pharmaco, sibi iussu Selimi filii per Iudæum quendam medicum parato, interiit an. 1512. postquam Imperio præfuisset 31. annis, quibus Valachiam & Moncalirum (hodie Neper) ac Lithostomum oppida subegit, contra Caitheum Sultanum AEgyptium copias misit (tunc Turci tātam ab illo Sultano stragem acceperunt, vt nullam vnquam maiorē tulerint) Venetis Lepantum (antiquis Naupactum) & Methonē vrbes ademit: Gallos se aggressos fugauit: fœdus iniit cum Venetis, quod durat in hodiernum diem: ferrum lanceæ, quæ Christi latus aperuit, ad Innocentium 8. PP. per Mustapham Bassam Visirū dono misit. Paulus Iouius. lib de reb. Turci.

Anno 1510. 8. Idus Februarii circa horam noctis secundam Paulus *Form* in Marchiæ Brandeburgensis villa *Knobloch*, è templo subreptam thecam argenteam & inauratā, qua Eucharistia conseruabatur, cum sacra hostia vendidit cuidam Iudæo, qui post multos ictus pugionis vidēs eam integram permanere, ira excandescens, Si tu es (inquit) Deus Christianorū te ipsum manifesta: mox hostia in tres partes diuisa maduit sanguine per oras. Eo territus Iudæus, postquam illas particulas pāno inuolutas apud se detinuisset, missis duab9 ad duos alios suæ factionis, tertiā iterum pugione confodit, sicq; denuò sanguinis guttulę dimanarūt. Tūc timens ne scelus proderetur, eam absumere voluit, sed cùm non posset, proiecit in flumen, dein illa enatante, in ignem: demum cùm intacta esset, commiscuit azymo, ac vbi furno imposuisset, ille alioqui obscurus resplenduit, & massula azymi, cui tertia illa particula erat immixta, in Iudæi faciem insiliit. Itaque re cognita Paulus *Form* forcipibus discerptus est, & in cineres redactus: Omnes Iudæi illius Marchiæ carceribus inclusi sunt Burlini, ex quibus habita quæstione cū inter alia flagitia faterētur se septem Christianorum infantes acubus & punctionibus peremisse, eorum 38. (al. 40.) flammis traditi sunt, & duo, qui petierunt baptizari ante mortē; capite plexi sunt. Suri. in hist. & Historia rerū memorabil. &c. conuersa à Pontano lib. 1.

ꝩ Anno 1517. PP. promulgauit per vniuersam Christianorum ditionem remissionem omnium peccatorum iis, qui sua bona in expeditionem Turcicam erogarent, quæ Cruciada vocabatur. Eius rei cura in Germania Alberto Moguntinensi Episcopo à PP. demandatur, qui elegit Ioannem Tetzellium Dominicanum: quod ita offendit Augustinianos, maximè Staupitium ordinis generalem per Germaniam genere clarum ac disertum, Martinum etiam Lutherum, vt ipse contrà tales indulgentias eodem anno tonare cœperit, fretus Friderico Saxoniæ Duce, quem suarum partiū reddiderat: 95. propositiones edidit quibus oppugnabat indulgentias: contrà Tetzellius alias 106. Luseranis planè contrarias. Ex hac litē ortum est illud LVTHERANAE hæreseos incendiū, quo tota penè Europa conflagrauit. Surius

O In sua

in sua historia. At Sleid. lib. 1. paulò aliter.

Ioannes Eckius, Fridericus Nausea, Iacobus Latomus, Syluester Prieras, Ioa. Cochleus, Iacobus Sadoletus, Huldrichus Huttenus eques Germanus, Ludouicus Berus, Langdailus Anglus, Ioan. Arboreus Londinensis, Ambrosius Catharinus, Thomas de Vio Caietanus Cardinalis, Ioan. Fischerius Roffensis Episcopus, & Thomas Maurus eques, Angli (hi duo pro tuenda religione, & quòd nollent secundas nuptias Henrici 8. priore viuente, approbare, mortem obierūt ann. 1535.) Iodocus Clictouęus, viri doctissimi, & fidei defensores.

Martinus Ludderus siue Lutherus Saxo (ferunt eum ex incubo natū. Cochl. de acti. Luth.) monachus Augustinianus, cū suis sequacibus hæreticus pronuntiatur anno 1518. (alii 1520.) 6. Calend. Augusti. Carion lib. 3. An. 1520. Louanienses & Coloniēses Theologi multos ipsius libros dignos flāmis decernunt, qui in Germania eodem anno ex mandato Imperatoris & Leonis PP. combusti sunt. Sleid. lib. 20. Anno sequente Parisiēses Theologi damnarunt hæresi eiusdem scripta: Carolus 5. eum proscripsit. Ipse dum esset in exilio scripsit librum de abroganda missa priuata (ad quā abolendā se ratiocinationibus diaboli persuasū fuisse gloriatur in lib. de Missa angular.) ad fratres suos Augustinianos Vuitēbergenses, qui primi omniū missas abrogarāt, quos hortatur vt in eo incœpto etiam contra conscientiæ (ô vox impia) accusationem persistant, sicut & se in quibusdā fecisse ait. Sleid. lib. 3. Suri. in histo. Tamen postea Lutherus factum Augustinēsium publicis concionibus reprobauit. Suri.

Omnes in Regno Granatæ aut Christiani fieri aut Regno exire coguntur. Regnum Magnicongo in Africa, Regi Lusitaniæ fœderatum fidē Christi suscipit. Cōtin. Palme.

Franciscus Valesius Dux Engolimensiū literarum instaurator, Rex Frācorum inauguratur an. 1515. Sequente an. expeditione in Mediolanū suscepta ad 15. horas cum Heluetiis pugnans victor euadit, Mediolanum recipit, fœdus cum Heluetiis iniit certa pecuniæ, quæ singulis annis illis pensitatur, pactione: cum Leone PP. conciliatur; ius creādorum præsulum conuentibus sacerdotum & monachorum adimit & sibi vendicat. Tili.

Henricus 8. Anglorum Rex, quòd librum plenum pietatis & eruditionis cōtra Lutherum scripsisset, meruit titulū DEFENSORIS FIDEI, sibi & suis posteris à Leone Pontifice concessum. Sleid. lib. 3. Georgius Lilius in Chron. Anglor.

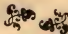
Ferdinandus Hispaniæ Rex nullo meliore iure, quàm quòd sibi vtile & commodum esset, Regnum Nauarræ, expulso Ioāne Albreto occupat anno 1513. Ioan. Tili.

Anno 1516. abrogata est in Galliis Pragmatica sanctio, & Concordata (vt vocant) substituuntur, fremente vniuerso clero. Ioa. Til. Carion lib. 3.

Anno 1519. ad 4. Non. Iul. cœpta est disputatio Lipsica in aula Georgii Ducis Saxoniæ inter Ioan. Eckium, Lutherum, & An-

An. ab orb. cō dito.	An. à Xpo nato.	Num. Pontificū.		Ann.	Mens.	Dies.
			mo 1. & Solimano eius filio per ordinem successionis Turcorū Imperatoribus, Maximiliano & Carolo 5. ex ordine Occidentis Imperatoribus, Ludouico 12. & post eum Francisco 1. Valesio Franc. Regibus	8	8	21
			Vacat		1	7

An. ab orb. cō dito.	An. à Xpo. nato.	Num. Pontificū.		Ann.	Mens.	Dies.
6510	1522	226	z ADRIANVS 6. Batauus Traiectensis, Solimano Turcor. 14. Imper. Carolo 5. Occid. Imperatore, Francisco 1. Valesio Francorum Reg.	1	8	6
			Vacat		2	4
6511	1523	227	a CLEMENS 7. Florentinus, familia Medicea, Solimano Turcorum Imper. 14.			

dreā Caroloſtadium, in qua Lutherus iracundus, admonitus vt ſedatè ſe gereret, Neque (reſpondit ille) propter Deum hæc res cœpta eſt, neque propter Deū finietur. Durauit illud colloquium 21. dies. Hiſtoria rer. memorabiliū & cæ. conuerſa à Pontano, lib. 1. Surius in ſua hiſtor. & multi alii.

Eodem anno Vlrichus Zuinglius cœpit Tiguri oppugnare indulgētias, & poſteà an. 1524. Berengarii hæreſim refricare vnà cum Oecolampadio propoſitis 47. articulis ſuæ doctrinæ, (Surius. Sleid. lib. 1.) cuius probationes, ſaltē quoad pręcipuū caput, de cœna; in ſomniis à quodam monitore ſpiritu (ater ne an alb⁹ fuerit ignorat) Idib April. ſe accepiſſe gloriatur, in lib. Subſidii de Euchariſt.

An. 1521. cœpit bellum funeſtiſſimum inter Carolum Imperatorem & Franciſcum Francorum Regem. Durauit 38. an.

Selimus Turcorum 13. Imperator, poſtquam debellato Sophi Perſidis, & Capſone ac Tomombeio duobus, per ordinem, AEgypti Sultanis in prælio cæſis, ſuo Imperio adiecisset AEgyptū & Arabiam, obiit an. Chriſti 1520. & ſui Imperii an. 8. Paul. Iouius lib. de reb. Turci.

z Erat vir doctiſſimus & moderatæ vitæ, olim Theologus Louanienſis, præceptor Caroli 5. Imperatoris, & nomen, quod antea habebat, retinuit.

Solimanus Turca vrbem Belgradum Hungariæ propugnaculum, & Rhodum inſulam 7. menſe obſidionis cœpit. Sleidanus lib. 3. & Suri. in hiſtor.

Seditio Vuitembergenſis propter Caroloſtadium, qui concitarat plebem ad imagines ſanctorum è templis eiiciendas, cui conatui reſtitit Lutherus. Sleid. lib. 3.

Cœpit clam gliſcere ſecta Anabaptiſtarū in Saxoniæ partibus: eorum opinioni ſubſcribebat Caroloſtadius, vt aiunt Lutherus, Sleid. lib. 3. & 5. & Melanthon in comment. ad Colloſſ.

a An. 1524. ſecta Lutheranorum cœpit diuidi in Zuinglianos, qui tropum in verbis Sacramenti Euchariſtiæ inducunt; Caroloſtadianos, qui particulam, HOC, in verbis cœnæ Chriſtum ipſum menſæ aſſidentem monſtrare dicunt (hanc opinionem amplexati ſunt Anabaptiſtæ) & Lutheranos qui in, cum, vel ſub pane Corpus Chriſti eſſe aſſerunt. Surius in hiſtor. Lauatherus in hiſtor. controuerſiæ Sacramentariæ.

An. 1525. Caroloſtadius Archidiaconus Vuitembergenſis, qui paulò ante primus omnium ſacerdotum noſtri ſeculi vxorem duxerat Vuimtembergę, operâ & ſtudio Lutheri è tota Saxoniæ Ducis ditione profligatur. Surius. Sleidanus lib. 5.

Ruſticanum bellum pernicioſiſſimum & ſæuiſſimum cōtra Clerum, Principes & Magiſtratus initū prætextu libertatis Euangelicæ, cœpit aduerſus Comitē Luphium Suecum, anno 1524. menſe Nouembri. Serpſit per totam ferè Germaniam, Alſatiam & Sueuiam anno 1525. quo Thomas Muncerus ſine Monetarius, Cœleſtium Prophetarum hæreſiarcha, infinitam turbam ruſticorum ad ſeditiones concitauit, qui 200. arces & monaſteria in vna Franconia incenderunt: quique ad 130. millia (al. 150. millia, vt eſt in vita Clemētis PP.) in acie ceciderunt. Hic fuit exitus belli Ruſticani, quod intra vnū

mensem Maium maiores cædes & vastitates attulit Germaniæ superiori, quàm bellum decennale Hispanorum & Gallorum per id tempus Italiæ. Sleid.lib.4.& Sur.in histor.

Bernardus Lutzemburgus, Franciscus Titelmanns minorita Louaniensis, Ioann. Faber Viennensis Episcopus, Laurentius Campegius Cardinalis, Thomas Murnerus, fidei propugnatores inuictissimi.

An. 1525. Lutherus ducit in vxorem Catharinam Boram sanctimonialem olim virginem. Sleid. lib.5. Sur.in histor.

Secta Anabaptistarum anno 1527. vigere cœpit. Sleid.lib.6. Eorum auctor variè refertur: alii volunt esse Thomã Muncerũ. Sleid. li.10. alii, vt Echius cõtra confessio. Zuinglii, Baltazarẽ Pacimontanum, alii, vt Erasmus Alberus, Carolostadium, alii, vt Antonius Coruinus, Zuinglium, alii, vt Staphylus, Bernardum Rotman, alii, vt Lind. Nicolaũ Stolkium, ipsi se à Luthero originẽ trahere gloriãtur, ob eius epistolã ad Vualdenses, in qua ait melius esse omittere baptismũ, quã pueros sine fide .i. non credentes baptizare.

Tunc quidam Anabaptista Sangalli oppido Heluetiorum, fratri suo germano caput præcedit, presente vtroque parente, quibus persuasit (ô cæcitas!) id sibi diuinitus imperatum; sed à magistratu comprehẽsus eandem pœnam & ipse luit. Sleid.lib.6. Suri. in histor. Gilbert. Cognat. in narrat. tragica.

Hoc ipso anno decreta fuit apud Bernates Heluetios valdè perniciosa disputatio Catholicorum cum Zuinglianis, sed nullus Catholicorum voluit adesse (quòd Senatus Bernensis leges disputationis ipsis iniquas præscripsisset) prætter Conradum Tregerũ prouincialem Augustinianum. Finita disputatione an.1528. 7.Cal. Ianuar. mox apud illos & aliquot vicinos, inter quos numerãtur Geneuenses, Missæ, aræ, & imagines deturbatæ & demolitæ fuerũt. Dies & annus abolitæ antiquæ Catholicæ religionis aureis literis in columna inscriptus est, vt testimoniũ apud posteros extaret sempiternum. Surius in histor. Sleid. lib.6.

Anno 1529. acta fuerunt comitia Imperii Spiræ multis de causis, maximè de expeditione contra Turcos, & pace religionis. Tunc natum est Protestantium nomen, eorum, qui protestãtes se quibusdam decretis eius conuentus, salua conscientia, subscribere non posse, prouocarunt ad Imperatorem. Sleid.lib.6. Suri. in Histor.

. Eodem anno iussu Philippi Hassiæ Landgrauii fit conuentus Marpurgensis, vt Lutherani & Zuingliani inter se agerẽt de cõcordia religionis: sed, cùm decreuissent vt à scriptis famosis vtrinque abstineretur (quod Melanthon violauit anno proximo) re infecta discessum est, Luthero recusante Zuinglianos fratrum loco habere, licet plurimũ hortaretur Landgrauius, & Zuinglius palàm cum lachrymis coram Landgrauio & omnibus rogaret, vt saltem frater dignaretur appellari à Lutheranis, vt refert ex Lutheri scriptis Brentius in append. & Suri. in histor. Mox mense Octobri iidem alteram disputationẽ instituunt Suabachi: sed cùm inter se conuenire non possent de cœna Domini, tertium colloquiũ indicunt Smalcaldiæ ad Idus Decembris (alii ad mens. Nouembris) sed nihil ad concordiam confici potuit, quam tamen plerique eorum optabant, vt facilius suas

An. ab orb. cõdito.	An. à Xpo. nato.	Num. Pontificũ.		Ann.	Mens.	Dies.
			Carolo 5. Occidentis Imperatore, Frãcisco 1. Valesio Francorum Rege	10	10	8
		I	*Vacat*			16
5615	1527		CONCIL. *Senonense prouinciale, ad reformationem morum & contra hæreses. Finitur anno 1528. Tomo 4. Concil.*			

An. ab vrb. cō dito.	An. à Xpo. nato.	Num. Ponti ficum		Ann.	Mens.	Dies.
5622	1534	228	b PAVLVS 3. Rom. ex nobili familia Farnesiorũ, Solimano Turcorum Imperatore, Carolo 5. Occidentis Imperatore, Francisco 1. & post eum Henrico 2. eius filio Francorum Regibus	15		29
			Vacat		2	29
5624	1536		CONCIL. *Poloniense, prouinciale præside Hermãno Archiepiscopo (qui postea in hæresim lapsus est) ad reformationem cler. & de dogmatibus & cæremoniis religionis. Tom. 4. li. Concil.*			

vires contra Imperatorem & Principes cõiungerent. Surius io historia. Lauatherus in historia controuersiæ sacramentariæ. Sleid. lib. 6. & 7.

Aooo 1530. comitia Imperii Augustana celeberrima præsente Carolo 5. Imperat. io quibus Lutherani, Protestantes dicti, suã confessiooem (quam Melãthon composuerat) lingua Latina & Germanica scriptam obtolerunt, quam, licet postea sepe auctam, eoiendatam & adulteratam, multi Lutheranorum tanti faciunt, vt malint de Pauli (ait Ioan. à Lasco in Epistola ad Regẽ Poloniæ) quàm de ipsios doctrina dubitare. Zuinglianorum etiam quatuor vrbes, Argentoratũ, Constantia, Meminga, Lindaoium, suam confessionem ab altera longè diuersam, in eo conuentu exhibuerũt. Suri. in hist. Sleid. lib. 7. Lauatherus in histor. controuersiæ Sacramentariæ.

An. 1531. 5. Idu. Octobr. an. ætatis suæ 48. Zuinglius occubuit in prælio quod Catholici (qui tamen erant numero & apparatu bellico inferiores) Quinquepagici Heluetii, cõtra Zuinglianos Tigurinos & eorum socios gerebant: eius cadauer postea exustum est. Sleid. lib. 8. Surius in histor.

Mense Nouembri proximo (alii aiunt triduo post mortem Zuinglii) obiit Oecolampadius, siue ab vxore in lecto extinctus, vt quidam aiunt, siue ignitis Satanæ telis & hastis confossus, vt scribit Lutherus lib. de Missa priuata, siue iuxta alios sui ipsius suismet manibus clàm peremptus. Lind. Dialog. 3. dubita. Zuinglio successit Bullingerus, Oecolampadio Osualsus Myconius.

An. 1534. coacta est synodus (sic ipsi vocabant) Constantiensis auctore Bucero, inter Lutheranos & Zuinglianos, in qua frustra laboratum est de concordia & pace. Lauather.

Soleimanus Turco. Imper. an. 1526. Vngariam igne & ferro vastat, Budam diripit, Ludouico Rege Vngariæ cum exercitu cæso, Viennam obsidet. Idem postea an. 1532. alteram faciens irruptionem in Vngariam & Austriam, per 20. dies oppidulum Huns (iã à Turcis 13. oppugnatũ) frustra obsidet. Iouius lib. 23. & 28. Carion. lib. 3.

Anabaptistæ Monasterienses an. 1535. vi homines ad suam hæresim compellentes, Ioannem de Leiden sartorem Regem eligunt, Clerum & Magistratus pelluot. Tandem sumptu & opera Episcoporum, & Ioannis Friderici Saxonis electoris extirpantur. Sleid lib. 10. Suri. in histor.

Franciscus 1. Francorum Rex, Guilelmo Budæo & Ioanne Bellaio hortantibos, Lutetiæ Regios publicos professores primò in literis Hebraicis, Græcis & Mathematicis artibus, honestis stipendiis instituit. Posteà auctore Petro Castellano aoagnoste suo alios in literis Latinis, Medicina, & Philosophia adiunxit. Carioo lib. 3. & Ioa. Tili. in Chron.

Catharina ex iuniore Laurentio Medice neptis Pontificis despondetur Henrico Valesio secundo Regis filio, apud Massiliam vrbem anno 1533. Interfuit ooptiis Clemens PP. Præter materna oppida in Aruernis, 100. millia aoreorum cum vnioonibus multisque gemmis & præciosa supellectile dotis nomine Henrico accesserunt. Surius in histor. Sleid. lib. 9.

Ordo Sodalitatis diui amoris siue Theatinorum (posteà hoc nomen sortiti à Petro Carapha, qui factus PP. dictus est Paulus 4. Episcopo Theatino eam viuendi rationem suscipiente) initium Romæ accepit. Diegho li. 1. orthodoxarum explicationom.

b Sacramentariorum siue Zuinglianorum secta in Gallia innotescit anno 1534. 16. Calend. Nouemb. sparsis passim & affixis in aula Regia Lutetiæ famosis libellis contra Eucharistiæ sacramentum. Ioan. Til. vnde grauiter animaduersum est in hæreticos.

An. 1535. per Angliam facta est religionis funesta mutatio, Henrico 8. Rege conniuẽte ob odium Pontificis, qui in eum sententiam tulerat de diuortio Catharinæ materteræ Caroli Imperatoris.

Id enim grauiter ferens, ann; 1534. in publicis Regni comitiis ad 3. Nouembris, se caput Ecclesiæ Anglicæ dici, & sibi eo nomine annatas beneficiorum, decimasq; persolui iubet: monachos omnes exilio mulctat, eorum bona partim fisco Regio, partim nobilibus addicens. Fecit & id genus alia multa, propter quæ PP. eum feriit publico anathemate, ac eius Regnum donauit primo occupaturo. Paul. Iouius. Georg. Lilius in Chron. Angli. Suri. in histor. Sleid. lib. 9.

Zuingliani & Lutherani crebras synodos priuata auctoritate celebrant, in quarum nonnullis cùm de ipsorum cōcordia ageretur, nunquam potuerūt inter se conuenire. vide Ioachim. Vadianum libro 3. Aphorismorum.

Rotæ supplicium primùm in Gallia aduersus Latrones decernitur an. 1535. mense Decemb. Apend. Cario. & Ioann. Tillius.

Ioannes Hofmeisterus, Iulius Pflugensis, Georgius Vuicellius, Dominicus Soto, Petrus Lysettus Abbas S. Victoris, Aloysius Lypomanus Episcopus Veronensis, Alphonsus de Castro, fidei Catholicæ propugnatores.

Obierunt Lutetiæ Guilelmus Budæus an. 1539. Tili. in Germania Ioannes Eckius & Albertus Pighius an. 1543. Suri. Lutetiæ Franciscus Vatablus, Iacobus Tusanus Regii professores, an. 1546. eodē quidem die & anno sed non eadē hebdomada: Beatus Rhenanus an. 1547. Andræas Alciatus Papiæ an. 1549.

Ex tribus præcipuis sectis Lutheranorū, Zuinglianorum, & Anabaptistarum, Caluinistæ noui sacramentarii, Antinomi, Stancariani, Seruetiani, Suencfelsdiani, Clancularii, vulgò fratres Hortenses, Osiādrini, Vbiquitarii, Trinitarii siue Deitæ (qui Trinitatem vocāt Cerberum tricipitem) & tot tamque pugnantes sectæ & hæreses hoc ferè tempore natæ sunt, vt vix certus constet numerus. Quidam 52. alii 65. alii 90. numerant, at Hedio Zuinglianus epistol. ad Melanthonē conqueritur emersisse errores ferè 128. quos tamē multi pro verbo Dei vēditant. Quales sint Staphyl. in Apologia, Lindanus in dubitant. docent.

Henricus 8. Rex Angliæ an. 1539. egit cōuentum (Angli vocant Parlamentū) ordinū Regni, in quo inter alia de religione decreta contra Lutheranos, edicit primò in Eucharistia sub panis & vini specie post consecrationē esse corpus & sanguinem Christi, nec amplius remanere substantias panis & vini: 2. communicare sub vtraque specie non esse omnibus necesse ad salutem, & sub alterutra esse totum Christum: 3. non licere nubere sacerdotibus: 4. vota castitatis præstanda: 5. missas priuatas retinendas: 6. confessionem auricularem esse ad salutem necessariam: iis qui secus docerent, vt hæreticis, supplicia grauissima cōstituit. Sleid. lib. 12. Suri. in histor. Talia decreta paulò post an. 1547. edicto publico abolentur sub Eduardo Rege, & ferè eodem tempore Missa ibidem abrogatur. Sleid. lib. 19. & 20.

Ann. ab orb. cō dito.	Ann. à Xpo nato.	Num. Pontificum		Ann.	Mens.	Dies.
6533	1545		*VIGESIMVM Generale Cōcilium Tridentinum præsidibus tribus Apostolicæ sedis Legatis, præsentibus quibusdā oratoribus Principum Christianorum & circiter 34. Episcopis, celebratum contra hæreses, abusus, & corruptos mores tam Laicorum quàm Clericorum. Bellis ingruentibus transfertur Bononiam an. 1547. licet Episcopi & Theologi Imperatoris mansissent Tridenti iussu Imperatoris. Tom. 4. Concil. Sleid. lib. 19.*			
6536	1548		*Treuerense prouinciale, reformatorium, vt vocant, præside Ioanne Archiepiscopo Treuerensi. Tom. 4. Conci.*			
5636	1548		*Augustanum diœcesanum, ad reformationem Cleri, præside Othone Cardinale Augustano Episcopo. Tom. 4. Concil.*			

An. ab orb. cõdito.	Anni à Xpo nato.	Num. Pontific.		Ann.	Mens.	Dies.
5637	1549		*Treuerense alterum, eodem præsule. Tom. 4. Concil.*			
5637	1549		*Moguntinum, prouinciale, de fide & moribus, præside Archiepiscopo cum suis suffraganeis. Tom. 4. Concil.*			
5637	1549		*Coloniense alterum prouinciale reformatorium, præside Adolpho Archiepiscopo.*			

Ordo Societatis Iesu institut⁹ ab Ignatio Loyola Cãtabro qui fuerat olim Dux Hispanorum in arce Põpeiopolitana tunc obsessa à Gallis, à Paulo 3. PP. primùm approbatur àn. 1540. & ab eodem confirmatur an. 1543. Post eum Iulius 3. Paulus 4. Pius 4. & Tridentinum Concilium sessio. 9. ca. 15. eum ordinem iterum confirmarunt Suri. in histor. Diegho lib. 1. Orthod. explication.

Martinus Buccerus ex Dominicano primò Lutheranus, postea Zuinglianus, tãdem in magna Lutheranorũ synodo apud ædes ipsius Lutheri habita Vuitembergæ an. 1536. cum multis aliis à Zuinglianis ad Lutheri partes defecit (Func. in Chron. & Alan. Copus dialog. 6. Lauather. in hist. controuersiæ Sacram. id etiam testantur eius synodi acta publicè edita) præcipuos duos errores Zuinglianorum reuocans, de baptismo paruulorum, quem negant esse necessarium, (hoc enim ipse antea scripserat in Math. cap. 3. Quosdam infantes sine baptismo æternam vitam consequi, quosdam licet baptizatos delabi in infernum) & de cœna, vt ipse testatur in Comment. in Ioa. cap. 6. & Math. 26. vbi veniam precatur à Deo & Ecclesia, quòd multos Zuinglii hæresi fascinauerit. quam tamen anteà scripserat in epistol. ad Norimbergenses esse diuinitùs a Christo traditam, & Lutheri doctrinam esse nouam & cum sacris literis pugnãtem: imò in epistol. ad Eslingenses vocauerat Lutheranos fanaticos, Suetmeros, furiosos, &cæ.

Carolus Imper. celebrat an. 1541. Comitia Ratisponæ cùm Turcis resistendi, tùm religionis componendæ causa, sed soluta sunt re omni infecta. Suri. in hist. qui hac in re impudẽtissimi mendacii arguit Sleidanũ.

An 1545. Lutherus Puellam quãdam dæmoniacã è Misnia Vuitembergam ad se deductam cùm à demone liberare conaretur suis exorcismis, in quodam sacrario parochianæ ecclesiæ inclusus, vbi dæmonẽ cœpit adiurare, eius voce ita est perterritus, vt statim de fuga cogitarit, sed cùm ostium ita malus dæmon obstruxisset, vt neque foris neque intus reserari posset, in eas venit angustias, vt etiam per fenestras cancellis ferreis obductas erumpere conaretur. Verùm non prius reperit exitum, quàm securi ferrea per cãcellos immissa, ostium cõfringeretur à Staphylo tunc iuuene & eius auditore, qui hanc historiam vt viderat scriptam reliquit Apologi. 2.

Carolus 5. Imperator anno 1547. pactis cum Turca induciis, & pace cum Gallo confecta, instigante Paulo PP. bellum gessit contra Protestantes (eorum exercitus creditur fuisse supra 60. millia) quos fœliciter simul cum tota Germania domuit, Vuitembergensi Duce omnibus facultatibus exuto, captisque Ioanne Friderico electore Saxoniæ, & Philippo Lãdgrauio Hassiæ, mulctatisque ingenti pecunia ciuitatibus, quæ contra se arma tulerant: vnde ob res tam præclarè gestas cognomẽtum MAXIMI & FORTISSIMI accepit à Pontifice. Suri. in histor. Sleid. lib. 19.

Eodem anno celebrauit comitia Augustana, pro pace religionis & Reipub in quibus omnes Principes, excepto Saxone, Concilii Tridentini decretis se submittunt. Formula quædā (quæ passim dicebatur INTERIM) certa capita doctrinæ, & cæremoniarum, & emendationis ecclesiasticæ continens, omnibus per Germaniam obseruanda præcipitur vsque ad Concilij definitionem. Surius in histor. Sleid. lib. 21.

Seditio Aquitanica excitatur an. 1548. ob salinarium vectigal, & extraordinaria tributa: demùm comprimitur seditiosis grauiter castigatis à Rege Henrico, misso illuc cum exercitu Anna Momorantio Conestabili.

An. 1535. Carolus 5. Tunetum Solimano extorquet: Gouletam arcem expugnat: Regnum Tunicum totum recipit & Regē Altzacheum antè pulsum restituit. Paradinus.

Martiuus Lutherus quē tertiū Eliā quidā ausi sunt vocare, cùm benè potus ac hylaris in lecto cubuisset, manè repertus est mortuus an. 1544. 12 Calend. Mart. & ætatis 63. Hosius lib. de hæres. Iustus Ionas eius cocus lib. de eius vita & obitu, refert Lutherum paulò ante mortem sibi, Cælio, & aliis qui tunc aderant dixisse: Orare Deum pro Domino nostro Deo & eius euangelio vt ei benè succedat & cæ Eum sub mortem probasse dogma Zuinglianorum de Eucharistia contendunt ministri Heidelbergenses in libro Germanico cuius titulus, Acta colloquii Mulbrunensis fol. 217.

c Bellum Lutheranorum contra Zuinglianos, propter ciuilia bella Imperatoris aduersus Protestantes & hæreticos, simulata concordia triennio intermissum, instauratur an. 1552. a Ioachimo Vuestphalo, edito libello, Sacramentariorum cōfusaneas & inter se dissidentes opiniones de cœna Domini continente. Tale dissidium nunquam posteà potuit extingui, sed magis ac magis exarsit, scriptis ab vtriusque partibus doctis & indoctis multis libris, orationibus, dialogis, confessionibus, epistolis, adeò vt maiori quā vnquā antea impetu, sursum & deorsum res agitata fuerit: Lutherani multas habuerunt synodos quibus de opprimendis Sacramentariis actitarūt: multi eorū se iunxerunt Catholicis, vt Zuinglianos facilius opprimerent (sic nuper factū est Antuerpiæ) in quos tanquam pestilentissimos hæreticos acerbè inuehebantur, eisque aqua & igni interdicebant: nec erant contenti, nisi omnes expressè profiterētur se Corpus & Sanguinē Christi corporaliter & substantialiter ore corporis, quin & impios quoque mādu care. Erant in hoc negotio vehemētes scriptores, ex Lutheranis Ioachimus Vuestphal', Ioa. Timānus, Erardus Suepslius, Erasmus Alberus, Stolzius, Brentius: ex Sacramentariis Henricus Bulingerus, Ioan. Caluinus, Bernardinus Ochinus, Ioan. à Lasco. Hæc & alia multa scribit Ludouicus Lauatherus Zuinglianus in histor. controuersiæ Sacramentariæ.

Quidam hoc tempore, qui per Galliam dicebat se habere Spiritum D. Ioannis Euāgelistæ, exuritur Tholozæ, alter visus est Lu

An. ab orb. cō dito	Anni à Xpo nato	Num. Pontificū		Ann.	Mens.	Dies.
5658	1550	229	c IVLIVS 3. Romanus, sed ex Aretina diœcesi oriūdus, Solimano Turcorum Imperatore, Carolo 5. Occidentis Imperatore, Henrico 2. Francorum Rege	5	1	16
			Vacat			17

An. ab orb. cōdito.	An. à Xp̄o nato.	Num. Pontificū.		Ann.	Mens.	Dies.
5639	1551		**CONCIL.** *Tridentinum ex Bononia reducitur Tridentum, sed post 8. menses quàm cōtinuari cuperat, bello Germanico dissoluitur. Suri. in histo. Sleid. lib. 24.*			

tetiæ & Basileæ, qui genio Petri duce, se frui contenderet: alius etiam Basileæ ausus est asserere se Mosis aogelū habere. Suri. in histor. Dauid Georgius impudenter per Hollandiam & Frisiam scribebat se esse verum Messiam & Dei oepotē, & ooo ex carne natū sed ex S. Spiritu. Ionas cocus Lutheri se Iustū Ionā prædicabat, Osiander se Enochum secundum. Suri. in histor. Rodolphus à Moshan decaous Patauiensis, Lutheranismum & Papatū (sic Ecclesiam Catholicam vocabat) Antichristo iungebat, & se vtriusq; partis mediatorē constituebat. ait Osiāder.

Henricus Franc. Rex prætextu tituli quo se libertatis Germaoiæ & Priocipum captiuorum vindicem appellabat, an. 1552. ingenti cū exercitu progressus, tres Episcopatus, Tullum, Verodunū, & Metim Imperio subtrahit: Lotharingiam occupat, Ducem puerum 9. annorum in Gallias mittens, eique filiam suam in matrimonium spondēs. Sleid. lib. 24. Surius io histor. Eodem aooo cùm Carolus Imperat. Metim per voum meosem obsedisset, hyemis intemperie obsidionem soluere cogitur. Sleid. lib. 24.

Obiit Martinus Buccerus in Anglia ann. 1551. 3. Cal. Mart. Scribūt quidam se ex fide dignis & ab eius discipulis accepisse, ipsum moribundum dixisse Iesum Christum noo fuisse verum illum promissum Messiam, sed alium nobis expectandū. Lind. dial. 1. dubita.

Vita defuncti sunt Fridericus Nausea, Andreas Osiander (quem hoc tempore fuisse vnicum veritatis assertorē audet scribere Fūccius in Chron. Eum autē planè mutum obiisse ait Palladius). Conigpergii, & Caspar Hedio Argētini, (isti duo eodē die) an. 1552. Sleid. lib. 24. Lyzetus Lutetiæ, an. 1554.

An. 1553. quidam ordinis Patritii in ius vocatus à plebeio, cui debebat aureos ferè 300. petens dilatiooem 8. dierum ad respondendum iurat facta imprecatione (constabat autem ipsum falsò iurare) se dolo cum eo noo agere: vix extra palatii scalas delapsus, cecidit similis apoplectico & sexto die moritur. Appendix Cario.

Catholica religio magna ex parte restituitur in Aoglia, & Euangelici egregiè mulctaotur, translato per mortem Edouardi ad Mariam Reginam Imperio, & ea Philippo Caroli Imperatoris filio desponsata. Anno sequenti 1554. prorsus restituitur, & multi Euangelici aufugiunt. Tota Anglia Ecclesiæ conciliatur, accepta in Regni Comitiis geoerali absolutione schismatis cōmissi cootra Ecclesiam, Rege & Regina cum cæteris qui aderaot ad genua Cardinalis Reginaldi Poli procumbentibus. Suri. io hist.

Cùm Andreas Zebedeus & Ioannes Angelus mioistri Zuingliani, ille Nyonis, *hic* Bursini oppidorum Bernatensium, publicè in suis cōcionibus & priuatis colloquiis hæresi notarent Ioan. Caluioum, ipse cum suis quibusdam discipulis Bernam profectus an. 1554. mense Nouembri, in eos actionem calumniarum intendit: illi contrà, collectos ex eius libris Latinis & Gallicis, articulos 55. de prædestinatione & reprobatione, hæreti-

 cos

eós esse pœna incendii docēdum suscipiunt & præterea conqueruntur quorundā Francorum exulum clandestinis persuasionibus suos Bernenses Geneuā attrahi, vt illic cœnam de Caluini manibus sumerent. Itaque Senatusconsulto Bernensi cautum est anno 1555. 3. Non. April. ne Geneuenses libros quibus huiusmodi articuli continerentur (qualis est Institutio Caluini) deinceps ederent aut etiam venderent: vtque formulā solius Catechismi Bernensis retineretur, repudiato Geneuensi. Hæc Carol. Molineus in libello Gallico, quem pro sui defensione contra Caluinistas, nomine Simonis Challudri edidit. pag. 62, 63. & 64.

d Ioan. Caluinus ad nundinas autumnales Frācforti an. 1556. cum ministris eius loci de cœna conferre volens, reiectus est; quód se Zuinglianum profiteretur. Lauath. in histor. Controuersiæ sacramentariæ. Surius in histor.

Eodem anno cùm plerique Laici in Polonia vsum calicis in sacramento Eucharistiæ contētiosè eflagitarent, quasi Christus esset exanguis sub altera specie, & Romaꝫ Pontifex eò misisset Aloysium Lipomanum Veronensem Episcopum ad Regem Poloniæ Sigismundum, ea questio diuino miraculo est iudicata. Nam cùm quidam Iudæus *Bisheim* siue Benedictus in quodam Poloniæ oppidulo Sachazeto nomine, tribus miliaribus ab arce *Louitz*, à sua ancilla Christiana, Dorothea Lazezla nomine, sacrā Eucharistiam (quam ipsa ad pagum Catzo die Paschæ susceperat, & ex ore extractam in sudariolū reposuerat, vt ad suū herū deferret) tribus daleris & veste sericas fimbrias habente, emisset, & in synagogam pugionibus, & cultris confodisset, repentè ex illa MVLTVS CRVOR emanauit, què Iudæi cocleari in vitreum calicem transfundunt. Hac re paulò post cognita, & ad Sigismundum Regem, qui tunc erat Vilnæ, (quæ est vrbs Lituaniæ Metropolis) delata, mandatur illius oppiduli præfecto secundario, vt totum negotium diligenter inquirat, &cum huius sceleris complices extremo supplicio animaduertat. Itaque Dorothea cum Iudæo suo hero, die Veneris post Christi Ascensionem flāmis exuritur; reliqui itē Iudæi sceleris socii (vno excepto qui aufugerat) Calēd. Iun. idē suppliciū luūt. Vnde multi & ipse Poloniæ Rex non mediocriter in retinenda Catholicæ Ecclesiæ communione confirmatur. Historia rerum memorabilium & cæ. conuersa à Pontano lib. 5. & Surius in histor.

Sub hæc tempora imago crucifixi à quodam lapidibus per indignationem icta emisit sanguinem, sed sceleris reus Moguntiæ supplicio afficitur. Brētius in cap. 3. ad Gala.

An. 1556. obierunt mortem Ioannes Sleidanus Argentinæ, Conradus Pelicanus ex Minorita, Zuinglianus Rubeaqui, & omniū pessimus David Georgius Basileæ, Lutetiæ Franciscus Picardus Theologus, & Andreas Tiraquellus iurisconsultus. ann. 1558. Ioann. Fernelius summus medicus Lutetiæ

Annus ab orb. cō dito.	An. à Xpo. nato.	Num. Pontificū.		Ann.	Mens.	Dies.
5643	1555	230	MARCELLVS 2. natione Tuscus, oppido Politiano, humili Ceruina familia ortus, ac piu. & doctus, Solimano Turcor. Imperatore, Carolo 5. Occident. Imperator. & Henrico 2. Francorum Reg.			22
			Vacat 			22
5643	1555	231	d PAVLVS 4. Neapolitanus, ex familia illustri Caraffa, Solimano Turcorum			

An. ab orb. cõdito.	An. à Xpo. nato.	Num. Pontificum		Ann.	Mens.	Dies.
			Imper. Carolo 5. & Ferdinando eius fratre, per ordinem, Occidentis Imperatoribus, Henrico 2. Francorum Rege, & vsque ad Regni Francisci 2. initium sedit	4	2	27
			Vacat		4	6

an. 1559. Romæ Ioannes Gropperus Theologus & Cardinalis, apud Bituriges Fräcisc. Duarenus iurecõsultus, in Vngaria Isabella Vngariæ Regina, quæ rara fœlicitate fuit Regis filia, Regis soror, vxor & mater, Lutetiæ Henricus Rex 6. Id. Iulii an. ætatis 40. mens. 3. die 11. & Regni an. 12. mens. 3. die 11.

Eodem anno Non. Septembr. Lutetiæ summo mane in ædibus viæ Iacobeæ cuiusdam priuati hominis, qui tunc aberat, ante collegium Plessiacum, comprehenduntur Caluinistæ siue Lutherani, vt vocabantur, vtriusq; sexus circiter 120. qui nocte ipsa illuc ad concioné & preces (ne cætera dicam) cõuenerant. Ex ipsis nonnulli paucos post dies conburuntur.

An. 1557. Prid. Non. Septemb. inchoatum est Vuormatiæ colloquium inter Catholicos & Lutheranos decreto Comitiorũ Ratisponensiũ. Aderant Euangelicarum partium 12. ministri, qui à Catholicis interrogati quas sectas confessioni Augustanæ consentaneas & dissentaneas existimarent (quod variæ sectæ sub Augustana Confessione comprehẽdi vellent, & decretũ esset, inter eos solùm colloquium habendum qui essent antiquæ Religionis vel Augustanæ cõfessionis) per 16. dies inter se cõcertarunt, tùm alii ex ipsis sectas quasdam vt à confessione Augustana discrepantes damnarent & excluderent, alii retinendas, eisque parcendum censerent. Ea concertatio eò vsque progressa est, vt ex 12. ministris 5. reiecti & excommunicati fuerint, tanquã contrarii confessioni August. in præcipuis capitibus, vt de Lege & Euangelio, de Libero arbitrio, de Iustificatione, de Operibus, de Sacramentis, & vsu cæremoniarum. His ita gestis, quòd a 7. reliquis ministris nunquã impetrari posset, vt sigillatim multiplices sectas à confessione Augustana secernerent & damnarent, ne inanis esset labor colloquii, illud vix adhuc benè cœptum intermittitur & suspẽditur. Amsdorffius in lib. Publicæ confessionis puræ doctrinæ Euangelii & cæ. Nicol. Gallus in suis Thesibus & hipotypos. Historia rerum memorabilium & cæ. conuersa à Pontano lib. 5. Lauatherus in histor. controuersiæ Sacrament. Surius in historia.

An. 1558. Franci Duce Francisco Guisiano Principe, vrbẽ Caletum omniũ opinione inexpugnabilẽ .7. obsidionis die 8. Non. Ianua. expugnarũt. Mox Guinã arcẽ munitissimã captam incendũt, & Hamam capiũt, denique Anglos ex tota Gallia exturbant.

An. 1559. 7. Non. April. Inter Gallũ & Hispanum inita pace, qua hodiè fruimur, Philippo Regi Hispaniarum Elisabetha filia Henrici Francorum Regis natu maxima despondetur, & Margarita eius soror vnica Emanueli Philiberto Allobrogum Duci.

Eodem anno iuniores Saxoniæ Principes & Comites Mansfeldenses Lutherani, edũt separatim publicũ scriptum, quo vndecim sectas huius seculi, & præcipuè Zuinglianam, vt execrabiles hæreses damnarunt. Surius in histor. Lauather. in histor Contro-

 uersiæ

uersiæ sacramentariæ.

e Fuit hostis Symoniacorum, & plura habentium beneficia, osor dispensationum.

An. 1560. Lutherani & Sacramentarii ardentissimo odio inter se flagrãt, cùm scriptis contrariis tum edictis publicis. Nam Vuitembergẽses, quibus præerat Brentius, edictum promulgant contra Sacramentarios: Ienenses ministri edunt supplicationem ad Ioan. Fridericũ 2. Ducem Saxoniæ, eiusq; fratres ac alios Principes & ordines confessionis Augustanæ, pro legitima synodo, in qua soli Lutherani conuenirẽt, & Zuinglianos atque alios, quibus aduersantur, cõdẽnarent. Contrà ab Heidelbergẽsi academia post publicam disputationẽ Zuinglianorum contra Lutheranos, Heshusius Lutheranus abire iussus est: & mox Superintendentes Heidelbergenses, edunt decretũ, quo Lutheri & Brentii catechismi extra Ecclesiam eiiciantur, & eorum scripta nullam habeant auctoritatẽ. Lauatherus Zuinglianus in histor. controuersiæ Sacrament. Surius in historia.

Magni tumultus à nescio quibus Euangelicis religionis causa excitantur in Scotia, Gallia, & Allobrogibus.

Seditio Amboësiana prætextu boni publici & conseruandarum legum Franciæ à quibusdam sectariis non admodum claris, qui erant numero 500. milites equestres & aliquot pedites, suscepta, detegitur 9. Cal. April. & eius duces grauissimis suppliciis plectuntur. Mox Rex omnes reos hæresis absoluit edicto publico, modò in posterum fidem Catholicæ Ecclesiæ retinerẽt. Ex eo tempore, qui prius Lutherani dicebãtur, per totam Galliam cœperunt vocari Huguenoti.

E vita excesserunt an. 1560. Robert. Cœnalis Arboricẽsis Episcopus & doctor Theologus Lutetiæ, 5. Cal. Maii. Ioan. à Lasco Zuinglianus in Polonia. Idib. Ianua. Philippus Melanchon 13. Cal. Maii, Franciscus 2. Rex Fran. Pridie Non. Decembr. Ann. 1562. Petrus Martyr Pridie Idu. Nouembr. An. 1563. Franciscus Dux Guysius præfectus exercitus Regii, incredibili luctu piorum omnium, à quodam proditore perimitur, An. 1564. Ferdinandus Imperator 8. Cal. August. Ioan. Caluinus 14. Cal. Iunii. (Iste tam variis morbis extinctus est, vt, nisi à Beza scriptum esset, vix crederetur) An. 1565. Adrianus Turnebus natus 53. an. Lutetiæ, Prid. Idu. Iunii. Ann. 1566. Ioa. Funecius (vt audio suspendio obiit) Carolus Molineus senio Lutetiæ defunctus est mense Decemb. Statuerat multa contra Caluinistas scribere, sed magno eorum commodo morte est præuentus.

An. ab orb. cõdito.	An. à Xpo. nato.	Num. Pontificũ.		Ann.	Mens.	Dies.
5648	1560	232	e PIVS 4. Mediolanensis, Solimano Turcorum Imperatore, Ferdinãdo, & Maximiliano, ex ordine, Occident. Imperatoribus, Francisco 2. & post eum, Carolo 9. Maximiliano, eius fra. Frãcorum Rege	5	11	8
			Vacat			29

Ioannes ALBINVS nobili Valzergorum & Seresiorum familia ortus, Tholozanus Ecclesiastes & Archidiaconus, fidei defensor, vt eius libri testantur, clarus, propter miram eloquentiam cum doctrina & vitæ sanctimonia coniũctam toti Aquitaniæ charus, omnibus piis mœrentibus Tholosæ obiit an. 1566. 13. Cal. Septemb. sub horam noctis decimam an. ætatis suæ ferè 38.

An. 1562. in hoc Regno omnia fuerunt funesta, grassantibus per totam ferè Galliam

bellis

An. ab orb. cõdito.	Anni à Xp̃o nato.	Num. Pontificũ.		Ann.	Menſ.	Dies.
5650	1562		CONCIL. *Tridentinum aliquandiu interruptum continuatur, præſidẽtibus 4. Legatis ſedis Apoſtolicæ, & præſentibus 2. Cardinalibus, 3. Patriarchis, 21. Archiepiſcopis, 168. Epiſcopis, 7. Abbatibus, 7. Generalibus ordinum, 39. procuratoribus abſentiũ cum legitimo mandato. Durauit*	I	II	4

bellis, fame & peſte: Plura certe mala vnico anno Gallia à ſuis pertulit, quam cunctis ſuperioribus bellis ab exteris. Illis commemorandis propter legem ἀμνηστίας prudens lubenſque ſuperſedeo.

An 1563. Inito fœdere cum fantoribus nouæ religionis promulgatur edictum Pacificationis.

An. 1564. mul[illegible] Sinenſes, populi Noui orbis, in Oriente [illegible] n Chriſti ſuſcipiunt. Suri. in hiſtor.

Eodem anno menſe Aprili inchoatum eſt Mulbrunenſe colloquium inter Lutheranos & Zuinglianos ſiue Caluiniſtas, præſentibus Palatino electore & Duce Vuitébergenſi, cui etiam interfuit Brentius, colloqutore Iacobo Smidelino pro Lutheranis contra Boquinum Zuinglianum: Inter quos poſt longuam concertationem non ſolùm nulla fieri potuit concordia, ſed odiũ & ſimultas acriùs exarſit, ſe mutuis iniuriis proſcindentes: Vuitembergenſes vocabant Palatinos, ſectarios, falſarios, quòd corrupiſſent verba Lucæ: contrà Palatini dicebãt Vuitẽbergenſes, noua falſa, & inaudita dogmata proferre, ſuis ſomniis ſcripturam peruertere, & de vna eadéq; re affirmatiuè & negatiuè ſolere reſpondere. Vide acta eius colloquiĩ tam ea quæ ab Vuitembergenſibus, quàm quæ à Palatinis (qui ſcriptum Vuitembergenſium crebro mendacii inſimulant) edita ſunt.

Melita ſiue Malta inſula à Turcis oppugnari cœpta eſt an. 1565. 15. Cal. Iuni. In obſidione ceciderunt ex 500. equitibus Rhodiis ſiue Ioãnitis 313. aliis ferè omnibus valde vulneratis: Turci audito aduentu Gorziæ Proregis Siciliæ ſoluunt obſidionem 7. Non. Septemb. poſt 3. menſem & 17. diem quàm deſcenderant in inſulam.

An. 1561. quidam hæreticus Lucas Stembergerus nomine, docet inter alia, non eſſe Trinitatem ſed vnum Deum: non Chriſtũ non S. Spiritum: de Sabbatho Colendo, de Euchariſthiæ Sacramento, de baptiſma denique, quod Satanicam vocat inſtitutioné, multa abominanda palàm aſſerit. Contrà in Polonia plerique publicis ſcriptis & concionibus tres Deos eſſe affirmant, ſymbolum Athanaſii vocant Satanaſii. Surius in hiſtor.

Eodem anno, quòd multæ nouæ hæreſes prætextu Confeſſionis Auguſtanæ irreperent, fuit conuentus Principum Auguſtanæ Confeſſio. Nùmburgi in Thuringia, in quo egerunt de Zuinglianis ſolemniter, & quã apertiſſimè condemnandis, ſed id à quibuſdam Principibus impeditum eſt. Saxones etiam Lutherani àd ſedandos motus propter rem ſacramẽtariam exortos, conuentũ agunt Luneburgi, damnãtque hæreſeos Albertum Hardemburginm Zuinglianum. Lauatherus in hiſtor. Controuerſiæ Sacram. In Tranſyluania alii Lutheri alii Zuinglii doctrinam ſequuntur, magno apud Turcos ludibrio religionis Chriſtianæ. Bremenſes omnes Lutheranos vrbe ſua exire iubent. Lauather. ibidem. Surius in hiſtor.

Institutum fuit à Rege colloquium Possiacũ inter Catholicos & Euangelicos, sed cùm primùm publicè, deinde priuatim colloquuti fuissent per aliquot dies, dissoluitur absque vllo profectu. Impudentissimũ est mẽdacium, quod Lauatherus scribit colloquutores Catholicos consensisse cum ministris.

Eodem anno 16. Cal. Februa. edicto Regio permissum est Euangelicis suos conuentus ac exercitia & negotia suæ religionis extra mœnia vrbium habere, donec aliter à Rege decerneretur, siue vsque ad Concilii œcumenici Tridentini determinationem. Promulgatur in senatu Parisiẽsi Prid. Non. Martii, cum hac clausula: *Audito procuratore Regis, absque tamen approbatione noua religionis, & id totum per modum prouisionis, & donec aliter per Dominum Regem fuerit ordinatum.*

Francorum exulum (qui erant Zuingliani) Ecclesia cùm Francforti per annos ferè 7. mansisset, anno 1561. 9. Calendis Maii. senatusconsulto Francfordiensi vrbe excedere, aut ab exercitiis suę religionis abstinere iubetur: quòd ipsi à Lutheranis siue Germanis ministris dispares essẽt & religione & ceremoniis & doctrina, quódq; in pręcipuis capitib⁹ cõfessionis Augustanę, eius Apologiæ, pacificationis Vuitembergensis, factæ an. 1536. denique Francfordiẽsis concordiæ, actæ an. 1542. 5. Idu. Decembris, dissentirent. vide huius rei acta & historiam editam à Francisco Philippo.

f Hic PP. præter omnium expectationẽ sed tamen omnium Cardinalium, qui aderant, suffragiis, electus est 7. Idus Ianuarii, & coronatus 16. Calend. Februar. Noluit missilia dare (vt mos erat) ne præ compressione turbæ quidam suffocarentur: sed maiorem pecuniæ summã iussit diuidi in monasteria, & loca pia, & pauperes vrbanos.

Fertur esse miræ sanctitatis, & Concilii Tridentini rigidus obseruator. Tres Cardinales præposuit cognoscendis caussis, quibus Episcopi Romæ detinẽtur, vt si idoneæ non sint, ad suas diœceses extrudãtur. Cõcubinatum omnem perpetuis carceribus aut exilio mulctat, etiam renuentibus Romanis ciuibus, nec sinit suos consanguineos bonis Ecclesiasticis ditari: Numerum domesticæ familiæ valde imminuit, vt plus in rem Ecclesiæ possit insumere: mulctas à reis non cogit: Multos abusus sustulit: Leges seueras tulit cõtra symoniacos & blasphemos: Statuit resignationes beneficiorum simplices non admittere, nisi habita prius diligenti examinatione, num qui designãtur sint idonei: Cùm autẽ aliquis ad ipsum retulisset id esse Curiam destruere, minus malum est, inquit, destruere Curiam, quàm cultum Dei negligere, & Christianã Rempub. turpiter prodere. Vetuit edicto Iudæos Christianum quẽquam ad opus conducere. Vide epistolas aliquot nuper editas, de cæteris eius gestis.

Tumultus Flandrici Caluinistarum contra Philippi Regis Hispaniæ edicta, post

An. ab orb. cõdito.	An. à Xpo nato.	Num. Pontificũ.		Ann.	Mens.	Dies.
1654	1566	233	f PIVS 5. Alexãdrinus nũc sedet, Selimo Turcorum Imperatore, Maximiliano Occidentis siue Romanorum Imper. Carolo 9. Maximiliano Francorũ Rege, *cui det Dominus vitam diuturnam, Imperium securum, domũ tutam, exercitus fortes, Senatum fidelem, populũ probum, quietum, & pacatum.*			

vnum

An. ab orb. cõdito.	Anni à Xpo nato.	Num. Pontificũ.		Ann.	Menſ.	Dies.	
							vnum ferè annum quàm excitati fuerant coërcẽtur, receptis ciuitatibus, quæ defecerant, à Regiis magiſtratibus: Seditioſi egregiè puniuntur, & Philippi Regis Hiſpaniæ aduentus in Flandriã proximè expectatur. Elias Romanæ ſynagogæ Iudæorũ præpoſitus cum tota ſua familia fit Chriſtianus, & à PP. baptizatur prid. Idus Iunii 1566. Eodem an. eius exemplo Iudæi plures 300. fidem Chriſtianam ſuſcipiunt.

Τέλος σὺν Θεῷ.

Errata, quæ nos inter legendum ſuffugerunt.

Extrema pag. lib. primi pro ſeder holema lege ſeder holam.

Ad annum Domini 139. col. 1. lin. 8. deeſt litera i.

Ad an. 178. col. 1. lin. 14. l. ex genere.

Ad annum Domini 3?8 columna 1. linea 15. lege ſic, tuſtinis. lege ...

Ad an. 369. col. 1. ſub finem lege, Pachimeres Philoſophus.

Ad an. 702. col. 2. lin. 12. circiter 800.

Ad an. 752. col. 1. lege die.

Ad an. 794. transpone numeros cum numeris ſequentibus 790.

Ad an. 824. col. 2. lin. 16. deeſt, Occid.

Ad an. 855. col. 2. lin. 15. an. I. M. I.

Ad an. 878. lege 879.

Ad an. 885. col. 1. lin. 32. Ralnne.

Ad an. 984. in numeris Pontificum lege 141. & 142.

Ad an. 985. In numeris Pontificum lege 143.

Ad an. 1002. col. 2. lin. 31. Herbipolenſis.

Ad an. 1045. col. 2. lin. 41. Saris beríenſis.

Ad an. 1059. col. 1. lin. 19. confesſionem.

Ad an. 1198. col. 2. lin. 27. poſt vocem Imperatoribus, deeſt, Theodoro Laſcari Græcorũ Imp.

Ad an 1273. col. 1. ſub finem, ferè 1000.

Ad an. 1283. col. 1. lin. 14. Principibus, Ducibus & Comitibus.

Ad an. 1294. col. 1. lin. 4. deeſt, & Othomano Turcorum 1. Imper.

Ad an 1305. col. 1. lin. 59. Georgius, & lin. 60. terrare. & col. 2. lin. 5. deeſt, & Othomano Turcor. Imper.

Ad an. 1342. col. 1. lin. 49. lége, 1558.

Ad. an. 1503. col. lin. 11. ſedit di.

Ad an. 1536. col. 1. lin. 12. Concil. Coloniẽſe.

RATIO CVR PER PONTIFICES ROMANOS deducta sit Historia.

Tertulianus lib. de Præscriptionibus aduersus hæreticos

Cupio ostendant mihi ex qua auctoritate prodierint, edant origines Ecclesiarum suarum, euoluant ordinem Episcoporum suorum, ita per successiones ab initio decurrentem, vt primus ille Episcopus aliquem ex Apostolis, vel Apostolicis viris, qui tamen cum Apostolis perseuerauerit, habuerit auctorē & antecessorem: hoc enim modo Ecclesiæ Apostolicæ census suos deferunt: sicut Smyrneorum Ecclesia Policarpum à Iohanne collocatū refert, *sicut Romanorum* Clementem *à Petro ordinatū edit. & cæ.* Cōfingant aliquid tale hæretici.

Augustinus contra epistolam Manichæi funda. cap. 4.

Multa sunt alia quæ in eius (Ecclesiæ) gremio me iustissimè teneant, tenet consentio populorum atque gentium, tenet auctoritas miraculis inchoata, spe nutrita, charitate aucta, vetustate firmata. *Tenet ab ipsa Sede apostoli Petri, cui pascendas oues suas post resurrectionem Dominus commendauit, vsque ad præsentem Episcopatum successio sacerdotum.* Tenet postremo ipsum catholicæ nomen & c.

Idem in Psalmo contra partem Donati tomo 7.

Numerate sacerdotes, vel ab ipsa Sede Petri & in ordine illo patrum quis cui successit videte, ipsa est petra quam non vincūt superbæ inferorum portæ.

Optatus lib. 2. cōtra Parmenia. vbi Rom. Episcopos enumerasset ad Syriciū vsque.

Vestræ, inquit, cathedræ vos originem reddite, qui vobis vultis sanctam Ecclesiam vendicare.

Epiphanius lib. 1. cap. 27. tom. 2. vbi seriem Rom. Episc. ex catalogo enumerauit.

Et ne quis, inquit, miretur quòd singula ita recensemus, per hæc enim claritas ostenditur.

D. Paulus Ephes. cap. 4.

Ipse (Christum intelligit) dedit quosdam quidem Apostolos, quosdam autem Prophetas, alios verò Euangelistas, alios autem *Pastores* & *Doctores* ad consummationem sanctorum in opus ministerij, in ædificationem corporis Christi: donec *occurramus omnes in vnitatem fidei & agnitionis filij Dei*, in virum perfectum, in mensuram ætatis plenitudinis Christi: *vt iam non simus paruuli, fluctuantes, & circunferamur omni vento doctrinæ*, in nequitia hominum & cæ.

FINIS.

Ad Lectorem Ioan. Noguerius.

הַקֹּרֵא אִם אַתָּה תִּרְצֶה
לָבוֹן אֱמוּנוֹת סִפְרוּת שָׁנָה ׃
וַאֲשֶׁר בּוֹכֶל חַעַת נֶעֱטֶרֶת
סַכֵּל וֶח סִפּוּר בֶּאֱמוּנוֹת ׃
אֱסוֹף מִסִּפְרֵי גֶל מִקְרָא
לָכֵן תָּמִיד בּוֹ תִלְאֶה נָא ׃
כִּי וְת שֶׁקֶר בְּשִׂכִיל אוֹתְךָ
אַל תִּקְבַּח אַתָּה וְאוֹת בִּינָה ׃
בִּגְלָךְ׃

In operis commendationem carmen.

Haud facile est (aiunt) complecti plurima paucis,
Nec promptum in tabula pingere lata breui.
Hoc opus egregiè factum proponit vtrumque,
Et duplici fœtu corda grauata leuat.
Nam breuitas sensum vincit, sed sensus abundans
Exuperat molem, quæ grauat ora virûm.
Digerit à prima nascentis origine mundi
Tempora, describit Cæsareásque vices.
Pontificesque sacros, & Regum nomina promit
Ordine, commonstrans aurea sæcla patrum.
Quos Romana colit, celebratque Ecclesia, tutam
Quæ tenet in terris tempus in omne fidem.
Vnde potest quiuis longò dignoscere cursu,
Quàm reliquis præstet sancta cathedra Petri.
Illam Pontificum firmat successio vera
Romanorum vllum non habitura modum.
Non habitura modum (inuidia rumpantur iniqui)
Nam æternùm Petri petra colenda manet.

Gilb. Cheze.

Eiusdem.
Ad operis auctores

Linea nulla magis præclarum expreßit Apellem.
Quam breuis auctores vestra tabella refert:

PAR grace & priuilege du Roy est permis à Martin le Ieune, libraire & imprimeur en l'vniuersité de Paris, de pouuoir imprimer ou faire imprimer vn liure intitulé Chronographia in duos libros distincta. Prior est de Rebus veteris Populi: Posterior recentes historias, præsertímque Ecclesiasticas complectitur. Et est defendu à tous libraires, imprimeurs ou autres, de quelque estat qualité ou condition qu'ils soient, de n'imprimer ou faire imprimer, vendre ne distribuer: tant du Latin que François, autres que ceux que ledit le Ieune aura imprimé ou faict imprimer, sur peine de confiscation des liures qui se trouueroient autremẽt imprimez & d'amende arbitraire. Et ce iusques au temps & terme de sept ans finis & accomplis, à commencer du iour & date, que la premiere impression sera paracheuee d'imprimer. Ainsi que plus aplein est contenu audit priuilege, sur ce donné à sainct Germain en Laye le dernier iour de Iuin mil cinq cens soixante sept.

Par le Roy à vostre relation

Deuabres.

EXCVDEBAT PARISIIS MARTINVS IVVENIS, ANNO MVNDI 5555. ET DOMINI SESQVIMILLESIMO, SEXAGESIMO SEPTIMO, TERTIO IDVS IVLII.

